

శ్రీరస్తు.

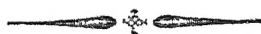
శ్రీమనఖిలభూషణవిజయమహానాయకానులగు,

మనీషిబృందంబులచే,

శాఖిలకమాచారణానుకూలంబులని:

మిగులసంస్తూయమానంబులగు

ముహూర్తదీపిక-ముహూర్తదపణంబులను

గ్రంథంబులఁబ్రతిపదటికతోగూర్చి

లేఖకప్రమాదావిజగతదోష

వితహితముగాబరిష్కరింపఁబడి

సేలటూరు.- సుబ్రహ్మణ్యంగారి.

విద్యావిలాసముప్రాశస్త్యశాలయము.

ముద్రంపబడియె.

౧౮౬౯ సం.

శ్రీరస్తు.

ము హూ తః దీ పి కా.

న తత్త్రని ఘం టు.

శ్లో॥ యోకరాజగతాంబరైసంహతైః మహాసాన్నిధిః |

ప్రణమామితమాదిత్యంబహిరంతస్తమోపహం || *

టీక॥ జగతాం-లోకములకు-భ-రా - ప్రభువైనటువంటిన్ని - సంహతా-
లయకరుడైనటువంటిన్ని - మహాసాం-తేజస్సులకు-నిధిః-స్థానభూతమైనవా-
డు-యః-ఎవడో-అహం-నేను-బహిరంతః-లోపలవెలపలనుండినటువంటి-
తమః-అజ్ఞానాంధకారమును-అపహం-పోగొట్టుచున్నటువంటి-తమాదిత్యం-
అసూర్యునిగురించి - ప్రణమామి-నమస్కరించుచున్నాను || .. . *

శ్లో॥ భవత్పశ్యసినత్త్రం-అశ్వీనప్రస్తురంగమః-ఆద్యస్తరంగస్తరగః-
అభ్యోనాజహయోహరిః॥ టీ॥ ఆశ్వీ-దన్రః - తురంగమః-ఆద్యః - తురంగః
తురగః-అశ్వః-వాజీ-హయః-హరిః-ఈ-గం ని అశ్వసినత్త్రముపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ భరణీస్యాద్యమోయామ్య-స్తవంతకోయమసంజ్ఞకః॥ టీ॥ యమః
యామ్యః-అంతకః-యమసంజ్ఞకః - ఈ - త - న్నుభరణినత్త్రముపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ కృత్తికాబహుళాజ్ఞేయాహుతభుగ్వహ్నిసంజ్ఞకా-షట్రాకాపా
వకశ్చానలోధజ్వలనస్తథా॥ టీ॥ కృత్తికా - బహుళా - హుతభుక్ - వంహ్ని
సంజ్ఞకా-ష ట్రాకా-పావకః - అనలః-జ్వలనః - ఈ-౮- ని కృత్తికానత్త్ర
ముపేళ్లు || *

శ్లో॥ రోహిణీపరిధిష్ఠాప్రాజాపత్యశ్చతుర్ముఖః-ప్రజాపతిఃప్రజే
శశ్చవిధాతాపంజాసనః - ఆత్మభూఃపర్వయోనిస్సృద్భిహ్నానామతతః
వరం॥ టీ॥ రోహిణీ-నిధి - బ్రహ్మ - ప్రాజాపత్యం-తతుర్ముఖః - ప్రజాపతిః
ప్రజేశః-విధాతా-పంజాసనః - ఆత్మభూః-పర్వయోనిః-బ్రహ్మనామ-ఈ-
౧౨ న్ను రోహిణీనత్త్రముపేళ్లు || *

శ్లో॥ మృగశిరేమృగశ్చంద్రబిందమోహిమదీధిః - స్వాచ్చంద్రశిశు
భంసామ్యోవిశానాధోశాకరః॥ టీ॥ మృగః-బంద్రః-బిందవః-హిమదీధిః-

చంద్రః-శిశుభం-సౌమ్యః-నిశానాథః-నిశాకరః-ఈ-౮-న్నిమ్మగళిద్దే-మృగశి-
రానక్షత్రమంకువర్తించును || *

బో॥ అద్ధా॥ రాద్రే చ పురజిభ్యశ్చస్థాన్భృషాహరః॥టీ॥ అద్ధా॥ - పు-
రజిత్-శగ్ధః-స్థాణుః-భవః-హరః-ఈ-౬- అద్ధా॥-క్షత్రమంకువర్తించును॥

బో॥ పునర్వస్సునితి రేవ-మారా అపిత్వ మేవ॥టీ॥ పునర్వసుః- అపి-
దేవమాతా-అపి-త్వం-ఈ-౪-న్ను పునర్వసుపేళ్లు || *

బో॥ ఇశ్యార్యోద్యభు-ష్యేతు- పూజితోగురునామకః- నాగీశశ్చమ-
రేజ్యశ్చ - జీవాదేవపురోహితః॥టీ॥ ఇశ్య-ఆర్య-విద్య-పుష్యః - పూజి-
తః-గురునామకః-వాగీశః - అమరేజ్యః - జీవ-దేవపురోహితః - ఈ - ౧౦-
పుష్యమిపేళ్లు || *

బో॥ ఆశ్రేషోగసార్యాహి-భుజంగవ్యాశసంజ్ఞః॥టీ॥ ఆశ్రేషః - ఉ-
రగః-సార్యః - అహిః-భుజంగ-వ్యాశ సంజ్ఞః-ఈ-౬-న్ను ఆశ్రేషమిపేళ్లు॥

బో॥ మఖాపితావస్తైత్వశ్చ మేఖలాపిత్వశంతథా॥టీ॥ మఖా-పితా-వై-
త్వః-మేఖలా-పిత్వశం-యా-౫-న్ను మఖానక్షత్రముపేళ్లు || *

బో॥ భాగ్యంపూర్వావల్లనీస్యా - భృగాభ్యంభగసంజ్ఞకం॥టీ॥ భాగ్యం-
పూర్వావల్లనీ-భగాభ్యం-భగసంజ్ఞకం-యా-౪-న్ను పూర్వ-వల్లనీపుబా-
నక్షత్రముపేళ్లు || *

బో॥ అగ్రమ్యమణంచైవ అగ్రష్టమోత్తరంతథా॥టీ॥ అగ్రమః- అగ్ర-
మణం-అగ్రష్టమం-ఉత్తరం-యా-౪-న్ను ఉత్త-వల్లనీపేళ్లు-ఉత్త-నక్షత్రము॥

బో॥ హస్తస్సనిత్యసావిత్య అగ్ర-స్సార్యోదివాత్॥టీ॥ హస్తః-సవితా-
సావితా-అగ్ర-సూర్యః-దివాత్-యా-౬-న్ను హస్త-నక్షత్రముపేళ్లు॥

బో॥ చిత్రస్సాస్త్రిత్వప్రదవత్సంత్యాష్ట్రేంద్రేసురవృక్షం॥టీ॥ త్వప్ర-
దైవత్వం-త్యాష్ట్రేంద్ర-వృక్షం - సురవృక్షం-యా-౪-న్ను-చిత్రస్సాస్త్రి-
చిత్రానక్షత్రమవును || *

బో॥ స్వాతీ సమీగణోవాహుః - పవనశ్చానిలామహత్॥టీ॥ సమీగణః-
వాహుః-పవనః - అనిలః-మహత్-యా - ౫-న్ను-స్వాతీ-స్వానిలా-క్షత్రము-
స్వాత్ - అవును || *

బో॥ విశాఖంశూన్యమింద్రాగ్నిద్వైవత్వంవిశాఖసం॥టీ॥ విశాఖం-
శూన్యం-ఇంద్రాగ్ని-ద్విదైవత్వం - ఈ - ౪-న్ను విశాఖభం-విశాఖ-
నక్షత్రము-స్వాత్-అవును || *

శ్లో॥ మిత్రమైత్రమనూరాధ - మనూరాధస్వసంజ్ఞకం॥టీ॥ మిత్రం-
మైత్రం-అనూరాధం-యీ - ౩ - న్ను అనూరాధస్వ - అనూరాధయో
౩౬--సంజ్ఞకం-పేళ్లు॥ *

శ్లో॥ జ్యేష్ఠేంద్రపురుషూతశ్చ ఇంద్రశ్శతమఖత్రధా॥టీ॥ జ్యేష్ఠేం
ద్రః-పురుషూతః ఇంద్రః శతముఖః-యా-౪-న్ను జ్యేష్ఠానక్షత్రముపేళ్లు॥

శ్లో॥ మూలంనిశాచరం ప్రోక్షమాసురనిర్ముతంతథా-నక్షత్రంవరం
కొణపంచరాక్షసంపిశితాశనం॥టీ॥ మూలం-నిశాచరం - ఆసురం-నిర్ము
తం-నక్షత్రం-వరం-కొణపంచ-రాక్షసం - పిశితాశనం-యీ-౫ - నిమూలూన
క్షత్రముపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ పూర్వాషాఢాజలతోయముగతంచాపయోవచ॥టీ॥ పూర్వాషా
ఢా-జలం-తోయం - ఉగతం - ఆపః-యీ - ౬ - న్ను పూర్వాషాఢపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ ఉత్తరాషాఢవిశ్వంవ అభిజిద్వాప్రకాశకం॥టీ॥ ఉత్తరాషాఢ -
విశ్వం-యీ - ౭ - ఉత్తరాషాఢపేళ్లు - అభిజిత్ - అప్రకాశకం-యీ - ౮ -
న్ను అభిజిత్తుపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ శ్రవణంవైష్ణవంశ్రీశంశ్రీకాంతముకజిన్ధం॥టీ॥ శ్రవణం - వైష్ణవం-
శ్రీశం-శ్రీకాంతం-ముకజిత్-హం-యీ - ౯ - న్ను శ్రవణనక్షత్రముపేళ్లు॥

శ్లో॥ శ్రవిష్టాచధనిష్టాచవసుగ్వాసవయోవచ॥టీ॥ శ్రవిష్టా-ధనిష్టా-వసుః-
వాసవః-యీ-౧౦-న్ను శ్రవిష్టానక్షత్రముపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ ప్రాశస్తసోజుగధిశ్శతతారిశ్చవారుణః॥టీ॥ ప్రాశస్తసః-జుగధిః
శతతారిః-వారుణః-యీ-౧౧-న్ను శతభిషానక్షత్రముపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ అజైకపాత్వోర్జిష్టపదాపూర్వాభాద్రాపదాతథా॥టీ॥ అజా-వి
కసాత్ - ప్రోష్టపదా-పూర్వాభాద్రా - పదా-యీ-౧౨-న్ను పూర్వాభా
ద్రపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ ఉత్తరాభాద్రంజై-అహిగృహ్నినిశాముఖం॥టీ॥ ఉత్తరాభాద్రకం
అహిగృహ్ని - నిశాముఖం-యీ-౧౩-న్ను ఉత్తరాభాద్రానక్షత్రముపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ రేవతీపౌష్ణ ఇత్యాహురంత్యః పూషాతదైవచ॥టీ॥ రేవతీ-పౌష్ణః -
అంత్యః-పూషా-యీ-౧౪- రేవతీనక్షత్రముపేళ్లు॥ *

నక్షత్రవిఘంటు-సంపూర్ణము.

ముహూర్తదీపికా.

రాశినిఘంటుప్రారంభః

శ్లో॥ అజాత్రీయాఘాగభస్తాతూబరావిశ్వభేషజీ - మేషమాద్యాశ్రీ
యాభస్తాఘాగీవాగీరయస్తథా॥టీక॥ అజా-శ్రీయా-ఘాగభస్తా-తూబరా-
విశ్వభేషజీ-అద్యాశ్రీయాభస్తా-ఘాగీ-రాగీ-అయః-యా-గం-ని మేషం-
మేషము స్యాత్-అవును॥ *

శ్లో॥ స్పృశభస్తడగుకౌశ్వవృషడతౌతదైవచ-అనద్వాకసౌగభేయ
శ్చహూతౌభీష్టసాహ్వయః॥టీ॥ వృషభః - డరుః-గౌః-వృషః - డతౌ - అన
ద్వాక-సౌరిభేయః-హూతౌభీ యీరాన్నివృషసాహ్వయః-స్పృశచరాశిపేళ్లు

శ్లో॥ మిధునంయమశంయస్తంవృయస్తంవయగంతథా॥టీక॥ మిధునం-
యమశం-యస్తం-వృయస్తం యగం-ఈగన్న మిధునరాశిపేళ్లు॥ ... *

శ్లో॥ కళీరకకేకటకకకేకణీచళీర్ముకా॥టీక॥ కళీ - కకే - కటక -
కేకణీ-గచళీ-ర్ముకా-యాఽన్న కటకరాశిపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ సింహమామృగారిశ్మగరాట్మగేంద్రామృగనాయకః-హరిః
పంచాననోరాజాలేయోకందీరవస్తథా॥టీక॥ సింహః-మృగాః-మృగరాట్-
మృగేంద్రః-మృగనాయకః-హరిః-పంచాననః-రాజా-లేయః-కందీరవి-యా
గం ని సింహరాశికిపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ అంగనాస్త్రీవధూకన్యాపాద్యేయంకన్యకాబలా॥టీ॥ అంగనా-
స్త్రీ-వధూః-కన్యా-చాథా-కన్యకా-అబలా-యాఽన్ని కన్యాగరాశిపేళ్లు॥

శ్లో॥ తులాతౌలీవణిక్కుఃతులాభృత్కటకంజ్జీకః॥టీ॥ తలా తౌలీ-వణిక్-
జూకః-తులాభృత్-ధటః-యాఽన్న తులారాశిపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ అభిసరీస్థనకాపికాకిటోవృశ్చిక్వాచకః॥ టీ॥ అభి-సరీస్థపః-
కాపిక-కీటః-వృశ్చిక్-యా-గ-న్న వృశ్చిక్రాశిపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ శౌజణంశరాసనంప్రొక్తంతౌషికంమార్గణాసనమ్॥౬॥ చాపంతూ
ణీరబాణంచధనుఃకోదండకాగ్నుకం॥టీ॥ శౌజణంశరాసనంతౌషికంమార్గ-
ణాసనం-చాపమ్-తూణీరం-బాణం-ధనుః-కోదండం-కార్తుకం-యా - గం -
ధనూరాశికిపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ కోకోమంశ్యనిశ్చస్సస్సాగ్రపు త్రోయమశ్చసః॥ ౧॥ పంశశ్చనై
శ్చరస్సోరికాలచ్ఛాయానుతశ్చసః॥ టీ॥ కోణి-మంశ్య-నిశ్చ-స్సాగ్ర-
పుత్రః-యమ-పంశ-శనైశ్చరః-దౌరీ-కాలః-ఛాయానుతః-యా-౧౧-
మ-శనికీపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ రాహుస్తమస్సరోగశ్చస్వస్థానుశ్చవిధుంతుదః॥ ౨॥ పాతుశ్చ
నైంహికేయశ్చభుజగాఖ్యితస్తృతః॥ టీ॥ రాహుః-తమః-సురోగః-స్వస్థా-
నుః-భుంతుదః-పాతుః-నైంహికేయః-భుజగాఖ్యః-యా-౨-స్మ-
రాహుపుపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ కేతుశ్శిఖిర్వజోధూన్రు ఉత్పాతోబహురూపకృత్॥ ౩॥ శిరోహి
నోఘోరరూపశ్చిత్రవిర్ణస్సకేతవః॥ టీ॥ కేతుః-శిఖి-ర్వజః-ధూన్రు-ఉత్పా-
తః-బహురూపకృత్-శిరోహి-నః-ఘోరరూపః-చిత్రవిర్ణః-సుకేతుః-యా-
౩-న్ని-కేతువునుపేళ్లు॥ *

గ్రహనిఘంటు-శంఖాణము.

~~శ్లో॥ కేతుశ్శిఖిర్వజోధూన్రు ఉత్పాతోబహురూపకృత్॥ ౩॥ శిరోహి~~

అథస్థాననిఘంటు ప్రారంభః.

శ్లో॥ క్షీణశోభ్యుదయోధాశిలగ్నం హూరోదయస్తమఃకల్యాణిలగ్న
మాతాచభావోయంప్రధమోభవేత్॥ టీ॥ క్షీణః-ఉదయః-రాశి-లగ్నం-
హూరోదయ-తమః-కల్యాణి-లగ్నం-ఆత్మా-యా-౪-న్ని-అయంభావః
యాభావముగలది-ప్రధమోభవేత్-మొటిటైన లగ్నమునకుపేళ్లు॥

శ్లో॥ జ్వతీయంధనవాగ్వి త్రంకుటుంబం నేత్రసంజ్ఞకం॥ టీ॥ జ్వతీయం
ధనం-వాక్-విజ్ఞం-కుటుంబం-నేత్ర-సంజ్ఞకం-యా-౫-న్ను-అగ్నాడిరెండవ
యింటికీపేళ్లు॥ *

శ్లో॥ తృతీయంవిక్రమభ్రాతృడుశ్చితకంసహజస్తథా॥ టీ॥ తృతీయం-వి-
క్రమః-భ్రాతా-దుశ్చితకం-సహజః-స్తథా-యా-౬-న్ను-మూడవయింటికీపేళ్లు॥

శ్లో॥ చతుర్థంహిమకంవేత్తబంధుర్భినుఖంజః॥ పాతాళంజగన్మాతృ
క్షీణకంచపయోమృతం॥ టీ॥ చతుర్థం-హిమకం-వేత్త-బంధుః-భినుఖం-జః-పాతాళం-జగన్మాతృ-
క్షీణకంచపయోమృతం-యా-౭-న్ను-చతుర్థం-పయః-అమృతం-యా-౮-న్ను-
జాలవయింటికీపేళ్లు॥ *

భో॥పవనమంతనయోమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పగవమంతన
యఃమంత్ర-ఆత్మా-సతః-యా ౫ న్ను - అయిదోయింటికిపేర్లు॥ *

భో॥పవనమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥సప్తమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥అష్టమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥సప్తమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥సప్తమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥సప్తమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥సప్తమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

భో॥సప్తమంద్యూసమంత్రహృత్పాదనతశచ్యతే॥టి॥పవనమంత్ర-పవన-త
యా ౩ న్ను - అలోయింటికిపేర్లు॥.....*

సాననిఘంటు-సంపూర్ణము.

అధభావనిఘంటు ప్రారంభః.

—*—

భో॥గంగస్యామదయోరాశిః శివ్యం హూరదయస్తమః॥ అహోజే
హశ్మరీరవవిలగ్నాభారమూతయః॥౧॥ స్వభావైశ్చనాత్మావభావో
యంత్రధమస్త్రితః॥టిక॥ ఉదయః-రాశిః-శివ్యం-హూరః-ఉదయః
తమః-అహో-జేహః-శరీరం-విలగ్నం-అభావః-మూతయః-స్వభావః-జన్మ-ఆ
త్మా-అయంత్రధా-యీ-భావములుగలది-౨౫౦-గ్నము-స్యాత్-అవ్రు

జ్యోతిర్వతీయం ప్రవిణం స్వాధౌతుటుంబోధనజేత్కం॥ ౨॥ సత్యవాచి
 కవాక్ స్థానేఽనుగ్ధంకోభోహిరణ్యకం॥ కణఃప్రయాణనేత్రతమముఖం దక్షి
 ణనేత్రకం॥ ౩॥ లోహంముక్తాఫలంస్వణంవిద్యాభుక్తిస్తుకంబళః॥ రత్నం
 థాతుశ్చవత్తంవభానౌయంకవిద్విదీయకః॥ టి॥ ద్వితీయం॥ ప్రవిణం-స్వం-
 అథః-తుటుంబః-భనజేత్కం-సత్యవాచికం-వాక్సానం-యుగ్ధం-కోశః-హి
 రణ్యకం-కర్ణః-ప్రయాణం-నేత్రం-ముఖం-దక్షిణనేత్రం-లోహం-ముక్తాఫ
 లం-స్వణం-విద్యా-భుక్తిః-కంబళః-రత్నం-థాతుః-వత్తం-యీ-౨౫-న్ను-
 ద్వితీయభావమునకునామములు॥.....*

జ్యోతిర్వతీయంభగినీ భ్రాతాసహజశ్చగ్రజౌనుజః॥ సహభానౌశ్రు
 థాయోగఃదాసీదాస్యాదివగ్గకం॥ ౪॥ సత్యంపరాశ్రమఃకోపఃరౌద్రం
 శాంతముపాయకం॥ కార్యసంధానమిత్రేచస్వరోగరభభక్షణం॥ ౬॥ ఆపో
 క్షీలంకరయేత్రంభావోయంచత్యతీయకం॥ టి॥ త్యతీయం-భగినీ-భ్రాతా-స
 హజః-అగ్రజః-అనుజః-సహభావః-శ్రుథాయోగః-దాసీ-దాస్యాదివగ్గకం-
 సత్యం-పరాశ్రమః-కోపః-రౌద్రం-శాంతం-ఉపాయకం-కార్యసంధాన
 మిత్రం-స్వరః-గరభభక్షణం-ఆపోక్షీలం-కరయేత్రం-యీ-౨౧-న్ని-త్య
 తీయభావమునకుపేర్లు॥.....*

జ్యోతిర్వతీయంజలచాతాలేఖంధుశ్చహిమకంసుఖం॥ ౭॥ వాసీకూశతటా
 కాశ్చవ్రజాపెనాద్వారమేదినీ॥ పుస్తకంశృంగహారశ్చయ్యాచవశుస్సస్యంప
 థాన్యకం॥ ౮॥ విద్యావాహనకార్యేచమాతృప్రౌఢధమిత్రకం॥ వివాహసాక్షి
 పౌరాణంభానౌయంచవతుధకం॥ టి॥ వతుర్ధం-జలం-పాతాలేఖం-బంధుః-
 హిమకం-సుఖం-వాసీ-కూపః-తటాకః-ప్రవాహః-ద్వారం-మేదినీ-పుస్తకం-
 గృహం-శయ్యా-పశుః-సస్యం-థాన్యకం-విద్యావాహనకార్యం-మాతా-దౌ
 షధం-మిత్రకం-నీవాచసాక్షి-పౌరాణం-ఈ-౨౫-న్ను-వతుర్ధభావమునకుపేర్లు

జ్యోతిర్వతీయంపంచమంత్రిపుత్రశ్చతనయోప్రతిభాత్మజః॥ వజ్రాపరపితృశ్చ
 భానౌయంచమన్తస్సృతః॥ టి॥ పంచమం-మంత్రి-పుత్రః-తనయః-ప్ర
 తిభా-అత్మజః-వజ్రాపరః-శక్తిః-యీ-౨౧-పంచమభావమునకుపేర్లు॥

జ్యోతిర్వతీయంవైరిపుశ్చత్రుః॥ త్తాతీరోగభీతిదం॥ జ్ఞాతిశస్త్రాపణంపాపం
 భావోయంపప్రమన్తస్సృతః॥ టి॥ వైరిః-పు-శత్రుః-త్తాతీ-రోగః-
 భీతిః-జ్ఞాతి-శస్త్ర-ఆపణం-పాపం-యీ-౨౧-న్ను-వపుభావమునకుపేర్లు॥*

బ్లో||జామిత్రంజాకమస్తంవకామోభార్యేతిచస్తగః| కటకోద్భూతవా
ణిజ్యైక్రయవిక్రయశంక్రహః|| ౧౨|| కళత్రంసౌఖ్యవైవాహంభోగస్థా
నమనోహరం| అలంకృతిశ్చసర్వేషాంభామోయంసప్రమత్తతః|| టి|| జా
మిత్రం-జాకం-అస్తం-కామః-భార్యా-స్తగః| కటకః-ద్భూతం-వాణిజ్యం-
క్రయః-విక్రయశంక్రహః-కళత్రం-సౌఖ్యం-జైవాహం-భోగస్థా
నం-మనోహరం-అలంకృతిః-యీ-౧౬మ్-సప్రమభావమునకుపేళ్లు||

బ్లో||అప్రమంధనంరంధ్రమృతిశాశశ్చనైధనం| ఆయుష్యంజీవనో
పాయంమోక్షోపయనివారణే|| ౧౩|| ఇత్యుభోజ్యాదినాశశ్చభావోయం
చాప్రమఃస్తృతః|| టి|| అప్రమం-ధనం-రంధ్రం-మృతిః-నాశః-నైధనం-
ఆయుష్యం-జీవనోపాయః-మోక్షః-అయః-నివారణం-ఇత్యుభోజ్యాదినాశః
యీ-౧౭మ్-అప్రమభావమునకుపేళ్లు||*

బ్లో||నవమంతపవీతంశసుకృతంగురుభాగ్యకం|| ౧౪|| పితృజ్ఞానంశయాభ
క్తిర్దేవతోపాసనస్తథా| చిత్రానతదథాశాస్త్రమీభావోయంశవమత్తృతః
టి||నవమం-తపవీతం-శసుకృతం-గురుః-భాగ్యకం-పితృజ్ఞానం-శయా-భక్తిః-దేవ
తోపాసనః-చిత్రా-అనంధః-స్వామీ-యీ-౧౮మ్-నవమభావమునకుపేళ్లు||

బ్లో||నవమంమానసంకమవ్యాప్తారోబరమేవచ| కార్యంవప్యోమ
మాకాశఃఆజాపుణ్యదరాజ్యకం|| ౧౫|| వీర్యస్థానంచసత్కమభామోయంచ
శమత్తృతః|| టి||దశమం-మానసం-కమ-వ్యాపారః-అంబరం-కార్యం-వ్యో
మం-ఆకాశః-ఆజాపుణ్యం-రాజ్యకం-వీర్యస్థానం-సత్క-భామోయంచ
దశమభావమునకుపేళ్లు||

బ్లో|| ఏకాదశంభవేత్తాయురర్థలాభోజయస్తథా|| ౧౬|| పృథ్వీస్యాదధ
పృథ్వీవభామోచైకాదశస్తృతః|| టి|| ఏకాదశం-అయుః-అర్థలాభః-జయః-
పృథ్వీ-అధోపృథ్వీ-యీ-౧౯మ్-ఏకాదశభావమునకుపేళ్లు||.....*

బ్లో||ద్వాదశంత్యోప్యయోరిప్పఃఅపోక్లిబోపవగ్గకా|| ౧౭|| బాక్షీణసర
కొనాహోభామోయంచద్వాదశస్తృతః|| టి||ద్వాదశః-అంత్యః-వ్యయః-రిప్పః
అపోక్లిబః-అపవగ్గకః-బాక్షీణః-సరకః-నాశః-ఈ-౨౦మ్-ద్వాదశభావమునకుపేళ్లు||

భావనిఘంటు - సంవ్రాణము.

కారకనిఘంటు ప్రారంభః.

బ్లో॥ ఆత్మా ప్రభావోగ క్రిష్ణపితృచింతారజేఫలం॥ టి॥ ఆత్మా-వ్రభావః-
 తక్రి॥ యీ-ర-కారక త్వములు- వే-సూర్యునికి-అస్తిః లభు॥ *
 బ్లో॥ మనోబుద్ధి వ సాదంచమాతృచింతాంచ వంశ్రమాః॥ టి॥ మనః-బుద్ధిః
 ప్రసాదం-మాతృచింతా-యీనాటుగున్న-చంద్రమాః చంద్రశుకారకుడు॥
 బ్లో॥ భాగ్యతాభ్యుత్పన్నాభూమిభూమేణేవచింతయేత్॥ టి॥ భా
 తా-భ్యుత్పన్నః భూమిః- యీమూడింటికిన్నిభూమేణేవ - అంగంకునిచేత
 నే-చింతయేత్ - కాకుడనితెలుసుకోవలసినది॥ *
 బ్లో॥ ప్రజ్ఞాదర్శనబాంబుధేనైవచింతయేత్॥ టి॥ ప్రజ్ఞా-కర్మ-విజ్ఞా
 నం-యీమూడున్ను బుధేనైవ-బుధునిచేతనే-చింతయేత్ - కాంకుడని
 తెలుసుకోవలసినది॥ *
 బ్లో॥ గురుశాదేహపుష్టిశ్చబుద్ధిపుత్రాగ్ధనంపదః॥ టి॥ దేహపుష్టిః బు
 ధ్ధిః-పుత్రః-అగ్ధనంపదః- యీ-ర-గురుశాగురుపుత్రేతంకారక త్వము
 నితెలుసుకోవలసినది॥ *
 బ్లో॥ శుశ్రూషవాహంభాగ్యంవభోగస్థానం వాహనం॥ టి॥ వాహం-
 భాగ్యం-భోగస్థానం-వాహనం యీనాలుగింటికిన్నిశుశ్రూష-శుశ్రూషకారకు
 డనితెలుసుకోవలసినది॥ *
 బ్లో॥ అయువ్యంజీవనోపాయంమృగంవిశనైశ్చ॥ టి॥ అయువ్యం-
 జీవనోపాయం-మృగం-యీమూడింటికిన్ని - శనైచ-శనైశ్చగుడుకా
 రకుడని తెలుసుకోవలసినది॥ *
 బ్లో॥ తటాకరామవిక్రమాకరామమాతామహం వేత్॥ టి॥
 తటాకః - తటాక-రామ-విక్రమాకరామ-మాతామహం-యీనాలుగింటికిన్ని - రా
 మాః-రామాను-వ-వేత్ - కాకుడనితెలుసు॥ *
 బ్లో॥ కేతోపితామహశ్చింతాబహుధానశ్చమోక్షనః॥ టి॥ పితామహః-
 చింతా-బహుధానః-మోక్షనః-యీనాలుగింటికిన్ని-కేతోః-కేతువువల్ల-భ
 వేత్ - కలుగును॥ *

కారకనిఘంటు - సంపూర్ణము.

శంఖానిఘంటుప్రారంభః.

శంఖానిఘంటుప్రారంభః.

బ్లో||శశీసోమశ్శశా-కశ్చయిమశ్చం ద్రఃకళాః-రాజాః-ధన్వదాం
శుశ్చయమ కజనస్తథా||టి||శశీ-సోమః - శశాంకః - యిమః - చంద్రః-క
ళానిధిః-రాజా-ధన్వ-సుధా-శుశ్చయమః - ఏకః - జనః-యా-గ-ము బిశ
యంకెకుపేళ్లు|| *

బ్లో||అక్షి రతుకురంనేత్రం-లోచనం-బాహుకర్ణకాః- పతుదృష్టిద్వయం
యక్షం అంబికానయనేతునే||టి|| అక్షిః-చతుః-కరం-నేత్రం- లోచనం-
బాహుః-కర్ణః పతుః-గృష్టిః-గ్వయం-యక్షం-అంబికా-నయనే-యాక్షనే
యా-గ-ము తెండవయంకెకుపేళ్లు|| ... *

బ్లో||వహ్నిరామశ్శిఖిజాగ్నిపావహాననానలౌ శంకతాక్షీపురీలో
కాత్రీనేకాః త్రయోగుణః||టి||వహ్నిః - రామః - శిఖి - అగ్నిః పావకః-
దహనః-అనలః-శంకరాక్షి-పురీ-లోకః - త్రనే-కాలః- త్రయః-గుణః-యా-
గ-ము మూడవయంకెకుపేళ్లు|| *

బ్లో||అభిసాగరవత్సరీవనరాశిర్మగోంబుధిః - చతుర్వార్ధికాత్పపిజ
లధీరీధిస్తథా||టి|| అభిః-సాగరః - చత్వరీ-వనరాశిః - యుగః - అంబుధిః-
చతుః-వారిః-అతిః-జలధిః-నీరధిః - యా-గ-ము నాలుగవయంకెకుపేళ్లు||*

బ్లో||ఇందియంపంచమంజ్ఞానయిషుశ్చాణశ్చమాగ్గణః| ప్రతోభూతం
శరఃపర్వాప్రాణశ్చవీషయస్తథా||టి|| ఇందియం-పంచమం-జ్ఞానం-యి
షుః-బాణః-మాగ్గణ-ప్రతః-భూతం-శరః-పర్వా-ప్రాణః-వీషయః-యా-
గ-ము అయిదోయంకెకుపేళ్లు|| ... *

బ్లో||శాస్త్రంపట్టరుచశైవుకాలశ్చ ఋతుసంజ్ఞకంసప్రస్థంవ
శోశశ్చపద్మకపదాగమా||టి||శాస్త్రం-పట-రుచిః-కాలః-ఋతుః-
రసప్రస్థం-కోశః-పద్మకః-పదాగమా-యా-గ-ము ఆరవయంకెకుపేళ్లు||

బ్లో||శైలోద్రిద్వీపవాముశ్చమునిసప్తచలోగిరిః | తురగాశ్వసగా
గోత్రామహీధరుషిసంజ్ఞకః||టి|| శైలః-అద్రిః-దీప్వపః- వాయుః-మునః-స
ప్తా-చలః-గిరిః-తురగా-అశ-స-నగః-గోత్ర-మహీధ్రః-రుషి-యా-
గ-ము ఏడవయంకెకుపేళ్లు|| *

హో॥ అష్టమంగజక్రస్థితదగ్గజోడతిహా నీచాసామజోమత్రమాతంగ్గదిక్పా
లవసువారణాః॥ టి॥ అష్టమంగజః-కర్ణ-స్థితజః-దంత-హస్తీ - న మజః-మత్ర
మాతంగః-డిక్పాలః-వసుః-వారణః-యీగం-న్నయోగినిదోయంకెకుపేళ్లు॥

హో॥ నవమంశరత్నంబబ్రహ్మచకమలాసనః॥ నిధిగ్రహశ్చఖగళంబరత
ధ్రువాదశ్చలబ్ధకః॥ టి॥ నవమం-నవరత్నం బ్రహ్మం-కమలాసనః॥ నిధిః-గ్రహః
ఖగళం-సంధ్రః-భావః యీ-రా-తొమ్మిదోయంకెకుపేళ్లు॥ *

హో॥ ఆకాశంగగసంశూన్యం ఆంతరక్షంమగుత్పథం॥ టి॥ ఆకాశం గగ
నం-శూన్యం-ఆంతరక్షం-మగుత్పథం-యీ-గ-న్నయోగినిదోయంకెకుపేళ్లు॥

హో॥ కాకిర్మనౌటాదినహ-పానిపంచశ్చయావృతః॥ టి॥ కకారము మొద
లుతొమ్మిదిఅక్ష ములవ్యంతమున్న-టకారము మొదలుతొమ్మిదిఅక్షరము
లవర్యంతమున్న - శకా మొదలు మొదలు అక్షరములవ్యంతమున్న
యొకారము మొదలుతొమ్మిది అక్షరములవర్యంతమున్న అక్షరసంజ్ఞవర్గ
అనితెలుసుకు నేదియొట్లన్నను॥ *

క ౧ఖ ౨గ ౩ఘ ౪జ గ౪ ౫ఛ ౬జ రఘ ౭ట ౮త ౯డ ౧ఢ ౨భ ౩ళ ౪ణ ౫త ౬ఢ
౭ద ౮ధ ౯వ ౧ఫ ౨బ ౩భ ౪కు గయ ౫ర ౬ల ౭వ ౮శ ౯ష ౧వ ౨హ ౩.
సంజ్ఞానుండు-సంపూర్ణము.

రాశి రాశ్యాధిపక్షలు.

హో॥ క్రీయతాబుధిజితమకుళీం లేయపాకానజాకర్థోర్వాభ్యాః । తౌక్షీ
కఅకాకేకోహృద్రోగశ్చాంత్యంభుచేదంతీఃజసితజ్జ్వలంద్రోరవిసామ్య
పితావజ్జాః॥ సురగురుమరః సౌరీగురువచ్చగృహంశుపాః॥ టి॥ మేషానక ఆం
గారకుడు-వృషభ మునకుళుక్రమ - మిధునమునకుమిధుడు-కేటకమునకుచం
ద్రుక్ష-సింహమునకునూర్యక్ష-కన్యా రాశికిబుధుడు - తులకుళుక్రమ-వృ
శ్చైకమునకు ఆంగారకుడు-ధనుస్సుకుగురువు - మకరమునకుశని-కుంభమునకు
శని-మీనానకుగురువు-యీశ్రమము గారాశ్యాధిపక్షులను తెలుసుకు నేది॥ *

శత్రుమిత్రత్వము.

సూత్రం - స్వస్వాంత్యధీధర్మస్వోచ్ఛాయాస్సఖపాః ॥ టి॥ యీసూ
త్రార్థము॥ స్వార్థునికీ-శ-శు-శ తువులు-మనముతో-చం-కు-గు-మిత్రులు॥ ౧॥

చంద్రునికి-ర-మి-మిత్రులు-కు-గు-శు-శ-సములు॥ ౨॥ కుజునికి-గు-చ-ర-మిత్రులు-మి-శ-శ్రు-పు-శు-శ-సములు-౩-మి-మిత్రులు-చ-ర-శ్రు-పు-కు-గు-శ-సములు-౪-బృహస్పతికి-మి-శు-శ-శ్రు-పులు-శ-సములు-ర-చ-ర-మిత్రులు-౫-శు-శ్రు-నికి-మి-శ్ర-మిత్రులు-కు-గు-సములు-ర-చ-ర-శ్రు-పులు॥ ౬॥ శనికి-శు-మి-మిత్రులు-గు-సములు-త-చ-ర-శ్రు-పులు-శ్రు-పులు-తెలుసుకునేది॥ ... *

ఉత్పత్తి కలు.

జ్యోతి అజోతున క్రపాదోనకర్మి-మత్స్యతువాక్రమాత్ । రవ్యాదితుల గానీచంతుత తత్ప్రప్తమహాచరేత్॥ టీ॥ కర్మి మేషం-చంద్రునికివృషభం-కుజునికిమకరం-మిథునికికన్యా-గురువుకుటకం-శుక్రునికిమీనశ-శనికితుల-యితి శుక్లరాసులు-మూరాసులకుయేకవరాసులు నీచరాసులని తెలుసుకునేది॥

గ్రహ దృష్టి.

సూత్రము-నగధామజ్ఞసేత్యేణ॥ టీ॥ శనికి-౩-౭-౧౦-గురువుకు-౫-౭-౬-కుజునికి-౪-౩-౮-ర-చంబు-శు-రా-కేతువులకుయేకవయిల్లుచూపు-శుభగ్రహములచూపుటమంచిది-పాపగ్రహములచూపుటచెడ్డది॥ ... *

షడ్వర్గ.

సూత్రము-ఓజయగ్ధరవిచంద్రా॥ టీ॥ లగ్నమురెండుభాగములుచేశేది-చేశిరాశిమొదటిభాగముకలిపార-రెండవభాగముచంద్రాపార-సమరాశికిమొదలుచంద్రాపార-రెండవసూర్యపారవి తెలుసుకునేది॥

సూత్రము-లగ్నత్రిభాగోద్రేక్కా॥ టీ॥ లగ్నముమూడుభాగములుచేశేది-చరరాశికిమొదటిభాగమునకులగ్నము-రెండవభాగమునకు అయిదవయిల్లు-మూడవభాగమునకు తొమ్మిదవయిల్లు-స్థిరరాశికిమొదలుతొమ్మిదవయిల్లు-రెండవభాగమునకు మొదటియిల్లు-మూడవభాగమునకు అయిదవయిల్లు-ద్విస్వభావరాశికిమొదటిఅయిదవయిల్లు-రెండవభాగమునకు తొమ్మిదవయిల్లు-మూడవభాగమునకు లగ్నముయీక్రమానచూచుకునేది॥ ... *

సూత్రము-నవాంశోనవశపః॥ అజమ్మగతౌలీదంత్రీభవనాది॥ టీ॥ నవాంశకుగ్నముతొమ్మిదిభాగాలుచేశియెన్నోభాగములొకనవమో ఆభాగముమేషసింహాధరుస్సలకు మేషదిగజామకొనేది-తులకుంభమిథునాలకు-తులాదిగాజూచుకునేది-కిన్యోమకన్యవభాలకుమకరాదిగా చూచుకునేది-మీనకర్కటకవృశ్చికాలకుకర్కటకము మొదలుగా ఆభాగమునకుయేరాశిఅవునో అరాశిననాంశరాశియనచూచుకునేది॥ *

సూ.రయభాగోద్వానశాంశః||టి|| ద్వాదశాంశకులగ్నము. ౧౨ - భాగములు చేయ గా.యేభాగమందుకాఃమునిలుచుసొలగ్నాది ఆగావ్యాధివతిద్వానశాంశనిదెలుసుకునేది|| *

సూ.భౌమమంశగురుజశ్శుక్రామామాదాసామవక్రం||౨|| టి||లగ్నము. ౩౦ - భాగాలు జేసియీభాగాలనుకుజాశి. ౫-శనికి౫. గురువుకు. ౮. బుధునికి. ౭. శుక్రునికి. ౫- యీక్రమానయివ్వగా ముహూర్తకాఃమునకుయేగ్రహభాగములువుండునోవాడుత్రింశాంశాధిపతినితేలుసుకునేది-యిదివేళిరాశిఃమము- సమరాశికిశుక్రునిమొదలుకొని కుజానిగకువ్యత్రామముచెప్పేది|| *

రాహుకాలము.

సూ.విధుస్సౌరీశ్యగునుతజజీవభౌమాకాశః||౧|| త్రిపాదత్రీణీవృద్ధిః||టి|| సోమవారం-౩౪౪ శనవారం-౭౪ శుక్రవారం-౧౧౧ -బుధవారం-౧౫ గురువారం-౧౮౪-మంగళవారం-౨౨౪ - ఆదివారం-౨౬౪- యీవారములలో యీఘడియలమాదటరాహుకాలము|| *

నక్షత్రశాస్త్రము.

జ్యో||నైశఃపీఠనలంసభౌజయకగం నీలంసరంఘాలినా | గోదీగంహయతారిశిరియభౌసోనేకభేదతమః| వారంసీరిసకంసకంహయతపోవారంసగంస సతః| ఖ్యోద్వంశోవనాడికా అదభయోలగ్నస్పృశోమృత్యుదాః||టి|| ఆశ్విని-౫౦ భ-౨౪-శృ-౩౦-రో.౪౦-మృ-౧౪-అద్ర-౨౧-పున-౩౦-పుష్య-౨౦ - అశే-౩౨-మ-౩౦-పూభ-౨౦-ఉభ - ౧ - మా-౨౧-వి-౨౦-స్వా-౧౪-వి-౧౪-ఆనూ - ౧౦జ్యే - ౧౪ - మూ-౨౦-౫౬-పూష-౨౪ ఉషా-౨౦-శ్ర-౧౦ధ-౧౦-శత-౧౪పూభా-౧౬- ఉభా-౨౪ రే-౩౦-యినక్షత్రాలకుయీఘడియలమీదనుత్యాజ్యము ౪ - ఘడియలవరకువుండును. అప్పుడుపకార్యములున్ను చేయగూడదు|| *

నక్షత్రద్రములు.

జ్యో||అష్టమీద్వానశీబప్తీవతుధీదవతుదశీవక్షచ్ఛిద్రాశ్చనిధయశ్శుభకార్యేషునిందితాః||టి|| శుక్లక్షిప్తపక్షములందు ౮-౧౨ - ౬ - ౪ - ౧౪ - యీతిథులుపక్షచ్ఛిద్రములు - అందుశుభకార్యములుచేయగూడదు|| ... *

జాతకర్త ము.

బ్లో॥ తస్మిన్ జన్మముసూర్యేణ స తథాంతేనాశిభోః । జాతకర్తృభిశ్చ
ర్వ్యంపితృపూజనతత్త్వం॥ టి॥ జననకాలముహూర్తమందు మొగిశిశువుకు
గాని - ఆశిశువుగాని జాతకముచేయవలసినది॥ *

నామకరణము.

బ్లో॥ ఉత్తత్రయహస్తవాణస్తాస్త్వప్తృవైష్ణవపునర్వసుద్వయం । పౌ
షమూలమృగవాసవాజైర్నామకర్తృశుభదింబధుర్వధాః॥ టి॥ ఉత్తర
హస్త-చిత్త-ఉత్తరాషాఢ-ఉత్తరాభాద్ర-శతభిషం-శ్రవణం-పునర్వసు-పు
ష్యమి-కేవలీ-మూలా-మృగశిర-ధనిష్ఠ - అశ్వినీ-యూనక్షత్రములు నామకర
ణానకుమంచివి॥ *

అన్నప్రాశనము.

బ్లో॥ ఆదిత్యసౌమ్య సమతివ్యక్తి రానిలాశ్విమైత్రాఖ్యవిష్ణువరుణోత్తర
భానిచిత్రా । బాలాన్నభోజనవిధౌషమేదశుద్ధేభిద్రావిహాయనవమిం
తిధయఃశుభాస్యః ॥ టి॥ పునర్వసు-మృగశిర-ధనిష్ఠ-పుష్యమి-హస్త-స్వాతి-
అశ్వినీ-అనూరాధా-శ్రవణం-శతభిషం- ఉత్తర-ఉత్తరాషాఢ- ఉత్తరాభా
ద్ర-చిత్త-ఈ-గర్జను-ఉత్తమ-క్షత్రములు-౧-౧౨-౬-౪-౧౪-౧౫-౨౦-౯-
యీతిధులుతోనిగుత్తనీధులందున్న అగ్నిమునకురశమశుద్ధియందున్న
అన్నప్రాశనము చేయవలసినది॥ *

పాలుకట్టడమునకు.

బ్లో॥ హరిహరకరచిత్రా సౌమ్యపౌష్ణోత్తరాశ్యాదివసుషుటాళీ
సింహాలగ్నోవివర్దేశశిబుధగురుకావ్యానాంశతేచవ్విరితైరహతిధిషుశుదైవై
ధనైశ్చవేధః॥ టి॥ శ్రవణం-అద్ర-హస్త-చిత్త - మృగశిర-కేవలీ-ఉత్తర- ఉత్త
రాషాఢ-ఉత్తరాభాద్ర - పుష్యమి-పునర్వసు-ధనిష్ఠ - యూ - ౧౨ - నక్షత్ర
ములందు పునమ-౪౦౯-వృశ్చిక- సింహా-రానులు- తోపుష-మిగతరాసులు
శుభములు-౧-౨-౪-౫- యూవాకము-ందు శుభము- శుక్లపక్షమునందు శు
భము-పంచమవర్షమునందు క్షిప్రము- తోపుష-మిగతిన- ౨-౩-౪-౫-
౧౦-౧౩- యూ-౪-ందున్న అగ్నిమునకురశమశుద్ధియందున్న
అన్నప్రాశనము చేయవలసినది॥ *

పట్టుబెట్టునది తియ్యునది.

బ్లో॥ అశ్విపుష్యపునర్వసు-మృగశి-ధనిష్ఠ-అశ్వి- ౨౨-౨౩-౨౪-౨౫

జ్ఞానుః పూజ్యశుః సహితాః పూజ్యాః యాభ్యాశుభాః | పూర్వాహ్లాశుభ
 లగ్నహారదిక సేయుగ్మేనమానేశిశోః | కేశశ్చైవనమిష్టకంమునవరైర్వ్య
 క్తంవరాహుదిభిః || టీ|| అశ్వినీ-పువ్వమీ-పునర్వసు - మృగశిర-స్వాతి-రేవతి-
 శ్రవణం-ధనిష్ఠ-శతభిష - ఈ - ౯-నక్షత్రములయందు - శ్రవణము-సోమ-శు-
 కు-యూవారములయందును ఉచితం - ౧-౩-౫-౭-౯-౧౦-౧౩- యూతిధులయం
 దున్ను - పూర్వాస్థామందున్ను - శుభలగ్నములయందున్ను - శుభహారా
 తలయందున్ను - యుక్తమాసములందున్ను - కేశభంజనముచేయవచ్చున
 నిముకులకేతనజేప్పబడ్డది || *

యోగమునకు.

బ్లో||పువ్వపునర్వసురేవతిహస్తాశ్రవణధనిష్ఠమృగశిరినిచిత్రావానవ
 వానవాణుసమేతంద్వాదశ ఋతులతోఽప్రశస్తం || టీ|| పువ్వమి-పున
 ర్వసు-రేవతి-హస్త-శ్రవణ-ధనిష్ఠ-మృగశిర - అశ్వినీ-చిత్ర-జ్యేష్ఠ-శతభిష
 స్వాతి-యూ - ౧౨-నక్షత్రములయందు యోగముచేయవచ్చును || ... *

బ్లో||మాక్షశ్చతుర్థిభగినీవతుర్దశీభ్రాతుశ్చపక్షిపితరేవర్వసు|ఆదానవ
 మ్యాంధనకాశ్మీశశంకుటుంబహని యోర్వానమేష|| టీ||వనితయందుతువ
 రము-మాగ్రు-కాంతఫలము-నక్షర్దశియందుయోగము- భగినీహంతఫలము
 పక్షీయందు - భ్రాతృహంతఫలము-పితృసములయందు- పితృహంతఫల
 ము-సాక్ష్యమిందు-ధనహానిఫలము-నవమియందు-ధాన్యహానిఫలము - ఆ
 ధమిందు-శంకుటుంబహంతఫలము || *

అక్షరశ్లోకము.

బ్లో||హస్తాదిత్యసమీరమిత్రపురజిత్పూర్వవిశ్రామ్యతేహ్వగారా
 గ్నిహనాసరాదిరహితేరాశౌచరేహోభయే | పత్యేత్పూర్ణచాకరేవలివదం
 తిక్రాంబహాయాన్తమింపక్షీమద్దమశ్చుద్ధిభాజిభవనేప్రతిక్రాతుర్నీర్వృతిః || టీ||
 హస్త-పునర్వసు-స్వాతి-అనూరాధ-జ్యేష్ఠ-రేవతి - అశ్వినీ-చిత్ర - శ్రవణం-
 యూనక్షత్రములయందు శుభము మంగళవారము-ఆదివారము-శనివారము
 యూ-౩- వారములతో పుష-శరరాసులయందున్న-ఉభయరాసులయం
 దున్ను - శుక్లపక్షమందు - పూర్ణచంద్రమయందు - చేయవచ్చును -
 ౧-౨-౯-౧౨-౧౩-౧౪-౧౫-౧౬-౧౭-౧౮- యూతిధులయందుచేయవచ్చును - అష్టమశు
 బ్ధము - మూడుగోమ - రోహిణ్య - కృత్తిక - శుభేయవచ్చును

అనునదియు, ఇ, అ, అనునదియు,

శ్లోకం ప్రాదిత్య త్రైవిధ్య శ్రవణ ముత్తమము కృష్ణాక్షర-మిత్ర
ప్రాజేకార్థేషు సోమ్యాదురగురు శశిచంద్రాంతః కేసూపగతః । త్వ
త్స్వాధ్యాయీక్రాంతిత్వ రితి మయమాకార-యైక్యాన్యరాశో గోతోహం
త్యాగనాకటకులమిథు నెప్పట్టమే ధామ్నిశుభః ॥ బీ. మృగేశ-పుస్తకం.
ఉత్త-ఉత్తరాపథ-ఉత్తరాధాత్ర-అగ్నినీ-త్రయం భద్ర-స్వరో-ఉత్తరే
వికి-హస్త-ఆనూరాద-రోహిణి-పుష్యమి-యూ . నక్షత్రములయందు
తవయనము చేయమంచి-బు-గు-శు-హో-యూ వారములయందు చేయవచ్చు
ను-ఆన ధ్యాయ విసములందు - రిక్తరిధులందు - పితృదినములందు
శని-రవి-శుభులు-గూడియుండే రాసులందు - కేయగూడడు - మేషము-వృశ
భము-మీనము-కన్య-కర్కాటకము-గుల- మిథునము- యూరాసులందున్న
అప్రమళుద్రియందున్న - ఉపనయనము చేయవచ్చును ॥

శ్లో॥ పంచత్రయకౌశోవచయశ్శుభ్రైస్త్యాయార్గైః పరైః - లగ్నష్ట
స్థాంత్యజాంహ్యేనచంద్రేణప్రతమిరతం॥టీ॥ శుభగ్రహములైన-గురు-శు
క్ర-బుధ-చంద్రులు-కేంద్రకొణములందున్నపాపులైన-కుజ-రవి-శనీలు-మూ
డవయింట-కరవయింట-పడకొండింటనున్ను - పుండవలసినది-చంద్రుడ-లగ్న
మంతున్ను - ఆకవయింటనున్ను - పదిరెండవయింటనున్ను - పుండకూడక॥*

జ్ఞోలగామైం గ్రగతేవౌస్ఫరజిత త్యాచార్యశిష్యప్రతేభామే
 మాజితనామకంఠజననిహంతేవమందేకలం వోహాయంతుభిరాభిగ్రమసి
 చేతుగ్రాభిదోబాలకంఠశ్రాభ్యుపితరంధ్రజేదశనగతోత్పద్ధితేతా
 భిదాః||టీ||బగ్నాద్వికేంఘ్రముంఠసూర్యదుంశిన-స్ఫరజితవోషము-అదిత
 చార్యశిష్యులనుబంపును-అందుకుజుడుండేనా-మాజితదోషము-అధితల్లిని
 బంపుతు-అంకుశశత్రుండేనా-రుధిదోషము-అదితనకులముఠయజంపును
 అందు-రాహువుండేనా-ఉగ్రదోషము-అదితనుజంపును-అందుకేతుత్ప
 డేనారంధ్రదోషము-అదితంక్రేనిజంపును-కేంద్రముః-గామేదటిరాశి
 నాలవరాశి-యేడవరాశి-పదోరాశి-మునికేంఘ్రముః-కోనిములనగాఅం
 దతరాశి-తొమ్మిదవరాశి-యేడవరాశినుకనెడి|| ||

పాఠశాలములు - దినపాఠశాలము.

భోక్తాగ్నాదివర్జుతైతత్తంగయేన్నవపంభ్యయా-సమాంత్యైతాః॥

పుంటెనునఖముస్త్రీరాశ్యాది-౪-పురుషరాశ్యాది-౧౦-ఉంటెనుతోపుడు
స్త్రీరాశ్యాది-౧౦-పురుషరాశి-ఉంటెనుభన ప్రాప్తి-స్త్రీరాశ్యాది-౫-
పురుషరాశ్యాది-౯-ఉంటెను-శుభము-స్త్రీరాశ్యాది-౯-పురుషరాశ్యాది-౫
అశుభము-స్త్రీరాశ్యాది-౬-పురుషరాశ్యాది-౯-ఉంటెనుపుత్రనాశము-
స్త్రీరాశ్యాది-౯-పురుషరాశ్యాది-౬-ఉంటెనుపుత్రలాభము-స్త్రీరాశ్యా
ది-౭-పురుషరాశ్యాది-౭-ఉంటెనుమాంగల్యవృద్ధియైతెలుసుకునేది||

రజ్జుమాటము.

శ్లో॥ అశ్వీసాత్పమనాజ్యేష్ఠామూలాంత్యంపాదరజ్జువః | యమార్యభా
గ్యమైత్రావ్యం అహిర్విహిక్యకటితా | ఆగ్నివిత్తార్యమోశూ
పాఞ్శ్వప్రోద్ధవదోదరే | బ్రహ్మరుద్రేకరస్వాతీ శ్రవణంవారుణంతథా |
కంతదేశేజానీయాద్వయచిత్రేందుమనకం | ముఖేవతంగళితాన్యాంకుయో
నస్వాత్మజాన్సరేత్ | దరిద్రతాభవేత్కట్యాం వాదేనాభిముగంతథా ||
టీ॥ అశ్వీని-ఆశ్రేవ-మఖ-జ్యేష్ఠ - మూల-రేవత-యూ-౬-పాదరజ్జునక్షత్ర
ములు-భరణి-పుష్యమి-పుబ్బఅనూరాధ-పూర్వాషాఢ-ఉత్తరాభాద్ర-యూ
౬-ము-౬ టిరజ్జునక్షత్రములు-౩౩ త్రిక-పునర్వసు-పుత్తర-విశాఖ-పుత్తరాషాఢ
పూర్వాభాద్ర-యూ-౬-ము-౬ - పురోరజ్జునక్షత్రములు - రోహిణి-ఆద్ర-
హస్త-స్వా-శ్రవణం-శతభిష-యూ-౭-ము-౬ కంతరజ్జునక్షత్రములు-మృగ
శిర-చిత్ర-ధనిష్ఠ-యూ-౭-ము-౬ శిరోరజ్జునక్షత్రములు-ఫలం-శిరోజ్జువః-జం
పును-కంతరజ్జుస్త్రీనిజంపును- పునరరజ్జుసస్యాదిగాశనమునుచేసిను- కటిర
జ్జురరిముజేసును-పాదరజ్జువృధిచారిమునుజేసును||*

నాడిపాంశము.

శ్లో॥ అశ్వీన్యాద్రాపునర్వస్వపుత్తరాహస్తజ్యేష్ఠబం-మూలావారుణ
తోయశ్చపాశ్వ-నాడివస్తథా||టీ॥ అశ్వీని-ఆశ్రా-పునర్వసు-పుత్తర-హ
స్త-జ్యేష్ఠ-మూల-శతభిష-పూర్వాభాద్ర-యూ-౯-వ్రధమపాశ్వ-నాడివ
క్షత్రములు||*

శ్లో॥ ధిఠీంయశురుభాన్యాం చిత్రానూరాధపూషభిం | శ్రవిష్టాచో
త్తరాభాద్రమధ్యనాడివస్తథా||టీ॥ ధరిణి-మృగశిర-పుష్యమి-పుబ్బ-చిత్ర-
అనూరాధ-పూర్వాషాఢ-ధనిష్ఠ-పుత్తరాభాద్ర-యూ-౯-ని-మధ్యేకనాడి
నక్షత్రములు||*

[illegible]

విశాఖ-కూచిపూడి - జూ. నవం. ౧౯౩౩

శ్లో॥ మాఖసాల్పగవై శాఖత్వేష్టమాపాశుబ్రహ్మదాః - మధ్యమతాపితా
శ్రమాగతాః పేదవై నిత్యతాపరేః॥ మాఖము ఛాల్పగము - దై శాఖముత్వే
ప్రము-నిత్యతాపమాసములు-శుభము తాపితము-మాగతాగము నిత్యతాప
ము-మిగిలినమాసములు - అధ్యమము॥ *

సక్షతములు

పో. నూ. ల. మ. త్ర. మృ. గ. హి. న. క. రై. పా. ప. మ. ర. త. మ. భో. త్ర. రా. న్న. త్రా.
 ర్మ. ప. ద్వి. క. మ. క. ప్ప. క. నీ. ద్వి. కా. ప. హి. పీ. ప. న. బి. ద్వి. భి. ణ్ణ. తే. టి. మూ. ల. తి. నూ.
 రా. భ. మృ. గ. హి. - 5. హి. న. హ. ప. - రే. త. తి. - శ్చ. తి. - క. - పు. త్ర. - త్ర. త్ర. రా. పా. ప.
 పు. త్ర. రా. భా. ద్ర. యీ. గ. ని. క్కు. వి. వా. ప. ము. న. క. - శ్చ. - ప. యి. న. న. క. త్ర. ము. ల.

[illegible]

0X 200 400-

భ్రోశుక్రఃపంచనాశ్చానియధఃపంచకతానిచ : లక్షశేఖరదోషా
 కాంశుర్యకేంద్రోవ్యపాహుః॥టీసంకుశలగ్నాదిశేషములందుండెనా
 అయికుశేలదోషములనుగొట్టును - మిథుకులగ్నాదిశేషములందుండెనా
 అయిదునూరుదోషములనుగొట్టును. శుభ్రుఃశుక్రములందుండెనా
 లక్షదోషమును॥

[illegible]

కారానిములు

జ్ఞోమాసాంతేపంచదివసాః త్యజేన్రికామకూష్టమీం వస్తింపహామా
ద్వ్యధాన్యతీపాతసవైధృతిః॥టీ॥మాసముకడవటి-అయిదుదినములున్ను
రిక్తతిథులున్ను-అమావాస్య- అష్టమి-పష్టి- పరిభూయోగపూర్వభాగము-
వ్యతిపాత-వైధృతివీట్లయందు-వివాహముచేయగూడదు॥ *

జ్ఞోజామిత్రాద్యైకవింశశ్చమహదోషాః వజ్రతః॥టీ॥సప్తమశుద్ధిలేని
దోషమున్ను-యేకవింశతీమహదోషములున్ను వ్రుండగూడదు॥ *

పహ్యూహాప్రసేషము.

జ్ఞోవివాహమారణ్యపథ్యాప్రవేశోయుగై తిథౌషాడశవాసరాంతే
పంచాంగశుద్ధిశ్చదినంవిదాపితిథౌనసన్తోచరగేపకార్యః॥ టీ॥ వివాహాదివస
ముమొదలు పదియొకదినములపర్యంతము సమదినములందు- పహ్యూహా
ప్రవేశముజేయవచ్చును-ఈ- ౧౬- దినములలో అనేకదోషములతోగూడు
తున్నశిఖలైనప్పటికిన్ని దోషములేదని మునులచేతజెప్పబడె- ఈవిషయ
ము-ముహూర్తాడశాణమునందు విశదముజేసియున్నాము॥ *

రక్షణాగ్నిర్నయము-

జ్ఞోకరాదిపంచోత్తరమూలపాష్టవిష్ణుత్రయాశ్విజ్యవిధేంకుభేషు | ఆ
ర్షంకజస్సౌఖ్యుతాయురగ్ధంసౌభాగ్యవృద్ధింకరు తేనానాం॥టీ॥హస్త-చి
త్ర-స్వాతి-౨౪౫ అనూరాధ-౬ తర-౬ త్రరాహాడ-౬ త్రరాభాద్ర-మూల-
రేవతి-౨౫-ధనిష్ఠ-౪ తభీషం-ఆశ్విని-పుష్యమి-రోహిణి-మృగశిర- ఈనక్ష
త్రములందు-రక్షణలైనట్టైలేసౌఖ్యమున్ను-సంతానమున్ను-ఆయుస్సున్ను
ఆర్థలాభమున్ను - సౌభాగ్యమున్ను-యభివృద్ధినిగలుగును॥ *

జ్ఞోఅమారిక్రావపష్టివద్వాదశీత్రతిపృథ్వీపరిభూయచపూర్వాశ్విరేవ్య
తీపాతేవవైధృతౌసంస్థోర్జవవేదిష్యమసు, ప్రధమార్దవం॥టీ॥త-
౧-౯-౧౦ ౧౧-౧౫-౩౦- యోధులందున్ను - పరిభూయోగపూర్వాశ్విరేవ్యం
దున్ను - వ్యతిపాతవైధృతులందున్ను-భద్రవాకరమందున్ను - సంధ్యా
కాలమందున్ను - సూర్యచంద్రబ్రహ్మకాలమునందున్ను - ప్రధమజన్మ
ల-ఆశుభము॥ *

జ్ఞోబుధశుక్రేందుజినానాంవారేషుశుభదంః వేత్తా శుభాగామంశ
కంశ్రేష్టమార్తవేప్రధమేశుభం॥టీ॥బుధ-శుక్ర-చంద్ర-గురువా-ములున్ను
వారియొక్క-రాశ్యంకములున్ను - ప్రధమార్దవం- శుభము॥ *

నిషేధము.

శ్లో॥ విష్ణుః ప్రజేశగతిమిత్ర సమీరపాష్టములాస్తరానరుణభావినిషేక
కార్యే | స్వాజ్ఞానిపువ్యవసరేతకరాశ్విచిత్రనిత్యాశ్చమవ్యమఫలాఽఫలా
స్మృతస్త్యే॥ టీ॥ శ్రవణం-హృహణ-హస్త-అహారాధా-స్వాతీ-రేవతీ-మూలా-
ఉత్తర-ఉత్తరాషాఢ-పుత్రాభాద్ర-శతభిషం-యీనత్త-తమిళు-నిషేకమం
డ-పుత్రమములు-పువ్యమి-గనిష్ట-మృగశిర-ఆశ్విని-చిత్ర-పునర్వసు-యీనత్త
త్రములుమధ్యమపక్షములు-మిగిలినతత్త్రములుతోపు॥ *

శ్లో॥ వృద్ధ్యప్తిమీవంచశించత్త్రం శతర్దశిమవ్యభయత్రహిత్యాశ్చే
మాశ్మభాస్యస్త్రీభయోనిషేకేవారాశ్చకాంకాద్వసిలేమజానాం॥ టీ॥ ౪-
౬-౮-౧౪-౧౫-౩౦-యీనధులుపీడచిత్రాన-దులంతున్నచంద్ర-బుధ-
గురు-శుక్ర-వారములందు - నిషేకకార్యములు ము॥ *

శ్లో॥ గృహ్యమిధునకకేసింహకంస్యాగులఘటచాపర్పుసాశ్శుబావహం
తీయశుభుభుళాలీమోహలాభిధనవిశ్కయితేనిషేకకార్యే॥ టీ॥ వృష-
భము-మిథునము-కేకా-టకము-సింహము-కన్యా-తులా-శుభ-ము-ధనుస్సు-
మీనము-మూలా-మలుమంచితశుభగ్రహములు - కేంద్రాగ్రస్థానములందు
వంతులై కూడియుండ గానున్న - అప్రమశుద్ధి యుండగానున్న నిషేకము
జేయమంది॥ *

పుంసకము.

శ్లో॥ ఊర్వాశ్చ సవకంప్రసిద్ధవిషయేనాసేత్తనీయేకవాపశాస్పస్తక
నాతుషాకిరణేపుష్పేధవాక్షైష్టవే హిత్యాకకటక్యయ్యమభితేవ్య
స్యేవ్యశిశిధాశుద్ధేనైధకధామిశుశ్రవశభృద్విద్విత్రిణాంవానరే॥ టీ॥
పుంసవముప్రసిద్ధమైనతత్త్రీయమాసమునందుచేయదగినది. అటుగాన-గ
భాసుస్పర్శముగాతెలిసినవాస్త - నైనాచేయగినది-మృగశిరానత్త-
ము-పువ్యమి-తత్త్రము-యీనత్త-తమిళు-త్రములందున్న - అటుగాకపోయి
నట్టాయెనా | శ్రవణత్త్రముగమజేయవచ్చును - కేకా-టకస్పర్శవిధుగ
రాములున్న - రేవతీదులున్నవిచింత్యమశుద్ధియందున్నశుక్ర-సోమ-బు
ధ-గురు-వారములందు-పుంసవముజేయమంది॥ *

సీమంకము.

శ్లో॥ చగుర్దవస్తాప్తమనూనిభాజిసోరేణగభాంప్రభమందిధేయం॥ సే

ధన్యరేవత్యగణేప్రయాణేఫలంభవ్యమ్ సర్వకారంబులీశ్వరశీరః అశ్వ
 న-ప-ప-హస్త-అనూరా-శ్రవణం-కూ-ప-ష-రేవ-యీనక్షత్ర
 ములుప్రయాణములకుమి-లిచింపులముగ చ్చు... .. *

ਕਰਾਮਤੀ ਨੀ ਨੀ.

స్తోత్రము ఐందు పలుకాశన త్తనా యమ లేశనమీరు యోగి ౧౬ భువి
 ప్రసవశిష్యవతః తేన తః ధిస్తవకూడః యోగి ॥ ౪౩ ॥ శ్లో - ౧-౧౦ - బహు
 శ్-౬- యోగి ధులలోతూపుకొక్కరు యోగి, పుండడము-శ్లో - ౨-౧౨. బ
 ం-శ్ ౨- యోగి ధులలోపుస్త్రీకొక్కరు యోగి నిపుండడము-శ్లో - ౧-౧౩.
 ఒహుశ్-౮- యోగి ధులయందు-ఆగె, యోగి నయోగి నిపుండడము-శ్లో - ౧-౧౪.
 ౧౪- బహుశ్-౯- యోగి ధులయందు కొన్నింటి క్కొనయోగి నిపుండడము.
 శ్లో - ౨- (౧౫- బహుశ్-౧౦ యోగి ధులయందు-స్త్రీలు పుట్టికొనయోగి నిపుండ
 డడము-శ్లో - ౬-బ-౧-౩౦- యోగి ధులయందు పశ్చిమ-పక్క యోగి నిపుండ
 డము-శ్లో - ౨-౧౬-౧౭-౧౮- యోగి ధులయందు వాముష్టికొనయోగి నిపుండ
 డము-శ్లో - ౮-బ-౩-౧౭- యోగి ధులలో, విశిష్టాన్యాయకై యోగి నిపుండడము
 శ్లో - ౯-బ-౪-౧౪- యోగి ధులయందు కాకాశమునందు యోగి నిపుండడము-శ్లో -
 ౧౦-బ-౫-౩౦- యోగి ధులయందు భూమియందు యోగి నిపుండడము-గమక.
 ఆయాది ద్వైకాయోగి ధులయందు లోకాత్మహామదము ॥

రాశిలు.

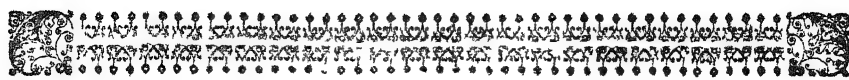
బ్రో॥ త్రిబాళీ కన్యాశుల్క టిలభేషుచూత్రాం సరోయశురుతేష్టు
 త్కృణ్ణతి॥ పేషము-సింహము-కన్యా-శుల్కేష్టు-శుంభము-యీరాసులందెన
 వైలే సేమియుఁత్ర చేతురో వారికిన్మృత్యు భుకలద॥ ✽

నక్కయో పుష్కలకేస్తుతమ్మృతపర్వహనుమంతము. చంద్రహామ.

[illegible]

వారమునందు - ౫౦ - ఘడియలవరకు-పశ్చిమదిక్కుందున్న మంగళవారము
రాత్రి శేషించిన-౧౦-ఘడియలున్న-బుధవారముపగలు-౩౦-ఘడియలవ
రకు-వాయవ్యదిక్కుందున్న-బుధవారము రాత్రి-౩౦-ఘడియలున్న-బృ
హస్పతివారమునందు-౫౦-ఘడియలవరకు-ఉత్తరదిక్కుందు-గురువా
రము రాత్రి శేషించిన-౧౦-ఘడియలున్న-శుక్రవారమునందు-౫౦-ఘ
డియలవరకుయీశాన్యదిక్కుందు-యీశ్రాద్ధాదిదిక్కులందు-సూర్యా
ద్యుత్తరహాములు-తాజులైయుండురు-ఆరాజాదిక్కు-మొదలుకొని-శక్ర-
యేశువులుతుమ్ములు-పశువులతుమ్ములు-యీమొదలైనవి ఏదిక్కందుగ
నుబతునో-ఆదిక్కువరకూ-పై సజెప్పసోయ్యె ఫలములను - క్రమముగా దె
లుసుకొనేది - రాజుదిక్కు-ందు-హాని-వాటికీరెండవదిక్కుందు-విశ్వానథ
అము-శూడవదిక్కుందురు క్రియ-శాల వదిక్కుందు బలిధులాభము - వివ
వదిక్కుందు స్వర్ణలాభము-ఆరవదిక్కుందు భోజనసౌఖ్యము-ఏడవదిక్కుందు
భోకము-ఎనిమిదవదిక్కుందు పీఠాకరములనియైన క్రమముగా దెలుసుకునేది

సప్తకముహూర్తదీపిక సప్తాంగము.

శ్రీరస్తు.

ముహూర్తదర్పణము.

బ్రో॥ యశ్శేషస్వతంత్రహస్తఫణవానే కేనమూర్త్యావహా॥
 బ్రహ్మాండాదిబహూపకణగళప్రాచ్యేణవిభ్రాజితేతంశేషం
 దధతంస్వవామదరిశేగంనూపురాఖిముదాతాత్మ్యాగోపరిసం
 స్థితంసురయుతంశ్రీవేంకటేశ్వరజే॥ *

బ్రో॥ త్రిమూర్తిరూపిణిదేవం త్రయీవేద్యంశుభావహం॥ త్రిగుణా
 తీతమవ్యక్తంవందెసూన్యంసదావిభుం॥ నారదేనకృతంయచ్ఛముహూర్తా
 హ్వయదర్పణం॥ తత్త్వికాంప్రారభేచాలబోధాయసుమనోహరా॥ ... *

ఆదానామనక్షత్రవివేకః.

బ్రో॥ చూడేచోలాస్తూకాశ్శివ్యః - లీలాలేలోభరణ్యపి - ఆకుడిపిగ్న
 త్రికాచ - ఒవాచీనూచరోహణీ - చేమ్రొకాకీమ్మగిశిరిః - మాఖిజిచ్చాచరౌ
 ద్రకం - శేకోహాహిపునర్నన్వః హూహాహూడాచపువ్యబం - డీదూడే
 డోచ ఆగ్నేహా - మామీమూమేమబాతథా - మోటాటిటూపూర్వబంశ - టే
 టోవాపీతుచార్యభం - పూపంశాథావహస్తశ్చ - సేపోరారిచచిత్రభం - రూ
 రేరోతావాయుయుతం - తీతూలేతోచశాఖజం - నానీనూనేచమిత్రక్షే - నో
 యాయాయాతుక్షే - నిస్తభంయేయోబాబీతమూలక్షే - బూథాభాథాచతో
 యభం - వేబోహాజీచవిశ్వే - జూబెజోబాచవిష్ణుబం - గాగీసూగేవాసవేచ -
 గోసాసీసూచవారణం - సేసోనాదీప్రోవృభేచ - మశ్యంఛాథాహిమిర్ష్య
 భేదేజోచావీదపొట్టేచవిశ్వేతానామతారకాః॥టి॥ సర్వజననామంబులనను
 సరించిన నక్షత్రములను దెలుపునె వివరమెటువలెంటే - నామధేయా
 వ్యక్షరము - చూడేచోలాశివ్యని - నే అశ్విన్యాదియిరువదేకునక్షత్రములఅ
 త్తరిములలో నేదొచున్నదో - ఆయత్తరిములయొక్క నక్షత్రములను దెలు
 సుపెనెడి - వాక్యములయొక్క - మొరటియత్తరము మొరటివాదము - రెండ

శ్రువ్యసి - ఈమాడున్న యీ ప్రం - యీ ప్రమనే పేరగలది - అనురశివజ్యేష్ఠాశర
గం - బాల - అ - సే - ధ్వని - సే - ఈర - దాడులం - గాను - మై
స - శ్రుతము - అ - ప్రాంత్యం - అ - వై - త్ర - అ - త్రా - రేవ - మ - గ - అ
నూరాద క - ప్ప - మ - మ - న్య - గావము - అ - వ - ములు - బ్ర - హ్మ - శ్రు
రాజం - రి - హి - డి - త్ర - గామాథ - శ్రు - త - రా - నా - యీ - ర - శ్రు - ధి
స్థి - గ - త్ర - ములు - కాల - మ - భా - త్ర - పూ - ర్ణ - అ - ణి - న - భ - శ్రు - బ్ధి - పూ - ర్ణ - భా -
భా - శ్రు - భా - యీ - అ - శ్రు - డి - గం - మా - ర - త్ర - ములు - అ - న - త్రా -
గ్ని - శ్రు - ర - అ - త్ర - అ - భా - ణ - సా - భా - ణ - న - త్ర - ము - పూ -
త్రా - త్ర - మా - త్ర - యం - పూ - ర్ణ - శ్రు - వం - త్ర - పూ - శ్రు - భ - గ - యీ - గ -
న్న - శ్రు - అ - త్ర - ము - అ - త్ర - యీ - త్ర - ములు - శ్రు - శ్రు - భ - త్ర -
త్ర - త్ర - శ్రు - శ్రు - అ - త్ర - ము - అ - త్ర - ము - అ - త్ర - ము - అ - త్ర - ము -

సర్వే పూర్వముననుబట్టి.

[illegible]

ఐ-సూర్యుని చేతను-ముద్రా-విడవబడిననక్షత్రమున్ను-స్థితా - ఆసూర్యుడు
 న్ననక్షత్రమున్ను- గమ్య పాంశసాయ్యేనక్షత్రమున్ను - తా-తాః-యా-తి
 నక్షత్రములున్ను - యెంచి మౌతగ్గోయెట్లన్నను-సూర్యుడు- భరణీనక్షత్ర
 ముండుగా - వెనకటిదైన - ఆశ్వినీ-నక్షత్రము మొదలుకొని-యెంచుకో
 వడమ నెడితాత్పర్యము- ఆవిడవబడిననక్షత్రము మొదలు-తప్ర-3- నక్షత్ర
 ములు-మృతాః-మృతస్వభావముగలనక్షత్రములు-తర్వాత సప్తమ- 2- నక్ష
 త్రములు-అశ్విజీవాః-నకుముజీవముగలనక్షత్రములు-తర్వాత-విక-1-నక్ష
 త్రము-మృతః-నిజీవస్వభావముగలనక్షత్రము తర్వాత అష్టా-౨-నక్షత్ర
 ములు-సుపూణాజీవాః- సంపూణాజీవముగలనక్షత్రములు - తర్వాత - వి
 క-1- నక్షత్రము-మృతః-నిజీవస్వభావముగలనక్షత్రము-తర్వాత-సప్త-
 2-నక్షత్రములు-పాదజీవాః - పాదజీవముగలనక్షత్రములనిదెలుసుకునేది॥

నక్షత్ర త్యాజ్యమితికౌప్రమాణము.

బో॥ బాత్రోజినాప్ర్యామనుకాఃఖవేదాశ్శక్రాఃకుప్రాఖకుకాసఖాశ్చ-
 దంతాఃఖరామాశ్చనఖాఃపురాణాఖాబాహవౌవ్యామకరామకరాః॥
 ౬౦ద్రాక్షిహోదుశ్చవనోరసాత్రోజీవానఖాద్విశనాగచంద్రాః॥నృపాశ్చ
 సిద్ధాఃఖకుకావిషాఖ్యానాశ్చశ్చత్రప్రప్తమవర్షమసాన్యతే॥టీ॥ అశ్విన్యాః
 అశ్వినీనక్షత్రమునకు-బాత్రో-౫౦- ఘడియలమీదనున్నత్యాజ్యప్రవేశము-భ
 తన్యాః-భరణీనక్షత్రమునకు-జీవాః - ౨౪ - ఘడియలమీదనున్న-శృతికా
 యాః-శృతికానక్షత్రమునకు-ప్ర్యామనుకాః-3౦-ఘడియలమీదను-రోహి
 త్యాః-రోహిణీనక్షత్రమునకు-ఖవేదాః-౪౦-ఘడియమీదను-మృగశీరపః-స్వ
 మృగశీరానక్షత్రమునకు- శక్రః-౧౪-ఘడియలమీదను- ఆద్రాకా-ఆ
 రుద్రానక్షత్రమునకు-కుదప్రాః-౨౧-ఘడియలమీదను-పునర్వసాః-పునర్వ
 సూనక్షత్రమునకు-ఖకుకాః-3౦- ఘడియలమీదను-పుష్యస్య-పుష్యమీనక్ష
 త్రమునకు-సఖాః-౨౦ఘడియలమీదను-ఆశ్రేషా-ఆశ్రేషానక్షత్రము
 నకు-దంతాః- 2౩- ఘడియలమీదను-మఖాయాః-మఖానక్షత్రమునకు-ఖరా
 మాః-3౦-ఘడియలమీదను- పూర్వఫల్గున్యాః-పుబ్బనక్షత్రమునకు- సఖాః-
 ౨౦-ఘడియలమీదను-ఉత్తరఫల్గున్యాః-ఉత్తరానక్షత్రమునకు-పురాణాః-
 ౧౨-ఘడియలమీదను-హస్తస్య-హస్తానక్షత్రమునకు-భూబాహవః-౨౧ఘడి
 యాశ్విను-చిత్రాయాః-చిత్రానక్షత్రమునకు-ప్ర్యామనుకరాః-యిరవైఘడి

యలమీదను- స్వాత్మాః-స్వాతీనక్షత్రమునకు-శక్రాః-పదునాలుగుఘడియ
లమీదను-విశాఖాయాః-విశాఖానక్షత్రమునకు-ఇంద్రాః-పదునాలుగుఘడి
యలమీదను-అనూరాధాయాః-అనూరాధానక్షత్రమునకు-నశిః-పదిఘడియ
లమీదను-జ్యేష్ఠాయాః-జ్యేష్ఠానక్షత్రమునకు-శుక్లవర్ణః-పదునాలుగు-ఘడియ
లమీదను-మూలస్య-మూలానక్షత్రమునకు-కపతాః - ౫౬ - ఘడియలమీద
ను-పూర్వాషాఢాయాః-పూర్వాషాఢానక్షత్రమునకు-జనాః-౨౪-ఘడియ
లమీదను-ఉత్తరాషాఢాయాః-ఉత్తరాషాఢానక్షత్రమునకు-సింహః-౨౦-ఘ
డియలమీదను-శ్రవణస్య-శ్రవణానక్షత్రమునకు-డిక్ - ౧౦ - ఘడియలమీదను-
ధనిష్ఠాయాః-ధనిష్ఠానక్షత్రమునకు-పశ-౧౦-ఘడియలమీదను-శభిషజ-శత
భిషానక్షత్రమునకు-నాగవంశాః-౧౮-ఘడియలమీదను-పూర్వాభాద్రా
యాః-పూర్వాభాద్రానక్షత్రమునకు-వృషాః-౧౬-ఘడియలమీదను - ఉత్త
రాభాద్రాయాః-ఉత్తరాభాద్రానక్షత్రమునకు-సింధాః-౨౪ - ఘడియల
మీదను-రేవత్యాః-రేవతీనక్షత్రమునకు-ఖగణా-౩౦-ఘడియలమీదనును-శ్ర
నూత్-చతుస్థాన-విషాఖ్యాః-విషాఖ్యలు-నాడ్యశ్చతస్ర - నాలుగుఘ
డియలవర్షము-స్యాత్ - ఉండును-గ్రంథాంతమునందు-మూలానక్షత్ర
మునకు-విశేషముగా-౨౦- ఘడియలమీదనును-త్యాజ్యముచెప్పియున్నది-
అనిగా-మూలకురేండుత్యాజ్యములనెడితాప్యము॥ *

శ్లో॥ మూలా వింశతిభిర్నాక్షాణ్ణాసిష్టే॥

నక్షత్రాంశలరాశిస్వరూపము.

శ్లో॥ సప్రవింశతిభిర్జ్యోతిశ్చక్రంతిమిరవాయుజం॥ తపష్ణాంభోఃవే
ద్రాశిన్వతుఃచరణాంతః॥ టీ॥ తిమిరవాయుజం-తిమిర- గోళాంధకార
మందు-వాయు-వాణువునల్ల- జం-పుట్టి-సప్రవింశతిభి-యిరువదేడునక్ష
త్రములుగలిసి-జ్యోతిశ్చక్రం-శింశుమారచక్రము-తత్-ఆచక్రము-వగ
చరణాంతః- నవ తొమ్మిదైన - ఋతుచరణ-నక్షత్ర పాదములచేతను-
అంతః-గురుతుగలిగి- ఉష్ణాంభో-సూర్యునికి- రాశిః-మేషాదిరాశి గాను-భ
వేత్-అనుమన్నది-అనిగాఅశ్వినాది-౨౭-నక్షత్రములకు-౧౦౮- పాదము
లుగనుకరాశియొక్కటికి-తొమ్మిదిపాదములచొప్పున మేష-రాశియొలుమీన
రాశివర్ణంతముక్తముగాజూచుకొంతగినప-యెట్లున్నను అశ్వినాదుపా
దములు-౫ రణినాలుగుపాదములు-శ్చక్రకలానొకపాదమునకు మేష-రాశి

ముందుకుగ్రంథాంతరమును దాహరించుము - అశ్వినీశరణ్యశిశుకాపాదం
 మేషం-కృత్తికాత్రయంసాదాః రోహిణిమృగశరాధం నృపజం-మృగశి
 రాధం-ఆద్రాపురవస్వాస్త్రయోర్దిగ్ధనం-పునర్దశువాదంపుష్యమి
 ఆశ్రేషాంత్యంకర్కాటకం-మఖఖిబ్బ ఉత్తరాపాదంసింహం - ఉత్తరా
 త్రయోః-పాదంసాప్రతితాధంకన్యా - చిత్రాధంసాప్రశాఖత్రయ
 స్తులా-విశాఖపాదంఅనూరాధాజ్యేష్ఠాంత్యంవృశ్చికంమూలపూర్వాషాఢ
 ఉత్తరాషాఢపాదంధనుః - ఉత్తరాషాఢత్రయఃపాదాః శ్రవణధర్మధాధం
 మకరంధనిష్ఠాధంశతభిషపూర్వాభాద్రాత్రయఃకుంభం-పూర్వాభాద్ర
 పాదంఉత్తరాభాద్రయేత్యంతంమీనం. ఈత్రమాననేజెలునుకొనేఅందు
 అంశలక్రమము-యిరువదేషునక్షత్రములకు-౧౦౮-పాదములుగనుక తొమ్మి
 దావత్కలు మేషానితానులకుచున్నవి-ఉదాహరణము - అశ్వినీ మొదటివా
 దమునకు మేషాంశము-రెండవపాదమునకువృషభాంశము - మూడవపాదము
 నకుమిథునాంశము-నాలుగవపాదమునకుకర్కాటకాంశము - ఐదవ మొదటిపా
 నమునకు-సింహాంశము- యీక్రమముగా - ౧౦౮ - పాదములకుతొమ్మిది
 అవత్కలుజూచునట్టిది॥

మేషాదిరామలు.

భ్రో॥మేషోగౌర్ధిధనంకక్షోహరికన్యావశేత్తతః । కాపిచాపానశ్రకుం
 భామీరోమేషాదితోభవేత్॥టి॥మేషః-మేషము-గౌః-వృషభము. మిథునః
 మిథునము-కక్షోః-కర్కాటకము-హరిః-సింహము-కన్యా-కన్యా-శనిక్-కుల-
 అశ్వి-శ్చిక్రము-ధనుఃధనుస్సు-మకరః-మకరము-మంభః-మంభము - అంత్యః-
 మీనము-మేషాః-తః-మేష-మేషమే-ఆదికః-మొదలుకొని-భవేత్ - అగును॥

రాశ్యధిపతులు.

భ్రో॥సింహస్యాధిపతిస్సూర్యఃకర్కటస్యనిశాకః । మేషవృశ్చికయో
 ర్భృమఃశ్చామిధునయోమృగశః । కౌడంబహినయోమకంత్రితులావృష
 భయోభృగశుః । నక్షత్రస్యకుంభరాశేష్టనాయకస్సూర్యనంధనః॥టి॥సింహ
 స్య-సింహమునకు-సూర్యః-సూర్యుడ-అధిపతిః-ప్రభువు-కర్కటస్య - క
 కాటకమునకు-నిశాకః-చంద్రుడు-అధిపతిః-ప్రభువు-మేషవృశ్చికయోః-
 మేష-మేషమునకున్న-వృశ్చికయోః-వృశ్చికమునకున్న-భృమః - అంగార
 కుడు-అధిపతిః - ప్రభువు-శ్చామిధునయోః-కన్యా - కన్యాగారికిన్ని - మి

ధునయోః-మిధునరాశికిన్ని - బుధః-బుధుడు-అధిపతిః - ప్రభువుః-కొండ-ధ
నుస్సుకున్న-మీనయోః-మీనరాశికిన్ని-మంత్ర - బృహస్పతి-అధిపతిః - ప్ర
భువు-తుల-వృషభయోః-తుల-తులకున్న - వృషభయోః-వృషభమునకు
న్న-భుగ్రి-శుక్రుడు- అధిపతిః-ప్రభువు-నక్రస్య- మకరరాశిన్ని - కుంభ
రాశికి- కుంభరాశికిన్ని - సూర్యనంధనః-శనైశ్చరుః-నాయకః - ప్రభు
వు- యామేషాదిరాసులకు - క్రమముగా యీ అధిపతులనుజూచుకునె॥

మేషాదికాశిఘటికా ప్రమాణములు.

టీ॥ ప్రతిదేశములయందున్నఘటికా ప్రమాణములు వేరువేరులై యు
న్నవియెట్లన్నను - భూమి నిమోన్నతమైనందుచ ఆయా ప్రాంత్యముల
యందు మేషతులూమాన ప్రవేశములకు ధ్యాహ్నకాలసూర్యుడుచ్చుడైయుం
డగానపుడు సూర్యసిద్ధాంత ప్రకారము ద్వాదశగోళుల ప్రమాణమైన శంఖ నే
ర్పాటు సేసి-గణితము చేయగా - ఆయాదేశములకు విషువచ్ఛాయ బుట్టును-
ఆయా విషువచ్ఛాయవలన - ఆయాదేశములకు - మేషాదిఘటికా ప్రమాణ
ములు. వేరువేరులై యున్నవి - యాకల్యాణనగరమునందు విషువచ్ఛాయా ప్ర
మాణము-౨-౪-౫-సఖిమ్నా విషువచ్ఛాయా - అనేకాస్త్రగ్రీత్యా- విషువచ్ఛాయ
నుపుంఠిగణితము చేసిచూడగా - ఈదేశములకునిశ్చయమైన మేషాదిఘ
టికా ప్రమాణములు॥ *

జ్యోతిషస్థితి ప్రాకారశైలపక్షగుణేందురామాః శుభైవతాని | కృ
తాదుదంతాపసుఖాగ్నయస్స్యమేషాదిపక్షస్వత్క్రిమతః పరేష్ఠ్యః॥ అనే
ప్రమాణముచే॥ టీ॥ మేషరాశికి-౪-౮-వృషభరాశికి ౪-౩౫-మిధునరాశికి
౫-౧౩-కటకరాశికి-౫-౩౩- సింహరాశికి ౫-౨౨-కన్యారాశికి-౫-౮-తుల
రాశికి-౬-౨-వృశ్చికరాశికి-౫-౨౨-చమరాశి-౫-౩౩-మకరరాశికి-౫-౧౩
కుంభరాశికి-౪-౩౫- మీనరాశికి-౪-౮- అని యీతిగా నే మేషాదిలగు ప్ర
మాణములను తెలియత్గడి॥ *

కొందరు.

జ్యోతిషమేషాదంతాపక్షగుణేందురామాః శుభైవతాని | కృ
తాదుదంతాపసుఖాగ్నయస్స్యమేషాదిపక్షస్వత్క్రిమతః పరేష్ఠ్యః॥ అనే
ప్రమాణముచే॥ టీ॥ మేషరాశికి-౪-౮-వృషభరాశికి ౪-౩౫-మిధునరాశికి
౫-౧౩-కటకరాశికి-౫-౩౩- సింహరాశికి ౫-౨౨-కన్యారాశికి-౫-౮-తుల
రాశికి-౬-౨-వృశ్చికరాశికి-౫-౨౨-చమరాశి-౫-౩౩-మకరరాశికి-౫-౧౩
కుంభరాశికి-౪-౩౫- మీనరాశికి-౪-౮- అని యీతిగా నే మేషాదిలగు ప్ర
మాణములను తెలియత్గడి॥ *

లుగలవి-యగ్తమృగా-మిధునశుక-ములు-౫-౧౫-ఘడియలుగలవి చాపకే-
 నౌధమకటకములు-౫-౩౦-ఘడియలుగలవి-కాశ్చిపిఠహవ-వృశ్చిక-సింహ-
 ములు-౫-౩౦-ఘడియలు-తులాంగనె-తులకన్యాలగ్నములు-౫-౧౫
 ఘడియలుగలవి-అని-ఈప్రకారముగామేషాదిలగ్నప్రమాణమును తెలియు
 దుడు. ఇదిచేకొంతరివిషయము|| *

చరస్థిరద్విస్వభావశాస్త్రము.

బ్రో|| చరస్థిరద్విస్వభావమేషాదిక్రమభోభవేత్|| టి|| మేషాది-మేషము
 మొదలైనలగ్నములు-క్రమశః-చరసగాను-చరద్విస్వభావః-చర-చరమును.
 స్థిర-స్థి-మను-ద్విస్వభావః-ద్విస్వభావముసేయగలవి-భవేత్-అగును-అన
 గా-మేషము-చరము-వృషభముస్థిరము-మిధునము-ద్విస్వభావము-ఈవిధము
 గా-మేషము మొదలు-మీనవ్యాంతమునూతుమూతురానులుగణన చేయ
 గా-చరస్థిరద్విస్వభావరాసులసంజ్ఞాదేలియుచున్నది|| *

లగ్నములత్యాజ్యములు.

బ్రో|| అజవృషభధనుఃకన్యకాదౌభుజంగః యుషమకరకులేవృశ్చికాం
 తేచరాహుః-మిధునఘటతులానాంసింహమధ్యేతిగృధ్రస్సకలమునిమతం
 స్యాత్సర్వకార్యేషువజ్యం|| టి|| అజవృషభధనుఃకన్యకాదౌ-మేష-వృషభ-
 ధనుః-కన్యాలగ్నములకు-అదౌ-లగ్నముదయించినది మొదలగగడియవరకుభు
 జంగః-భుజంగమ నెడివజ్యం-ము-యుషమకరకులేవృశ్చికాంతే-మీనమకరక
 కటవృశ్చికతానులకు-అంతే-కడవటనగడియకలదనగా-రాహుః-రాహు
 త్యాజ్యము-మిధునఘటతులానాం-మిధునపంభతులాలగ్నములకు-సింహ
 మధ్యే-సింహ-సింహమునకు-మధ్యే-ఈరానులుదయించినగగభాగమునకు-
 గృధ్రః-గృధ్రమనెడిత్యాజ్యము-సర్వకార్యేషు-సకలవసులయంప-వజ్యం-
 త్యాజ్యము-సకలమునిమతం అంకరియుపీశ్వగులమతము-స్యాత్-అగును||

ఉచ్చనీచరాసులున్నవారి మోచ్చపరిమనీచభాగలున్ను.

బ్రో|| అజవృషభమృగాంగనాకులేరాఃయుషవశిషౌచదివాకరాదితుంగాః
 దశశిఖిమతులు|| ధీంద్రియాం శైస్త్రివశవీంశతిభిశ్చతేస్తనీచా|| టి|| అజ-
 మేషము-వృషభ-వృషభము-మృగా-మకరము-అంగనా-కన్య-కులేరాః-కత్తా
 టకము యుష-మీనము-వశిష్-తుల-ఈవిధురానులు-దివాకర-సూర్యుడే-అని
 మొదలుగాగరిగినః శంద్ర-కుజ-బుధ-శుక్ర-శుక్ర-శనులకు-ఈరాః-ఉచ్చ

స్థానములు-దశ-మేషమునందు-౧౦- భాగములు-సూర్యునికి - ఉచ్చములు.
 అంశపదోభాగము-పరమోచ్చభాగము-తక్కిన-౨౦- భాగములుమిత్రభా
 గములు-వృషభమందు-చందునికి-శిఖి- మూడుభాగములు - ఉచ్చభాగము
 లు-అందు-మూడవభాగము-పరమోచ్చభాగము-తక్కిన - ౨౭ - భాగములు
 మూలత్రికోణభాగములు - మగరమునందుకజానికి-మనయుక్ - ౨౮ - భాగ
 ములు-ఉచ్చభాగములు-౨౯ - దోభాగము-పరమోచ్చభాగము-త
 క్కిన రేండుభాగములు-మిత్రభాగములు-బుధునికి-కన్యారాశిలో-౬౬-౧౫-
 భాగములు-ఉచ్చభాగములు-౨౯ - అంశపదనైషధభాగము-పరమోచ్చభాగము-
 తర్వాత ౫- భాగములుమూలత్రికోణభాగములు-తర్వాత - ౧౦ - భాగము
 లు-స్వయేత్రిభాగములు-బృహస్పతికికటకరాశియందు-యింద్రియ-౫- భా
 గములు-ఉచ్చభాగములు- అందు - అయిదవభాగము-పరమోచ్చభాగము-త
 క్కిన-౨౫- భాగములు-మిత్రభాగములు- శుక్రనికిరాశియందు-౨౭-
 భాగములు-ఉచ్చభాగములు-అందుయిరువైయేడోభాగము- పరమోచ్చభా
 గము-తక్కినమూడుభాగములు-మిత్రభాగములు-శనైశ్చరునికి- తులారాశి
 యందు-౨౦- భాగములు - ఉచ్చభాగములు - అందుయిరువదోభాగముపర
 మోచ్చభాగము-తక్కిన-౧౦-భాగములు-మిత్రభాగములనిక్రమముగాదెలు
 సుకునేతి-తర్వాత-తత్ - ఆదెప్పిన - విపరాసులయొక్క- అస్త - పడవస్థాన
 ము - నీచాః - సూర్యాదిగ్రహములకు-నీచస్థానములు - అందుకశాదిభాగ
 ములు-పరమనీచభాగములు-యెట్లన్నను-సూర్యునికి-తులారాశియందు-౧౦
 భాగములు-నీచభాగములు-అంశపదోభాగము - పరమనీచభాగము-తక్కిన-
 ౨౦- భాగములు-శత్రుభాగములు - చంద్రునికి-వృశ్చికరాశియందు-౩- భా
 గములు-నీచభాగములు - అంశమూడవభాగము పరమనీచభాగము-తక్కిన-
 ౨౭- భాగములు-శత్రుభాగములు-కజానికికటక-రాశియందు - ౨౮ - భాగ
 ములు-నీచభాగములు - అందుయిరువైయేనిమిత్తోభాగము- పరమనీచభాగ
 ము-తక్కిన-౨-భాగములు-శత్రుభాగములు-బుధునికి-మీనరాశియందు-౧౫
 భాగములు-నీచభాగములు - అందుపదివైపదభాగము-పరమనీచభాగము-త
 క్కిన - ౧౫ - భాగములు-శత్రుభాగములు-బృహస్పతికిమకరరాశియందు-
 ౫-భాగములు-నీచభాగములు- అందుఅయిదవభాగము పరమనీచముతక్కిన-
 ౨౫- శత్రుభాగములు- శుక్రనికికన్యారాశియందు - ౨౭ - భాగములునీచ

ములు - అందు-యిదు నై యేదో భాగము-పరమనీచము-తక్కినమూడు-శక్తు
భాగములు-శక్త నైశ్చరునికి మేషరాశియందు-౨౦-భాగములు-నీచములు-౬౦
దుందుషదో భాగము-పరమనీచము-తక్కిన-౧౦- భాగములు శక్తు భాగము
లని డెలుసుకు నేది|| *

మూలత్రికోణరాములు.

జ్యోతిసింహగోమేషజ్యోతిసనచైలిఘటేషుచాగ్రవ్యాచేర్మఖముడుం
చరదిర్వాణోదశస్తథా | త్రివంచదిశే తిస్సంఖ్యాభాగోమూల త్రికోణాః||
టీ||రవేః-సూర్యునికి - సింహ - సింహమందు-నఖ - ౨౦ - భాగములు- మూల
త్రికోణములు-తక్కిన-౧౦-స్వత్రైత్ర భాగములు - చంద్రునికి-గో-వృషభ
కుందు-ముందుజెప్పిన-౩-భాగములు-ఉచ్చములు-శ్రద్ధాత-౨౭-భాగములు-
మూల త్రికోణములు-కుజస్వ-కుజానికి-మేష-మేషమందు-రవి - ౧౨ - భాగ
ములు-మూల త్రికోణములు-తర్వాత - ౧౮- భాగములు-స్వత్రైత్రము - బు
ధస్య-బుధునికి-పార్థస-కన్యా రాశియందు-ముందుజెప్పిన-౧౫- భాగములు-
ఉచ్చములు-తర్వాత - ౫ - భాగములు-మూల త్రికోణములు-తర్వాత-౧౦ -
భాగములు-స్వత్రైత్రములు-శురోః-బృహస్పతికి-ధనుః - ధనూరాశియందు
దిశః-౧౦ భాగములు- మూల త్రికోణములు-తర్వాత - ౨౦ - భాగములు-
స్వత్రైత్రములు-శుక్రస్య-శుక్రనకు-తౌళి-కులయ - ౨ - త్రివంచ - ౧౫ -
భాగములు-మూల త్రికోణములు-తక్కిన-౧౫- భాగములు-స్వత్రైత్రములు-
శనేః-శక్త నైశ్చరునికి-ఘట-కుంభరాశియందు-వింశతి-౨౦-భాగములు- మూ
లత్రికోణములు-తక్కిన-౧౦ - భాగములు-స్వత్రైత్ర భాగములని - యీక్ర
మముగా-విడివిడి-దెలియదురు|| *

మిత్రశక్తు సమగ్రహములు.

జ్యోతిశక్త్రామంకసితో సమశ్శశేనుతోమిత్రాణిశేషారవేస్తీత్రాంశుస్తా
మగర్జిజశ్చ సుహృదౌ శేషాన్సమాస్తీతగోః | జీవేంకూష్ణకరాఃకుజస్వసుహృ
దోజ్ఞోరస్సి తార్కిసమామిత్రే సూర్యసితౌబుధస్యహిమను శ్శక్త్రుస్సమా
శ్చాపరే||టీ||రవేః సూర్యునికి మందసితౌ-శనిశుక్రలుశక్త్రువులు-శక్తిసత్-
బుధుకు-సమః-సముకు-శేషాః-మిగిలిన-చంద్రకుజగురువులు-మిత్రాణి-మి
త్రులు-సీతగోః-చంద్రునికి-తీత్రాంశుః-సూర్యుకు-హిమగర్జిజ-బుధుకు-సు
హృదౌ-స్నేహీతులు-శేషాః-మిగిలిన-కుజశుక్రశనిలు-సమాః సములు

కుజస్య-కుజునిః-జీవేందూవర్ణకరాః-జీవ-బృహస్పతిన్ని-ఇతి-చంద్రుః
ము-ఉన్లకరాః-సూర్యుః-సుహృదః-సేహితలు-జ్ఞః-బుధుః-అ
రిః-శత్రుః-సితారిః-శుక్ర-శనులు-సమా-సములు-బుధస్య-బుధునిః-సూ
ర్యసితో-సూర్య-శుక్రలు-మిత్రే-మిత్రులు-హిమగుః-చంద్రుః-శత్రుః-
శత్రువు-అపరే-మిగిలిన-కుజ-గురు-శనులు-సమాః-సములు... ..*

జ్ఞో-సూరే-సౌమ్య-సితావరీ-రవి-సతో-మధ్యః-పరే-త్వన్య-ధా-సౌమ్య-రీ-
సుహృదౌ-సహా-కుజ-గురు-శుక్ర-స్య-శేష-వరీ-శుక్ర-జ్ఞౌ-సుహృదౌ-సమ-స్స-గు
రు-సౌ-ర-స్య-చా-స్యే-ర-యో-ప్రా-కా-స్య-హృ-ద-స్త్రి-కో-ణ-బ-వ-నా-తే-మి-మ-యా
కీ-రి-తాః-||టీ||సూ-రేః-బృహ-స్ప-తి-సౌ-మ్య-సితౌ-బు-ధ-శు-క్ర-లు-అ-రి-శ-త్రు-వు
లు-ర-వి-మ-తః-శ-నై-శ్చ-గు-రు-మ-ధ్యః-స-ము-కు-ప-రే-తు-మి-గి-లి-న-ర-వి-చ-ంద్ర-
కు-జ-లు-అ-న్య-ధా-మి-త్రు-లు-శు-క్ర-స్య-శు-క్ర-నిః-సో-మ్య-రీ-బు-ధ-శ-ను
లు-సు-హృ-దౌ-సే-హి-తు-లు-కు-జ-గు-రు-కు-జ-గు-రు-వు-లు-స-మా-స-ము-లు-శే-ష-
మి-గి-లి-న-ర-వి-చ-ంద్ర-లు-అ-రి-శ-త్రు-వు-లు-సౌ-ర-స్య-శ-నై-శ్చ-రు-నిః-శు-క్ర-జ్ఞౌ-శు
క్ర-బు-ధు-లు-సు-హృ-దౌ-సే-హి-తు-లు-సు-ర-గు-రుః-బృ-హ-స్ప-తి-స-మః-స-ము-కు-అ
స్మే-మి-గి-లి-న-ర-వి-చ-ంద్ర-కు-జ-లు-అ-ర-యః-శ-త్రు-వు-లు-ఇ-తి-ఇ-ట్ల-ని-క్రి-కో-ణ
భ-వ-నా-త్-క్రి-కో-ణ-రా-సు-ల-వ-ల్ల-ం-చి-అ-మి-ఈ-సు-హృ-దః-మి-త్రు-ల-ని-యో-ప్రా-
కాః-యే-గ్ర-హ-ము-ల-పె-ద్ద-ల-చే-చే-త్వ-బ-ద్ధ-మౌ-తే-అ-మి-త్రా-గ్ర-హ-ము
లు-మ-యా-నా-శే-త-కు-కీ-రి-తాః-జె-ప్ప-బ-ద్ధ-వి||*

క్రూ-ర-సౌ-మ్య-పు-రు-ష-స్త్రి-స-పు-ం-స-క-జా-తి-భే-దా-గ్ర-హ-ము-లు.

జ్ఞో-కౌ-లా-శ్చ-తే-కృ-రా-భా-ను-త-మ-శ్శ-ని-ధ-వ-జ-హ-జా-శు-క్ర-ర-్య-సౌ-
మ్యే-ం-ర-వ-సౌ-మ్య-సే-పు-రు-షాః-కు-జ-రీ-గు-రు-వ-రా-హి-ం-కు-శు-క్ర-స్త్రి-
యః-త-శ్చే-ష-స-పు-ం-స-కా-గు-రు-భ-గ-నా-వి-ప్రా-కు-జ-రౌ-న్య-పౌ-వై-శ్వే-చ-ం
ద్ర-బు-ధౌ-త-ద-న్య-కు-ల-జో-మ-ంద-మ-వ-రే-శ్వ-గ-||టీ||భా-ను-త-మ-శ్శ-ని-ధ-వ-జ-హ-జాః-సూ
ర్య-రా-హు-శ-ని-కే-త్వ-ం-గ-ర-కు-లు-క్రూ-రాః-వా-ప-గ్ర-హ-ము-లు-క్రూ-ర-స్వ-భా-వ
వ-ము-గ-ల-గ్ర-హ-ము-ల-నె-డి-తా-త్ప-ర్య-ము-శు-క్ర-ర-్య-సౌ-మ్యే-ం-ర-వ-శు-క్ర-గు-రు
చ-ంద్ర-లు-సౌ-మ్యః-సౌ-మ్య-గ్ర-హ-ము-లు-యా-3-మ-శు-భ-గ్ర-హ-ము-ల-యె-
డి-తా-త్ప-ర్య-ము-కొ-ం-ది-రి-మ-త-మ-స-ం-దు-బు-ధ-ని-కే-ష-ప-గ్ర-హ-ము-తో-చే-రి-న-వ-స్వ-మ-
శు-భ-త్వ-ము-గ్న-మ-క్షే-ణ-చ-ంద్ర-ని-కే-ష-ప-త్వ-ము-చ-మ-పూ-ర్ణ-చ-ంద్ర-ని-కే-శు-భ-త్వ

మున్ను - జెప్పబడియున్నది యందుకు బాలబోధినియ నెడి గ్రంథమునందు దాహరణము|| ... *
 బ్రో|| బుధఃపాపముతఃపాపఃక్షీణవంద్రస్తజైవద||టీ||కుజాఃకుసుమ-

కుజరవిగురువులు-పురుషాః-పురుష గ్రహములు - రాహివంశశుక్రాః-రా
 హువంశశుక్రులు-స్త్రీయః-స్త్రీస్వభావముగలవాడు-తచ్ఛేషా-తక్కిన
 బుధశనికేతువులు-నపుంసకాః-నపుంసకస్వభావముగలవాడు-దుర్బుధా-
 గురుశుక్ర-విప్రా-బ్రాహ్మణగ్రహములు-కుజాకా-రవికుజులు-
 నృపా-క్షత్రియజాత్యధిపగురు-చంద్రబుధ-చంద్రబుధులు-వైశ్య-వైశ్య
 జాత్యధిపతులు-మంద్రు-శనై-శుక్రుడై-తే-తనస్యకులజితత్-అగ్రహు-
 త్రియవైశ్యకులములకంటె అగ్రమైనకులమందుబుట్టిన-వశైశ్వరః-శూద్ర
 వశాః-ధిపతి - శూద్రవశాః-ధిపతి - అనగా శూద్ర కులాధిపతి యనెడి
 తాత్పర్యము|| ... *
 నవగ్రహములయొక్క ధారాస్వారిణములు,

బ్రో||బృహజ్జాతకే||రక్తశ్యామోభాస్కరోగౌరతిండునాఃశ్యచ్ఛాం
 గోరక్తగౌరశ్యశుక్రః|దూర్వాశ్యామోజ్ఞోగురుగౌరగాత్రః|శ్వేతశ్యక్రా
 భాస్కరికృష్ణదేహః||టీ|| భాస్కరిః-సూర్యకు-రక్తశ్యామలవిణమైనపా
 టుపుష్పవర్ణముగలవాడు - తిండుః-చంద్రుడు-గౌరః-శ్వేతవర్ణముగలవా
 డు-వక్రః-అంగారకుడు-నాభ్యశ్యచ్ఛాంగః-అగ్రహమైనవాడు-గాక-రక్తగౌ
 రిపవర్ణపత్రంవంటియెరుపుగలవాడు-జ్ఞః-బుధుడు-దూర్వాశ్యామః-గూర్వా
 శ్యామలవిణముగలవాడు- - రుః-బృహస్పతి-గౌరగాత్రః-పసుపుఛాయగల
 వాడు-శుక్రః-శుక్రుడు-శ్వేతః-తెలుపువర్ణముగలవాడు-భాస్కరిః-శ్వే
 తశ్యకుడు-కృష్ణదేహః-నలుపువర్ణమైనదేహముగలవాడు|| ... *

బ్రో|| రాహు-శుభ్రామ్రవర్ణః-శ్వే - చిత్రవర్ణోధ్వజస్త్వేతః||టీ|| రా
 హు-శుభ్ర-రాహువై-తేను-చూమ్రవర్ణః-శుభ్రామ్రవర్ణము - ద్వజః-కేతువుచి
 త్రవర్ణః-మంచిచిత్రవర్ణముగలవాడు || ... *
 బ్రో|| త్రిదశక్రికొణచురగ్రస్తగానవలూకయంతి చరణాభివృద్ధిః-

రక్షజామరేణ్యురధిరాఃపరేయే - క్రమబోధవంశికలేయాణాని||టీ|| ర
 వి-శనైశ్చుడు - త్రిదశ-తానన్నరాశి-వృత్తియ-గ్రహాలనున్న అందు
 న్నగ్రహములను-చరణాభివృద్ధిః పాదవృద్ధి-కేతస్థభౌతి-అపరాద

యంతి-జూచును-అనగా-శనైశ్చగుహ-మూడవ ఇంటినిన్నిచదో-యింటినిన్ని
పాదగృహ్నితాతవిశేషముగాజూచుననెడితాత్పర్యము-అమరేణ్య-బృహస్ప
తి-త్రికొణ-తానుపూరాశికేపంచమహ-మరాసులనున్ను-అంకున్న-గ్రహ
ములనున్న అధికృష్టిచేతను విశేషముగా-అవలూకయంతి-జూచును-అ
నగా-ఉదయ అయివ-ఇంటినిన్నితోడ్పి-పి ఇంటినిన్ని-అధికృష్టిచే
త-జూచుననెడితాత్పర్యము-ఉధి రాః-అంగారకమ-చతురశ్రము-నాలవ రా
శినిన్ని-అప్తమగాశిసన్నీ-అంకున్న-గ్రహములనున్ను త్రిపాదగృహ్నిత
విశేషముగా-అవలూకయంతి-జూచును-అనగా-అంగారకమ నాలవ రాశిని
న్ని-యెరిమిడవరాశినిన్ని విశేషముగా త్రిపాదగృహ్నిత జూచుననెడికీ-న
గ్రహములుపూర్వాక్ష-గ్రహములున్నతాముండేరాశియేడవరాశినిన్ని
అంకున్న-గ్రహములనున్నచూతురనితాత్పర్యము||
అంధకబధిరపంగురాసులు.

శ్లో|| మేషాడిచాంధకంపట-పత్వారోబధిరాస్తథాద్వైవపంగూసవి
జ్ఞేయాతద్భేదాఃపరికీర్తితాః||టీ|| మేషాడి-మేషము మొరలుపట-ం - ఆ
రురాసులు-ఆంధికం-గుడ్డిరాసులు-తథా-అటుతర్వాత-పత్వారః-నాజుగు
రాసులు-బధిరాః-చవిటి కాసులు-తథా-అటుతర్వాత-ద్వైవ-రెండురాసులు
న్ను - పంగూ-పంటి-రాసులని-విజ్ఞేయా-తెలియదగినవి-తద్భేదాః - ఈరా
సులభేదములు-పరికీర్తితాః-చెప్పబడినవి|| *

తాత్పర్యము-మేషము మొరలుకన్యా రాశివగ్రహ-గుడ్డిరాసులుపిమ్మ
టతులాన్నిశ్చికధనుగ్రహరాసులుచవిటిరాసులు-పిమ్మటకుంభమీన
ములుకుంటిరాసులుఈ రాసులభేదములు తెలియజేయుచున్నాము.

శ్లో|| అజోవృషోమృగేంద్రశ్చ అధికారత్రేమహాంధకాః-యగ్నాం
గనాకుళీరాశ్చకుధ్యాహేచాంధకాస్తృతాః - ఇత్యేవంకాలభేదేనశుభ
దాశ్చప్రకీర్తితాః||టీ||అజః-మేషము వృషః-వృషభము-మృగేంద్రశ్చ-సింహ
ము-మథ్య రాత్రే-అధికారాత్రియందు-మహాంధకాః-మిక్కిలి-గుడ్డిరాసు
లు-యగ్నాంగనాకుళీరాః-మిథునకన్యాకకాటకములు-కుధ్యాహేచ-మ
ధ్యాహుకాలకుండున్న-అంధకాః-గుడ్డిరాసులనిచ్చతాః-చెప్పబడినవి-అ
జి-ఇల్లు-పిర-ఈకాలభేదేన-కాలభేదముచేతను-శుభవలమునిచ్చువిగా-ప్రకీ
ర్తితాః-చెప్పబడినవి|| *

శ్లో॥ తులూచవృశ్చికశ్చైవ బధిరౌచాప రాష్ట్రకై । రాత్రౌచబధిరౌ
 ప్రౌక్తౌమకరశ్చధనుర్గ్రహం ఉభయోస్సంస్థయోఃపంగూ । కుంభమీనా
 బ్రహ్మకీర్తితా॥టీ॥ తులూచ-తులయును-వృశ్చికశ్చ-వృశ్చికమును-అప రాష్ట్ర
 కై-పటపగటియందు-బధిరౌ-చెరిటిరాసులుగా-ప్రౌక్తౌ-చెప్పబడినవి-మకర
 శుకరము-ధనుర్గ్రహం-ధనుస్సము రాత్రౌచ-రాత్రియందున్న-బధిరౌ-చె
 విరిటిరాసులుగా-ప్రౌక్తౌ-చెప్పబడినవి-కుంభమీనా-కుంభమీన-రాసులు-ఉ
 భయోస్సంస్థయోః-వ్రాతస్సాయంసంస్థితయందు పంగూ-పంటివియ
 న-ప్రకీర్తితా-చెప్పబడినవి॥

షష్ఠ్యగణాదణమ్.

శ్లో॥ త్రింశద్భాగాత్తకంబగ్నం హూరాతస్యధమువ్యతే । శిశ్రిభాగో
 ద్రేక్షాణఃనవాంబోనవభాగకః॥ ద్వాశశాంశోద్వానశాంశస్త్రింశ
 దంశకః॥ షడ్వర్గలక్షణం ప్రౌక్తం సవలగ్నేష్వయంక్రమః టీ.లగ్నం . లగ్న
 ము - త్రింశద్భాగాత్తకం-౩౦భాగములుగలది-హూరా-హూరా-తస్య
 అలగ్నముగను-అధః-సగముగా-ఉవ్యతే-చెప్పబడుతున్నది-ద్రేక్షాణః-
 ద్రేక్షాణమునునది-రాశి త్రిభాగః-శశి-లగ్నము-యొక్క-త్రిభాగః-మూ
 డవభాగమైనది-నవాంశః-నవాంశమునునది-నవభాగకః-తొమ్మిదివభాగమైన
 ది-ద్వాశశాంశః-ద్వాశశాంశమునునది-ద్వానశాంశః-పదిరెండువభాగమైన
 ది-త్రింశాంశః-త్రింశాంశమునునది-త్రింశదంశకః-ముప్పదివభాగమైనది.
 షడ్వర్గలక్షణం-షడ్వర్గలక్షణము - స్వలగ్నేషు-స్వలగ్నములయందు
 ప్రౌక్తం-చెప్పబడినది స్వలగ్నేషు-స్వలగ్నములయందు - అయం-ఈ-
 క్రమః-క్రమము॥ *

హూరాచాక్షేకాణములు.

శ్లో॥ హూరాక్షచంద్రయోర్జేయగ్నభేదం ద్రసూర్యయోః లగ్న
 పంచ నవతైత్ర-వాధాద్రేక్షాణమాక్రమాత్ ॥టీ॥ ఓజే - ఒజశశియం
 మ-అక్ష-చంద్రయోః-సూర్యచంద్రులయొక్క-హూరా-హూరా-యగ్న
 భే-యగ్న శశియందు-చంద్రసూర్యయోః-చంద్రసూర్యులయొక్క-హూరా
 రా-హూరా-అనగాలగ్నము రెండుభాగములుచేసి-బేసిరాశికి మొదటిభాగ
 ముసూర్య-హూరా - రెండవభాగము-చంద్ర-హూరా-సమశశికి మొదటి
 భాగముచంద్ర-హూరా-రెండవభాగముసూర్య-హూరాయనతాత్పర్యము॥

లగ్నపంచనవత్యై త్రనాథాః - లగ్నపంచమనవమాధిపతులు - క్రమాత్ -
 ఎరుచగాను - ద్రేకా-నాధిపతి - ద్రేకా-నాధిపతులు-శ్చ-అనుదురు॥

శ్లో॥ చరేన్ద్రపుత్రవచాః-స్థిరేధన్వపుత్రవాః-పుత్రధన్వపాద్వి-
 స్వే - ద్రేకా-నాధిపతీర్దితాః॥టీ॥ చరే-చలరాశియంతు - స్వపుత్రనవ
 వాః-లగ్నపంచమనవమాధిపతులు-ద్రేకా-నాధిపతులు-స్థిరే-స్థిరరాశియం
 తు-ధన్వపుత్రవాః - సనమలగ్నపంచమాధిపతులు - ద్రేకా-నాధిపతులు-
 ద్విస్వే - ద్విస్వభావరాశియం - పుత్రధన్వవాః-పంచమనవమలగ్నాధి-
 పతులు-ద్రేకా-నాధిపతులకి-ప్రకీర్తితాః-చెప్పబడ్డవి॥ *

తాత్పర్యము - లగ్నముమూడుభాగములు చేసి - చరసిరద్విస్వభావరా-
 నులనుదెలుపుకొని - అందు-చరరాశి-మొదటిభాగమునకు - స్వరతాశ్యధి-
 పతి-ద్రేకా-నాధిపతి-రెండవభాగమునకు-తనరాశి-పంచమరాశ్యధిపతి-ద్రే-
 కా-నాధిపతి-స్థిరరాశికి-మొదటిభాగమునకు-తనరాశికి-తొమ్మిదవరాశ్యధిప-
 తి-ద్రేకా-నాధిపతి-రెండవభాగమునకు-తనరాశ్యధిపతి - ద్రేకా-నాధిపతి
 మూడోభాగమునకు-తనరాశికి అయిదోగాశ్యధిపతి-ద్రేకా-నాధిపతి-వి-
 స్వభావరాశికి - మొదటిభాగమునకు తనరాశికి అయిదవరాశ్యధిపతి-ద్రే-
 కా-నాధిపతి-రెండోభాగమునకు-తనరాశికి ౬-గాశ్యధిపతి-ద్రేకా-నాధిప-
 తి-మూడోభాగమునకు-తనరాశ్యధిపతి-ద్రేకా-నాధిపతియచిత్రముగా-
 పారెండురానులకు - ద్రేకా-నాధిపతులనుదెలుపుకొనెడి-యిదేసిద్ధాంత
 పదనము యింతాకొంతరిమతమున జెప్పుచున్నాము॥ *

శ్లో॥ కేచిత్తుష్యలారాంప్రధమాంభవస్య-వాంభంలాభాధిపత్విత్తీ-
 యాంద్రేకా-నాధిపతిమపివ్యయంతి-స్వద్వా-శేకాదశరాశిపానాం॥
 టీ॥ ఈయ్యము-కాలామృతగ్రంథముగలదు-విశేషముచేయబోవుచున్నా-
 ముముదిపూర్వపక్షపదనము॥ *

నవాంశక్రమము.

శ్లో॥ మేషసింహధనుషిత్వజానయ సౌలికుంభమిధునెతులారయః॥ కన్య
 కామృగృషేన్యూగాదియః మీనకర్కశ్శలిమ కర్కటాదయః॥టీ॥ మేష
 సింహధనుషి-మేషసింహధనుస్సులయంతు - అజాదయః-మేషముమొదలు
 కొనవాంశములు-తొలికుంభమిధునే-తులకుంభమిధునములయంతు-తు-
 లాదయః-తులమొలకుకొననవాంశలు - కన్యకామృగృషే-కన్యామకరృ

వభ ములయందు-మృగాదయః-మకరము మొదలుకొనినవాంశలు-మీనకర్క-
 శిష్ట-మీనకటకవృద్ధి కములయందు-కర్కటాదయః-కర్కటకము మొదలు
 కొనినవాంశలు-అన గాలగ్నముతోమ్మి భాగములు చేసి- ముహూర్తకాలము
 డియలకుయేసవాంశ కాలమును నొ అనవాంశను మేచసింహాధనువులైన-
 త్రికోణ రాసులకు మేషము మొదలుకుని ఆసంఖ్యానవాంశ యనిదెలుసుకొను
 నది - ఆందుతులూకుంభమిధునిములైన త్రికోణరాసులకు- తులారాశినవాం
 శ మొదలుకొనిచూచుకొనవలసినది- కన్యామకరవృద్ధి భములైన త్రికోణరా
 సులకు మకరనివాంశ మొదలుకొని చూచుకోవలెను - మీనకటకవృద్ధి కము
 లైన త్రికోణ రాసులకు-కర్కటకము మొదలుకొని చూచుకోవలసినది యని
 తాత్పర్యము॥ *

ద్వాదశాంశక్రమము.

శ్లో॥ లగ్నాదిషు ద్వాదశాంశభవనాద్వాదశాంశపాః॥ టీ॥ లగ్నాదిషు
 లగ్నాదిద్వాదశ రాసులయందును-ద్వాదశాంశపాః - ఆద్వాదశాంశాధిప
 పశులయిన గ్రహములు-ద్వాదశాంశభవనాః-ద్వాదశాంశ రాసులుగలవారు
 భవంతి- అనుచున్నారు - అనగాలగ్నము ప్రాంతభాగములు చేసి నిశ్చయ
 మైన ముహూర్తకాలమునకు యీ భాగములలోయే భాగమందుండ నో అది
 లగ్నాది ఆసంఖ్యా ద్వాదశాంశ యనినది ఆ ద్వాదశాంశాధిపతయనినది తెలు
 సుకొనేది- మేషరాశి మొదలుకొని మీనరాశి వరకుము - వృషభరాశి
 మొదలుకొని మేషరాశి వరకుము - మిథునరాశి మొదలుకొని వృషభరాశి వ
 రకుము - ఈ క్రమముగా తక్కిని రాసులకును చూచుకొనునది యని
 తాత్పర్యము॥ *

త్రింశాంశలక్షణము.

శ్లో॥ కుజరవిజనురుజ్జశుక్రభాగాః పవనసమీరణకౌర్పిజాకలేయాః॥ ఆ
 యుజియుజీతుతేషు పృథ్వీస్థాశ్శశిభవనాళిర్ముహూర్తముక్షసంధిః॥ టీ॥ కు
 జరవిజనురుజ్జశుక్రభాగాః-కుజశనిగురుశుక్రలయొక్క భాగములు - పవన
 సమీరణకౌర్పిజాకలేయాః-౫-౫-౫-౫-౫-అయిది-బేళిరాశియందు-క్రమ
 స్థాః-క్రమముగానుండును-తే. ఆ గ్రహభాగములు-యుజితు-సమరాశియం
 దై తేనువిపర్యాసముగానుండునది - శశిభవనాళిర్ముహూర్తముక్షసం
 ధిః-కర్కటకవృద్ధి కమీనరాసులయొక్క అంత్యకాలము రాశి సంధియనినది

నక్షత్రసంధియనిన్ని అనబడును - అనగాలగ్నముముప్పదిభాగములుచేసి-
ఆభాగములనుకుజుని-౧-భాగములు-శనైశ్చరుని-౧-భాగములుబృహస్ప
తికి-౧-భాగములు-బుధునికి-౧-భాగములు-శుక్రునికి-౧-భాగములు-యోధు
కాగముపంచగా-ముహూర్తముటికలెవని భాగములొందునోఆగ్రహము
ను-లగ్నముచేసిరాశియైనట్లయితే- కుజునిభాగములు మొదలుకొనిక్రమము
గానాభాగముగలవాడుతింశాంశాధిపతియనితెలుసుకొనెడి- ఆలగ్నమున
మరాశియైనట్లయితే శుక్రునిభాగము మొదలుకొని వ్యుత్క్రమముగానా
భాగముగలవాడు- త్రిశాంశాధిపతియనితెలుసుకొందగినదనిభావము-కటక
రాశ్యంత్యభాగమున్ను- సీంహరాశిపూర్వభాగమున్ను- వృశ్చికరాశ్యం
త్యభాగమున్ను- ధనూరాశిపూర్వభాగమున్ను- మీనరాశ్యంత్యభాగము
న్ను- మేషరాశిపూర్వభాగమున్ను- రాశిసంధులనిన్ని- నక్షత్రసంధులని
న్ని తెలుసుకొనెడి- నక్షత్రసంధులకుదాహరణము || బ్లో || ఆశ్లేషాంత్యంమ
ఖాత్పూర్వంజ్యేష్ఠాంత్యంమూలపూర్వకం | రేవత్యాశ్వినయోర్ద్యౌగంధ
దోషాఃప్రకీర్తితాః || ఇంచుకుతాత్పర్యముకాలామృతగ్రంథమునంచువిశద
ముగాజెప్పియున్నది || *

పక్షచ్ఛిద్రములు.

బ్లో || అష్టమీద్వాదశీవిష్టిచతుర్థీచతుర్దశీపక్షచ్ఛిద్రాశ్చతిథయఃశు
భకార్యేషునితాః||టీ|| అష్టమీ-అష్టమీయు-ద్వాదశీ-ద్వాదశీయు-విష్టి-వి
ష్టియు-చతుర్థీ-చతుర్థీయు-పక్షచ్ఛిద్రాః-పక్షచ్ఛిద్రములుఃతితాః-ఆతి
థులు-శుభకార్యేషు-శుభకార్యములయందు- వినితాః-వినితములు-అ
నగానీతిథులుపక్షచ్ఛిద్రములనిపేర్చుటలనిన్ని శుభకార్యములందుకొరగా
నినిన్ని అనుట || *

పంచపర్వములు.

బ్లో || కృష్ణాష్టమీచతుర్దశ్యపర్వమావాస్యచపూర్ణిమా|సంక్రాంతిపర్వ
తిథయోమునిభిఃపరికీర్తితాః||టీ|| కృష్ణాష్టమీ కృష్ణపక్షాష్టమీయు- చతుర్దశ్య
పి-కృష్ణపక్షచతుర్దశీయు- అనూవాస్యచ- అమవసయును- పూర్ణిమా- పు
న్నమయ-సంక్రాంతి-సంక్రమణప్రవేశతిథియును- పృథివీతిథియః-పంచ
పర్వతిథులని-మునిభిః-మునీశ్వరులచేతను-పరికీర్తితాః-జెప్పబడినది || ... *

ఘటికాప్రమాణజ్ఞానము.

జ్ఞో॥ యావత్ప్రశ్నాప్రశ్నాః ప్రశ్నితినంమేషాడిషట్సు క్రమాదోజ్ఞా
తైచ్చతులాదిషట్సుజలధిత్త్విద్వ్యక్షిరామాబ్ధయః॥ అర్ధిక్షత్వదినప్రమాణ
ఘటికాస్సప్తాహతాఃనాడికాస్తావత్వఃపరపూర్వయోగ్ధితగతాయత్పూర్వ
సంఖ్యాభిధాః॥ టీ॥ ప్రశ్నితినం-ప్రత్యహమున్ను - చరణప్రభాః - పాదచ్ఛా
యలు-యావత్వః - ఎన్నియమగుటో-తాను - ఆయమగులయండు-మేషా
డిషట్సు-మేషమాసము మొకలుగాగల ఆకుమాసములయండు-క్రమాత్-
వరుసగాను-జలధిత్త్విద్వ్యక్షిరామాబ్ధయః-౪-౩-౨-౧-౩-౪-౫. సంఖ్యల
ను-యోజ్ఞాః - కూర్చుండినవి-తులాదిషట్సుచ - తులామాసము మొకలుగా
గల-౬-మాసములయందును-క్రమాత్-వరుసగాను-యోజ్ఞాః - పైనచే
ప్పిన ప్రకారముకూర్చుండినవి-తాః - ఆవేరువేరుగాకూర్చబడినసంఖ్యలను
చుకొని-దినప్రమాణఘటికాః - అహఃప్రమాణ ఘటికలను - అర్ధిక్షత్వ
సగముజేసి-సప్తాహతాః-౭- చేతగుణించి-యత్పూర్వసంఖ్యాభిధాఃయో
పూర్వధ్రువములచేత కూర్చబడినపాదచ్ఛాయసంఖ్యలుగల ప్రావాట్లచేత
నుపండుగావచ్చిన-నాడికాః-గడియలు-యావత్వః - తొన్నిసంఖ్యలవుచున్న
ప్రా-తావత్వః - అన్నిగడియలు-చర-పూర్వయోగః - దినముయొక్క-పూ
ర్వాపరాహ్నములయందు-స్థితగతాః-స్థితః-ఉండినవనిన్ని - గతః-గతించిన
వనిన్ని-ఉక్తాః చెప్పబడినవి॥*

తాత్పర్యము॥ సూర్యుని వెనకనుంచుకొనిపాదచ్ఛాయలువేసి - ఆవియొ
న్నియమగులగుచున్న ప్రా ఆయమగులలోమేషమాసమునకునాలుగు - వృ
షభ మాసమునకుమూడు-మిథునమాసమునకురెండు - కలకమాసమునకురెం
డు-సింహమాసమునకుమూడు - కన్యామాసమునకునాలుగు - తులామాస
మునకునాలుగు - వృశ్చికమాసమునకుమూడు - ధనుర్మాసమునకురెండు
కరమాసమునకురెండు- తుంభమాసమునకుమూడు - మిథమాసమునకునా
లుగు - యాక్రమముగా నాయామాసదృష్టులనుజేర్చి యొక్కశమునం
చుంచుకొనే - తర్వాతసన్యఃకాల అహఃప్రమాణములు రెండువట్లుచేసి
అందులోనొకపాలునుయేడించిచేతగుణించిముందుంచినధ్రువసమాహము
చేతపండుగావచ్చినలబ్ధము-గడియలును-ఈగడియలుప్రాద్దుతిరుగుటకపిమ్మ
టచెల్లనివిగడియలనిన్ని తెలుసుకొనవలసినది - యీఘటికాప్రమాణము

నకుగణితములేకనత్యంతకులభముగ తెలుసుటకు - వర్తించియనువాకుకొనిన
వాక్యములను జెప్పియున్నాను - ఎట్లన్నను-మేషేగిరిపు-నృపభట సట - మిథు
వెకరలి-కటకేకరుబ - సింహకయ - కన్యాకరుబ శుభాలనశ - వృశ్చికమా
తాస-ధనుషిసిజల-మకర-దాసి-కుంభేసితశ-మేషశుభగ-యీ - ౧౨ -
వాక్యములకున్న తాత్పర్యము - మేషమాసమందు మొగటపడితే కులనరకు
తానువుంచినపాదచ్ఛాయఅడుగులలోతర అడుగుతీసివేసిమిగిలిన అడుగు
లలోమేషమాసవాక్యమందున్న మొగటియక్షరమునకుగలప్రమాణముతీసి
వేసిమిగిలిన ప్రమాణమునుండుకొనునది - మేషమాసమునందు రెండోపదితే
కులకు రెండో అక్షరప్రమాణముతీసివేసేది - మూడోపదితే కులలోను మూడో
అక్షరప్రమాణమును తిసివేసేది - వృశ్చిక మాసమునందు వృశభ మాసమునది
దున్న మూడక్షరములును-పదితే కులకొక యక్ష-ముచొప్పున నక్షరమునకు
గల ప్రమాణమును తీసివేసి తక్కిన యక్షగులకుగలకుడి ప్రమాణములు - ముం
డది జెప్పబోయెడి ప్రకారము విశ్వయము చేసుకొనేది-యీక్రమముగా పదిరెం
డుమాసములకున్న జూకుకొనేయక్షర ప్రమాణమనగా - సాంకేతనిశుం
టునందు చెప్పిన ప్రకారము-అక్షరమునకుయేసరిఖ్యవచ్చునో అసంఖ్యవరక
లనుతీసివేసేది - ఎట్లన్నను-గియనే అక్షరమునకు మూడుసంఖ్య - అందుమూ
డువరకలు పాతికావరకయీక్రమముగా దెలుసుకొనేది|| *

పాదచ్ఛాయఅడుగులకుగడియలుమాచేక్రమము.

జ్ఞోనవత్యప్రపదాదె కానాడికాతత్రయశ్యతే। పంచాంగ త్వారింశద్వై
అష్టావింశత్రయస్తథా॥ ఏకోనవింశత్పత్వారివతుర్దశ్యాంతపంచకం। దశా
రేనాడికాపట్టప్రస్తానాడికాః। వట్టదేవాషకంబింద్యావృతురధైవ
వ్రకం। త్రికార్థైవశకంబింద్యావ్యర్థ ఏకాదశస్తథా। ఏకత్రిపాదోద్వావశ
కంపాదమేకం త్రయోవశ। వతుఃకాశాథాపాదేశూన్యేపంచదశస్త్రాః

టీక॥ తాత్పర్యము ౯౮. అడుగులకునొకగడియ-౪౫౫. అడుగులకురెండు
గడియలు-౨౮. అడుగులకుమూడుగడియలు-౧౯. అడుగులకునాలుగుగడియ
లు-౧౪. అడుగులకుఅయ్యునుగడియలు-౧౦౫. అడుగులకు ఆరుగడియలు-౮. అ
డుగులకుయేడుగడియలు-౬. అడుగులకుఎనిమిదిగడియలు-౪౫. అడుగులకుతొ
మ్మిదిగడియలు-౩౫. అడుగులకు-పదిగడియలు-౨౫. అడుగులకుపదనకొండుగ
డియలు-౧౫. అడుగుకుపదిరెండుగడియలు - ౧ - అడుగుకు పదమూడు గడి

యలు-౪-అడుగువపడు నాలుగుగడియలు-శూన్యచ్ఛాయ అయితేనుపడునై
 దుగడియలనిదెలునుకొనేది||... ..*
 ఈవరకుదిమతము-యీగ్రంథకర్తమతమునకు కొంచ మెచ్చుతక్కువగా
 వున్నందుననున్న - గణితబాహుళ్యములేక బోవుటవలననున్న యిక్కడ
 సుదాహరించడమైనది||రాత్రియందుఘటికా ప్రమాణకాలములను దెలు
 పుటకైనత్రుస్వరూపములనుజెప్పుచున్నాము||*

వరకుదివాక్యములు.

తురగముఖాశ్విన్ ప్రీతి-భరణియోని ప్రీతి-కృత్తికాయురావటకంశక
 టంపంచరోహిణి-మృగశరాశీశక్రయం - ఆద్రాక్షప్రవాళమేకం-పు
 న్నవకులాలచక్రంపంచ-సరటాపున్యని ప్రీతి - అశ్లేషాసపాదుతు-మ
 ఖాందోళికాపంచ-పుబ్బడి త్రనేత్రస్వయోహస్తాపాణిపంచ-చిత్రా
 మాక్షికమేకం-స్వాతీమాణిక్యమేకం-విశాఖకులాలచక్రంపంచ-అనూరా
 థాజ్యేష్ఠాంగుళభద్రాకాగ్రత్రయం-మూలాకుప్పేతే-సరిపంచ-పూర్వా
 షాఢాక్షత్రరాషాఢద్వేష్టచాకం-శ్రవణేషుచ్ఛాకారత్రయం-ధనిష్ఠాశీషక
 త్రయం-శతభిషచ్ఛతారయోహి-పూర్వాభాద్ర ఉత్తరాభాద్రద్వేష్ట
 ఖట్వం-రేవతీమత్స్యాకాగ్రత్రయం-ఈ-౨౨న్ననక్షత్రస్వరూపములుయె
 ట్లన్నను-అశ్విన్నక్షత్రము-అశ్వముఖమువలె నెమూడుసాటినక్షత్రములు
 గలదై యుండును-భరణీనక్షత్రముయోనిరూపమువలె మూడునక్షత్రములు
 గలదై యుండును-కృత్తికనక్షత్రముమంగళకర్తివలె నారునక్షత్రములుగల
 దై యుండును-రోహిణీనక్షత్రముబంజివలె అయిదునక్షత్రములుగలదైయుం
 డును-మృగశిరానక్షత్రము-శిరస్సునలెమూడునక్షత్రము - గలదై యుండు
 ను - ఆద్రాక్షనక్షత్రము- పగడపువనఃము లిగిన నొకనక్షత్రముగొప్పదై
 యుండును - పునర్వసునక్షత్రము-కుమ్మరసానవలె అయిదునక్షత్రములుగల
 దై యుండును పుష్యమిసక్షత్రము-తోండరూపమువలెమూడునక్షత్రములుగ
 లదై యుండును - అశ్లేషానక్షత్రముసర్పాకారమువలె నారునక్షత్రములుగ
 దై యుండును-మఖానక్షత్రముపాలకివలెఅయిదునక్షత్రములుగలదై యుండు
 ను-పుబ్బనక్షత్రమునేత్రములవలె రెండునక్షత్రములుగలరెయుండును-ఉత్త
 రనక్షత్రముకన్నేత్రమువలె రెండు నక్షత్రములుగలదై యుండును - హ
 స్తనక్షత్రముచేతివేళ్లవలె అయిదునక్షత్రములుగలదై యుండును - చిత్రాన

క్షత్రము-ముత్యమువలె యొకనత్రత్రముగలదై యుండును - సైన్యశత్రుత్రము
 మోగింపుమువలె యొకనత్రత్రముగలదై యుండును - విశాఖగ్రహత్రము - కుం
 మ్మగపానవలె అయిదునత్రత్రములుగలదై యుండును - అనూరాధజ్యేష్ఠలు
 అంశుశములవలె భాకారమైనూడునత్రత్రములుగలదై యుండును - మూ
 లానత్రత్రముగొంగినీలహమనిలె అయిదునత్రత్రములు గలదై యుండును -
 పూర్వాషాఢఉత్తరాషాఢలురెండున్ను రేండురెండునత్రత్రములు ఒకచా
 కమువలెయుండును - శ్రవణత్రత్రము-మత్స్యాకానమువలె - మూడునత్ర
 త్రములుగలదై యుండును - భనిష్ఠానత్రత్రము- శిరస్సవలె మూడునత్రత్ర
 ములుగలదై యుండును - శతభీషణత్రత్రము నూడునత్రత్రములు నొకపుష్ప
 మువలె యుండును - పూర్వాభాద్రపదత్రత్రాఖ్యానలురెండున్ను రేండురేండు
 నత్రత్రములుగలిగి మంచపుకొల్లవలె యుండును - రేవతీనత్రత్రము-మత్స్యా
 కానమువలె - మూడునత్రత్రములుగలదై యుండును || *

ఈ క్రమాన నక్షత్రముల స్వరూపములను కినిపెట్టి ఉచ్చనతు
 ప్రములను దెలుసుకొనెడి || *

జ్యోతిషాదీనామనిక్రమ్యపాష్లాదీనామనాగమే | ఆద్రాక్షదీనాంస
 మంతుర్యాన్నిపట్వాదశక్రమాత్ || టీ || నవ-తాంమిదియయిన - జ్యోతిషాదీ
 నాం-జ్యేష్ఠమొకలుగాగల - ఉత్తములకు- ఉచ్చం - ఉచ్చమును. అతిక్రమ్య-
 దాటిపెచ్చుట-ఉచ్చ-ఉచ్చము-పట్ - ఆరైవ-పాష్లాదీనాం-రేవతీమొకలుగా
 గలనత్రత్రములకు-ఉచ్చం-ఉచ్చముమహాచి-ఆనాగమే-రాహుయ్యేకా-మం
 దు-ఉచ్చ-ఉచ్చము-ద్వాదశ-పదిరెండు అయిన. ఆద్రాక్షదీనాం-అద్రాక్షమొ
 కలుగాగలనత్రత్రములకు ఉచ్చం - ఉచ్చను-సమంపాంశియుండుగా- ఉచ్చ-
 ఉచ్చము. అనగా జ్యేష్ఠమొకలు అొమ్మిదినత్రత్రములును - ఉచ్చముదాటిపె
 చ్చుట ఉచ్చమురేవతీనత్రత్రము మొకలు అరునత్రత్రములుపుచ్చసామీప్యము
 నుకూర్చివచ్చుచుండగానుచ్చము - ఆగ్రానత్రత్రము మొదలపదిరెండున
 త్రత్రములుపుచ్చయండువుండేటప్పుడుపుచ్చము-పుచ్చయనగా - తాను అ
 కాశమును జూచేటప్పుడు తనముక్కు-కుసూటిగల ప్రదేశముపుచ్చకునిక్ర
 మముగా తెలుసుకొనవలెననితాత్పర్యము || *

ఉచ్చనత్రత్రములను కనిపెట్టి మేషాదిరాసుల ప్రమాణముల
 లో జెల్లినగడియైన దెలుసుకొనేవివరము || *

వరగుచివాన్ము

శ్రోతామేషేరతా - శ్రవణవృత్తభేద-శతభివగ్నవృత్తభేదాదుః-ప్రౌఢ
 పాపిధునేవః - అహిబుధ్విమిధునేభానుః-రేవతీక్షీయజ్ఞ-అశ్వినీకర్తి
 రూప-బరణీకర్తి-శాబ-రోహిణీసింహాశురుకృత్తికాసింహాకాయమ్మగళి
 రాకన్యానేయ-ఆర్ద్రాకన్యాయుతా-పునర్వసుతులానీలా-పుష్యసులా-మః
 ఆశ్లేషాతులాభోగి-మఖాపృష్ఠివకళ-ఫల్గునీవృష్ఠివకళ-పుత్రరాధనురామ
 హస్తాధనుర్బలా-చిత్రాధనుర్మరైః-స్వాతీమకరేకామ-ఇశాబామకరేకనం అ
 నూరాధాకం-భేనాభిః-జ్యేష్ఠంకుంభేకథా-మూలకుంభేకచ్ఛ-పూర్వాషా
 థామీనేకవిః-పుత్రరామాథామీనేగాధ-యిందుకునుదాహరణము - ప్రౌ
 తామేషేరతా - శ్రవణవృత్తముపుచ్చయందుంటేను మేషలగ్నమునం
 దు ౨౪ గడియచెల్లును - శ్రవణవృత్తభేద-ధనిస్థానవృత్తముపుచ్చయం
 దుంటేను-వృషభలగ్నమునందుపాతికాపకగడియచెల్లును - శతభివగ్నవృ
 త్తభేదాదుః-శతభివనవృత్తముపుచ్చయందుంటేను - వృషభలగ్నమునందు
 రేండున్నరాపకగడియచెల్లును-ప్రౌఢపాపిధునేవః - పూర్వాషాన్త
 ప్రము-పుచ్చయందుంటేను - మిధునలగ్నమునందు - ఒకటింకాలుగడియ
 చెల్లును-అహిబుధ్విమిధునేభానుః-పుత్రరాథాన్తప్రము-పుచ్చయం
 దుంటేను-మిధునలగ్నమునందునాలుగుగడియలుచెల్లును-రేవతీక్షీయజ్ఞ-రే
 వతీవృత్తము - పుచ్చయందుంటేను కళాకలలగ్నమునందు - ఒకటిన్న
 రాపకగడియచెల్లును - అశ్వినీకర్తీరూప-అశ్వినీవృత్తముపుచ్చయం
 దుంటేను-కళాకలలగ్నమునందు-రేండుంభరక గడియచెల్లును - బరణీకర్తీ
 శాబ-బరణీవృత్తము-పుచ్చయందుంటేను కళాకలలగ్నమునందు - అ
 యందుపాతికాపకగడియచెల్లును-శ్రుతికాసింహాకాయమ్మగళివృ
 త్తము-పుచ్చయందుంటేను-సింహలగ్నమునందు - ఒకటింభరకగడియచెల్లును
 రోహిణీసింహాశురుకృత్తికాసింహాకాయమ్మగళివృత్తము-పుచ్చయం
 దుంటేను-సింహలగ్న
 మునందు-మూలంకాలుగడియచెల్లును-వృశిరాకంన్యానేయ - మృగళి
 రావతీవృత్తముపుచ్చయందుంటేను-కన్యాలగ్నమునందు-పరకగడియచెల్లును
 ఆర్ద్రాకన్యాయుతా-ఆర్ద్రావృత్తముపుచ్చయందుంటేను-కన్యాలగ్న
 మునందు-ఒకటింకముకాలుగడియచెల్లును-పునర్వసుతులానీలా-పుష్యసు
 నుతీవృత్తముపుచ్చయందుంటేను - తులాలగ్నమునందు - పాతికాపకగడి

యచెల్లును - పుష్పస్తూలారామః - పుష్పమినక్షత్రము ఉచ్చయందుంటేను
తులాలగ్నమునందు - రేండున్నరావరకగడియచెల్లును - అశ్లేషాతులాభో
గి - అశ్లేషానక్షత్రము - ఉచ్చయందుంటేను - తులాలగ్నమునందు - నాలుగు
గుంపాతికావరక గడియచెల్లును - మఖావృశ్చికకల-మఖానక్షత్రము-పుష్ప
యందుంటేను-వృశ్చికలగ్నమునందు - ఒకటింపాతికావరకగడియచెల్లును -
భుజీసీమృశ్చికకల-పుష్పానక్షత్రము పుష్పయందుంటేను వృశ్చికలగ్నము
నందు - మూడుంపాతికలుగడియచెల్లును - ఉత్తరాధనునామ-పుత్తరా
నక్షత్రము-పుష్పయందుంటేను - ధనులగ్నమునందు - అరావరకగడి
యచెల్లును-హస్తాధనుగ్న-హస్తనక్షత్రము-పుష్పయందుంటేను-ధనుర్ల
గ్నమునందు - మూడుంపాతికావరకగడియచెల్లును-చిత్రాధనుశ్చరైః - చి
తానక్షత్రము - ఉచ్చయందుంటేను - ధనుర్లగ్నమునందు అయిదుంకా
లుగడియచెల్లును-స్వాధిన కరే కామ-స్వాతీనక్షత్రము-పుష్పయందుంటేను
మకరలగ్నమునందు - ఒకటింన్నరావరకగడియచెల్లును - విశాఖామకరేవ
నం-విశాఖానక్షత్రము-పుష్పయందుంటేను - మకరలగ్నమునందు నాలుగు
గడియలుచెల్లును-అనూరాధాకుంభేనాభిః-అనూరాధానక్షత్రముపుష్పయం
దుంటేనుకుంభలగ్నమందరావరకగడియచెల్లును-జ్యేష్ఠంకుంభేకథా-జ్యేష్ఠానక్ష
త్రముపుష్పయందుంటేనుకుంభలగ్నమందు ఒకటింముప్పాతికావరకగడియ
చెల్లును-మూలాకుంభేగచ్చ-మూలానక్షత్రము ఉచ్చయందుంటేను-కుంభ
లగ్నమునందు మూడుంముప్పాతికా వరకగడియచెల్లును - పూర్వాషాఢా
మినేకవిః-పూర్వాషాఢానక్షత్రము-పుష్పయందుంటేను - మీనలగ్నము
నందు-ఒకటింనరగడియచెల్లును-ఉత్తరాషాఢామీనేగాధా-పుత్తరాషాఢా
నక్షత్రముపుష్పయందుంటేనుమీనలగ్నమునందు-మూడుంముప్పాతికావరక
గడియచెల్లును-యీశ్రమముగాదెలుసుకొనునది - యీవాక్యములయందు
అంశానక్షత్రములైరెంటిలోను- మొదటియక్షరమునకుగడియలున్న రెం
డవయక్ష-మునకుపరకలున్నవిఅనిపెలుసుకొనునది॥

సంజ్ఞాప్రకరణము.

సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

జాతకర్తాదిముహూర్తప్రకరణము.

అంశజాతకర్తప్రకరణము.

శ్లో॥ ముఖావలోకేనచతస్యజీవతఃపితామహ్యేతయతస్తదగతః।
తతఃక్షణాదీన్విగణయ్యతక్షణంవిధియ్యతే॥ శస్త్రవిధిస్సతోడయే॥

టీక॥ జీవతః-జీవిండుచున్న- సుతస్య-కొమారునియొక్క- ముఖావలోకేన-మోముమాచుటచేతను - పితా-తండ్రి - తదగతః-పిత్రుఋణమువలన నుంచి యతః-పితాకరణమువలన విముక్త్యేత-విడువబడునో-తతః-అది మొదలు కొని-క్షణాదీకా-క్షణాదికాలములను - విగణయ్య - ఎంచి-తత్క్షణం - అక్షుడు-చుతోడయే-కొమారుడుబుట్టుటయందు-జ్ఞనవిధిః-జాతకర్త - విధియ్యతే-విధింపబడుచున్నది - అనగాతండ్రిపూట్టి-కొమారునిముఖముజూచుటచే నతనపిత్రుఋణః ముక్తుడెటువలెననుచున్నాడో అటువలెనేయెపుడుక్షణాదికాలములనుయోచించునొ - అప్పుడేతానుజాతకర్తము చేయతగినదని తాత్పర్యము॥

శ్లో॥ పుత్రజన్మనియజ్జేవతధాసంక్రమణేరవే॥ రాశివాఃప్రకన్యవే
స్నానంప్రశస్తంనాన్యధానిశి॥ టీ॥ పుత్రజన్మని-పుత్రోత్పత్తియందున్మయ
జ్ఞే-యజ్ఞమంగున్న-తధా-ఆప్రకారము రవే-సూర్యునియొక్క - సంక్ర
మణేర-సంక్రమణపుణ్యకాలములయందున్న - రాశివాఃప్రకన్యవే-గ్ర
హణములయందున్న-స్నానం-రాత్రిస్నానము-ప్రశస్తం-ప్రశస్తము-అన్య
ధా-తక్కిన నిశి-రాత్రియందు-స్నానం-స్నానము-న-ప్రశస్తముకాదు-అన
గాకొమారుడుకొమారైబుట్టినకాలములయందున్నయజ్ఞాంతకాలములయం
దున్న సంక్రమణప్రవేశపుణ్య కాలములయందున్న సూర్యచంద్రగ్రహ
ణములయందున్న స్నానముముఖ్యము-యనివాత్రియందు స్నానమైతేనపు
డేస్నానముజేయునముఖ్యమనితాత్పర్యము॥

శ్లో॥ గ్రహణోద్వాహసంక్రాంతియాత్రాసుప్రసవేషుషాదానంనై
మిత్రికంక్షేయం రాత్రావసినదూక్యతి॥టీ॥ గ్రహణోద్వాహసంక్రాంతి
యాత్రాసుప్రసవేషు-గ్రహణ-గ్రహణకాలములను - ఉద్వాహ-వివా
ములయందు - సంక్రాంతి-మేషాదిసంక్రమణకాలములయందు - యా
త్రాసు-యాత్రలయందు - ప్రసవేషు-పుత్రపుత్రికోత్పత్తికాలములయం
దున్న - నైమిత్తికం-నిమిత్తమువల్లవచ్చినదని-క్షేయం-తెలియదగినది-రాత్రా
వస-రాత్రియందున్న - నైమిత్తికం దానం - నిమిత్తమువల్ల వచ్చినదానము-న
దూక్యతి-దూషింపఁగినదికాదు అనగా నైమిత్తికదానములకురాత్రియందు
దోషములేదనితాత్పర్యము॥*

శ్లో॥ యావన్నచ్చిద్యతేనాశంతావన్నాహోతసూతకమ్ । చిన్నానాశే
తతఃపశ్యాత్సూతకంఘరిధీయతే॥టీ॥ నాశం-బొజుటగె - యావన్నచ్చిద్య
తే-ఎంతకాలముకొనురో-తావత్-అంతవర్యంతముసూతకం-జాతాశౌచ
ము-నాహోతి-లేదు-తతః - అటుతర్వాత- నాశేచ్చిన్నేసతి బొడ్డు తీగెకొ
యునునుంధగా- పశ్యాత్ - అటుతర్వాత - సూతకంఘ - జాతాశౌచము
న్ను - విధియతే-విధింపబడినది . అది గొశిశువుపుట్టినపిమ్మటయంతవర్యంత
ముబొడ్డుతీగెకొయరోఅంతవర్యంతము పురుషులేదని తాత్పర్యము॥...*

శ్లో॥ దృష్ట్వాతతశ్చవిధివత్సచేలస్నానమాచరేత్ । దత్త్వాగోభూమి
దన్యాదిపశ్యల్లగ్నంసరిక్షయేత్॥టీ॥ తతః - అటుతర్వాత-దృష్ట్వా - శిశువు
నుచూచి-విధివత్ - యథాశాస్త్రముగాను - సచేలస్నానం-వస్త్రముతోటి
స్నానమును-ఆచరేత్ - చేయఁగినది-గోభూమి-దన్యాది - గోదానభూదాన
బరిగారుమొకలయిం దానములను-దత్త్వా-బుచ్చి-పశ్యత్-పిమ్మట-ల్లగ్నం
జరించించి కాలలగ్నమును-సరిక్షయేత్ చూడతగినది . అనగా శిశువుబుట్టినపి
మ్మట-కట్టవస్త్రములతోస్నానముచేసిగోదానము మొకలయిం దానములు
చేసిపిమ్మటజాతకునియొక్కభావఫలములుజూడవలసినదని తాత్పర్యము॥...

శ్లో॥ తప్తికజన్తముహూర్తేపిసూతకాంతేధవాశిశోః । జాతకర్తచకర్త
వ్యంతృపూజనతత్పరై॥టీ॥ తప్తిక - అప్రసిద్ధునిన-జన్తముహూర్తేపి-
జననకాలముహూర్తమందైన - అథవా - అటు గ కహాయినిట్లయితే-శిశోః-
శిశువుయొక్క - సూతకాంతే-పురు - తీసికా - మందైన - పితృపూజనతత్ప
రైః-మాతృపితృప్రంశాసక్తైః-పూజిత జాతకర్త-జాతకర్తము-కర్తవ్యత

చేయదగినది. అనగా శిశువు పుట్టినపుడై నావురుడు తీరినపిమ్మటకై నా నామ కరణకాలమందై నాజాతకర్తము చేయవచ్చునని తాత్పర్యము. ... *
 నామకరణము.

బ్లో|| నామకర్తదశ మేధవాహని ద్వాదశేశుచిషువాఽధీయతే. స్వోచ్చ మిత్రభవనేషు స్యదగ్రహోసాద్యతైస్కదిఃపూకితాశ్శుభాః|| టీ|| గకే మేహని-ద శమదివసమునందై నా-భవ - అటు గాక-ద్వాదశేహని-పదిరెండవదిఃస మనందై నా-శుచిషువా శుభదివసములయందై నా - శుభాః- శుభఫలప్ర తులై న-సగ్రహాః-శుభగ్రహములు-స్వోచ్చమిత్రభవనేషు-తమతమభుచ్చ మిత్రతై ప్రములయందు- తాగ్మతైః - అటువంటి శుభ గ్రహములచేతను-వి లాకితాయది - చూడబడినట్టాయెనా-నామకర్త - నామక-ణము- యధీయతే- చేయదగినది - అనగా నామకరణము దశమదివసమందైనను పదిరెండవదివస మందైనను జేయుటమంచిది - అటుగాకున్నశుభ దినములయందు సూర్యాది గ్రహములు తమతమభుచ్చమిత్ర స్వతై ప్రకేంద్రాణములలో గూడియు న్నకాలములయందు నామకరణము జేయుట మంచిదని తాత్పర్యము. ఈ బ్లో శార్థమందు నామకరణముదశమదివసమందైనా ద్వాదశదివసమందైనాజే యుటమంచిదనిచెప్పియున్నదిగా యాయుధ్వితా గ్రంథములకు' రుక్మమై యున్నందున యీవచనములొప్పుపక్షః చనమః నిర్ణయముచేసి నిర్ధారితవచన మును వ్రాయుచున్నాము. ... *
 కాలాన్యుతే.

బ్లో|| జాతానంతరమేవనానుకరణంశే ద్వాదశేహనిపటంపస్త్రపైవై పసమాక్షరంకుయువతేః తాద్యంతతోవ్యత్యయం । శుద్ధిర్జాతకవిషనామ్ని సకలైస్తద్వాదశేషోదశేద్వాదంత్యేభః ॥ శేక్ష్మావీహితంజాతివ్యవస్థాం వినా|| ఈ బ్లోమునతాత్పర్యమిక్కడ సూచన గాలేలయ జేయుచున్నాము పరకొండవదివసమునందు - బ్రహ్మణులకున్న-పదిరెండవ దివసము నందు ఊర్వియులకున్న - పదనారిదివసమునందు - వైశ్యులకున్న - యిరువదిరెండవదివసమునందు - శూద్రులకున్న- యీత్రములు-నామకరణ ముజేయుటమంచిది - అటుగాన-యిరువదవదివసమునందు - బ్రహ్మ- ఊర్వి య-వైశ్య - శూద్రులకు జాతివ్యవస్థనిమిత్రములకనామకరణము జేయుట మంచిదని భావము. ... *
 ముదిదని భావము. ... *
 ముదిదని భావము. ... *

జ్యోతిః త్రాదిత్యమఖోత్రరాశితభివత్సాతిధనిష్ఠామృతప్రాజేశా
 శ్విశశాంకపాద్విదనకృత్సమ్యేషురాశోస్థిరే || ఛిద్రాన్వందశీంవిహాయ
 నవమాంశుద్వేషమేభ్యాంజ్ఞాచార్యామృతపారవారధివసేనామానికుర్యా
 చ్చిహ్నోః|| టీ|| మిత్రాదిత్యమఖోత్రరాశితభివత్సాతిధనిష్ఠామృతప్రాజే
 శాశ్విశశాంకపాద్విదనకృత్సమ్యేషు-మిత్ర-అనోరాధ-ఆదిత్య-పునర్వ
 సు-కఖవఖ-ఉత్తర-ఉత్తరోత్తరాషాఢోత్తరాభాద్రపద-శతభివత్-శతభి
 వము-స్యాతీ-స్యాతీ-ధనిష్ఠా-దనిర్-అశ్వుత-శ్రవణము-ప్రాజేశ-రోహిణీ
 ఆర్ది-ఆర్దిని-శశా-క-మృగశీర్ష-పాప్-రేవతి-దినకృత్-హస్త-పుష్య-పుష్య
 మి-ఈనయశ్రములయందున్న స్థిరే-స్థిరమైన-రాశో-రాశియందున్న-ఛి
 ద్రా-పక్షభిద్రాధిధులనున్న-పంచగళిం పౌర్ణమాస్యమి-నవమీ-నవ
 మిన్ని-చహాయ-విడిచిపెట్టి-అప్తమె-నినివి-చహాయ-శుద్ధసరి-గ్రహవర్జి
 తమగుచునుండగానున్నభార్యజ్ఞాచార్యామృతపారవారధివసే-శుక్రబుధ
 గురుసోమకుజవారములయందున్నపితాతండ్రి-శిహ్నో-శిశుపునకు-నామాని-
 మాసనానక్షత్రనామవ్యవహారములను-కుర్యాత్ చేయఁబడెనది||*

జ్యోతిః సమూర్తరాఖ్యంహిశక్తివర్ణామభావః|| సుశ్రీయురంనామ
 పూర్వంరేఖాంతంనునోక్షయైః|| టీ|| దైవపూర్వందేవతావాచకశబ్దముపూ
 ర్వమందెగలిగినట్టిన్నిపూర్వం-వ్యవహారనామంబునకాదియందు-సుశ్రీయు
 తంశుక్తిరమైనశ్రీకారముతోగూడినట్టి-నామ-నామధేయము-సుహవోయ
 లైః-సంసకృతభాషావర్ణములచేత-రేఖాంతంపక్షిత్తుడనుక-శక్తివ
 ర్ణామభావాః-ప్రాప్తాణ్మత్రజాతులకువిశంబులైనశక్తివర్ణగుప్తదానంబు
 లనుంది-కరాఖ్యంహి-హస్తముచేతప్రాయదిగినదియనట||*

జ్యోతిఃసంహితామృతశ్చక్రీచైకరోదజనార్దనః|| ఉపేంద్రయజ్ఞపురుషో
 వాసుదేవస్తథాహః|| గోవిందఃపుండరీకాక్షోమాసనామాస్యనుక్రిమాత్|
 కేచిన్నత్రనామానికుర్వంతివిదితాగమా|| టీ|| కృపః-కృష్ణుడు-అంతః అ
 నంతుడు-అశ్వుతః-అశ్వుతుడు-చక్రి-చక్రి-వైకుంఠ-వైకుంఠుడు-జనార్దనః-జ
 నార్దనుడు-ఉపేంద్రః-ఉపేంద్రుడు-యజ్ఞపురుషః-యజ్ఞపురుషుడు-వాసుదే
 వః-వాసుదేవుడు-హరిః-హరి-గోవిందః-గోవిందుడు-పుండరీకాక్షః-పుండరీ
 కాక్షుడు-యీశ్వరేంద్రుడు-అచక్రమాత్-చక్రము-మాసనామాని
 చైత్రాదిద్వారశమాసనామంబులయందుండవలయు-కేచిత్-కొందరైన

విడితాగముః శాస్త్రవేత్తలు-నక్షత్రనామాః-నక్షత్రనామంబులనున్న-
 క్షవంతి-చేయుచున్నారు-అనగాతం ద్రిశుమారుణి నామకరణముసేయున
 పుష్యమునుగా నిందుచెప్పియున్నకృష్ణాక్షమొకలయినపదిరెండునామధే
 యములను తెలుసుకొనితైత్తిరిమాసంబులలో నేమాసంబునోఅమాస
 మును వ్రాయవలసినది-యీప్రకారముగా నెనక్షత్రనామవ్యవహారనామం
 బులను వ్రాయవలసినదనుట॥ *

స్త్రీణాం తా.

జ్యోతిషముగఁగిర్దేవవాగ్దేవీపుష్పేపద్మావతీభవేత్ శ్రీదేవీచైవచావిత్రీ
 భూమీకల్యాణికాన్తృతా సత్యభామాపుష్పవతీరూపిణీచేంకమత్యపిచరి
 ద్రావతీవలక్ష్మీచస్త్రీనామకరణేవచుగ్గిటి॥ మార్గశీర్షే-మాగ్శీర్షమాసమునం
 దు-వాగ్దేవీ-వాగ్దేవీ-పుష్పే-పుష్పమాసమునందు-పద్మావతీ-పద్మావతి. శ్రీ
 దేవి-మాఖమాసమునందు శ్రీదేవి-నావిత్రీ-పాల్లగమాసమునందు-సావిత్రీ
 భూమీ-చైత్రమాసమునందు-భూదేవీ-కల్యాణి-చైత్రమాసమునందు-క
 ల్యాణి-సత్యభామా-జ్యేష్ఠమాసమునందు-సత్యభామా-పుణ్యవతీ-అషాఢమా
 సముందు-పుణ్యవతీ-రూపిణీ-శ్రావణమాసమునందు-రూపిణీ-ఇందమనీ-
 భాగ్రవరమాసమునందు-మమత-చంద్రావతి-ఆశ్వయుజమాసమునందు
 చంద్రావతి-క్షీణి-కార్తికమాసమునందులక్ష్మీ-వీటిని-స్త్రీనామకరణే-స్త్రీ
 లయొక్కనామకరణమును-మాసనామాసితీ-మాసనామంబులని-విధిః-
 పెద్దలుతెలుసుకొనుచున్నాఁగ॥ *

జ్యోతిషమారస్యాభివృద్ధ్యం కుగ్యాద్వ్యాఘ్రభోజనం॥ టి॥ కుమార
 స్వ-కుమారునకు-అభివృద్ధ్యర్థం-ఉత్తరోత్తరాభివృద్ధిగలుగుటకొరకు-బ్రా
 హ్మణభోజనం-బ్రాహ్మణులకుభోజనముపెట్టుటను-పితా-తంత్రి-మర్యాద
 చేయవలయు॥ *

జ్యోతిషవికాక్షరంవాచతురక్షంవావివర్జితోపాంత్యలకారరేఖమ్ । తస్మా
 సనామాదికమేకచిత్రస్ఫుటంవద్దేక్షితక్షరండా॥ టి॥ లంగ్రియగువాడు-
 టచిత్ర-నిశ్చలచిత్తుండై-వివర్జితోనా-త్యలకారరేఖం-స్వనిహితనామము
 యొక్కఅం ముక్కుమునకుపూర్వమునందువింపబడినలక్షారరేఖమును
 గలిగినట్టియొద్దికాక్షరంవా రెండువర్ణములుగలదియైనను-చతురక్షరంవా
 నాయుగవర్ణములుగలదియైనను-వ్యవహారనామమును-తస్మానామాదికం ఆ

శిశువుయొక్క-మాసనక్షత్ర నామపూర్వకంబుగా- దక్షిణక్షర్ణరంధ్రై - శిశువుయొక్క- కుడిచవిరంధ్రమున - స్ఫుటం- వ్యక్తమగునట్లు-వదేత్ - జెప్పవలయుననుట|| *

జ్యో|| అష్టమస్థాగ్రహస్సర్వే నేష్టాస్తేనామకర్తృణీధనపుత్రసుహృద్భావ్యత్రునవమేనశుభశ్శశీపాపాస్త్రివజ్రలాభస్థానామకర్తృణీపూజితాః| ద్వాదశేహనికర్తృణాం శిశోత్పిదుగ్రహణంశుభవత్ || టీ|| నామకర్తృణీ నామకరణమందు- ౭ ర్వేగ్రహః-సూర్యాదివగ్రహములు- అష్టమస్థాః- అష్టమస్థానమందున్న వార్లొకమొక్క నేష్టాఃఇష్టఫలంబులనిచ్చువారు గారు-సశుభః-శుభగ్రహయు కుడైధనపుత్రసుహృద్భావ్యత్రునవమేద్వితీయపంచమచతుర్థ-తృతీయనవమస్థానము లు-౭-స్థిరతః-ఉన్న-శశీ-చంద్రుడును-త్రివజ్రలాభస్థాః-తృతీయపక్షలాభస్థానమునందున్న-పాపాః-౭వ్యంగారకశనిరాహుకేతువులున్ననామకర్తృణీనామకరణమందు-పూజితాః బూజింపబడినవారు-అనగా శుభఫలంబులనిచ్చువారనుట|| *

ద్వాదశేహని-పది రెండవదివసమునందు-గృహత్-సూత కాగృహమున లననుండి - శిశోః చిన్నవానియొక్క-౭వ-గ్రహణం-బయలు వెడలించుట-కర్తవ్యం- చేయవలెనని|| *

అధికం చుక ధారణం.

జ్యో|| అశ్వినీత్వష్ట్రపౌష్ణేజ్యమిత్రోత్తరక తానితే| సితసామ్యేజ్యవారేషు చంద్రతారాబలాన్వితే| శుభేముహూర్తేపూర్వాష్ట్రే జయేపూర్ణదినే తథా| కేంద్రత్రికోణగాస్సమ్యా పాపాస్త్యాయూరి రాశిగాః | శిశూనాం ధాతయేత్తత్ర కంఠుకంచిత్రవర్ణక్రమ్|| టీ|| అశ్వినీత్వష్ట్రపౌష్ణేజ్యమిత్రోత్తరక తానితే - అశ్వినీ-చిత్ర-రేవతి-పుష్యమృగశిరాధోత్తరాషాధోత్తరాభాద్రాపదస్తాతులయందు సితసామ్యేజ్యవారేషు- శుక్రబుధగురువా 'ములయందు-చంద్రతారాబలాన్వితే-చంద్రతారాబలములతో గూడినట్టి శుభముహూర్తే శుభముహూర్తమునతమపూర్వాష్ట్రే పగటి మొదటిభాగమునందు-జయే-జయతిఫలయందు-పూర్ణదినే సంతృప్తిగనములందు సామ్యాః-శుభగ్రహములు కేంద్రత్రికోణగాస్సంతః - కేంద్రత్రికోణస్థానములనుబొందియుండ గాను-పాపాః-పాపగ్రహములు-త్రాయూరి రాశీగా స్సంతః-తృతీయైక్వాదశపక్షస్థానములనుబొందియుండ గానున్న శిశూనాం

బాటరకు - చిత్రస్థంకం-నానాచిత్రస్థంకము ౫౪ల-కంఠకం-౪౪లాయన-
థారయేత్ - తొడిగింపవలయు|| *

జోలారోహణమ్.

శ్లో|| తృతీయ్యేపంచమేమాసితన్వా సేనాశుభేదినే | ధాన్యమూలాత్త
రత్రీణితిర్యగ్భేషద్విదైవభే || చంద్రతారాబలయుతే చాప్తమేశుస్థిసంయు
తే | జోలామారోపయేద్బాలంద్విజపుణ్యాంగనాదిభిః|| టీ|| తృతీయ్యే మూడ
వమాసమునందైనను - పంచమేమాసి - విషవమాసమునందైనను-తన్వా సే
నా- ఆశిశువుజవించినమాసమునందైనను-శుభేదినే శుభదినమునందు - ధా
న్యమూలాత్తరత్రీణితిర్యగ్భేష-రోహిణిమూలాత్తరోత్రరాషాఢా త్రరా
భాద్రతిర్యజ్జుభనక్షత్రములయందును-తిగ్మజ్జుభనక్షత్రంబులనగి-రేవత-పు
నర్వసు-హస్త-చిత్త-స్వాత్యశ్విని-మృగశీర్షామారాధా జ్యేష్ఠలనుట- ద్విదైవ
భే-విశాఖానక్షత్రమునందును-చంద్రతారాబలయుతే- చంద్రతారాబలసం
పన్నంబైనశుభముహూర్తంబునందును-అప్తమే- ఎరిమిదవస్థానము-శుద్ధిసం
యుతేవశి- గ్రహవర్జితంబగు మండగానున్ను - ద్విజపుణ్యాంగనాదిభిః- బ్రా
హ్మణముతేచవలు మొలగువారిచేత-బాలం-శిశువును-జోలా-ఉయ్యలను-
ఆరోపయేత్ - ఎక్కింపవలయుననగా-శిశువును-చుయ్యలమీద-గూర్చుండ
బెట్టియుదవలయుననుట|| *

అథవాన్మ ప్రాశనం.

శ్లో|| ఉష్ణేష్టమేవారశమేచమాసి సచత్సరేవాదివసేప్రవృద్ధేపక్షేసి
తేన్యూమ్నినిశ్శుభాజి-బాలాన్మభుక్తివహితామునీందై|| టీ|| ఉష్ణే- ఆర
వమాసమందైనను - అష్టమేవా- ఎరిమిదవమాసమందైనను- దశమేవమా
సి-దశవమాసమందైనను-సంవత్సరేవా-చరంతమునందైనను-దివసే-చగతి
యందును-ప్రవృద్ధేపక్షే-శుక్లపక్షమునందును-సి తేశుక్రమ-వ్యోమ్ని-ఆకాశ
మునందు-విశిష్టిభాజివశి-మిక్కిలి పరిశుద్ధుండైప్రకాశించుచునుండగాను-
బాలాన్మభుక్తి- బాటరకుననాన్మ ప్రాశనము-మునీందై|| - ఋషిశ్వరు
లచేత-విహితా చెప్పబడినది|| *

శ్లో|| దేవతాపురతత్వస్య దాన్యస్సంగతస్యచ | అలంకృతస్యభూషా
భిన్నపాత్రేచవాంఛితేషు భ్యాజ్యకంపితే ప్రాశయేత్ప్రాయశః ||
టీ|| దేవతాపురతత్వ-దేవులెదుట-దాన్యస్సంగతస్యచ-అన్నప్రాశనము-సే

యవానితోడ నుండు గూర్పుడినట్టియు-భూచాళిః-ఆభగముల చేత-అం
కృతస్య-అలంకరించుచిన-తస్య - ఆశిశువునకు-మధ్యాభ్యాసకోపేతే-తేనె
నెయ్యి-బంగారులతోగూడిన-వాంఛితే-ప్రియమైన-అన్నపాత్రే-నువ్వుర
జితాదివికారంబైనభోజనపాత్ర-బురండు-స్థిత - ఉంచిన శుభ-శుభకర
మైన-పాయసంక్షీరాన్నముల పాత్రయేతే-చక్షింపజేయవలయును - అన
గాజాలురక్షణగీనాన్న పాత్రనముసేయనెడలమేనమామ మొదలగువారు
శిశువునుదమతోడమీదగూర్పుండబెట్టుకొని నువ్వుగారి వికారంబైనపాత్రం
బునండు పాయసంబునంచి దానియందు నెయ్యి-తేనెయునుమిశ్రమముచేసి
అట్టిపాయసమునునువర్ణాధరణామలచేతదేవునెదుటనాశిశువునకునూత
నాన్నపాత్ర శనముసేయవలయుననితాత్పర్యము॥ *

శ్లో॥ ఆదిత్యసౌమ్యనమతిష్ఠకరానిలాశ్విమి త్రాఖ్యవిష్ణువరుణోత్తర
భానిచిత్రాబాలాన్నభోజనధౌదశమేచశుద్ధేభి ద్రాగ్నిహోయనవమంతి
థయశ్శుభాప్యైః॥ టీ॥ ఆదిత్య-సౌమ్య-నమతిష్ఠకరానిలాశ్విమి త్రాఖ్య-
విష్ణువరుణోత్తరభాని-ఆదిత్య-పునర్వసు-సౌమ్య-న్యూశీర్ష-వసు-ధన్వంతరిష్ఠ
పుష్కమి-కరహస్త-అనిలస్వాతి-అశ్వి-అశ్విని-మి త్రాఖ్య-అనూరాధ-వి
ష్ణుశ్రవణమువరుణశతభిషము - ఉత్తరభాని - ఉత్తరోత్తరాషాఢాత్రరాభా
ద్రలున్న-చిత్రాచిత్రానక్షత్రమున దశమేచ-అన్నపాత్రనలగ్నమునకు-
బయివడియగుస్థానము-శుద్ధేపతి-గ్రహగహితంబగుచును డగానున్ను-భి
ద్రాగ-భిద్రతిధులనున్నునవమించ-నవమినిస్థివీహాయ-విడిచి-విధయఃమిగి
లినతధులును-బాలాన్నభోజనవిధౌ-బాల-బాలురయొక్క-అన్నభోజనవిధౌ
అన్నపాత్ర శనవిధియందు-శుభాశుభఫలములన్నియును-ని-స్ఫుట-అగుచున్నది॥

శ్లో॥ వారాశ్శుభాశ్చగురుచంద్రసి తేందజానాం మేషాదిమీనుహితా
విహితానిభావి భుక్తాశిశోశ్శుభక రాపరిహృత్యసౌమ్యం భావంసితంనవ
మనైధనసప్తమేషు॥ టీ॥ శిశోశిశువుయొక్క-భుక్త-అన్నపాత్రనవిధి
యందు-గురుచంద్రసి తేందజానాం గురుసోమ-శుక్రబుధులయొక్క వారా
శ్చనామములునుశుభాశుభకములైనవి-మేషాళి-మీనరహితాని-మేషవృ
ద్ధికిమీనరాసులచేత-వజ్జితములైనభాని-రాసులును హితాని-అష్టఫలము
లనిచ్చునవివనమనైధనసప్తమేషునవమాస్తమసప్తమస్థానములయందుసౌ
ఖ్య బుధుని-భౌమం అం గారకునితంశుక్రని - క్రమముగాపరిహృత్య

బడిచిపెట్టియిత్రస్థానము - యందున్న సూర్యాదివక్రగుములును శుభక
రాః- శుభములను జేయువానినుట - ఇతరములైనకాలామృతాదిగ్రంథములు
యందైన-నన్న ప్రాశనలగ్నంబునకు పాపగుహంబులుండినను విశేష
దోషంబులయును - శుభగుహంబులుండినను విశేష శుభఫలంబులయును ప్రతి
పాదింపబడియున్నదిగాననిచ్చిబనట్టిపయమును దెలియజేయనికతంబున
కాలామృతస్థోకంబిచ్చటవ్రాయఁబడుచున్నది॥ *

శ్లో॥ కుష్టిలగ్నగతేవౌతనుకలేవంద్రసదాభియుకః పూణేంద్రబ
హుసస్రకోవనినుతేపిత్రాణానోజ్ఞానవా - నేజీవేబహుభోగవాప్యగు
నుతే దిమాణ్యురకాంతజే - వాతాంగీత మసిధ్వజేప్య నశనీబాలాన్న
భోక్తాభవేత్॥ *

శ్లో॥ కాగ్ధముకాలామృతవ్యాఖ్యాయందు విశేషముగా వీరంప

బడియున్నదిగనుకనిచ్చటసూక్ష్మముగా దెలియజేయబడెను॥ . *

నవ ప్రధానము

శ్లో॥ హస్తోత్రరావాయుపునర్వసుతిష్యమిత్రత్వప్యద్విదైవవిధివారు
ణపాపభేషు-రిక్తాః క్రియాళి హరిచాపర్షుచాకభౌమవారాః స్వహాయనవ
వస్త్రముశంతిధాగ్యం॥ తీహస్తోత్రరావాయుపునర్వసుతిష్యమిత్రత్వప్య
ద్విదైవవిధివారుణపాపభేషు-హస్తహస్త-యంకనుడత్రరాడత్రోత్రరా
పాథోత్రరాభాద్రలయందును-నాయు-స్వాతియంకను-పునర్వసు-పునర్వసు
నక్షత్రమందును-తిష్యపుష్యమియందునుమిత్ర-అనారాధయందును-త్వప్య
చిత్రయందును-ద్విదైవవిశౌఖ్యయందును-అధి-రోహిణియందును-వారుణ-శత
భిషయందునుపౌష్ణభేషు-రేవతియందును-రిక్తాః-రిక్తతిథులందును - క్రియాళిహ
రిచాపర్షుచాకభౌమవారాః-క్రియ-మేషమునను-లలివృశ్చికమనను-హ
రిసింహమునను-చాపధనుస్సునను-ర్షుష-మీనమునను-అ-అదివారమును భౌ
మవారాః అరిగారకవారమునను విహాయపడిచిపెట్టిమిగిలినధిరాశివా
రములయందునవస్త్రంనూతనవస్త్రము భార్యం-ధరింపఁగినదియగుడతంతి
పెట్టుచెప్పచున్నారనుట॥ *

కేశఖండమ్

శ్లో॥ అశ్వపుకృపునర్వసూమృగశిసాన్విత్యంతవిష్ణుత్రయంవంద్ర
జ్ఞామకపూజ్యశుక్రసహితః పూర్ణజయఖ్యాశ్శుభాః పూర్వాష్టహేశుభల

గ్న-హూరదివ సేయ్యగ్నేచమాసేశిశోః కేశచ్ఛేదనమిష్టదం మునిపరైరు
 క్తంసరాహోఽభి||టీ||అశ్వీ-అశ్వినయు-పుష్యపునర్వసూ-పుష్యపునర్వసుగతు
 త్రములును-మృగశిరస్సస్వత్వంతవిష్ణుత్రయం మృగశీర్ష-స్వాతి-రేవతిశ్ర
 వణధనిష్టశతభివములును-చంద్రజ్ఞామరభ్రాజ్యశుక్రసహితాఃచంద్రబుధగు
 రుశుక్రవారములతో గూడిన-పూర్ణాః-పూర్ణతిథులును-జయఃఖ్యాఃజయతిథులు
 నుశుభాః కేశఖండనమునందుశుభకరములైనవియిదియనుం గ కపూర్వాష్టో
 పగతిపూర్వభాగమునందును శుభలగ్న-హూరదివ సేశుభగ్రహాధిపత్యము
 గల-లగ్న-లగ్నమునందును హూర-హూరయందునుదివ సే-దినమునందును
 యుగ్మేమాసేచసమమాసమునందుశిశోః-శిశువునకు-కేశచ్ఛేదనం-కేశఖం
 డనము-విద్యదం-శుభ ప్రదంబని-వరాహాదిభివరాహమిహీరులు మొదలుగా
 గల-మునివరైఃముపిశ్రేష్ఠులచేత-ఉక్తంచెప్పబడినదియనుట||*

అధకక వేధః.

శ్లో|| మాసేషష్ఠీసప్తమేవాష్టమేవావేధ్యోకర్ణాద్వదశేషాడశేహి-మ
 క్షేవాహ్నఃపూర్వభాగేవరాత్రా-నక్షత్రే ద్వేద్యేతిధివజయిత్యా||టీ||
 ద్వాదశశే-శిశువుబుట్టినదినమునకుపండ్రెండవదివసమునందైనను - పోడశే
 హి-పదియారవదినముందైనను-అథనా అటుగాకపోయిన-పక్షేమాసే-
 ఆరంమాసముందైనను-సప్తమేగా-ఏడవమాసమునందైనను-అష్టమేరా-ఎ
 యమివమాసముందైనను మధ్యేవా-మధ్యాహ్నకాలముందైనను-అహ్నః
 పూర్వభాగే-అహ్నః-పగతియొక్క-పూర్వభాగే-పూర్వభాగమునందైన
 ను-ద్వేనక్షత్రే రేంశునక్షత్రములు - ద్వేధి-రేంశిధులను - వజయి
 త్యాదిచిహ్నెట్టి-అగ్రహాష్టానక్షత్రవిగణా యులును-శిశోః-శిశువు
 యొక్క-కర్ణా-చెవులు వేధ్య-కుటవ-నినల - కర్ణా-కాత్రికాలమునందు
 నకర వేదనముకూడకనుట||*

శ్లో|| హరిహరకరచిత్రాసౌమ్యపౌష్ణితకార్యా - చిత్రపాశుటాళీ
 సింహాలగ్నైవివజే- శిశుబుధబుధకావ్యేనానరే - చంద్రం - చంద్రాది
 ముశుద్ధేనైధనైకక వేధః||టీ|| హరిహరకరచిత్రాసౌమ్య పౌష్ణితకార్యాది
 వసుషుశ్రవణేద్రాహస్తచిత్రా, మృగశీర్ష-రేవతిత్రైత్రతామధో
 త్రరాభాత్రాపుష్యపునర్వసూధనిష్ట-యం - శుటాళీసింహాలగ్నైః
 కుంభవృశ్చకసింహాలగ్నములచేత - వివజే విడువబడిన యితరలగ్నము

లయందు-శశిబుధగుకుకావ్యేవారే-సోమబుధగురు శుక్రవారములయందు
 పవ్వరిక్తా రహితతిథిను-పర్వ - పరివర్ష ములచేతను రిక్తతిథుల చేతను
 రహిత - పక్షి-త ములైన-తిథిమౌళికతిథులయందు నెదనె-కర్ణ వేధలగుంబు
 నకెనిమివప్థానము-శుచేనతిగ్రహవర్జితంబగుచునందగానుకర్ణవేధః-కర్ణ వే
 ధము-కార్యః చేయదగినది యనుట॥ *

బ్లోక్స్ వేధనలగుస్య వేధాస్యవేష్ట మేధితాః - ఉక్తేనైవవిధానేన
 ర్యాత్-ర్ణస్య వేధనం - అనుక్రమపితర్యాచ్యేత్-గ్నచ్చేదోభవిష్యతి॥టీ॥ కర్ణ
 వేధనలగుస్య-కర్ణ వేధనలగుచు నక-అప్తమే-ఎమిదవప్థానమునందు-స్థితాః
 ఉన్న-సర్వే-నైగ్రహములును-నేష్టాఃఅప్తప ములనిచ్చువారు-ఉ
 క్తేనైవవిధానేన-ఈవెనుకజెప్పబడినదిచేత నె-కర్ణవేధన-కర్ణ వేధనం
 బను-కర్ణమును-కర్మాత్ చేయవలయును-అనుక్తః - ఈచెప్పబడినదికింటే
 వ్యతిక్రమగాను-కుర్యాచ్చేత్ - చేసినను-కర్ణచ్చే - కర్ణ-చేవులయొక్క
 చ్చేః-తేగిపోవుట-భవిష్య-కాగలదనుట॥ *

చాలవిధి.

బ్లోక్స్ తీయవషేవ్యధపండుమేబ్రేగత్రీభాగేప్రసదంకిచాలమ్. ఉద
 గ్గతేకేగురుశుక్రతేజః - ప్రకాశితంవ్యోమ్మిచ శుక్లపక్షే॥టీ॥ తృతీయవ
 షేపి-మూడవసంక్య - మునందైనను. అథ- అటు గాకపోయిన పండుమేబ్రే
 విరవసంవత్సరమునందైనను-గత్రీభాగే త-గడిచినట్టి-గ్రీభాగే-మూడుభా
 గములుగలిగిన-పండుమ-సంవత్సరమునందును. అకే-సూర్యుడు-ఉదగ్గతేనతి
 ఉత్తరాయణముచుబోదియుండగాను - ప్యోమ్మి- ఆకాశమునందు-గురు
 శుక్రతేజఃగురుశుక్రలతేజస్సు - ప్రకాశితంసత్ - ప్రకాశించుచునండగా
 ను - శుక్లపక్షేచశుక్లపక్షమునందు-చాలమ్ - చాలక్ష్మము-కార్యమ్-చేయ
 దగినదియి-ప్రసదంకిచెప్పుచున్నారు॥ *

బ్లోక్స్ ఆదిత్యసౌమ్యవసువైష్ణవపాక్షావ్య - త్వష్ట్రశ్వివండుకీరణేషుదివా
 ప్రశస్తమ్-స్వాతివిధాతృవరుణోత్తరభాగ్భాగ్య - న్యాపమన-శాస్వపిన
 చతుర్కర్ణకార్యమ్. టి॥ ఆదిత్యసౌమ్యవసువైష్ణవపాక్షాతివ్య త్వష్ట్రశ్వివం
 డకీరణేషు- ఆదిత్యపుష్కరయందును-సౌమ్యమృగశిరియందును-విశు-ధనివ
 యందును-వైష్ణవ - శ్రీవణనక్షత్రమునందును-పాక్ష - రేవతియందును-తివ్య
 పుష్కరయందును-త్వష్ట్ర-చిత్రులందును-అశ్వి-అశ్విరియందును-వండుకీర

జేష్ఠ-హస్తయం నునివా వగటియందు-చాలమ్-చాలము-ప్రశస్తమ్-ప్రశస్తంబై నని-యనియును-స్వాతీ ధాతృవ-శోరభాని-స్వాతీరోహిణీశతభిషుత్రోత్ర గాషాథోత్రా ధాద్రలుచు ధ్యోచూడాకర్షంబునందున ద్యుమనక్షత్రంబులనియ-నిశాన్వపి-రాత్రయందును-యూర్కర్షచాలకర్షవనకాన్యమ్-చేయగగినది గాదనియును - ఆహుఃపెద్దలుచెప్పిరటను॥ ... *

జ్యో॥ వజ్ర్యష్టమీప్రతిపద నిధయశ్చరిత్రావిజ్యాశ్శశాంకగురుహోమజభాగవాణాంవా రాంశకొదయవిలోకనమిష్టమాహుఃత్యోరేత కర్షణీశుభం నదిశంశాన్వే॥టీ॥త్యోరేతక్కునితుంకిమునంబెన-వజ్ర్యష్టమీప్రతిపదః-వజ్ర్యష్టమీప్రతిపత్తులనెడు-అధయశ్చ-తిథులును-నిత్య-రిక్తి-ధులునువజ్యాంవిదివంఃగిన-శశాంకగురుహోమజభాగవాణాంబంగ్రగురుబుధశుశులయొక్క-వా రాంశకొదయవిలోకనం-వారవారములనును-అంశకలంశలనును ఉదయలగ్నములనున్నటలోకనమ్ పృథ్వులనున్నవిష్టంబప్రీత్యఫలంబులనిచ్చువాటినిగా ఆహుః-చెప్పుదురు అన్యైతిరములైనపాప గ్రహములయొక్క-వారాంశలగ్నదృష్టులైనశుభమ్ శుభఫలమును నదిశంతి ఇవ్వవనియథాంబురట॥ *

జ్యో॥ కర్కంశనామిధునమీనతులోక్షనక్రాశిపూజ్యాః శ్రీయాలిహరిచాపమటాజఘన్యాః - తేపిస్వవీర్యశుభైబుయుతావిధేయాచవులెఫటో శుభయతోపినిషిర్ధనివ॥టీ॥ చాలేచూడాకర్షమునందు కర్కంశనామిధునమీనతులోక్షనక్రాశి-కకాటకకన్యా - మిధునమీనతులావృషభమకరరాసులుపూజ్యాః - ఉతమంబులు - శ్రీయాలిహరిచాపమటాః-మేవన్మచ్చికసింహాధనః-కుంభరాసులుజఘన్యాః శిఖషములుతేపి - ఆయధమములైనవేవన్మచ్చికసింహాధనః-కుంభరాసులును-స్వవీర్య - శుభభైబుయుతాశ్చేతస్వవీర్యతమయొక్క-జలములతోటిన్ని శుభభైబుశుభగ్రహములతోటిన్నియుతాశ్చేతగూడుకొనియున్నట్లు తెవిధేయా-చేయదగినవి-అయింపుటికిన్ని ఘటకుంభరాశిశుభయతోపి-శుభగ్రహసహితంబైనప్పటికీన్ని నిషిద్ధవిచూడాకర్షంబునందున విధింపఁబడినదియనుట॥ *

జ్యో॥ త్రికోణకేంద్రాయగతేషుసౌమ్యై-ష్వయారితుశ్చిహచమాశ్రితేషుచాపేషుగుర్ధ్వమకేశిశూనాంపాలంప్రశస్తంమునిభిఃప్రసిద్ధమ్ ॥ టి॥సౌమ్యైషసౌమ్యగ్రహములు త్రికోణకేంద్రాయగతేషుశతుత్రికో

జవంకమకవమకవస్థానముయందును- కేంద్ర-లగ్నవశుదశానప్రసా- శ
 మస్థానములందును- ఆ- కొండవస్తానమునందును- గతేషుగత్య-సాది
 యుండగాను- పాపేన- చక్రము- ఆయా- రుజ్జిత-మ- పవర
 కొండగుమూడవ గాలను- ఆశ్రితేషుసత్తు- ఆశ్రయించియుండగాను
 న్ను- అప్రమకే- మి- వస్తానము- శుద్ధీసతి- గ్రహవర్జితంబగుచునుండగాను
 న్ను- శిశూనాం- శిశువులకు- చొం- చొలకర్ప- ప్రశ- స్తం- ప్రసిద్ధమైనదిగాను-
 ము- భిః- ఋషి- స్వగులచేత- ప్రసిష్ట- చేప్పబడెడియచుట... .. *

భో॥ సూమోర్తాతరిగర్భణ్యా చూడాకర్త నకాయేత్ | యక్షుర్ధ్యాన్వ
 పద్రిస్యాన్తంపత్యోశ్చ శిశోశ్చ వా॥ టీ॥ సూనోః- శిశువుయొ- చూతరి- త
 ల్లి- గర్భణ్యాం- సత్యాం గర్భముగలదియగుచుండగా- చూడాకర్త- చూడాక
 ర్తచు- నకాయేత్- చేయగూడకు- యర్ధ్యాన్వ- చేసిక- చత్యోశ్చ- పతుల
 కునైనను- శిశోశ్చ- శిశువులకునైనను- యక్ష- ఆప- శ్చ- అనునవిశి
 యవలయునుట...

అక్షు స్వీక ణమ్.

భో॥ ఉదగరే- పంజమేబ్దేనంజమేమాశిపంశమే | వసేపితబాలానా
 మక్షుగ్రహణంచ్చి తమ్॥ టీ॥ ఉదగరే- సూర్యకు- త్రాయణమును- బొంది
 యు- డగానుచు- పంజమేబ్దే- విశవసంపత్న- యునం- పంజమేమాశి- వివ
 వసూసమునందు- పంజమే- వసేపిత- వివవసమునందు- బాలానాం- గ్ర
 హణధారణ- పటువులైన- బాలురకు- అక్షుగ్రహణం- అక్ష స్వీకమున్న
 తం ముచులచేతజేప్పబడినది॥ *

భో॥ ఉదగరేభాస్వశింజమేబ్దే సాపేక్ష స్వీక ణంశిశూనాం | రన్వ
 తీంవిఘ్నవిగాయంపనాదోకనాదై రభిపూజ్య త్॥ టీ॥ ఉదగరే- సూ
 ర్యకు- ఉదగరే- ఉత్తరభాగము- సాంకాయుండగాను- పంజమేబ్దే
 వివసంపత్న- ము- సా- పే- శి- స- సా- ప్ర- గుచుండగా- రన్వ- తీం- నా
 దై- వి- విఘ్న- విగాయ- కం- ర- నా- ధ- ప- న- దో- క- నా- దై- శి- స- య- స
 ము- మొ- ర- ర- వ్య- ము- చే- త- అభి- పూ- జ్య- పూ- జి- శి- శూ- నాం- బాలుర
 కు- అక్షు- స్వీక- ణం- అక్ష- స్వీకా- ము- న- కర్మా- త్- చే- ను- వ- న- న- ను- ట॥ *

భో॥ హస్తాదిత్యసమీపప్రచురజత్వోష్ణాన్విత్రాచ్యతే | సాస్విరా
 రాగ్రగ్ర- జవాసరాదిరహితేరాకౌ- వరే- బో- యే- ప- డే- స్పృ- క- క- రే- ప్ర-

పరిపూర్ణవిహారముం. వక్త్రమప్తమగు స్థిరభాజిని వసే ప్రోక్తాక్షరస్వరూపే॥
 ట్|| హస్తాత్మకమమిత్రపుజితౌష్ణాశ్వినిత్రాప్త్యతేషుహస్తపుర
 ర్విక-స్వేద్యనారాధాధారేనత్యస్వినిత్రాశ్రమములయందు- అగా
 రాగ్రాగ్రవాసరాశిహితే-కుంభానుమం-వారములచేతనర్జితంబులైన-
 నాగములయందును- అనగా శుభగ్రహవాసరములయందును- చరేరాశౌ-
 చరరాశియందును- ఉపయోపయే- ఉజయపషములయందున్న- పూర్వశా
 కరే-గ్రాహ్యం-గ్రహస్థితేన-అనుచునుండగా నున్న- ప్రపంచం ఉజయ
 ప్రపంచమునందు రిక్తా రిక్తధానున్న- అమేం- ఉజయాప్తములగు
 న్ను-ఉభయ- ఉజయపషులనున్న- అహాయ-ఉజయపషు- అక్షమశుద్ధిభాజి-
 అననుభవే పొందినటునంటివి వసే-అగ్రమునందును- అక్షస్వీకృతే- అక్షర
 స్వీకరణము ప్రోక్తా-చెప్పబడితి॥ *

అథోపాయగ్రంథము.

జ్యోతిష-రాగ-స్వరప్రమాప్త్యవేదేన ప్రాసాదముచ్ఛలేమాంజిబంధం॥
 అథాయస్త్రీగ్రంథపు ప్రాప్త్యసంస్థేచేద్యాగిశేచ్యచ్ఛిభోర్తాంబుంధః టి॥
 గర్భాష్టమాద్యుత్తవదై-గర్భాష్టమేషు- బ్రాహ్మణముననీత్యాదిప్ర-ల
 యంబు బెప్పబడిన- అంభుంధులయందును- ఉక్తరా-చేప్పబడిన-వసంతాది
 రు-పులయందును- విస్తాదీనాం- గ్రంథాత్ప్రియైశ్వలకు-మాంజిబం
 డః- అంభుంధము- ఉజ్యతే- చెప్పబడినచున్నది- వాగిశే-బృహస్పతి- అగా
 యస్త్రీగ్రంథపు ప్రాప్త్య-సంస్థేచేత శిశుబన్దనక్షత్రాశిశ్వతీయలా-స
 ప్రమనవ-అపరవన-స్థానములందుండినట్లుయెనా- శిశో- బాలురకు-మాంజి
 బంధః- ఉజయనము- స్థానో- అననని తెలియవలయునట్లు॥ *

జ్యోతిషగ్రంథాధికారీ సౌమ్యజుర్వేదాధిపస్యతః సామవేదాదిపోభా
 మన్యోశ్చోధ్యవా యకః॥ టి॥ జీవః బృహస్పతి- ఋగ్వేదాధిపః- ఋగ్వే
 గంభుంధుని యుని- శుక్రంధు-యజుర్వేదాధిపః- యజుర్వేదంబు
 సమి- యజు-భావ-స్థితం గారికుడు- సామవేదాధిపః- సామవేదంబునక
 ధిపతియ- యు-శేజి- బుధుడు- అధ్వణనాయకః- అధ్వణవేదంబునకధిప
 తియనియుంటెలియవలయునట్లు॥ *

జ్యోతిషం ప్రాదిత్యోత్తరాశ్విశ్రావణమనంతస్వపౌష్ట్యామిత్ర
 ప్రాప్తసాధ్యేషుసౌమ్యానుగురుశశశ్చాద్వారాశ్చం శతేషు॥ త్యక్తన
 ధ్యాయశిక్షాపితృ తిథిషుయమారాగ్ర- యుగాన్యరాశౌగోషోపాంత్యాజ్ఞ

నాకర్క తులమిధురభేష్టస్థమేదామిశ్రచ్యోటి|| దం రాదిత్యోన్మ సస్వ
 పరిః సమకత్వస్థై పాణ్డ్యో గమత్ర సా జేశార్యేషు - మృగశిష్య ఖ య్వి
 సూత్రాత్ర రాహుః త్రరాభాద్రా శ్విడి-శ్రవణ-ధనిశ్య-స్వాతి-చిత్ర-రేవతి
 వాస్తానూ రాధా-శో హణీ-పుష్యములయందును - పౌష్యామిగు - శశ
 భృద్వారాశ్యంశ కేసు బుధగురు-సోమ శుక్రాంగారిముల యెక్క - రా
 నులయందును- అంశలయందును-త్య కౌనభ్యా యర్కిత్రాపితృ-కేసు-త్య క-ని
 డించిపెట్టబడిన-ఆగా భ్యాయ-కత్వనైమిత్తినాభ్యాయములను-కౌరిక్ష
 కేళులున్న-పితృకేధిసు- శ్రావ్య-వ-ములున్న-గలకేళులయందును-యమా
 రాక్క యుక్తాన్యరాశా-శిన్యంగా కనూశ్యులతో గూడిన-ర సులకంటే- న
 న్యంబులై-రా-అయందు - గోక్షోచాంత్యాంగకా-తు-మిధునభే
 షు-పుష్య-మేష-కం-కన్యా-కటక- శులబిధు-ర-సులయందును - అట్లు
 మేధామిష ఉపయనలగ్నంబున కెనిమిదవగ్నంబు- శుద్ధేనతిగ్రహవ్యతిరం
 బగుచుండ గొను-శివనయనం ఉపనయనము-కాశ్యవికాయ-గననయనం బ
 గ్రంథాంతరే.

స్తోమైత్రహస్తయేవిష్ణుత్రయేపాణ్డ్యోత్తరాత్రయే| థాభ్యద్వయేరది
 జ్యేష్ఠాగ్రభేహ్యుత్తమంవ్రతం|| ట|| మైత్రహస్తయేఅహారాధా-వా
 స్త-స్వాతిలయంపన్న-విష్ణుత్రయే-శ్రవణ-ధ-స్వా-శతభివము-యం
 దున్న-పాణ్డ్యోత్తరాత్రయే-రేవతిత్రయే-రాహు-భాగ్రలయందున్న
 థాత్వద్వయేరోహణీమృగశిష్యలయందున్న-అదిజ్యేష్ఠ-పునర్వసు-పు
 ములయందున్న-దస్తభేష్ఠ-శ్వినియందున్న- వ్రతం-ఉపనయనవ్రతము
 పుత్రిమంహి-ముఖ్యమైనదియనుట||

స్తోమహ-జీవయ్యశ్యతే బ్రాహ్మణానాభ్యర్థిథానాజ్ఞప్తితోవాప్తమే
 భే|| హిమీశానామేకమేకాదశేష్టైవైశ్యానాప్రద్యౌరేతత్కదేప|| ట|| బ్రా
 హ్మణానాం- బ్రాహ్మణులకు-గర్భాధానాల్ - గర్భాధానము-మొదలుకొ
 నియైనచు-అట్టితోవాచ్చట్టివి మొదలుకొనినవను - అప్తమే-యెనిమిదవ
 యైన-అట్లే-నందత్సరమునంచుమాంజీవంశ-చర-య-ముశశ్యతేప్రకం
 సింపదుచున్నది-నం-తుచెప్పినగర్భధా-ణజ్జ-నివ్ర-కా-కము - వి
 దిశే-నిదనకొందవయినను- అట్లే- నందత్సరమున- భూ-శానాం-చ-త్రి
 యులగున్న-త్వదేవ-అరేణగున-నె-ద్వాదశే-న-రేణగునందవయినను

నంక - నైశ్యాగాదిక్తునై శు, లకుమ్మ - మాంబీబంధః - ప్రపన్నమున స్మృతే
ప్రసంగింబకు చున్నదియ నిర్ణయంబుట॥ *

జ్యోతియు తుల్యసంతశ్శుక్ల దోగ్రజానాం గ్రీహోన్మపాణాంచ శరద్విశాం
చ । గ్రతస్థబంధేయిదివాఖిలా - మాఖానం - విజ్ఞానం - విమానాః॥ టీ॥ ఆ
గ్రజానా - బ్రహ్మణులకు - వసంతయుః - వసంత రువుమ్మ - శృపాణాం
తుల్యః - కుగ్రీహి - యుక్త వృక్ష - విశాం - నైశ్యలకు శరద్ - శరశృణువుకు
ప్రత్యం - దే - వృషభాన ప్రతమునంక శుభః - శుభ ప్రదంబైవ - యది
వా - పక్షాంతం - నంక - అతి - నాం - సమస్త బ్రహ్మణాదివస్తువులకు న్ము
మాఖాదయః మాఖమాసము మొదలైన విజ్ఞానాసాః - విక మాసములు
న్ను - శుభదాః శుభకంబులు - భవంతి - అగుచున్నవి యని యెఱుంగవల
యుననుట॥ *

జ్యో॥ చంద్రమాతాపితాసూర్యః ప్రాణాశ్చైవ బృహస్పతిః । తస్మా
ద్బలత్రయమ్భావ్యం లగ్నేవాగోచరేపివా॥ టీ॥ శుద్ధః - చంద్రుడు - మాతా
మాతృకాగణకు - సూర్యః - సూర్యుడు - పితా - పితృకాగణకు - బృహస్పతిః - య
దు ప్రాణాశ్చైవ - ప్రాణకారకుడు - చ - చతి - అగుచున్నాడు - తస్మాత్ - అం
కులన - లగ్నేవా - వృషభానలగ్నమునందైన నగుచోచరేపివాగ్రహచారము
నందైన చ - బలత్రయం - చంద్రకగురుబలములు - భావ్యం - పూహింపఁ గిరవి
యనగా విచారింపఁ గిరవియకుట॥ *

జ్యో॥ శాఖేశరః పక్షేశశగురూణాంబుభూర్వకమ్ । తథాస్మేషాంగురబ
లంముఖ్యగాచాగ్నశివ్యయోః॥ టీ॥ శాఖేశరవివర్ణేశ గురూణాం స్వశాఖా
ధిపరచివర్ణాధిపబృహస్పగులయొక్క - బలభూర్వకమ్ - బలము భూర్వకముండు
గురుగున్లుగా - తిపరయనముహూర్తమువిచారింపఁగిరని - తథాః - అట్లులైన
ను ఈ డెప్పినర్వశాఖాది పరచివర్ణాధిప బృహస్పతులలోపల గురుబలమ్
బృహస్పతిబలము ఆచార్యశివ్యయోః ఆచార్యపటువులకు ముఖ్యమ్ అవ
శ్యకంబుగా నుండువలయుననుట॥ *

జ్యో॥ ఉక్తేపినరేఖలీగురుశ్చేచ్ఛాంత్యాప్రశస్త - ప్రతబంధకృత్ ఆరు
త్తివషేసబలప్రదోపి నైవైతయో బ్దబలంబలీయః॥ టీ॥ ఉక్తేపివర్ణేఉపన
యనాహంబుగాఁ జెప్పఁబడిన గ్రహాస్తమాదిగు - త్సము - యంతునుగు
రుః - బృహస్పతి - నబలీచేత్ పూర్వాదిబద్ధలయుక్తమగు గ్రహోన్మనగ్తయో

నాశాంత్యా ఆబృహస్పతిః వయమై నాపహూమాదిశాంతేత-ప్రకటం
 ధకర్త-ఉపయవ ప్రతము. ప్రశస్తమ్-ప్రసిద్ధంబగును-అపక్రవయే-చెప్ప
 బడని-సంవత్సరముగనునః-ఆబృహస్పతి-బలప్రతోపి బలయుక్తుడైనను-
 నై-సమర్థుండుగాడు-తయోః-ఆసంవత్సర-బృహస్ప-బలంబులలోపల
 బృహ-సంవత్సర-బలముబలీయః-బలవత్-జైననియః-తెలియవలయుననుట
 బ్లో||జన్మాంతవిధం సోపిభాజయాశుః-దోగురుః-ఉక్తాబ్దేచేతను క్షేతున
 శుభోబావానపి||బీ|| ఉక్తాబ్దే - ఉక్తసంవత్సరంబునం - గురుః-బృహస్పతి-
 జన్మాంత్య-కు-స్థాపి వటువుకున్నదానకాష్టమ స్థానములయందుండినను
 భాజయా-జప హూమాదిపూజచేతశుభదః-శుభప్రకండు-భవతి-అ
 గుచున్నాడు-ఆను క్షేతు-చెప్పబడని సంవత్సరమునందైన సః ఆబృహస్ప
 తి-బలవారపి బలవంతుడైనను-నశుభః-శుభప్రదుడుగాడని తెలియవల
 యుననుట|| *

బ్లో||కోదండకర్కేమీ నేమస్థిలోపిశుః-దోగురుః - తద్ర-శిభాగసంస్థా
 షిశుభదః-ప్రోచ్యతే-స్వయం||బీ||గురుః-బృహస్పతి-కోదండకర్కేమీ-నేమ-ధ
 ముకికటమినరాసులయందు-స్థితోపి-ఉన్నవాడొచున్నశుభదః-శుభప్రకం
 డ-భవతి-అగుచున్నాడు-సః-ఆబృహస్పతి-స్వయంతానుతక్రా-శిభాగసం
 స్థాపి-ఆధనుః-కటమినరాసులయొక్క - ఆతిబలము వాడైనఅశుభదః -
 అశుభప్రకండు-ప్రోచ్యతే-చెప్పబడుచున్నాడనుట|| *

బ్లో||సోప్స్వే-స్వమిత్రే-స్వగృహే-త్రికోణే-జే-స్థా తోయ-స్వపసితకాలే-
 శిభోశ్చ-శుభే-ధ-నెత్తతియ్యోక-ర్కాంత్య-సం-స్థాపిశుః-ప్ర-స్సాత్||బీ||ఉప
 సితకాలే ఉపనయకాలమునందు-జీవః-బృహస్పతి-శిశోః-శిశువుయొక్క-
 జన్మకాలి-చ-బుద్ధే-నాలుగవయింట-విధ-నె - ఎనిమిదయింట-తృతీయ్య-
 మూడవయింట-క-ర్కాంత్య-సంస్థాపి-కర్క-వడింట-అంత్య-పండ్రెండంట
 నును-సంస్థాపి-ఉన్నవాడైనను-సోప్స్వే-తన ఉచ్చయందైనను-స్వమిత్రే-త
 నమిత్రత్వే-త్రమందైనను-స్వగృహే-తన-యింటవైనను - త్రికోణే-తనమూ
 లత్రికోణమునందైనను-గతోయవి-పాండియుండినట్లాయెనా-శుభదః-శుభ
 లంబులగుచు-వాడు-స్సాత్-అగును|| *

బో||స్వతీయావతృతీయావపంచమీసప్తమీతథా - త్రయోగశీషదశమీ
 ప్రశస్తాస్తిధయోప్రతే||బీ|| ప్రతే-ఉపనయన ప్రతమునందు-స్వతీయా-వి

దియయనె తృతీయా తరియయన-పంచమీ-పంచమియనసప్తమీ-పృథ్వీ
యనుత్రయోదశిచ-త్రయోదశీయను-నల్ల-నశమియను-తిథయః-శో
తిథునిప్రకస్తాః-ప్రసిద్ధంబువలెలియవలయునట॥ *

భో! భూ-పక్షశుభాస్తో కృష్ణస్వాంత్యక్రికంబనా-కృష్ణపయేపిత
త్ర్యంశేత్రయోవశ్యపికేదన॥టీ॥ ప్రతే-ఉపసయగన్రతముం - పూ
వతుః-శుక్లపక్షమి-శుభ-శుభకోంబని- స్తోత్ర - చెప్పజిసిది-కృష్ణ-కృ
ష్ణపక్షమున్న-అంత్యక్రికంబీనా-మూడవిపంచకము రచించి శుభ-శుభప్ర
దంబచటనుకేదన - కొంగరుగ్రధకర్తలు - కృష్ణపయే - కృష్ణ యమంబు-
తత్త్వంశేపి ఆకృష్ణపక్షపు మూడవిపంచకంబనంబును త్రయోవశ్యపిత్ర
యోవశియును-శుభ-శుభకరంబ రచెప్పుచున్నారట॥ *

పో॥ ఆపంచమ్యా సత్తివయఃపరాస్మ్య కేనింశితాః త్యావధ్యాయది
 వసాన్యజ్ఞయోదోపగాయనే॥టి॥ ఆపంచమ్య-పంచమి మొదలుకొని పరాకృ
 ష్టపక్షసంబంధములైన తిథయః- పంచదినములన్న అనింశితాః-మిక్కిలిసం
 త్తిచలబడినవి-మ్యః అగుచున్నవి-గురుకనాః ధులకున్నునిత్యావధ్యాయదివసాన్
 దిత్యనైమిత్తికానధ్యాయదినములనున్న-పాపనాయ న-శపననవ్రతము
 గలను - వర్జయేత్ త్యజింశవలసినది అనగానీలోకమందఁ జెప్పబడిన ధే
 లనువర్జించి యిగరములైన ధేలులయందును పనయనము సేయఁదగినదియ
 దితేలియలయనరకుఁ॥*

ಅನಧ್ಯಾಯಾತಿ.

జ్ఞో॥ నైమిత్తికాస్త్యసంధ్యా యాన్తృతపాతాన్ధమీరితాః అష్టమ్యాం చ చ
 తుర్జ్యా మ్భూమ్భూయాంకుపూర్ణాః - సంధ్యయోర్జ్జితేనైవ స్వాధ్యా
 యాన్తృతపత్యస్తిపూర్వాకాత్రేయదామేమోచిత్రజఙ్ఘరితాపరేనవేదా
 ధ్యాయనశ్చార్థంభర్తృదైవమహాశిషి॥ దృతిపాతాన్ధమీరితాః - వైకృతీనా
 మయోగము-పాతాన్ధమీరితాః - వృతపాత మహాపాతలుపీఠితోగలినవన
 ము॥ యోగ-అర్థమ-సగము నైమిత్తికాః నైమిత్తికంబులనెడు - అవధ్యా
 యాః-అనాధ్యాంబులని - ఈరితాః-చెప్పుబడినవీ గననట్టి నైమిత్తికాన
 ధ్యాంబులయందును - అష్టమ్యాం-ఉత్తరయోగము, యంకును-చతుర్థ
 శ్వాస్తి ఉత్తయ-వతుకాసులయందును పూర్ణిమాయామ్-పున్నమయందు
 నుక్షపూర్ణాతిథౌ అమవసయందున్న సంధ్యయోగానాయం ప్రాతస్సంధ్యల

యంతునుగజికాతే ఉరిమిహామునందును ప్రోవత్వపి ఉభయప్రోవత్వ
 లక్షంతుక - అనగానీ - చెప్పినవిత్వానధ్యాయములయందును - స్వాధ్యాయః -
 అధ్యయనము వైవకర్తస్యం - చేయగలడనిది ఇదియనంగాక పూర్వరాత్రే
 పూర్వరాత్రియందును - యశ్రరాగే - వేదమునందు - యదాపిష్టమేముః
 మేముః కగజాని - ఉత్తముచంపనోతస్మిన్ ఆహారమునందును మహాశి - అ
 దకారాశ్రగమయంబునందును - స్వధైర్యసమస్తప్రాములచేతనువేదా
 ధ్యయనమ్ - వేదముచుబరించుట - సకార్యంచెయ్యగినది గాదియెఱుంగవల
 యుననుట|| *

భో|| ప్రయోగశిస్తమీవవత్తర్గీర యాముడి - రాత్రౌస్పృశ - మానీ
 స్వాత్మదోషేతత్రమావహ|| టీ|| ప్రయోగశి - యా - న ప్రమీచ - న ప్రమీయును
 చత్తర్గీర - వత్తియును - కలయా - ఒకటియ చెతనై నను - రాత్రౌ రాత్రియందు
 స్పృశతేయది - స్పృశించినట్లాయెనా - అది ప్రదోషమన బా - తత్రప్రదో
 షే అట్టిప్రయోగశ్యాది - ప్రదోషకా ము - యందు - మానసి - నా - మమన
 అధ్యయనము సేయకమహాముచి బట్టియున్నవాడు - స్వాత్ - కావల - నుచు

భో|| వినర్తనావసంతేనకృష్ణపక్షేగళప్రహా ఉపనితస్సంధ్యాయేపు
 నస్సంస్కారమస్తతి|| టీ|| వసంతేన ఋతునావనా - వసంతయుగ పురుచి
 డిచిపెట్టియిత - ఋతు పులయందైనచు కృష్ణపక్షే కృష్ణపక్షమునందైనచు - గ
 లగ్రహ - గళగ్రహాధిభులయ - దైనచు - అనధ్యాయే - అనధ్యయనది మునం
 దైనచు - ఉపనీతః ఉపనియనసంస్కృతుండైనచిన్నవాడ - పునఃపారలసం
 స్కారం - పువనయనసంస్కారమనుగూర్చి - అస్తా - తనుచున్నాడనగామర
 లచుననుచుముచు - జేసకొనవలయుననుట|| *

భో|| యేచైత్రవైశాఖనితేశ్మతీయేమాఘేదసప్తవధసాల్పణేచ మాం
 జీవ్రతంతామశుభంవగంతిసప్తగైయ ముంగ్రవగ్యా|| టీ|| చైత్రవైశాఖ
 మాసములయొక్క - శుభవిద్యంబంధములైన - తృతీయే - తదియలు - ఏవ్రా -
 మాఘే - మాఖమాగము - అధ - అటుపిమ్మట - ఫాల్గునే - చ ఫాల్గునమా
 సమునందు - సప్త - శుక్ల - క్షుప్త పునప్రమీయా - యేదోతాను - ఆశు - యం
 ద - మాంజీవ్రతం - పువనయినవ్రతము - శుభం - శుభప్ర - బైనదానిగా - విసి
 ప్తగాధ్యా - మునీంద్రవర్యాః - వసిష్ఠగాగ్ధులు మొగ్గలైనమునసత్తములు - వ
 డింత - విష్ణుచన్నానుట|| *

యందుండినట్లాయేనా-చే పశేం ప్రకాశ-పాపగ్రహములు-కేం ప్రముఖస్థం
మవల్లజనించిన-దోషాః-సకలదోషములున్న భాగీ-భీషరాత్-గంగోద్ర-మ
వల్ల-పాపమివ-పాపంబు, రంగీ-నాశమ-సాగారముచ-ఆయాం-పాపం
మన్నవియమట॥ *

ప్లోమిత్తరాశి తేజివేషుక్రేవాప పకేంద్రాః । హరే శ్చక్రే
 హేషు సదృశా ఘరాశయః ॥ టీకా - సుగుండై నయశక్రేరా శక్రం దైవ
 ను-మిత్తరాశి తేయః-మిత్త్రక్షేత్ర గుగుండై గట్టాయెనా-పాప కేంద్రాః
 పావగ్రహములు కేంద్రముల నుండుట చేత బుట్టిన-నోషా-పశు వ్యవోమా
 బులుహారేః విష్ణుదేవునియొక్క - స్త్రీ చాల్ - స్త్రీ ఇన్ - అఘరాశయయి
 వ-పాపపుంజంబుల లె-నశ్యం - నశించుచుండునగుట ॥

జ్ఞో॥ అ మిత్రః వాంఙ్ స్థేశాఖశేసత్రికోణగోదోషావిశాశమాయాం
తగ్రిష్టేషు సుఖలంఘణా॥ టీ॥ శాఖాశేచ-స్వశాఖాధిపః ॥ అతిమిత్రః వాం
శస్థే-అతిమిత్ర-వాంశ-లంఘంశీవనా-అతిమిత్రాదిన గామిత్రమిత్రత్వంబు
నుటనవాంశంబున గా-త్రిశక్త్యా గాత్వంబై-యుంబులలో తొమ్మి నభా ॥
బరుట - త్రికోణగోచరి-పంచమవను త్రికోణములయంకం సేచ-హోషా-స
మస్తదోపంబులుచ్చు-గ్రిష్టేషు-వేచి లంఘులయంకు-సలిఖయథా-జ
లమట్లు-నాశం-చనాశముగా-అనాం ॥ గౌ-చ-చ-స్త్రయనట॥ . . *

జ్ఞోయత్రైకావశిగస్యాగ, శ్శం ప్రవామిత్రాశిగః హంబిలగో
 శ్శవందోపమూతనామివకేషః|| టీ|| యత్ర - పృథ్వీ పృథ్వీమమహాద్ధం
 బుధై నమ- ఏకావశిగః-గణనాంధవ మంబు-సూర్యః-సూర్యంధై
 నమ-మిత్రరాశిగః-సూర్యతే-ంధ్రగణంధై న-చంధ్రజై-చంధ్రంధై నమ
 లగోశ్శవం-అమహాద్ధం-ం బుద్ధవ-దోషం దోషమన-హంబి-గో
 ట్టుచన్నామ-అంబుశ్శ్చంద్రంతంబెద్దంబై - శ్శివశ్శ్చంద్రవహాద్ధం
 వ-పూతనామ నెక్షపేషగల గుప్తసినింబలై శ్శివశ్శ్చంద్రవహాద్ధం
 . *

శో॥ అతమిత్రగలసూర్యులం ద్రోనాయకులొగగః॥ హంతిదోషచయ
 స్వైత్వాపసంఘంబాల్చేత్తే॥ తే॥ అతమిత్రగలః॥ సత్యవ్రతే॥ ప్రపం
 కుండిన-సూర్యః-సూర్యుం చై ను-బ్రహ్మగోయదీపపడనకొండవయింపనుండిన
 చంద్రోవా-చంద్రుండై ను దోషచయగ-పాపసంఘంబద్యతే-హంబు
 జంబు సువలె-హంత్ర-కొట్టు సున్నాళకుట॥

బ్లో॥ త్రిషష్టలాభగోభామశ్శశీ వాయదితుంగగోస్వదోషచయంహం
తిపాపంపంచాక్షరీయథా॥టీ॥ త్రిషష్టలాభగోయది త్మతీయపష్టలాభస్థాన
ములనుబొందియుంకినట్లాయనా-భౌమ-అంగారకుడున్న శంగగోయది-
ఉచ్చంగతఁడైనట్లాయనా-శశివా-చంద్రుండైనను-సర్వదోషచయం-సక
లదోషపుంజములకు పంచాక్షరీ-శివపంచాక్షరీమహామంత్రము- పాపంయ
థా-శిల్పమునుంపతెను-హంతి-కొటివేయుచున్నాడు॥*

బ్లో॥ స్వకమిత్రగతోభామశ్శశీ వాయదిలాభగః॥ హంతిదోషచయంస
ర్వంపినాకీత్రిపురంయథా॥టీ॥ స్వకమిత్రగతోయది-స్వత్రైత్రమిత్రత్రైత్ర
గతుండైనను-భౌమః-అంగారకుడున్న - లాభగోయది-లాభస్థానగతుండైన
నను-శశివా-చంద్రుండైనను-సర్వం-ననుస్తవైన-దోషచయం-దోషసంఘ
మును-పినాకీ-రుద్రుండు త్రిపురంయథా- త్రిపురాసురులభంగి-హంతి-నశిం
పజేయుచున్నాడనుట॥ *

బ్లో॥ లగ్నత్రివిష్టగన్నాగ్యస్వస్వం స్థోభవేద్యః-నాశయత్ఫలలా
న్దోషాంసోస్వగయాత్తిమిరంయథా॥టీ॥ లగ్నత్-ఉపనయనలగ్నముకంటె
త్రిషష్టగః త్మతీయపష్టస్థానములనుబొందిన-సూర్యః- సూర్యుడు-స్వతుం
గధః-తనయొక్క-యుచ్చయందుడినవాడు-భవేద్యః - అయినట్లాయనా-అ
ఖిలాన్మనుస్తములైన-దోషా- దోషములను-సోదయాత్ - తనయదయ
మువల్ల-తిమిరంయథా- చీకటిః వలె-నాశయతి-నశింపజేయుచుండుననుట॥ *

బ్లో॥ కేంద్రత్రికోణగసౌమ్యోమిత్రరాశ్యంశగోయది॥ పాపకేంద్రకృ
తాన్దోషాహంతిభంకేంద్రీయథా॥టీ॥ కేంద్రత్రికోణగః-కేంద్రత్రికోణము
లయందుండిన-సౌమ్యః బుధుఁడు-మిత్రరాశ్యంశగోయది మిత్రత్రైత్రాం
శములనుబొందినట్లైతే-పాపకేంద్రకృతా-పాపగ్రహములు- కేంద్రము
లనున్నందునజనించిన-దోషము - ఇతరంయథా - ఏమియునుంపలెననితెలియ
వలయుననుట॥ *

బ్లో॥ లగ్నాధిపోవాంశవతిర్బలిష్ఠః కేంద్రతికొణైత్రిభవేస్థితోపి లగ్నా
స్యకేంద్రేష్వశుభస్థాన్దోషాన్నిహంతిసౌమ్యైర్యుతపీడితోవా॥టీ॥ లగ్నాధి
పోవా - ఉపనయనలగ్నాధిపతియైనను-అంశపతిః-ఉపనయనలగ్ననవాంశా
ధిపతియైనను-బలిష్ఠః-బలవంతుఁడైన-సౌమ్యైః-శుభగ్రహములతోఁడఁగూడి
యైననంజూడఁబడియైనను-కేంద్రత్రికోణై కేంద్రకోణములయందు - స్థితః-ఉ

న్నవాడై - త్రిభువేస్థితోప-త్పతీయలాభస్థానంబుబయంకునుండిఁపట్టికిన్ని
 లగాన్యకేంద్రేన్వశుఁ డ్దోహా-లగ్నంబుకంటెనితరంబులైన-కేంద్రం
 బులయండుఁ జూపగ్రహంబులుండినట్టి దోషంబులనెల్లను-నిహంతి-నశించఁ
 జేయుచున్నాడనుట||*

బ్లో|| విద్యాంపటోన్వనశ్యేతామంశభౌమాశ్వితీయగౌ | ఆన్యోన్యమ
 భవాప్తస్థాద్వాశస్థాతుబాధనం|| టీ|| శ్వితీయగౌ - ఉపనయనలగ్నంబునకు
 ద్వితీయస్థానంబుననున్న - మంశభౌమా-శస్యంగారకులు-వటోని-వటువుయొ
 క- విద్యాం-విద్యను-విశేషతాం-శశించఁజేయుచుండుగనగా-వచ్చినవిద్య
 మరచిపొయ్యెట్లును-నూతనవిద్య గాకయుండునట్లును జేయుచుండురనుట.
 తా-ఆశస్యంగారకులు. అన్యోన్యం- పరస్పరమున్నొకనితోనొక-క- అప్త
 స్థా-అప్తమస్థానగతులైనను. అధవా- అటుగాకపోయినచు-ద్వాదశస్థాతు-ప
 దిరెండవ స్థానమందుండినవారైనను-బంధనం వటువుకబంధీకరణము మొ
 దలైనయశుభఫలములను జేయుచుండురనుట||*

బ్లో|| కుజా-జౌబంధనదౌవ్యయస్థౌవిద్యా ప్రదౌవాధనబంధసంస్థా |
 వ్యయస్థమర్కంక్షిజోవిపశ్యన్నాచార్యమంధంకురుతేబలాధ్యః|| టీ|| కుజా
 ర్కజౌ - అంగారికశుక్రులు-వ్యయస్థౌ-పరివ్రేండవయంబునున్నవారలగు
 చున్న - బంధనదౌ-వటువునకుఁ గారాగృహ ప్రవేశము మొదలగుసరిష్టముల
 నుగలుగ జేయువారు-స్యాతాం-అగుచున్నార- ఇష్టతస్యాతామనుక్రియా
 పడఁబధ్యాహరించుకొనఁదగినది-ధనబంధుసంస్థా-శ్వితీయ వతుర్ధస్థానంబు
 నున్నట్టి-తా-ఆయంగారకశుక్రులువిద్యాప్రదౌ-వటువునకుసకలవిద్యలనిచ్చు
 వారగుచుండురు-బలాధ్యః - బలవంతుడైన-క్షితిజః - అంగారికఁడు-వ్యయ
 స్థం-వ్యయస్థానస్థితుండైన-అర్కం-సూర్యుని-విపశ్య-చూచుచున్నవాడ
 గుచున్న- అచార్యం-తండ్రిని - అంధం నుడ్డివానినిగా-కురుతే-చేయుచు
 న్నాడనుట||*

బ్లో|| వ్యయస్థంవిమూర్కీర్వాస్వదృష్ట్యాదిపశ్యతిశివ్యవిద్యాంబలీ
 హన్యాన్విబలీరోగరిశ్నిభః|| టీ|| బలీ-బలవంతుడైన - అర్క-ర్వా - శనియైన
 ను-వ్యయస్థం-వదిరెండవ యింటనున్న - రశిం-సూర్యుని-స్వదృష్ట్యా తనత్వ
 తీయసప్తమకరమగృష్టలలాశలసేవ్యప్రితేతనైన-పశ్యతీయది-చూచుచుండి
 నట్టాయెగా-శివ్యవిద్యాం-వటువుయొక్క విద్యను - హన్యాత్ -కొట్టుచుం

దురు-గతి-మందు-మ-విలసిల్లి-స్థానాన-వచ్చి-మీ-నంద-జె-బడ-జోప్ప-ప్రకా-
రం-బురిడి-ర-త్తై-శివ-కో-వటు-పు-న-రొ-క-ప-ప-ట-నా-డ-న-న-ట||.....*

లక్ష్యచంద్ర ఫలం.

प्रा. ३३.

[illegible][illegible]

తత్రవ్యవసాహంకరః.

ఖో॥ ప్రా॥ తేయగర్భిన్య-లగ్నసంస్థోవ-యవతేశుః కృత్వితాంతంసాపే
 హసామ్యగ్రహవర్గశ్చేద్భహ్యాయురారోగ్యసానిదద్యాత్ ॥టీ॥ఆహ-ఈ
 పువనయనప్రకవిషయమై-వలతుపతే-శుష్టవతుంబుగంప-ప్రాతేయగర్భి-
 చంక్ర-జ-లగ్నసంస్థోయది-పువనయరలగ్నంబు-ంగుంపెనట్లాయెనా-ని
 తాంతం-నికే-లిన్ని-శుభకృత్-శు-ముసేయనాడ-తచుంపను-సాపే
 తలగ్నస్థుడైనచంద్రుండును-సౌమ్యగ్రహవర్గశ్చేత్-శు-గ్రహపక్ష్యగ
 మనజేం-నట్లైరను-వటో-వాయుపురు-బహ్యాయురారోగ్యసాని-లకే
 పంబుగానామురారోగ్యైశ్వర్యసౌఖ్యములు-దద్యాత్-యిచ్చు
 చుండునయట॥

உருவியோடு சேர்ந்தே.

॥ ३ ॥

జ్ఞోలగ్నేః తీరేనుచంద్రసంస్థేమేషిః జ్ఞాప్తపథేషంగే - శేషైః
 స్త్రీగర్భాదుకత్సేహోస్యస్యబోధితస్సముపై నిలత్త్వమ్॥ టి॥ లగ్నైః
 జతీతేనుచంద్రసంస్థై - కటకల్పమునంగులచంద్రులగలసియుండ
 గానున్ను - మేషేషిః జ్ఞా - మేషుగ్నుమునంగులగురుధులుండ గానున్నవృష
 భేషంగే వృషబలగ్నుమునంగునూర్ధ్వగుండగానున్ను - శేషైః మిగిలిన గు
 రైః శన్యంగారకాదులు - ప్రపస్తా - గతే సృష్టి తృతీయపథలాభస్తాన
 మునుబొందియుండగాను - ఇ - ఎవరైనా ఉపనితః ఉపవయనసరి
 పక్ష్మగుండ - స్యాత్ - అనుమోహన - వాచ - లత్త్వమ్ - సంపదమున - నైతి
 సాంధ్యమగ్నాజ్ఞాతమ్॥ *

బ్రహ్మకేంద్రము లేదేమో వశేషతం గేనంద్రేశభాంశేనావశ్యతేమో వాగ్
 శ్వరీతస్యముఖేనంతేనద్వాయాభావవనైవాదాః॥టీ॥ అమరేష్వ-బృహ
 స్ప-కేంద్ర-కేంద్రములయందగ్రాహ-పశంశే-సూక్ష్మ-తవనే-శివ
 నయనలగ్నమునందగ్రాహ-వంద్రే-చంద్ర-శభాంశే-శుక్ర-గ్రహం
 శము గలవాడై-శ్యతీయే-గ్రాహవముంటారు-తన-శివగ్రాహము-గ్రాహి
 వశిత్వ-నంద్రపశివ-శివ-తస్యవాగ్మయోక్త-ముఖేమొగమునంద-వా
 గ్నిశ్వరీ సగస్యతీవేద-పద్మా-త్వీ-పద్మవనే-కము-నాదు-సదాచ-విల్లిప్పు
 డున్న-ముఖ-ప్రకా-ముగ్రాహవసింహియందగ్ర-శభా-అప్ర-కరముగా
 నేవసంతే-ననసింహియుండుననగానిచ్చటచెప్పినగ్రహంపత్తిలగ్నమునం
 దునుపననసంక్రమ్యశంద్రైవజ్ఞానగ్రా-సవలవేగవేదాంశాప్రేక్షిచ
 సమైకాగ్రములువిత్త-గ్రాహచ్చరణితాత్పర్యము॥ . . . *

శో॥ లగ్నేసితకర్మణిచవలూబ్యోభవేప్రవిశ్చితకశ్యుభాంశేహ్యుగ్ధ
కాస్త్రాగ్నిపివధయన్ప్రియతణేనైవమధేన్ద్రియాణః॥టీ॥లగ్నేఉపసాహ
నలగ్నమందు-సితః-శుక్రంసంసన-కర్మణి-కర్మఫలనకుండు-చేవప్ర-గ్భా-బృహ
స్పతియను-శుభాంశేశుననవాంశయన్-శివః-నూర్గుండును-శీతకర్మ-
చంద్రుండును-చవేచ్ఛేత్-పుంసేనమైన-హ్యుగ్ధకాస్త్రాగ్నిపి-వటువుయొక్క
హ్యుగ్ధజంబులై-సగులవేదకాస్త్రంబులను-వధయన్-బహిష్కృతంబులయి
బ్రవిబంధిండుమందునెట్లగు-ఇన్ద్రియాణః-కరణము-కాస్త్రయనంబు-ప్రి

యక్షణేనైవ-ఆప్తమైనయశ్వసంబులచేత యథా-వీప్రకారముస్పృంగుచుండు మోతధాయాప్రకారంబనియాహింపవలయునుట|| ... *
 బ్లో|| భృగోమీ నేవ పేవాపిజీవేకేంద్రత్రికోణగే-కక్షిచాపర్శుషేత

స్త్రికోణోగ్గృభత రాహ్వయః||టీ||భృగో-శుక్రుడు-మీనేవ పేవాపి-మీన రాశియందైననువృక్షభరాశియందైననుండగాను - జీవే-బృహస్పతి-కేంద్రత్రికోణగే-కేంద్రత్రికోణములయందుండగానైనను-తస్త్రికోణబృహస్పతి-కర్కశాపర్శుషే-కటకధనుర్మానరాసులయందుండగానైనను- శుభత రాహ్వయః- అత్యంతశుభంబనియెడు-యోగ-సుయోగము-వలువునకులు శుభమందునుట|| ... *
 బ్లో|| జీవః కాప్యోపివాసుస్యమాంజీబంధనగ్నగః - తస్యవిద్యాప్రభూతాస్యాద్వివాహశ్చచిరాత్పవేత్||టీ||జీవః-గురుండైనను- కాప్యోపివా-శుక్రుండైనను-యస్య ఎవనియొక్క-మాంజీబంధనగ్నగః- పువనయనగ్నమునుబొందియుండునో-తస్య- వానికి-విద్యా-విద్య-ప్రభూతా-ప్రముఖంబైనది-స్యాత్-అగుననగావీశేషవిద్యలవచ్చును - అచిరాత్ -క్షీప్రముగా-వివాహశ్చ-పెండ్లియును-భవేత్ - అతిత్వరితమన-అగుననుట|| ... *

బ్లో|| దోషేబలవిహీనభుజేబహుబలైర్భుతే - అపవాదబలైర్దోషప్రధ్వంసాభావకశ్శుభః|| టీ|| దోషే-దోషము-బలవిహీనే-బలములేకుం-వదియగుచునుండగా- గుణే-గుణము బహుబలైర్భుతే- బలముగలిగినదియగుచునుండగాను-శుభః-శుభము అపవాదబలై-విశేషకాస్త్రబలములచేత-దోషప్రధ్వంసాభావః - దోషముయొక్క-ప్రధ్వంసాభావముగలదియనగానాశనముగలది- ప్రాగభావంబనియె- ప్రధ్వంసాభావంబనియు నన్యోన్యాభావంబనియనత్యంతాభావంబనియనభావములు నాల్గువిధములుగలవనిన్వాయశాస్త్రముందుఁ జెప్పియున్నదనుట - అనగానే మహామూర్తంబునకైననుదోషస్వల్పతయుగతాధిక్యముగలిగియున్న పక్షంబునందు సుకలదోషంబులునశించివిశేషశుభముగలుగుననితాత్పర్యము|| ... *
 మాతరిగర్భిణ్యాముపనయననిషేధః.

బ్లో|| కరుర్భార్యాగర్భిణీచేద్వాస్త్రకర్తృవనాయః-పక్షాస్తాసాత్పరతసోపిసమర్పాదితశౌనః||టీ||కరుః-పువనయనకర్తయొక్క-భార్యా-జాయ-గర్భిణీచేత్ గర్భవక్తయైనట్లాయనా-పక్షాస్తాసాత్పరతః - ఆరుమానములకుపైనను

బ్లో|| కరుర్భార్యాగర్భిణీచేద్వాస్త్రకర్తృవనాయః-పక్షాస్తాసాత్పరతసోపిసమర్పాదితశౌనః||టీ||కరుః-పువనయనకర్తయొక్క-భార్యా-జాయ-గర్భిణీచేత్ గర్భవక్తయైనట్లాయనా-పక్షాస్తాసాత్పరతః - ఆరుమానములకుపైనను

సోపి - ఆయజమానుడు - వాస్తవ్యకర్తృపనాయనం - గృహనిర్మాణాకంభోపన
యనములను - సకుర్యాత్ - చేయఁగూడదనిశౌచకమహామునిమతము - అనగా
వటువుయొక్క - తల్లిగర్భముతోఁడుశుండిననారుమానిములకుబూన్ముపనయ
నముసేయనచ్చుచుగాక - యాముహూర్తములకుపరమందుపనయనమున్నవాస్త
వకర్తారంభమున్నసేయఁగూడదనితాత్పర్యము॥ *

శ్లో॥ రజస్వల - వటోద్భూతాశ్చ డావాచనతః పురా - నైవోపనయనంకార్య
మృతశ్చైచ్చుచంజనుః॥ టీ॥ వటోః - శిశువుయొక్క - మాతా - తల్లి - డావా
చనతః పురా - పుణ్యాహవాచనదేవతాహ్వనములకంటెఁబూన్ముందు - రజ
స్వలా - బహిష్టురాలైనట్టాయెనా - పువనయనం - పువనయనవ్రతము - నకా
ర్యం - చేయదగినదిగాదు - పృతశ్చైత్ - స్వస్తిపుణ్యాహవాచనదేవతాహ్వన
ములకంటెఁబరమందైన - పువనయనం - పువనయనము - శుభం - యంగళప్రసం
ఖని - జగుః - కొందరుపలికెదనుట॥ *

రజస్వలాదోషేనంగః.

శ్లో॥ అజ్ఞేషముహూర్తస్యగజోదోషేచమాతమ్ప్రియంశమ్పూ
జ్యతత్కుర్వాన్తైంజీబంధనముత్తమమ్॥ టీ॥ సముహూర్తస్య - ఉపనయన
ముహూర్తంబునకు - రజోదోషే - రజస్సంబంధమైనదోషము - అజ్ఞేసం
ప్రాప్తంబుగాకపోవుచుండగా - మాతాంప్రియమ్ - తల్లిని - సంపూజ్య - పూ
జింపజేసి - శిశోః - శిశువునకు - ఉత్తమమ్ ప్రేమంబైన - మాంజీబంధనం - ఉప
నయనమును - కుర్యాత్ - తంప్రియవాడుసేయవలయుననుట॥ *

శ్లో॥ శాఖాధిపతివారశ్చ శాఖాధిపబలంశిశోః । శాఖాధిపతీలగ్నశ్చదు
లభంప్రితయంప్రతే॥ టీ॥ వ్రతే - ఉపనయనవ్రతమునందు - శాఖాధిపతివా
రశ్చ - స్వశాఖాధిపతియొక్క - వారమును - శాఖాధిపబలం - స్వశాఖాధిపతియొ
క్క - బలమును - శాఖాధిపతీలగ్నం - స్వశాఖాధిపని గాశియును - ప్రితయం
శమ్ముడును - శిశోః - శిశువునకు - దుర్లభం - సాధారణంబుగా లభింపవనుట॥

శ్లో॥ నైధనం నైధనశుద్ధిలగ్నం నైధనగర్జితతన్నవాశం నైధనైద
శోనచవాంత్యకేభోలగ్నైశ్చ శస్త్రంఖలురాశ్రినాధః॥ టీ॥ నైధనం - వటువు
యొక్క - జన్మనక్షత్ర గాశి కెనిమి వలగ్నముగూడదు - నైధనశుద్ధిలగ్నం - పు
వనయనలగ్నంబునకు శుద్ధిగలిగియుండవలసినది - నైధనగర్జితం - నైధనతాత
గూడదు - శస్త్రతన్నవాశం - ఎరసిపివనవాంశమునకు గాదు - నైధన

వైశోఢాత్రి నాథః - అన్వయచంద్రశుభంపదాదు - నవవాంత్సకేశశః
 వ్యా-శచంద్రశుభంపదాదు - నవ - ఈశ్వరాశము - శ్చైవ్యపరయనలగ్నం
 బుండు - వృశాభ - ప్రసన్నవైశ్వానర - సగంధగలిగి యుండవలయుననుట॥
 కేం, గత వ్యాసా గ్రహాభివృద్ధి.

[illegible]

శ్లో॥ స్వత్రశుభశుక్లగిరిభద్రప్రసన్నాదహ్యహ్యపినాజీ
వస్సర్వత్రశుభకృత్పదా॥టీ॥శుక్రభౌవుంఽశిభవప్రసన్నాదహ్యహ్య- రుప
నయనలగ్నంబునకుం బునకొండువాఱవ యెనెమిదవస్థానములనుఁ జెచ్చిచెట్టి
స్వత్ర-ఇత్రస్థానంబులలోపల నెచ్చటనుండినన-శుభః-యంభుల
నెచ్చుచుండునె-జీవః-బృహస్పతి-వస్త్రాప్తజ్ఞానినా - అనయెడిమిఁచ స్థాన

వేదాగ్రంథః,

జ్ఞో॥ హ స్తాశ్వయుశ్శ్రవణశిష్యసమగమిత్రచిత్రాదితీప్తిపురజేత్యజ
లాసురేషు । శస్త్రోత్తరామలసమ్భవపౌష్టభేషప్రోక్తంనవశ్రుతిసమాగమ
సంస్వజానాం॥టీ॥ హ స్తాశ్వయుశ్శ్రవణశిష్యసమగమిత్రచిత్రాదితీప్తిపు
రజేత్యజలాసురేషు - హ స్తాశ్వసీ శ్రవణపుష్కవాహుస్వనూరాదాచిత్రా
పునర్ద్వస్వాపూర్వాద్దాగ్రహామూలానక్షత్రములయందును-శస్త్రోత్తరాక
మలసమ్భవపౌష్టభేషు-ప్రశస్తంబులైనయైత్యోత్తరాషాడోత్తరాభాద్రా
రోహిణీరేవతులయందును-స్వజానాం - బ్రాహ్మణులకునవశ్రుతినమాగ
మనం-చాతనవేదారంభము-ప్రోక్తం-చెప్పబడినదియనుట॥... ..*

జ్ఞో॥ క్రాప్తమీపంచదశీనిషిగ్ధాస్త్రయోదశీవక్షమికాశమధ్యేవిద్యాగమే
లుగాస్మీతమంత్రితాంస్యర్థారోగియంహద్యనిమిందుభాన్వోః॥టీ॥యూధ్వి
తమంత్రితాం - కోరబడిన వేదమంత్రములుగల బ్రాహ్మణులకు - విద్యాగ
మే-వేదశాస్త్రాదివిద్యారంభమందు-రిక్రాప్తమీ-చతుర్దశమీచతుర్దశ్యప్తములు
న్ను - పంచదశి పూర్ణమయును - నిషిగ్ధాః - నిషేధింపబడినవియనగానధ
మంబులనుట - త్రయోదశీ - త్రయోదశీయును-సప్తమికాశ-సప్తమియును-
మధ్యే-మధ్యమంబును-స్వాతాం-అగుచున్నవి - ఇందుభాన్వోః - చంద్ర
సూర్యులయొక్క - నారోపియం-వారములున్ను - లగ్నములున్ను - మధ్య
మం-మధ్యమంబులనుట॥... ..*

జ్ఞో॥ వేదారంభోన్వస్వభావావశిష్టాపంధ్యాః ప్రోక్తాయేచరాశాయ
శ్చ॥ శుద్ధేరాశౌనైధనేచాంక్రూరేకుర్యాద్రాజస్సర్వవిద్యాసమాపిం॥
టీ॥వేదారంభ-వేదమారంభించుటయందు - యస్వభావావశిష్టాః - ద్విస్వ
భావరాసులకంటే నితంబులైనస్థిరరాసులున్ను - యేచరాశాయశ్చ॥
చరరాసులేనైధాయవియున్ను - పంధ్యాః-విష్యలంబులని - (ప్రోక్తా - చెప్ప
బడినవి-మఱియు-నైధనేరాశౌ - ఎనిమిదవరాశి-శుద్ధేనతి-గ్రహవర్జితము
గుచుండగా-చాంక్రూరే - ఇందువారమునందు-రాజ్ఞః - యస్త్రియినకు-
సర్వవిద్యాసమాప్తి-సకలవిద్యలయొక్క - సరిసమాప్తి - కుర్యాత్ - చే
యవలయునుట॥*

జ్ఞో॥జన్మయోగశకునాదిచక్రేగోచరేదశుజన్మయోగితోః । సాం
స్కరదాయసమయేశుకాన్వీపాణవీడనవిధిర్విధియతే॥టీ॥ జన్మయోగశకు

నాడివిస్తరే-జననకాలలగ్నమునందు గ్రహసంపత్తియును - శతనములు
మొక్కలైనవియును - గోచరేన - గోచారమున్ను - శుభదే-శుభ దాయకంబు
గుచునుండగా - గుణాన్వితే-వర్గణలపన్నంబైన - సాంప్రదాయసమయే
సత్సంప్రదాయముత్తంబగు సమయంబునందు-స్వయోషితోః-స్త్రిపురు
షులకు-నాణిపేడనవిధిః - వివాహాన్విధిః-ధీయతే - విధింపబడుచున్నది॥

బ్రో॥ అరే-కర్కటకస్యకౌముదధనుర్నృతేభృగౌమంత్రణిసంజ్యో
తిషిశీతరోచిషి బ-గౌపేతేమరత్నేధౌ । రోహిణ్యత్తగరే-తీపిశ్యమగ్ని
త్రేంకుహస్తాసరేష్యారాగ్రాగ్రజవాస్తేశ్చరహేమాద్వాహకర్క
రభేత్॥బీ॥ అరే - సూర్యుడు - కర్కటకస్యకౌముదధనుర్నృతేనతి - కలక
కన్యాకుంభధనూగానులయందు లేకపోవుచునుండగాను - భృగౌ-శుక్ర
దును-మంత్రణిబృహస్పయును- సౌరజ్యోషిసతి - ప్రకాశమానంబైనతే
జస్సుగల వాగగుచునుండగానున్ను - శీతరోచిషి-వంగ్రుడు-బలూపేతేవి
తి-బలవంతుడై యుండగానున్ను - విరికేతిధౌ-రికతిథులుగాక సమగ్రము
లైన-తిథులయందును- రోహిణ్యత్తగరేవేతపత్మయన్నిత్రేంకుహస్తాసరే
షు-రోహిణ్యత్తరోతరాషాహోతరా భాద్రాచేవతీ - మఖిపావ్యత్యనూ
రాధామృగశీర్షహస్తమూలలయందును- ఆరాగ్రాగ్రజవాస్తేశ్చరహే
మా-అంగారకరవిశనివారాదులచేత రహితములైనశుభగ్రహవాగులు
యందును - ఉద్వాహకర్క - వివాహకర్కమును - ఆగభేత్ - ఆరంభింపవల
యుననుట॥

బ్రో॥ శ్రేష్ఠాస్తాభియమాంగనాఘటవనుగోగకేకంరీరీవామధ్యాస్వా
మ్యయుతాస్తదూర్ధ్వరహితాస్సర్వేవివాహాహితాః-సౌమ్యాః కేంద్రద
నాయపుత్రసహితాఃస్త్రీపాపవస్తాయగాఃపూజ్యాశ్శుక్రగురూమృతాసశు
బదౌశుద్ధిః-కేత్యవము॥బీ॥ వీవాహో-వివాహమునందు - తాభియమాంగ
నాఘటధనుగ్గోగకేకంరీరీనాః-తులామిథునకన్యాకుంభదియ్యుభయట
సింగరానులుశ్రేష్ఠాః-ఉత్తమములు-గుర్యాః - శేషింజినరానులు - మధ్య
మములు-సర్వే - సమస్తరానులు - సౌమ్యగ్రహసహితములును - తగ
ర్వణాహితాః-వాపగ్రహవజితములును అయినహితా - అప్తంబులైనవి॥
కేంద్రదనాయపుత్రసహితాః-కేంద్ర కేంద్రములయందును-రగద్విత్తియము
నందును-అయి పదనకొంపవస్తానమునందును-పుత్ర-వి-పస్తాగముగనునను

సహితాః-కూడియున్న - సౌమ్యః - గురుశుక్రబుధపూర్ణ-చరిత్రుడు-
త్రివర్షాయ గాః-తృతీయవర్ష-భిక్షాభిక్షములనుబొందిన-పాపాః-ఽవ్యంగ-
గతశనిగ-హుకేశువులును-పూజ్యాః-పూజింపఁగినవియన గాఢవృత్తుల-
నిచ్చుచుండననుట- శక్రగురుశుక్రబుధస్పృశులు-మృతౌ - సూర్యునితో
సన్నివించినపుడు - అశుభదౌశుః ములనిచ్చునాగు గారు- అసగాగుగుశుక్ర
మాధ్యముగూడకు సప్తమః-వివాహముహూర్తంబునకేడవస్తానము-శుభః-గు
హవక్షాతంబైనది-భవేతు-కావలయునన గానప్రమేహధ్యుండమయుననుట॥

వివాహప్రశస్త.

బ్లో॥ శుభః సేదేవచిరంగ్యభిక్షంతాంబూ - పుష్పాక్షతిపూర్ణ-పాణిః - క
రాచగత్వా ప్రశవత్య పృచ్ఛేన్ని వేద్ధి తస్మై ప కన్యయోగ్ధమ్॥టి॥ కరాచ-
వివాహకర్తయ గూహు - తాంబూలపుష్పాక్షతిపూర్ణ-పాణిః - తాంబూల
పుష్పాక్షతిలచేతనిండింపబడినహస్తములు-లవాడై శుభః సేదంక్రశారాబ
లాన్నితంబైనపంచాంగశుక్లదినంబునందు- అభిక్షామ్ తెలిసినట్టి - దైవపదిం-
జ్యోతిషికునిగూర్చి - గత్వా - సమీపంబునకుదాసి-ప్రశవశ్శ-నమసకరిం
చి-తస్మై - ఆజ్యోతిషికునికొ కువక్షిన్యయోగ్ధమ్-పెండ్లికొమార్తె - పెండ్లి
కుమారులయొక్కజన్మనక్షత్రములను-నివేదించి-పృచ్ఛేను-ఫలంబ
డుగవలయుననుట॥ *

గొర్రవక్షామ్.

బ్లో॥ స్వగోత్రప్రవరౌపేతాహీనాధిక-గోష్ఠవా-కన్యాయయోధికానే
ష్టాదులఁతఁ గుణాన్వితా॥టి॥ స్వగోత్రప్రవరౌపేతా-వరునియొక్కగోత్ర
ప్రవరలతోగూడినట్టియూహీనాధికకులొచ్చువా - ఎక్కవతక్కువకులమునం
దుబుట్టినదియుచులఁతఁగుణాన్వితా - దుష్టులక్షణవస్త్రగుణములతో గూడిన
ట్టియు - వయోధికా - వశఃకంఠేనధికవయస్కుల-కన్యా - కన్యక-నేష్టా-వి
వాహంబునకువిహితంబైనదిగాదని తెలియవలయుననుట॥ *

బ్లో॥ కులంబశిలంబుపుగ్వయశ్చవిద్యాంబుతంబసనాదతాంబ-హితా
న్యతాంత్స వసరీత్వదేయాఃకన్యాబుధైశ్శేషమందితస్రియమ్॥టి॥ కులంబ-వ
కులవంశముచును-శిలంబ-స్వభావసదాచారంబుత్తిని-వపుః-శరీరసౌమ్య
వహి-విద్యామునును-వయశ్చ - వయస్సుచును-విద్యాంబు - వేదశాస్త్ర-విద్య
లను-విద్యంబ-భాగ్యముచును - నాథతాంబ-సౌమ్యముచును - పితృ-తం

చేప్పిన-న-పై-గుణా-చి-జములను-చిత్త-వరిశీలి-చి-బుడై-తెలిసి
 సవా-చేత-కన్యా-కన్య-కల-దయా-వరులకొఱివ్వ-గినవా-లగును-
 శేషమ-కుశీలాది-న-గుణంబులకంటె-నిత్య-విషయము-అచింతనీయమ్-
 విచార-పదిగినది-గాదు-అన-గా-గ-నా-దాతయ-న-నామ-ద-కొ-మ-రై-వ-స-కి-
 చ్చి-ని-నా-హ-ము-సే-య-నె-డ-ల-ము-ం-గు-గా-వ-రు-వి-యొ-క-కు-ల-కీ-లా-ద-ల-న-జ-క-గా-
 వి-చారి-ం-చు-కొ-ని-య-న-ంత-క-ము-న-ం-చు-వి-వా-హ-ము-చే-య-వ-ల-య-న-య-భి-ప్రా-ము-
 జ-క-క-రా-నా-మ-త-రా-క-ప-ను-.

శ్లో॥ దంపత్యోగస్సతా రాభ్యాం సామర్థ్యాభ్యామథాపివాస్త్రీజన్త
 తారాలౌరాభ్యామ్మృగీయాత్పజన్మభాశు. మ॥టీ॥ప్రా-క-తెలిసి
 న-జ్యోతి-పి-క-క-ప్రీ-జ-న-త-రా-పూ-రా-భ్యా-ం-న-జ-న-న-త-త్ర-ము-పూ-
 మ-ం-మ-గ-లి-న-ద-ం-ప-త్యో-క-న-న-వ-క-ల-యొ-క-జ-న-త-రా-భ్యా-ం-జ-న-క-
 ల-న-త-త్ర-ము-చే-త-నై-న-న-అ-థా-పి-వా-తి-టు-గ-క-సో-య-న-న-నా-మ-ర్థ-భ్యా-ం
 సా-మ-న-త-త్ర-ము-అ-చే-త-నై-న-న-శ-భా-శు-ధ-మ్-శ-భా-శు-భ-ల-య-న-బ్రా-
 యా-త్-చే-ప్ప-వ-ల-య-న-న-ట॥ *

శ్లో॥ జన్త ధిష్ణ్యం వసోన్భవమ్మ విజామి నీపుక పయోన్వచింతయేత్.
 జన్త ధిష్ణ్యం వసోన్భవమ్మ సాం తోభిలమింపచింతయేత్॥టీ॥ కా-వి-నీ-పు-
 రు-ప-యో-ప్రీ-పు-గు-మ-ల-కు-జ-న్త-ధి-ష్ణ-క-ప-మో-న్భ-వ-మ్-జ-న్త-న-త-త్ర-జ-న-రా-
 మ-ల-వ-ల-న-మ-త్ప-న-ం-బై-న-భ-మ్-శ-భా-శు-భ-ఫ-ల-ము-న-చి-ంత-యే-త్-వి-చా-
 రి-ం-ప-వ-ల-య-న-జ-న్త-ధి-ష్ణ-క-ప-సా-ం-భ-జ-య-జ-న్త-న-త-త్ర-జ-న్త-గా-మ-లు-ద-లి-య-
 క-పో-వు-ట-చే-త-నా-మ-త-నా-మ-న-త-త్ర-క-ర-ము-గా-అ-భి-ల-మ్-స-మ-న-ం-బై-న-
 వి-త్-పూ-ర్వో-క్త-ం-బ-గు-శ-భా-శు-భ-శ-భా-శు-భ-ఫ-ల-య-న-చి-ంత-యే-త్
 వి-మ-న్-ప-వ-ల-య-న-న-ట॥ *

శ్లో॥ అజ్ఞాతజన్తసాంకృతాంనామబమ్మ రికల్పయేత్-తేనైవచింత
 యేత్స్యంరాశికుటాదిజన్తయేత్॥టీ॥ అ-జ్ఞా-త-జ-న్త-సా-మ్-లె-లి-య-ం-బ-ద-శి-జ-న్త-
 న-త-త్ర-ము-ద-ల-స-క-గ-మ్-మ-ని-ప-కు-నా-మ-మ్-నా-మ-న-త-త్ర-ం-బ-న-వ-
 రి-క-ల్-ప-యే-త్-క-లి-ం-ప-వ-ల-య-తే-నై-త-అ-నా-న-త-త్ర-ము-చే-న-స-మ్-న-
 మ-న-మై-న-రా-శి-కు-టా-ది-రా-శి-గ్ర-హ-కు-టా-ది-క-ము-న-జ-న్త-న-త-జ-న్త-న-త-
 త్ర-ము-న-లె-చి-ంత-యే-త్-వి-చా-ర-క-వ-ల-య-న-న-ట॥ *

శ్లో॥ జన్త సాజన్త కర్వితసామ్నా వామై వకాలయేత్ . ఉ-క-య-స-ప-హే

నంచేత్తుంజన్మ స్త్రీషునామతః॥టీ॥జన్మనా-పురుషుని జన్మనక్షత్రముతోడ
జన్మ-స్త్రీజన్మనక్షత్రమును-కుర్చిత - వేయవలయును-నామ్నా - పురుషుని
నామనక్షత్రంబుతోడ-నామైవ-స్త్రీనామనక్షత్రము నే-కారయేత్ - చేయఁ
దగును - అనగాఁబురుషునకుజన్మనక్షత్రముండినట్లైనస్త్రీనిజన్మనక్షత్ర
మునుబట్టియు పురుషునకుజన్మనక్షత్రము లేక - నామనక్షత్రంబైనస్త్రీని
నామనక్షత్రమునుబట్టియేఁచారింపవలయుననితాత్పర్యము - ఉభయంస్త్రీ
పురుషులయొక్కజన్మనామనక్షత్రములురెండును-బలహీనంచేత్ బలము
లేనివియైనపక్షమునందు - పుంజన్మ స్త్రీషునామతఃపురుషునిజన్మనక్షత్రము
నుస్త్రీనామనక్షత్రమునుబట్టిఫలమువిచారింపదగినదియనుట॥ ... *

ఏకనక్షత్రవివాహః.

శ్లో॥ రోహిణ్యాద్రాశిమఖౌద్రాగ్నితివ్యశ్రవణపౌష్ణభమ్ - అహి
బుధధ్యస్తధాప్తాననక్షత్రైశ్శక్యశుభావహః॥టీ॥ రోహిణ్యాద్రాశిమఖౌ
ద్రాగ్నితివ్యశ్రవణపౌష్ణభమ్ - రోహిణ్యాద్రాశిమఖావిశాఖపువ్యశ్రవ
ణ-రేవతులును - తథా - ఆప్రకారముగానే - అహిబుధధ్యుః - ఉత్తరా
ఖాన్తయును. అహేచ - తియెనిమిదిక్షత్రములును-నక్షత్రైశ్శక్య-స్త్రీపురు
షులయేకనక్షత్రమునందుశుభావహః శుభసంపాద్యంబులగుచుండుననుట॥

శ్లో॥ అశ్వినిచయనుస్వాతిపాపఃపాల్గునమేవచ-మైత్రవారుణమూలా
ఖ్యంనక్షత్రైశ్శక్యపిమధ్యమా॥టీ॥ అశ్వినిచ - అశ్వినియును-యమస్వాతి-పా
పఃపాల్గునమేవచ - భరణిస్వాత్యాశ్లేషాపూర్వాషల్గులును - మైత్రవారుణ
మూలాఖ్యమ్ అనూరాధాశతభిషమూలలును - ఎతే - యాయెనిమిదిక్షత్ర
ములునక్షత్రజైశ్శక్యపిస్త్రీపురుషులకు నక్షత్రైశ్శక్యమునందు - మధ్యమాః.
మధ్యమంబులైనవియనుట॥ *

శ్లో॥ అజైకపాచ్ఛ్రవిష్టాచపునన్వస్వధత్తైకా-న్యగశిషాంచచిత్రా
చసమితోత్తరఫల్గునీ-జ్యేష్ఠాచవిశ్వతోయంచనక్షత్రైశ్శక్యవినశ్యతి - ఏకరా
శౌప్యగ్నిష్ట్యేహోమమూణిబీజనం॥టీ॥ అజైకపాత్-పూర్వాభాగ్రయ
ను-శ్రవిష్టాచ-ధనిష్ఠయుచపునర్వసుపును-అధ-పిశుట్ట-శృతికా-శృతికయ
నున్యగశిషాంచ-న్యగశిషాయును-చిత్రాచ-చిత్తయును-సమితా-హస్త
యును-ఉత్తరఫల్గునీ-ఉత్తరయును-జ్యేష్ఠాచ-జ్యేష్ఠయును - విశ్వతోయను-
పూర్వాషాఢోత్తరాషాఢులునక్షత్రైశ్శక్య - యీనక్షత్రములయొక్క - ఏ

కత్వమునందు-విసశ్యతి - కన్యాపరులకు సాశనముసంభవించుచున్నది - ఏక
రాశౌ-ఒక రాశియందును పృథగ్ స్థితి - భిన్ననక్షత్రములయందును-వా
జీవీడనవ్-వివాహము-ఉత్తమమ్-ఉత్తమంబైనదియనుట|| *

శ్లో|| రాశ్యైశ్యేచేభిన్ననక్షత్రం ద్యౌః సా న్నక్షత్రైశ్యే రాశియ
గ్నంతశ్చైవ - నాడీదోషా నౌగణానాంచదోషానక్షత్రైశ్యేభిన్నపాదశు
భస్సామ్యత్ ||టీ|| ద్యౌః - దంపతులకు-రాశ్యైశ్యే ఏకరాశిత్వమునందు-
భిన్నమృత్యు-నక్షత్రభేదము-స్వామ్యత్ - విసమ-గభైవ - ఆప్రకారమేన
క్షత్రైశ్యే - ఏకనక్షత్రమునందు రాశియుగ్మ-రాశిభేదము-స్వామ్యత్ - వి
సమ-నాడిదోష-నాడిదోషమును-గణానాంచదోష-గణదోషమును-న-లేదు-
నక్షత్రైశ్యే - ఏకనక్షత్రమందు-భిన్నపాద-పాదభేదము-శుభః - వివా
హమునందు శుభకరంబైనది-స్వాత్ - అగుననుట|| *

గ్రంథాంతరే.

శ్లో|| ఏకక్షేపైకపాదేతు వివాహాః ప్రాణహానిదః - దంపత్యోరేక
క్షత్రైభిన్నపాదేశుభావహః||టీ|| ఏకక్షేప - ఏకనక్షత్రమందు - ఏకపా
దేతు - ఒకపాదమందే ననువివాహాః ఉద్వాహము - ప్రాణహానిః - ప్రా
ణనాశకరంబైనది-దంపత్యోః-పర్యవసరము-ఏకనక్షత్ర - ఒకనక్షత్రమందు-
భిన్నపాదేతుపాదభేదమందైన - వివాహః - వివాహము - శుభావిహాః-శుభ
మునుసంపాదించునదియనుట|| *

గ్రంథాంతరే.

శ్లో|| వారుణాకమగుర్దప్రవహ్నివ్యవశ్చవీధుపితా - ఎషు స్త్రీపూర్వ
వత్సేపిరాశ్యైశ్యేనాదోషభా||టీ|| వారుణాకమగుర్దప్రవహ్నివ్యవః-
శశతారాగా ప్రాప్త్యత్యశ్చనీకృతా - పూర్వపాదము - విధుః-మృగశీ
షమును-పితృమఖమును-ఎషు-ఈనక్షత్రములందు-స్త్రీ - చిన్న-పూ
ర్వవత్సేపి-పూర్వపాదమునం బొందియున్నను-రాశ్యైశ్యే - ఏక రాశిత్వం
బునందు-వివాహః-ఉద్వాహము-శుభదోషభాక-దోషాకరంబైనదిగాననుట||

శ్లో|| యగ్మపాదేచధిష్ఠ్యశానిః పూర్వాధః-గోజహః - ఆపరాధో
ద్భవాసారీచైకక్షేపిశుభావహ||టీ|| వరః-పెండ్లిమారుడు - ధిష్ఠ్యశు-
ఏకనక్షత్రమందైననుయగ్మపాదే - భిన్నపాదమునందును-పూర్వాధః-గో
జహః-పూర్వాగమునుబొందినట్లుయెన-సారీచ-స్త్రీయును - ఆపరాధో

వాయుః-ఉత్తరాద్రాక్షమునుబొందినట్లాయెనా జనుః - విజయముగలుగుచు
 స్మరి-గనుక - ఎవయోపి-స్త్రీపుగుమలకుభియాలకు నొకవత్త్రంబైనను-
 వివాహః-పెండ్లిశుభావహః-శుకః-పైనిదియనుట|| *

పెండ్లివత్త్రమ్.

శ్లో॥ ఏకరాశౌద్వినత్రపుంశా రాప్రసమాభివేత్ - అతీవభోజనం
 స్త్రీం ప్రసంగి - రాచే-నాశనిటి|| ఏకరాశే-ఒకరాశియను-ద్వినత్ర
 శ్రీ-రెండువత్త్రములయందుపుంశారా-పుగుమలవత్త్రము - ప్రసమా
 భివేచ్ఛత మొ టినయాయెవా- అతవ మి-లి-శోదనమ్ శుభంబః-స్త్రీ
 డ్లిమ్ జెప్పబడినది-స్త్రీశారాచేత్ - స్త్రీ-వత్త్రముమొటిదియై ననినాశ
 నం-అశుభము సంభవించునుట|| *

నామాంకిమ్.

శ్లో॥ శుభనంతైకముద్వాహనంపత్యోనామతారికే - గ్రామసం
 గ్రామసేనానుసమాంశవశుభంవిదుః|| టీః వాహేవివాహాదియందు-
 దంపత్యో-కన్యానిగులకు నాన తా-కే-నాననీతమందు-అంతై క్యంతం
 శంభాకటియగుట - శుభం-మంగళకరింబు - గ్రామసంగ్రామసేనాను-
 గ్రామ-గ్రామప్రవేశకంబు-సంగ్రామయుద్ధమందు-సేనాను-గా
 జసేనానలయందును-సమాంశం-ఎకం-మును-శుభకః-అశుభకరంబై
 నదానిగా-విదుః-పెద్దుజెప్పచున్నాననుట|| *

శ్లో॥ ఏరుద్ధే గాశింతు శ్రేణవేతామపిచేతదా - దంపత్యోః పీతయేన్యా
 శాంనామాంతంబుధక్షిపేతు|| టీ॥ దం-త్యోః గంపతులయొక్క - రాశింతు
 శ్రేపి-రాశింతుప్రముఖను-ఏరుద్ధే ఏరోధా క్రాంతంబులైనవి-భవేతాం
 చేతు-అయినటాయనా-తదా-ఆసనయందును అధితుల రాష్ట్ర-న్యాశామ్
 మనుష్యులకు-ప్రీతయొ-ప్రియముకొఱకు-నామాంతంబు-వక్షియొకనామ
 థేయముచి-క్షిపేతు-ఉంపవలయుననుట|| *

గ్రంథాంతరే.

శ్లో॥ గంపత్యో రేకనత్త్రే-పయో-న్యశిభనేక-ప్రివదయే-గనౌ
 త్పరిశ్చుకుష్పదేశుభావహః|| టీ॥ దంపత్యోః జాయాపకులక- ఏకనత్త్రే
 ఒకవత్త్రవిషయమై-న్యపయో-న్యశాన్నిత్రమునందు-మృతిమరణము
 భవేత్-అగును-ప్రివదయే-ప్రిపాన్నిత్రమునందు-గవోత్పత్తిః-గోదూ

పంబై చపంబుగలుగును-చనుష్పాదే-నాలుగుపాదములుగ-నక్షత్రమందు-
వివాహః-వివాహము-శుభాపహ-శుభమును సంపాదించుచుండ-నయె
రుంగవలయుననుట॥ ...

క న్యాయానామాంతప్రగణం

బ్లో॥ పంచత్వస్థితస్థిచ-స్థితజలంకుంభస్థితం నూత-ంతూ-శ్వశ్వధ
ద-శ్రేణినాహసమయేసంప్రక్షణంకల్పయేత్-కన్యాయాస్తనసంతరం-ద్వ
జవరస్త-స్మాశ్చపుణ్యాంగనామూర్వోద్రిమ్పరిహృత్వ-హంగళ-కరంగామాం
తరమ్ప్రక్షిపేత్॥ టి॥ వివాహసమయే-వివాహము శేయునపుడు-స్వజవః-
బ్రాహ్మణో-ముండు-నూతనం-క్రొత్తదియైనట్టి-కుంభస్థితం-లశం
బులనున్నట్టి-పంచత్వస్థితస్థిచ-స్థితజలం-పంచత్వ-క-నక్షత్రముడివేరే
శుభముజన్మపుపుష్పయోక-చర్మములతోటిన్ని-సిరిసన్నప-తెల్లనియావ
గించలతోటిన్ని-అస్థితం-గూడినజలం-ఉరకము-దూర్వాశ్వరగ-లైః
గరిక-రాచిగ-భువేత-కన్యాయా-కన్యక-సంప్రక్షణం-ప్రక్షించుట
ను-కల్పయేత్-కల్పింపవలసినది-తదనంతరం-జలసంప్రక్షణానంతరంబు
ని-పుణ్యాంగనా-ఒక-బ్రాహ్మణము-తైదువ-తస్మాశ్చ-అస్థితం-పూ
ర్వోద్రిమ్ప-పూర్వమందుంచినినామము-పరిహృత్వ-ప-త్యజించి-మంగళక
రం-శుభకరంబు-నామాంతరి-వారియొకపేరును-ప్రక్షిపేత్-పెట్ట
వలయుననుట॥

గంధర్వజాతవివాహః.

బ్లో॥ మూలజాశ్వశుంహంతవ్యాశజాతకం నామ్ । జ్యేష్ఠజాభాపు
కంఠం దేవంబు-వై-వజా॥ టి॥ మూలజా-మూలానక్షత్రమందుబుట్టినక
న్యక-శ్వశుంహంబు-హంత-కొట్టుచున్నది-వ్యాశజా-అశ్వేషానక్షత్ర
మందుజనించినపక్షము-తరంగతాం-అత్తనున్న-జ్యేష్ఠజా-జ్యేష్ఠానక్షత్ర
మందుదయించిన-స్వభావుకం-భావనున్న-వై-వజా-విశాఖా-క్షత్రి
మందుబుట్టినస్త్రీ-దేవంబు-చురిదిని-హంత-కొట్టుచున్నదియనుట॥

బ్లో॥ మూల-శ్లేషాపశాఖానుమాహేంద్రచోద్భవః పుమాః । సదోషశ్చ

శ్చివాహేచస్త్రియశ్చేతేషున-తా॥ టి॥ మూల-శ్లేషాపశాఖాను-మూలా
శ్లేషవిశాఖలయందున్న-మాహేంద్రచ-జ్యేష్ఠానక్షత్రమందును-ఉద్భ
వః-గుట్టిన-పుమా-పురుషుండు-వివాహ-వివాహమందు-సదోషశ్చి-

దోషమును- జేయనాడుగాడు- ఏతేషు- ఈజెప్పిననాడు ప్రముఖములు బు
 ట్టిన- స్త్రీయశ్చ- స్త్రీలై తే-వశ్చ తాః- ఏనాహమం-బుజ వంబుకుచుండును
 తేలియవలయునుట||

.. . *

గ్రంథాంతరే.

జ్ఞో||తులాయుక్తేన్విదై-వయే-జాతానారీసదోషభాక్| కాశ్చియుక్తేన్వి
 దై-రేజాతా-హంతతదైవచ|| టీ|| తులాయుక్తే-తులా కాశియుక్తంబగు-ద్వి
 దై-వయే-శాఖానాత్మత్రమం-జాతా-జనించన నారీ-కన్యక-దోషభాక్
 దోషమునుబొం-నదిగాడు-తదైవచ-ఆప్రకారమే- కాశ్చియుక్తే-వృక్ష
 కాశి-హీతంబై-న్విదై-వయే-శాఖాయంతు-జాతా-పుట్టిననన్నియ- దే
 వం-మరిదిని-హం-చంపుచున్నదియనుట||

... *

ద్వాదశకూటాః.

జ్ఞో||దినం గణంచ మాహేంద్రం-స్త్రీక్షిప్తుం-యోనిరేవ| రాశీరాశ్యధి
 పోవశ్యో-జ్ఞుర్వే-ద్వాదశధారశ| పునశ్చవర్ణకూటంచనాడీకూటమ్| శస్యతే
 ఏతే-ద్వాదశకేటా-స్య-కూటిభేదాః-ప్రకీర్తితాః|| టీ|| దినం-దినంబు-కూటం
 బును-గణం-గణంబు-కూటంబును- మాహేంద్రం-మాహేంద్రంబనుకూ
 టంబును- స్త్రీ-క్షిప్తుం-కన్యా-దూరంబనుకూటంబును- యోనిరేవ-యోనియను
 కూటంబును- రాశిః-రాశియనుకూటంబును- రాశ్యధిపః-రాశ్యధిపంబనుకూ
 టంబును-వశ్యః-వశ్యః-బనుకూటంబును-రజ్జుః-రజ్జునెడకూటంబును- వే
 ధా-వేధయనుకూటంబును- తథా-ఆప్రకారమ-శ-శ-కూటములున్ను-
 పునశ్చ-పునః-వర్ణకూటంచ-వర్ణంబనుకూటంబును- నాడీకూటం-నాడీకూ
 టంబును- ప్రశస్యతే-వేగుకేగుగామ్రశంసంబుకుచున్నది-ఏతే- ఈజెప్పి
 నవి-ద్వాదశకూటాః-పమతెంక పొంతనంబులు-స్య-అగుచున్నవి-కూ
 టభేదాః-మరికొన్నిసొంతనభేదములున్ను-ప్రకీర్తితాః-గ్రంథంత-ము
 లందు-వృంబడియున్నవియనుట||

... *

జ్ఞో|| రాశికూటాదికంసర్వం-స్త్రీభవారధ్యచింతయేత్| పుంభాతారా
 విశుద్ధిస్సన్యన్నాడీంజున్నదస్త్రభాత్|| టీ|| స్త్రీభవారధ్య-స్త్రీసత్వత్రము
 మొదలుకొని- పుంభాత్-పురుషసత్వవర్ణంతమును- సర్వం-సమస్త-తై
 న-రాశికూటాదికం- రాశికూటంబు మొదలుగొసొంతనములును-చింతయేత్-
 పంచాంశవలసినది-నాడి-నాడియనుసొంతనమున్ను- రజ్జు-రజ్జువనెడు

సాతరకున్న - దప్రభాత్ - అశ్వదీనక్షప్రమువల్లమంచి - నానావిశ్మయ-
నక్షత్రభోధనముగలది-స్వాగ్ - అనునగుట॥ ... *

జ్యోగ్రహమైత్రం రాశిహూటం నానాదివిశేషః॥ సర్వేసామేవవ
నామవశ్యంగణకూటకమ్ ॥ టీ ॥ సర్వేసామేనవల్లానాం - సకలవల్లములవారి
కిన్ని- గ్రహమైత్ర- గ్రహమైత్రియును- రాశిహూటం - రాశిసాంతరమున్న
తారా తారాబలమున్న- నాడి - నాడిసాంతనమున్న - గణకూటం - గణ
కూటకమున్న- విశేషతః - విశేషంబుగా- అవశ్యం - అవశ్యకంబుగా విచా
రింపవలయునుట॥ ... *

జ్యోగ్రహమైత్రం ద్విజాతీనాం తుత్రియాణాంగణస్తథా- కన్యాదూం
తువైశ్యానాం శూద్రాణాం యోనిరేవ॥ టీ ॥ ద్విజాతీనాం- బ్రాహ్మణుల
కు గ్రహమైత్రం- గ్రహమైత్రియును- తథా - అప్రకారము - తుత్రియాణాం
క్షత్రియులకు - గణి - గణకూటమును - వైశ్యానాం శూద్రాణాం - మూడవకులమునాకి
కైతే- కన్యాదూం - స్త్రీశిశువుమును- శూద్రాణాం - నాలువజాతివారికి- యో
నిరేవ యోనియను- సాంతనమున్న - అవశ్యం - ముఖ్యంబుగాఁ జూడంప
గినిదియనుట॥ ... *

దినకూటమ్.

జ్యోగ్రహాదివర్ణముతోంతంగణయేన్నవసంఖ్యయా! సమాంత్యతారకం
శ్రేష్ఠం దినకూటమ్ ॥ స్థితే ॥ టీ ॥ కన్యావర్ణముతోంతం - స్త్రీసక్షత్రము
మొదలుకొని పురుషసక్షత్రవర్యంతమున్న - సవసంఖ్యయా - తొమ్మిదిటి
జేత గణయేత్ - ఎంపవలసింది- అప్రకారంబెంపగా గణకూటం- దినసాంతర
ము- సమాంత్యతారకం- సమంబైన అత్య-బైనవరసక్షత్రముగలిగినట్లయె
నా - అనగా- స్త్రీతారకులు గురుతారరేండునాలుగా తొమ్మిది యా
నా శ్రేష్ఠం- ఉత్తమంబని- ప్రశస్యతే- ప్రశంసలబడుచున్నదియనుట॥ *

గణకూటమ్.

జ్యోగ్రహనర్వసుగ్దయం సన్వితకం శ్రవణతారకే! పాష్టమైత్రేండున సా
ఖ్యాస్తారాదేవగణాస్త్రైతాః॥ టీ ॥ పునర్వసుగ్దయం - పునర్వసువువ్యము
లున్న - స్వాతీ - సన్వితక్షత్రమును- కంశ్రవణతారకే- హస్తశ్రవణక్ష
త్రములున్న- పాష్టమైత్రేండున సాఖ్యాః - రేవత్యనూరాధా మృశశిర్వా
శ్వసుల నెఱుపేరుగల తారాః - నక్షత్రములున్న- దేవగణాః- దేవతాగణం
బులని- స్త్రైతాః - స్తోమపలుకుచున్నదియనుట॥ *

జ్ఞో॥ రోహిణీ త్రిశిఖా రాస్వాణి ధరితౌ ప్రమేవచ | శ్రీస్య త్రరాశ్చ విజ్ఞే
యామానుషాః పశ్యంతీర్రితాః॥ టీ॥ రోహిణీ-రోహిణీయను-త్రిశిఖారాస్వాణి-
పుబ్బపూర్వారాస్వాణా పూర్వార్ధాగ్రము- ధరితీ- ధరిణీయను- రౌప్రమే
వచ - ఆద్రాక్షానక్షత్రమున్ను- త్రిస్య త్ర గాశ్చ ఉత్తరో త్ర గామాథౌత్త
రాభాగ్రమున్ను-మానుషాః- మానుషాభియు- పశ్యంతీర్రితాః - చెప్పబడినవి
యై - విజ్ఞేయాః- తెలుసుకోతగినవియు॥ *

జ్ఞో॥ అగ్నిసాగ్ధమఖాచిత్రాద్విదై వేం ద్రాశ్చ మూలక మ్మిశ్ర పిష్టవా
రుణంచైవ రాక్షసాఖ్యాగణాస్త్యతాః॥ టీ॥ అగ్నిసాగ్ధమఖాచిత్రాద్విదై వేం
ద్రాశ్చ - కృత్తికాశ్లేషామఖాచిత్రాపిశౌఖాశ్లేషానక్షత్రములున్ను - మూ
లభం- మూలయను- బ్రవిష్టా - వారుణంచైవ- ధనిష్ఠాశ్లేషములున్ను-
క్షసాఖ్యాః- రాక్షసంబుల నేక పేగుగణ-గణాః- గణంబులనస్త్యతాః- స్త్యం
పఱచినవియును॥ *

జ్ఞో॥ స్వగణంచో త్రమంబి ద్యాత్త ధ్యమందై వమానుషమ్ | అధమం రాక్ష
సందై వ మృశ్యుర్మానుష రాక్షసం | స్త్రీ రాక్షసం కర్తవ్యం కర్తవ్యం గి రా
క్షసమ్॥ టీ॥ స్వగణం- స్త్రీపురుషనక్షత్రంబులు రేంకనాః గణమందైనట్టై
తే-ఉత్తమం- స్త్రీవంబైనదానినిగా-విద్యాత్-యెరుంగవలయు - దైవమా
నుషం- స్త్రీపురుషనక్షత్రంబులలో నొకనక్షత్రంబుదైవగణమున్ను - ఒకన
క్షత్రంమానుషగణమునైనట్టై తేమధ్యమం- మధ్యంబైనదానినిగానున్ను -
రాక్షసం - రాక్షసగణమును - దైవం- దేవగణమును - అధమం-కృత్తవంబైన
దానినిగానున్ను - విద్యాత్ - తెలియవలసినది - యిదియునుంగాక - మాను
ష రాక్షసం- మానుష రాక్షసగణంబులైనను- మృత్యుః- మరణము సంభవించి
చుననియు - స్త్రీ రాక్షసం- స్త్రీనక్షత్రము రాక్షసగణంబైనను-నకర్తవ్యం-చే
యకగినదిగాననియును-నగరాక్షసం- పురుషనక్షత్రము రాక్షసగణంబైనను
కర్తవ్యం-చేయకగినదియనియును-విద్యాత్ - ఎఱుంగవలయుననుట॥ *

మా హేం గ్రహాటమ్.

జ్ఞో॥ వధ్వాదీనాం వతుస్సప్తశతమం వత్తయోగశం | పోడశోనదిం
శంకర్వాపింశం పంచవింశతిః | ఏతే మా హేం గ్రహా గామ్యుర్గివా హే
మశ్రుశ్చైతే॥ టీ॥ వధ్వాదీనా-స్త్రీనక్షత్రము మొదలగునక్షత్రంబులలో
పంచ- వతుః- గాననక్షత్రమున్ను - సప్త- యోడవక్షత్రము - షోడశమంబు-ప

నియమనకు త్రమున్ను - త్రయోగ - ప - మగాడ - త్రమున్ను - పోదశం -
పదియోగపినకు త్రమున్ను - యోగసంపదంపదమొమ్మ - పోదశం - త్రమున్ను
ద్యావింశం - ఇయవగి రెండవనకు త్రమున్ను - పంచవింశం - ఇ - పదియోగ
వనకు త్రమున్ను - యే - తే - ఈనకు త్రములు - మాహేంద్రయోగ - మాహేం
ద్రకూటముయొక్క - సంబంధముగలవి - స్వయం - అనుచున్నవి - ఆయం - ఈ
మాహేంద్రయోగము - పవాహేము - ఉద్భవము - ముం - ప్రశస్యతే -
ప్రశంపింపదముయొక్క - యనంగా ప్రీతినిచ్చు త్రంబునకు - బుగపనకు త్రంబు
నాలుగు - యే - పది - పంచమాదు - పదియోగ - పదమొమ్మ - ఇది చూచి -
ఇరువదియోగ వనకు త్రంబులతో నొక నకు త్రంబుగా నుండు వాయునని
తాత్పర్యము || *

స్త్రీధీర్ఘమ్.

స్త్రీ|| స్త్రీధీర్ఘాదానవకే స్త్రీగూరమతినింతమ్ - ద్వితీయేమధ్య మ
మోక్షకంత్యతీయ - వకేశుభమ్ - చతుర్దశత్రో - చువరి స్త్రీబాహుశ్చంపి
శాంశుభమ్ || టీ|| స్త్రీధీర్ఘాదు - స్త్రీనకు త్రము మొదలుకొని తొమ్మిదింబు
గణవచేయవలసినది - అంత - ఆద్యగవకే మొదటివనకుంబులొబుగువనకు త్రం
బుండిన స్త్రీగూరం - స్త్రీధీర్ఘంబు - అంతనింతం - మిక్కిలి - నింపబడినది - ద్వి
తీయ రెండవనకుంబునం - మధ్యమం మధ్యంబుని - పో - చెప్పబడిన
ది - తృతీయనవకే మొదటివనకుంబునం - చతుర్దశ - శుభకరంబైనది - వినిమలకు
దశత్రో - చువరి - స్త్రీనకు త్రంబునకు బుగపనకు త్రంబునకు నాలుగునకు త్రం
బులకుమనకుండినదకుమందు - స్త్రీబాహుశ్చం - స్త్రీధీర్ఘంబు సొంతనము.
బళం - వైశ్యులకు - శుభం - నుంచియనుట || *

స్త్రీధీర్ఘకూటాపవాదః.

స్త్రీ|| స్త్రీధీర్ఘంయది మోక్షాహే స్త్రీగూరభవశ్చైవమ్ - సదోషా
నాస్తియద్యస్తి శిశ్యగ్రహమైత్రం || టీ|| ఉద్భావ - పవాహమునం -
స్త్రీధీర్ఘం స్త్రీధీర్ఘంబుసొంతనము - నోయది - లేనపోయినట్లయెనా - స్త్రీ
వాళ - కన్యానాశనము - వచి - అనుచున్న - శుభం - విశ్వయము - రాశిశ్చ -
రాశిసొంతనమును - గ్రహమైత్రం - గ్రహమైత్రమును - అస్తియదిండిన
సదోష - స్త్రీగూరం - అనుచున్నది - ము - నం - లే - నితేలియవాయుననుట ||

యోగములు.

స్త్రీ|| అస్తియదిగ్రహాదాత్వభాదశీతిగదా - స్త్రీకాపుద్యగదాశా

రోహిణింగంభజంగమా - మూలాద్రేణుని భాగ్యవా మఖాపూర్వా చ
 మూషకా - సాపాదత్యేచమాజాకారోస్వాతీహస్తచమాహిమే - విశాఖాచి
 త్రిభేవ్యామృగ్యగౌజ్యేష్ఠాదురాదకా - ఉత్తరోత్తరాభాద్రాశ్రుగావౌచప
 రిశీర్షితా - అభిజిత్వోత్తరామాధానకుతాపరికీర్తితా - పూర్వాభాద్రావనూసిం
 షాపూర్వామాధానానికికపీటీటీ అశ్వినీ - అశ్వనియును - శతరా రా - శనభిష
 మును - ఈరేంజనక్షత్రములు - అశ్వజుమ్మములు - చరణరేపకలుగజ్జా -
 ఏనుగులుకృత్తికాపువ్యభంత్యత్తికాపువ్యములు - ఛాగౌ - మేకలు - రోహిణిం
 దూ - రోహిణిమ్మగిశీపకలు - భుజంగమా - నాములు - తథా - ఆప్రకారము -
 మూలాద్రేణు - మూలాద్రాణుక్షత్రముగైశశ్వనా - శుక్ర - మహా
 పూర్వాచ - మఖపుబ్బలు - మూషకా - ఎలుకలు - సాపాదత్యేచ - ఆశ్లేషాపున
 ర్గ్లసులు - మాజాకారో - పిల్లులు - స్వాతీహస్తాచస్వాతిహస్తలు - మాహిమే - దు
 వ్వులు - విశాఖాచి - త్రిభే - ఒకాఖాచి - త్రానక్షత్రములు - వ్యాఘ్రా - పెద్దపులు
 లు - జ్యేష్ఠాదురాదకామృగౌశేష్ఠ - ఉత్తరోత్తరాభాద్రాశ్రు - ఉత్తరోత్తరా
 భాద్రలు - గావౌచ - గోవులని - హకీర్తితా - చెప్పబడినవి - అభిజిత్వోత్తరామా
 థా - ఉత్తరామాధాభిజిత్తులు - నకలొముంగిసలని వరికీర్తితా - చెప్పబడినవి -
 పూర్వాభాద్రావనూ - పూర్వాభాద్రాధనిష్ఠలు - సింహా - సింహములు -
 పూర్వామాధానానికి - పూర్వామాదాత్ర - పగనక్షత్రములు - కపీకోతులనుట

శ్లో॥ పుంస్త్రీపూర్వకరజ్జ్యేష్ఠాధిష్ఠ్యానాంయోనిభేదతః - ఏకయోని
 మసంపత్తిర్గత్యోన్మసంపత్తేతథా - భిన్నయోనిమమధ్యంస్యావరిభావంస
 కల్పయేత్ - స్త్రీశాంస్త్రీభిశ్చసంయోగే - వాచామధ్యమోమతః - పుం
 సాంపుంభిశ్చసంయోగస్సదాశశ్రుత్వమాపుయాత్ ॥౪॥ ధిష్ఠ్యానాంస
 త్రాస్త్రములయొక్కయోనిభేదతః - యోనికూటభేదమువల్ల - పుంస్త్రీపూర్వ
 వరౌ - భువనక్షత్రముపూర్వకంసంపత్తి - స్త్రీసత్త్రముపరమందుమిల
 యోనిసంపత్తిము - జ్యేష్ఠా - తెలియదగిన - తథా - ఆప్రకారము - సంగమే -
 వివాహవిషయమే - సంపత్తిః - జాయావతులకు - యోనియోనిమ - యోనియోని
 కూటములయందు - సంపత్తిః - సంగమములుగుమిన్నవి - భిన్నయోనిమ - భిన్న
 యోనికూటములయందు - మధ్యం - మధ్యమఫలంబు - స్వాతీ - అశుని - అభిభా
 వం - శశ్రుత్వముగలయోనిసంపత్తిము - సకల్పయేత్ - కల్పంపూడదు - స్త్రీ
 శాంస్త్రీతరలకు - స్త్రీభిశ్చ - స్త్రీతా - లతోడి - సంయోగే - సంబంధము - తి

శివః పరమంగ - చివాహోః - చివాహము - మహామహిమః పరమంబై - మతః సమస్త
తంబై నది - పుంసాం పురుషతారలకు - పుంభిక్ష - పుంపతాళలతోడ - నయో
గః - సంబంధము - సదా - ఎప్పుడు - మః శక్తిత్వం - సంపత్తులతో - మును - ఆ
పుష్కయాత్ - పొందింపు చున్నదియనుట॥ *

భో॥ గోవ్యాఘ్రం గజసింహమశ్వమహిషం శైవ్విణంచ బహుశ్రంగంచై
 రంబానామేవ కంచనమహాక్షాస్త్విహారో గురుం - లోకానాం వ్యవహార
 తో న్యదపిచ జాత్యాప్రయత్నాదపిం దథవత్సోర్మృతబృత్యయోరపివరావ
 జ్ఞం శుభం ప్యాదితి॥ టీ॥ గోవ్యాఘ్రములకును-గజసింహములకును- కపిమే
 షములకును - మాజ్ఞాల మూషకములకును లోక వ్యవహారమునల్లశ శ్ర
 త్వంబులేఱింగివివాహంబునం కన్యావగులనత్తప్రింబు ట్టిశక్తియోగకూ
 టములో జిగిసినవానిబరిత్యజింపవలయుననట॥ *

రాశి కూటమ్

భో॥ ద్వికే ద్వాదశకేమృత్యురాయుర్ద్వాదశకేద్వికే॥ తృతీయైకాదశకే
 ద్విఖంబుఖమైకాదశకే॥ తృకే-చతుర్థాద్వాదశకే॥ ఐత్యుకే అత్యుభయ
 పంచనవమేశుబంశునవపంచకే-షష్ఠాష్టకేపుత్రనాశకేపుత్రలాభోష్టపష్టకే
 సమసప్తే శుమాంశుల్యంశవత్సోప్రీతవర్ధనమ్॥ టీ॥ ద్వికే-స్త్రీరాశికీబురు
 షరాశిరేండవదియైసపక్షమంశునా-ద్వాదశకే-పురుషరాశికీపంచైండవది
 యైసపక్షమునంశుమృత్యుః-వశజముకలుగును-ద్వాదశకే-స్త్రీరాశికీబు
 రుషరాశిపంచైండవదియును-ద్వికే-రేండవదియునాద్వికేపురుషరాశికీస్త్రీ
 రాశిరేండవదియైసపక్షమంశు-అయుః-దిమా-యస్కంశుగును-ఇతై
 అంశుననై-మిగిలినభో॥ అంబులంతట నధికావచారంబు సేయవలయుననుట॥

తదిపవానః.

స్తో॥ ఒజౌలయస్త్రీనోయశ్రమిశ్రంషష్ఠాష్టమంవదేత్ యుక్తేద్విద్వా
 దశంచైవ దంపత్యోశ్శుభ సంభవేత్॥టీ॥యశ్ర - ఎచ్చట-స్త్రీయః-కన్యకా
 ఒజౌలయః-ఒకానియగుచున్నదో-శ్ర - అచ్చటనాస్త్రీయౌక- ఒక
 రాశికీ-షష్ఠాష్టమ-ఆటవ-ఎనిమిదవదినైనపుగువరాశినిమిత్రమ్ - అష్టా
 ఙ్గనదానిగా-వదేశు-చెప్పవలయును-యై-రాశియందు-విద్వా-విష్ణు
 రే-దశవదిశంజడే-దశవదినైనపుగువరాశి-దంపత్యోః-జాయాపతౌకకు శు
 భదయః-శుభస్సదంజన-భవేత్-అగుచున్నది॥ ✽

శ ద ప వా ది కి.

బ్లో || ద్విద్వాగ శేవానివపం మేవా వస్తాష్టకే గ య సకన్య కా యాఃప
కాధిప త్తే ప్పుః యోఘ్యుప్య త్వేవాణి గ్ర హణానం గ్రహాత మోతి || టీ ||
ద్విద్వాగ శేవా-రెండవ-అం త్రేండవదియగు రాసులయందైనను-నా పం
చమేవా-తోమ్మి యోవరాసులయందైనది - వస్తాష్టకే ఆటవ యెనిమిదవ
రాసులయందైన-నారాసులకు - ఏకాధిప త్తే త్-ఏకగ్రహాదికత్వముగలుగు
చుండగా నైనను-ఉభయోః-కరాశిద్వయాదివతులకు-అప్య త్వే - మైత్రి
గలుగుచుండగా నైనను-రాక్ష సకన్య జాయాః-గాక్ష సగణముతోఁచెరినరస్య
కమైనది-వాణిగ్రహః-వివాహము-మొదలగు-ము-ముదలగు-ము-ము-అతనితో-విద్యుతిం
పజేయుచున్న-యనుట ||

బ్లో || తృతీయ శ్లోయ ప్రచూడక శాసనాః పి-ఉభయోస్య ప్రమ స
త్రగ్రహమైత్రం శోధయేత్ || టీ || ముగ్ర-ఎచ్చటనైనను తృతీయ శాసనా-
దిండుటలకుబంధపరముముగాడవపట్ట నొకొండవ రాసులగుచున్నచో-చతుర్థ
దశమావప-నాలుగువది నె-వరాసులగుచున్నచో-ఉ-యోః-దిండుటలకు
సప్రమ-ము-ప్రకంబగుచున్నచో-త్రై-అట్లుటచ్చట-గ్రహమైత్రంగ్ర
హమైత్రి మునుపొంతము-నా-ధయేత్ శోధింపవలసినదిమిత్రములందు
ఎ ణ క హు ట కి.

బ్లో || ధృషాళికర్కటావి ప్రాక్ష త్రాస్సింహదను సులాః మేషయాగ్న
కుటావై శ్యా శ్శూద్రా వృషభమృగాంగసాః || టీ || ధృషాళికర్కటాః-మనవృ
శ్చికకటకములు-వి ప్రాక్ష బ్రాహ్మణరాసులు- సింహాధను సులాః- సింహాధ
నుస్తులలు ఈ త్రాక్ష-క్షత్రియ రాసులు-మేషయాగ్నకుటాః-మేషమిధునకుంభ
ములువైశ్యా వైశ్య రాసులు-వృషభృగాంగసాః-వృషభమకంకన్యలు- శూ
ద్రాః-శూద్ర రాసులయెనుంగలెలునునుట ||

బ్లో || వగ్రశ్రేణావగ్ర హీనవివాహం వై వ నాగయేత్ | యనికు ర్వాన్ మో
హేననద్యో రావిశ్యతి || టీ || వగ్రశ్రేణావగ్ర హీనవివాహం - ఎక్కువజాతి
రాశియందు జ్ఞప్తివస్తీగిని- తక్కువజాతి రాశియందుబుట్టిన- పురుషురకు
ను వివాహముచే- వైవరాగయేత్ - కేయగూడదు- మోహేన-అజ్ఞానము
చేత- కుర్యాద్యది-చేసినట్లైకే-సద్యః-రక్షణంబున - భాతా-పెనిమిటి-చిన
శ్మత-వశించుచున్నాడనుట ||

న శ్య కూటః.

శ్లో॥ సింహాళికర్పిణీవనీజౌకన్యావృశ్చికా గ్నుతౌ । తులామీరయ మాన
క్రకన్యేకర్కటకస్తమిః । మేషకుంభావజోనక్ర ర్మేషదేవ్యశ్యకాశయః॥టి॥
సింహాళి- మేషరాశికిసిహవృశ్చికములున్న - కర్క-వనీజౌ - వృషభగాశికి
కటక- తులలున్న కన్యమిథునరాశికికన్యయును - వృశ్చిక కాగ్నుకాకటకరా
శికివృశ్చికధనుస్సులున్న - తులా - సింహమునకు - తులయును - మీరయ
మా- కన్యకుమానమిథునములున్న - నక్రకన్యే - తులకుకు రకన్యాగాసులు
న్న - కర్క-లకః- వృశ్చికమునకుగటక రాశియునుతమిః - ధనుస్సునకుమీనము
న్న - మేషకుంభ - మకరమునకుమేషకుంభములున్న - అజః కుంభమునకు
మేషమున్న - నశ్రః- మిథుమునకు మకరమున్న - వశ్యంబులు- అనగా స్వా
ధీనంబులు-పవం. ఈ ప్రకారముగా- మేషాదే- మేషము మొకలగుద్వాదేశ
రాసులకును-విశ్వ రాసులనితేలియవలయుననుట॥

శ్లో॥ వశ్యయోగాచ్చుశంప్రొక్తంస్త్రీరాశేః పురుషస్యచకన్యకావత్
యోగ్నిత్యంబోధయేన్నృపభృత్యయోః॥టి॥ స్త్రీరాశేః-స్త్రీ రాశికి- పురు
షస్య-పురుషరాశికివి-వశ్యయోగాత్ - వశ్యయోగముగలుగుటవల- శుభం-
శుభము- ప్రొక్తం - చెప్పబడియున్నది- యీచెప్పినవశ్యయోగమును-కన్య
కా వరయోః- కన్యావరులయందును-నృపభృత్యయోః-రాజభృత్యులయం
దును-చిత్వం-చిత్వముగా- బోధయేత్ - బోధింపఁదగినదియనగా- వివాహ
మందు స్త్రీపురుషరాసులకు - వశ్యయోగంబును సొంతనమును విచారింపవ
లయుననుట॥

గ్రహమైత్రమ్.

శ్లో॥ శత్రూమండసితౌసమశ్శశిమతో మిత్రాణిశేషారవేస్త్రైంశు
ష్టిమకక్షిజశ్చసుహృదౌశేషాస్సమాశ్శీతగోః । జీవేందూష్టకరాశుజస్యసు
హృదౌ జ్ఞోసిస్థితార్కా-మహామిత్రేసూర్యసితౌబుధస్యహిమగుశ్మత్రస్స
మాశ్వాపకేసూకేస్సౌమ్యసితావరీరవిమతోద్భూఃపరేత్యన్యథా । సౌమ్యా
ర్కాసుహృదౌసమా కుజగుహాశుక్రస్య శేషావరీశుక్రజ్ఞౌసుహృదౌ-మస్స
రగురుస్సౌరస్యచాప్యేరయోః యే ప్రొక్తాస్సుహృదస్త్రీకోణి-వనాత్రేమీమ
యాకీర్తితాః॥టి॥ రవేః- సూర్యునికి - మండసితౌ - శనిశుక్రలు- శత్రుశ
త్రుత్తు-శశిమతో-బుధుడు- కుమి- కముడు- శేషాః- మిగిలినచంద్రులగార

కగురులు-మిత్రాణీమిత్రులని-సంజ్ఞాప్రకరణంబునందుజెప్పబడినశత్రు
మిత్రసమవాచముల నిఁగ్రహనట్టితేననజూడవలయుననుట|| . . . *

శ్లో|| ఉగ్రమౌమిత్రవగ్రస్వాత్మమమిత్రమహాధ్యమఃకవిధ్యస్థమవగ్రస్తు
వై రివగ్రప్రహరకః|| టీ|| మిత్రవగ్రః పవాహంబునందువధూవరులకుమిత్రుగ్ర
హవగ్రంబు- ఉత్తమః శ్రేష్ఠంబు-స్వాత్ - అగుదు-సమమిత్రస్తుసమమిత్రం
బైనగ్రహవగ్రంబైతేమధ్యమః-మధ్యమంబైనది-సమవగ్రస్తు - సమగ్రహవ
గ్రంబైతే-కనిష్ఠః-నికృష్టంబైనది-వై రివగ్రస్తు-శత్రుగ్రహవగ్రంబైతేమాఠకః-
మృతకరంబనుట|| *

శ్లో|| కలహాశత్రుమిత్రత్వేవియోగస్సమశత్రుకే అంశనాయకయోః
ప్రీతావుత్తమమ్పాణిపీడనం|| టీ|| శత్రుమిత్రత్వే-శత్రుమిత్రగ్రహవగ్రం
బునందు-కలహః-దంపకులకుకలతసంబంధించును- సమశత్రుకే-సమశత్రు
గ్రహవగ్రంబునందువియోగః-జాయావతులకువియోగమునంబిండును-అం
శనాయకయోఃప్రీతా-ప్రీతురుములయొక్క-రాశ్యాధిపతులకుబెగురము
మిత్రత్వములేకపోయినప్పటికిని-తద్రాశ్యంశాధిపతులకైనను మిత్రత్వం
బుగలిగినపక్షమునందు-పాణిపీడనం-వివాహమవుత్రమం-శ్రేష్ఠంబైనదియనుట||

రజ్జుకూటః,

శ్లో|| విధుబింబత్రయంచైవతిర్భగ్రేఖావతుష్టయం| అశ్విన్యాదీనిధిష్ఠ్యా
నివామపార్యాద్యనిధిస్థితే|| టీ|| విధుబింబత్రయంచైవ-దంధ్రవింబాకా
రంబుగామూతురేఖలను నిడుపుగానున్న- తిర్భగ్రేఖావతుష్టయం-నాలు
గురేఖలనడ్డముగానున్ను - లిఖిత్యా-లిఖించి- అంశ-లి- అశ్విన్యాదీనిధిష్ఠ్యా
ని- అశ్వినీమొదలగు నక్షత్రములను- వామపార్యాద్య-చక్రంబునకెడమ
పార్శ్వంబుమొదలుకొనినిధిస్థితే-స్థితింపవలయుననుట|| ... *

శ్లో|| శిరఃకంఠోదరకటిపాదరేఖాభేదతః - ఏకరేఖాభవేన్నాభిభిన్న
రేఖాశ్ఛావహః|| టీ|| శిరఃకంఠోదరకటిపాదరేఖాభేదతః- శిరః- శిరోరేఖ
యనియుకంఠ-కంఠరేఖయనియు - ఉదర - ఉదరరేఖయనియు-కటి-కటిరేఖ
యనియు-పాదరేఖ-పాదరేఖయనియు-అభిభేదతః ఇట్టి- రేఖాభేదమువల్ల
నక్షత్రంబులనుప్రాయవలయును- ఏకరేఖా-వధూవరులిద్దరినక్షత్రంబులు
గలది యొకరేఖయై నట్లాయెనా- నాశః- నాశనము- భవేత్ - అగుదు-భిన్న
రేఖాశ్ఛావరనక్షత్రంబులలోపల యొకనక్షత్రంబుగలది యొకరేఖయు

నాకనత్తు శ్రంబుగలదిమఱియొకరేఖయైనను-వివాహః - ఉద్వాహము-
శుభావహః-శు గనంపాదకంఘ్రై నదియనుట|| *

శ్లో||అశ్వపార్శ్వమఖాజ్యేస్థామూలాంత్యంపాదగజ్జవః|యామార్యభాగ్య
మైత్రాప్యమహిబుకృష్యఃకటిరితాః|అగ్న్యదిత్యాగ్యమాశూర్పఃశ్వప్ర
వృషదోదరేబ్రహ్మగుర్రకరస్వాతి శ్రవణంవారుణంతథాః | కంఠరజ్జుర్విజా
నీయాద్వహుచిత్రేంక్షమనృకత్||టీ||అశ్వపార్శ్వమఖాజ్యేస్థా మూలాంత్యం
అశ్విన్యాశ్రేషామఖాజ్యేస్థామూలా రేవతులారునత్త్రములు- పాదగజ్జవః-
పాదరజ్జువులనియు- యమార్యభాగ్యమైత్రాప్యం-భరణిపువ్యపు బృహ
రాధాపూర్వాపాదలు - అహిబుకృష్యః - ఉత్తరాభాద్రయనీయాదన
త్త్రములు - కటిరితాః - కటిరజ్జువులనియు - అగ్న్యదిత్యాగ్యమా|కృత్తి
కాపునర్వనూత్రరఫలుమలును-శూర్పఃశ్వప్రవృషదాః - విశాఖోత్తరాషా
ధాపూర్వాభాద్రయనీయా అనత్త్రములు- ఉదరం ఉదరరజ్జువులనియు-
తథా-ఆప్రకారమే - బ్రహ్మగుర్ర కరస్వాతిశ్రవణం-రోహిణ్యా ద్రాహ
నస్వాతిశ్రవణములును-వారుణం-శతభిషమునీయారునత్త్రములు-కంఠర
జ్జుః-కంఠరజ్జువులనియు-వహుచిత్రేంక్ష - ధనిష్ఠాచిత్రామృగశిఖఃఅమూడు
నత్త్రములు-మనకం-శిరోరజ్జువులనియునీప్రకారము|విజానీయాత్ - తెలి
యవలయునుట|| *

ఏకరేఖారజ్జుఫలం.

శ్లో||ముఖేపతింగళైకన్యాంకుతోస్వస్వాత్మజాహరేత్ - దరిద్రతాధ
వేత్త-ట్యాంపాదేవా భ్రమణంతథా||టీ|| ముఖ- శిరోరేఖయందుండినస్త్రీ
పురుషునత్త్రము వలింబరముగళే-కంఠరేఖయందుండినస్త్రీపురుషునత్త్ర
ము-కన్యాం-కన్యకను-కుతో-ఉదరరేఖయందుండినస్త్రీపురుషునత్త్రము-స్వ
స్వాత్మజాదంపతులయొక్క - కుమారులను- హరేత్ - హరించుచున్నది క
ట్యాం-కటిరేఖయందు స్త్రీపురుషునత్త్రములుండిన-దరిద్రతాదారిద్ర్యము
ను-తథా-ఆప్రకారము-పాదేవా-పాదరేఖయందుండిన- భ్రమణంతిరు
గులయును-భవేత్ - అగుచునున్నదియనుట|| *

వేధానుటం.

శ్లో || అశ్వాదిమూలాది మఖాదిభానాం క్రమాచ్ఛనుశ్చాదుపివేధితా
స్స్యుఃపురాణగాజానునభానుసంఖ్యయాచాన్యోన్యవేధావఃసామంత్రాః||

టీ || అశ్వదిమూలాదిమఖాదిభానాం - అశ్వది - అశ్వది మొగలై నట్టియూ -
 మూలాది - మూల మొదలుకొనినట్టి - మఖాది - మఖ మొదలుకొనినట్టిభానాం -
 నక్షత్రములలోపల - చతుర్థామపి - నాలుగు నాలుగు నక్షత్రములకు మగ్రమా
 త్ - యీ చెప్పినయశ్వినాదిప్రముగాను పురాణరాజామనుఖానుసం
 ఖ్యయా - పదు నేనిమిది - పదియారు - పదు నాలుగు సంక్రంద్రండువసంఖ్యలచేత -
 వేధితాః - వేధలు - శ్మయః - అగుచున్నది - వసుసోమచిత్రాశ్చధనివ్యగళీవః - చి
 త్రలును అనోన్యవేధాః పరిస్పరము వేధగలిగినవి - అనగానశ్వినకి - బడు
 నేనిమిదవనక్షత్రమున - భరణిబిదియాడవనక్షత్రమున - శ్మయః - కు - బడు నా
 లుగవనక్షత్రమును - రోహిణికి బంధ్రండువనక్షత్రమును వేధానక్షత్రంబుల
 నియోగిండ్లట్టివక్షత్రములయందు వివాహము సేయ గూడదీ ప్రకార మేమూ
 లాదినక్షత్రములయందును హింపవలయుననితాత్పర్యము || *

శ్లో || విధానై వపరస్పరింతుదిభి వేత్తారావివాహేతిచాప్యచ్ఛ్రుం
 యమ రాజపుణ్యలలా నం గాంగభోగోపరిః || టీ || వివాహే - ఉద్వాహము
 నందు - తారా - స్త్రీ నక్షత్రముకు పురుషనక్షత్రమును - వరస్పష్టమ్ అనోన్యస్య
 ము - విధానై వభి వేద్యదివేధింపఁబడినదియైనట్లాయెనా - తదా - అప్పుడు - శ్మ
 శ్రుం - టీ ప్రముగా - వరః - సెండ్లికుమారుడు - యమ రాజపుణ్యలలానానం గాం
 గభోగః - యమధర్మరాజు యుగ - భార్యతోడ సాంగత్యము చేత శరీరసా
 ఖ్యముగలవాఁడు - స్యాత్ - అగుననుట || *

నాడికూటమ్

శ్లో || చతుర్నాడిత బాహ్లికేపాంచాలేపంచవ్వభిః - అన్యదేశేన్ద్రినాడి
 ప్యాన్నాడిముఖ్యాకరగ్రహే || టీ || బాహ్లికే - బాహ్లికదేశమందు - చతుర్నాడి
 నాలుగువర్ణముల చేతనాడిసౌంత్రముచిచారింపవలసినది - పాంచాలే - పాం
 చాలదేశమునందు - పంచవ్వభిః - అయిదువర్ణములచేతనాడిసౌంత్రము దూ
 డవలసినది - అన్యదేశే - ఇతరదేశములయందు - న్ద్రినాడి - మూడువర్ణములచే
 తనాడియను పౌత్రనము - ముఖ్యా - అవశ్యకతలైనది - స్యాత్ - అగుననుట || *

శ్లో || నాడ్యస్తేనైవైకస్యై వధిష్ఠ్యాప్రేభ్యశ్వినాదిభ్య ఏవస్రశ
 ప్తాఃసర్పారాతత్రనాడివమాయాంనక్షత్రాణామేకనాడిమృతిస్స్యాతు
 టీ || తిన్ద్రః - మూడైననాడ్యః - నాడులు - త్రిభ్యః - మూడైన - అశ్వినాదిభ్య
 వ - అశ్విన మొగలగునక్షత్రములవల్ల - త్వత్తవశ్యేవదిష్ఠ్యాః , విభవబడిన

సమస్తత్రములుగలవిశేషప్రశస్తే-ప్రసిద్ధంబులగుచున్నవి-తత్ర-ఆనంద
 త్రములను లెక్క-బెట్టెడుపర్వములయొక్క నాడీనాడి-సర్వాకాగాసర్వాకా
 రముగలదియగుచున్నది నత్త-త్రాణాం-స్త్రీపురుషనత్త-త్రములకు - ఏకనాడి
 ఒకనాడియొ సపత్నమందుపరమాం- సవత్సరములలోవల - మృగ-వధూ
 వరులకుమరణము - స్వాతు - అగుచున్నది-యనగా - అగ్నిని మొదలుకొనిన
 త్రములను మూడుపర్వములమీఁగా నారోహణావరోహణక్రమముగా లె
 క్క-బెట్టగానందుమూడు నాడులలోనొకనాడియందు నవధూవరనత్త-త్రంబు
 లుండినట్లేలేనా నత్త-త్రములనుఋషిశ్రీజింపవలసినది-వధూనత్త-త్రంబొకనా
 డియందును-వరనత్త-త్రంబొకనాడియందు నుండినపత్నమునందునట్టిపత్త-త్ర
 ములయందు వివాహము సేయదగినదియని యెరుంగవలయుననుట||..... *

శ్లో|| బ్రహ్మత్రచిశాంనాడ్యోమధ్యదక్షిణవామతః| బ్రహ్మణాదేర్వి
 శేషేణమధ్యనాడ్యాదినింతమ్||టీ|| బ్రహ్మత్రచిశాం బ్రహ్మణ త్రచి
 యవై శుక్లభు-నాడ్యః - నాడులు - మధ్యదక్షిణవామతః - మధ్యదక్షిణవామ
 భాగములవల్లఁ దెలియవలయుననగామధ్యనాడి బ్రహ్మణనాడియనియొ-ద
 ష్టిణనాడి-త్రచియనాడియనియొ-వామనాడి - వైశ్వనాడియనియు నెరుంగ
 దగినది-బ్రహ్మణాదేః - బ్రహ్మణులు మొదలగువానికి-విశేషేణ - అతిశ
 యముగా-మధ్యనాడ్యాది-మధ్యనాడి మొదలైనవి - నింతం నిందింపబడి
 ననియునుట|| *

శ్లో|| సామధ్యనాడిపురుషంహంశితత్సాగ్న్యనాడిఘటసన్యకాంచ | ఆ
 సన్నపర్యాయగతాసమాచే ద్వర్షేణవాచ్యంక్రమశ స్త్రివర్షై||టీ|| సామధ్య
 నాడి- పూర్వక్రమైనమధ్యనాడి - పురుషమ్ - పురుషుని సహంతి - కొట్టు
 చున్నది-తత్సాగ్న్యనాడి - ఆపార్శ్వనాడి-కన్యకాంచ-కన్యకను-హంతిఁ
 లు-కొట్టుచున్నదిగాదా-సమా-సమనాడి-ఆసన్నపర్యాయగతాచేత్-మొద
 టిపర్యాయముచుంబొందినట్లాయెనా-వర్షేణ-ఒకసంవత్సరముచేత- మరణం
 మరణము-వాచ్యం - చెప్పదగినది- సమా- సమనాడి- రెండుమూడువపర్యాయ
 ములనుబొందినట్లాయెనా-క్రమశః-వరుసగాను-త్రివర్షై-రెండుమూడు
 వసంవత్సరములచేత-మరణము చెప్పదగినదియనుట|| *

రజ్జుకూటాపవాదః.

శ్లో|| రజ్జోరథాపాయస్య స్తిరాశిశ్చగ్రహమైత్రకమ్ | దినమాహేం గ్ర

యోక్తోపిరజ్జుదోసోనవిద్యతే॥ టీ॥ రజ్జోః-శబ్దసాంతనముయొక్క - అభావః-
లేకపోవుట. అన్తఃపింకలియు - పుష్పటికేమ్మి - దినమాసేంద్ర యోక్తః- దిన
మాసేంద్ర కూటముతోడఁగూడిన-రాశిశ్చ - రాశిసాంతనమును - గ్రహ
మైత్రకం-గ్రహవైత్రి యనుసాంతనమును - అస్తియవి. ఉండినట్లైతే-రజ్జు
దోషః-రజ్జుసాంతనము లేనిదోషము నవిద్యతే-లేకపోవుచున్నదియనుట॥ *

లో॥ అహిర్నుధ్వద్వయేచైవ ప్రాజాపత్యత్రయేతథాశ్చతిపువ్య
విశాఖానునాడిదోషోనవిద్యతే॥ టీ॥ అహిర్నుధ్వద్వయేచైవ - ఉత్తరా
భాద్రాశ్రేవశులయంశము - తథా-ఆప్రకారిణు-ప్రాజాపత్యత్రయే- రొ
హిణమ్మగశీరారగ్రియంశము - శుక్తిపువ్యవిశాఖానుశ్రవణపువ్యవిశాఖ
లయంశము - నాడిదోష్ఠః-స్త్రీపుగుక్షనక్షత్రంబు లేకనాడియై నంశునసంభ
వించెడుదోషంబు-నవిద్యతే-లేకపోవుచున్నదియనుట॥*

అంశనాడిప్రకారః.

లో॥ నక్షత్రాదంశతోనాడికూటంసామాప్యమువ్యతే॥ నక్షత్రపాదభే
దేననాడిముఖ్యాకరగ్రహే॥ టీ॥ నక్షత్రాతు-నక్షత్రమువల్లనైన నాడికూట
ముకంటె- అంశతః-నక్షత్రపాదభేదమువల్లనైన-నాడికూట - నాడిసాంతన
ము-సామాన్యం-సాధాణంబగు- ఉచ్యతే-చెప్పఁబడుచున్నది-కరగ్రహా-
దివాహమునందు - నాడి - నాడియనసాంతనము - నక్షత్రపాదభేదేన - నక్ష
త్రాంశభేదముచేత-ముఖ్యా-అవశ్యకంజైనదియనుట॥*

లో॥ దప్రాద్యంశానువిజ్ఞేయాః ఆప్తోత్తరశతంక్రమాత్తు । పూర్వం
నక్షత్రసంఖ్యావర్గణయేరంశనాడికాః॥ టీ॥ దప్రాద్యంశాను-అశ్విన మొద
లగునిరువదియేడునక్షత్రములయొక్క-యంశములైనను-అప్తోత్తరశతం-నూ
టయొనిమిదియని-విజ్ఞేయాః తెలుసుకొనదగినవి- పూర్వం- పూర్వమందు న
క్షత్రసంఖ్యావర్గమునకు-నక్షత్రములనెంచడమునందువలె- క్రమాత్తు- అశ్విన్యా
దిక్రమముగాను - అంశనాడికాః - అంశనాడులను-గణయేతు - ఎంచవల
యుననుట॥*

నారదీయే.

లో॥ చతుస్త్రివ్యంఘ్రిబోధాయాఃకన్యాణాః క్రమహోర్విభాగా-
వహ్నిభాగియభాజ్నాడీత్రి చతుః పంచవర్షస॥ టీ॥ చతుస్త్రివ్యంఘ్రి
బోధాయాః- చతుష్పత్తిప్రపాద్విపాన్వత్ క్రమలయంశఃబుట్టిన - కన్యా

యాః-కస్యకమ్-నాడీ నాడి-శ్రిచతుఃపంచపాస్వతు-మూడునాలుగై దువర్ష
ములయందు-త్రైశుశః-చతుష్పాదాదిసత్తత్త్రమముగా-అశ్వీభాక్-చతు
ష్పాన్నత్రుంబైనయశ్విసతిబొందినదియను-వహ్నిభాక్-ప్రిశాన్నత్రుం
బైనకృత్తికను(బొందినదియను-భవతి-అగుచున్నది-అనగా-చతుష్పాన్నత్రు
శ్రుంబుమూడుపర్వములమీదనున్న-ప్రిశాన్నత్రుంబునాలుగు పర్వముల
మీదనున్న-ద్విశాన్నత్రుంబునై దువర్షములమీదనున్నలెక్కపెట్టవలసినది
మాతులసుతోహ్వాహః.

భో॥రాశీశశశ్రుత్వమధైశనాడిపష్టాష్టమంవానవపంచమంశ్రాగరగ్ర
హేనూతులశశ్యకాయాశ్శుభోయదిస్యశ్శకునంత్యభీష్టమ్॥టీ॥అథ.అపం
తరమునందు-రాశీశశ్రుత్వం-స్త్రీపురుషరాశ్యధివతులకు శశ్రుత్వంబైన
ను-ఏకనాడి-స్త్రీపురుషసత్త్రుంబు లేకనాడియందుండినతే-పష్టాష్టమంవా
స్త్రీపురుషరాసులు-పరస్పరముపష్టాష్టమములైనను-నవపంచమంవా-నవ
పంచమంబునైనవైననుమాతులకస్యకాయాః-మేనమామకొమారైయొక్క
కిరగ్రహే-వాఃశ్శ్రహణమునందు-అభీష్టంశకునంబుది-నుంచి శకునంబైన
నట్లాయెనా-శుభః-శుభఫలము-స్వాత్-అనుచున్నదియనుట॥

భో॥గౌతమ్యాయామృదిగ్భాగైకావేర్యాభోత్తరైతతే-మాతులస్య
సుతోహ్వాహంప్రశంసంతిమనీషిణః॥టీ॥గౌతమ్యాః-గౌతమీ నదియొక్క-
యామృదిగ్భాగై-డిటీణపుదిక్కునను కావేర్యాః-కావేరియొక్క-డిత్తర
తతే-డిత్తరభాగమందును-మాతులస్యసుతోహ్వాహం-మేనమామకొ
మారైయొక్క-యామాతులస్యసుతాయాశ్శ-మేనమామకొమారైయొక్క
యా-వివాహః-వివాహము-దినకూటాదీశ-దినకూటముమొదలైనపౌంతన
ములకు-అనిచార్య-విచారింపక-ప్రవర్తతే-ప్రవర్తించుచున్నది-యనగా
మేనత్తకొమారైను-మేనమామకొమారైను-వివాహముకేసుకొనునెడల
పౌంతనములు మొదలైనవాటినివిచారింపవలసినదిమిత్రము లేడనుట॥

భో॥పితృవ్యస్థసుతాయాశ్శసుతాయామాతులస్యభావివాహాది
నకూటాదీనవిచార్యప్రవర్తతే॥టీ॥పితృవ్యస్థసుతాయాశ్శ-మేనయత్తకొ
మారైయొక్క-యామాతులస్యసుతాయాశ్శ-మేనమామకొమారైయొక్క
యా-వివాహః-వివాహము-దినకూటాదీశ-దినకూటముమొదలైనపౌంతన
ములకు-అనిచార్య-విచారింపక-ప్రవర్తతే-ప్రవర్తించుచున్నది-యనగా
మేనత్తకొమారైను-మేనమామకొమారైను-వివాహముకేసుకొనునెడల
పౌంతనములు మొదలైనవాటినివిచారింపవలసినదిమిత్రము లేడనుట॥

వివాహాంతరవిషయః,

భో॥ధార్యాంతరవివాహాస్సృగయగైవత్సరేశుభః॥యగైవత్సరైశుభః॥

నాశాయ గాఢ్యస్య వేదనంయథా॥టీ॥ గాఢ్యస్య - గాఢ్యమహోమునియై
 క్క - వచనం - వచనము - యథా - ఏప్రకారంబుగానున్నదొ - ఆప్రకారము
 గా - భార్యంతరవివాహః - ద్వితీయ వివాహము - అయ్యున్నప్పుడే - వివాహ
 సంవత్సరమునందు - శుభః - మంగళభరితమైనది - స్యాత్ - అగుచున్నదియనుట॥
 గ్రంథాంతరే.

బ్లో॥ పత్నీవియోగే ప్రథమే వషర్షే మోచేద్వివర్షేతునరుద్వహేత్సః | అ
 యుగ్మహోసేషాశుబం వదం॥ వశిష్ఠ గాఢ్యాదిమునీం గ్రవర్యాః॥ టీ॥ పత్నీ
 వియోగే - జ్యేష్ఠభార్య వియోగముగలుగుచుండగా - ప్రథమవర్షే - మొద
 టి సంవత్సరమునందు - నోచేత్ - ద్వితీయ వివాహముగాకపోయినట్లైన - సః -
 అన్యతీయ వివాహాచ్చగలవగుచుండు - ద్వివర్షే - పునః రెండవ సంవత్సరము
 నందైన - అయుగ్మహోసేషా - బేసిమాసములయందు - ఉద్వహేత్ - ద్వితీయ
 వివాహము చేసుకొనవలసినది - ఆప్రకారము చేసుకొన్న వివాహముచు - వసి
 త్తగాఢ్యాదిమునీం గ్రవర్యాః - వశిష్ఠ గాఢ్యములు మొదలైన మునిసత్తము
 లు - శుభం - శుభకరమైనదానిగా - వదంతి - చెప్పుచున్నారనుట॥ ... *
 నా డీ యే.

బ్లో॥ యుగ్మజ్యేష్ఠగస్త్రీణాం ప్రీతిగంపాణివీడనమ్ | సంపత్సుంపాశు
 యుగ్మజ్యేష్ఠవ్యత్యయే॥ శనంతయో॥ టీ॥ జన్తః - జన్మము మొదలుకొని - యుగ్మ
 జ్యేష్ఠ - సమ సంవత్సరమునందు - స్త్రీణాం - స్త్రీలకు - పాణివీడనం - వివాహము - ప్రీ
 తిదం - ఉత్తమం - బైనది - పుంసాం - పురుషులకు - అయుగ్మజ్యేష్ఠ - జననము మొద
 లుకొని - వివాహ సంవత్సరమునందు పాణివీడనం - వివాహము - సంపత్ - సంప
 త్కరంబైనది - వ్యత్యయే - ఈ చెప్పిన ప్రకారమునకు వియముగలుగుచుం
 డగా - తియోః - ఆగింపఱుట - నాశనం - అర్థము సంభవించుననుట॥ ... *

బ్లో॥ నకదాచిద్వింశత్యుతే భానోర్ద్రాప్రవేశవాత్ | వివాహా
 దేవతావాంచప్రతిష్ఠాచోపనాయనమ్॥ నాస్తగదేసి తేజవేనతయోర్బాలవృ
 త్తయోః సగురౌసింహరాశీస్థేసింహంశకగలేపివా॥ టీ॥ భానోః - మార్కటయో
 క్క - ఆద్రాప్రవేశవాత్ - ఆద్రాసత్ప్రప్రవేశము మొదలుకొని - వింశ
 త్యుతే - ౨౦ వదినత్తములయందు - కదాచిత్ - ఒకానొకప్పుడు - వివా
 హః - వివాహముచు - దేవతానాం ప్రతిష్ఠాచ - దేవతా ప్రతిష్ఠయును - ఉపనయ
 నం - ఉపనయనమును - స - చేయు గూడదు - తథా - ఆప్రకారము - సి - తే శుక్రమును

జీవే-బృహస్పతియను-అంతంగతేనతి-సమయమునఁబొందియుండగా-న
కూడదు-తయోః - ఆగురుశుక్రలు-బాలవృద్ధియోః-బాల్యముచువృద్ధత్వము
మబొందిననాగలగుచుండగానును-న-కూడదు-గురో-బృహస్పతి-సింహరా
శిస్థేనతి-సింహరాశినిబొందుచుండగానైనను-సింహాంశకగతేపిహ-సింహ
రాశినవాంశముచుబొందుచుండగానైనను-వివాహదేవతాప్రతిష్ఠోపనయ
నతిలు సేయఁగినవిగావనితెలియవలయుననుట|| *

అపవాదవాసిష్ఠే.

బ్రో|| సింహాంగతేదేవగ్రావివాహంనెచ్చంతియాత్రాయమునాత
టానేకలింగవంగేశ్వధమాగధేషుదోవఃప్రయుక్తోనమథాన్యదేశే||టీ|| దే
వగురోబృహస్పతి - సింహాంగతేనతి - సింహరాశినిఁ బొందినవాఁడగుచుం
డగా-యమునాతటానే-యమునానదీతిరదేశమందును కలింగవంగేశ్వకలిం
గవంగదేశములయందు - అధ-తర్వాతమాగధేషు-మగధదేశములయందు
మిషాహం - ఉద్వాహమును-యాత్రాందేశాంశతరియానిముసున్ను- నే
చ్చంతి-పెద్దలిచ్చయింపకు-తథా - ఆప్రకారముగా - అన్యదేశే- వెనుకఁజే
ప్పినదేశములకంటె నితరదేశములయందు-దోవః అసింహగురుదోషము-
విప్రయుక్తి-సంప్రాప్తంబైనదిగాదనుట|| *

గురుశుక్రయోర్వృద్ధత్వజ్ఞాల్పదోషా.

బ్రో||పశ్చాత్పూగురితశ్యక్రోదిశక్రిదివసంశిశుః/వృద్ధఃపంచదినంప
క్షంశురోవక్షంతుస్వదా||టీ|| పశ్చాత్పూగురితః- పక్షమటతూరుపుదెస
లయందుదయించినశుక్రః-శుక్రకుండశక్రిదివసం-క్రమముగాబదిదినములు
నుమూడుదినములును-శిశుః-బాలుండగుచున్నాడ-ఆప్రకారమే-పంచదినం-
అయిదుదినములునుపక్షం-పదియేనుదినములును-వృద్ధః - వృద్ధుండగుచున్నా
డు-గురోను-బృహస్పతికై నను-వర్షదాప్రాకృజ్జీమవికలయంపునయిం
చినప్పుడుపక్షమించినపుడునుపక్షంపదియేనుదినములువృద్ధత్వజ్ఞాల్పములుగ
లుగుచున్నవియనియెరుంగవలయు|| *

బ్రో||శుక్రోగురుఃప్రాకృతశ్చకాలేవింధ్యేశాపంతిమాసవరాత్రం
పంగేశ్మహాశేషుచపట్నపంచశేషేతుదేశేత్రిదినంచవర్జ్యమ్||టీ||శుక్ర-
శుక్రకును-గురుః-బృహస్పతియను- ప్రాకృతశ్చకాలే భూర్వశచ్ఛిమది
క్కులనుదయా సమయములనుఁ బొందినకాలమునకు - వింధ్య - వింధ్య

దేశమునందు- దశ- పదినిములువర్జింపఁగలది - ఆవంతిము - ఆవంతిదేశము
లయందు- సప్తరాత్రు - పదిదినములువిశ్రవఁదగినవి - వంగేశు - వంగదేశ
ములయందుపట్టు- ఆరుదినములున్న - హూణేశుచ-హూణదేశములయం
దు- పంచ . అయిదుదినములున్న - పరిత్యజింపఁదగినది- శేషేదేశేశు- మిగిలిన
దేశములయందైతే - త్రిదినం- మూడుదినములు - వర్జ్యం- విశ్రవఁదగినవి
యనుట॥ *
.....

శ్లో॥ వింధ్యస్య దక్షిణే దేశే వృద్ధబాలే సీతే జ్యయోః | త్రిదినం వర్జయిత్వా
తతః ప్రస్యాం న శోభనమ్ ॥ టీ॥ సీతే జ్యయోః- శుక్రబృహస్పతులకు వృద్ధబా
లే సీత-వృద్ధత్య బాలత్వములుగలుగుచుండగా- వింధ్యస్య- వింధ్య పర్వతము
యొక్క- దక్షిణదేశే- దక్షిణదేశమునందు - త్రిదినం- మూడుదినములు- వర్జ
యిత్వా విడిచిపెట్టి- తతః పిమ్మట- తస్యాం అవిధ్యవ్యతః దక్షిణభూమియం
దు- శోభనం శుభకార్యము సేయఁదగినదియనుట॥ *

చూడ్యసిద్ధ్యాది.

శ్లో॥ శివాపీకూపతటాకయాగగమనత్యౌర ప్రతిష్ఠానైతం విగ్ధామగిహ
గ్గవేధనమహాదానం వసన్తావనమ్ | తీర్థోద్వాహజపాభిషేకం బిలాన్దోపప్ర
యుక్తైకతాన్దూరేనైవ జీవిమిహిహరేదాత్యేనైగేనానితే ॥ టీ॥ ఆర్యే- శు
రుండైనచు- సీతేనా- శుక్రదైనను. అస్తగేనతి- అస్తమించినవాడగుచుండ
గా- జీవిమిహ- జీవిభాశగలపురుషుడు - శివాపీకూపతటాకయాగగమనత్యౌ
రప్రతిష్ఠానైతం- కొలను- బావి- చెరువుజన్మము యాగముకుక్క - దేవతా
ప్రతిష్ఠాపనమునములున్న- విద్వానుండురగ్గవేధనమహాదానం- విద్వారగ్భా
నూతనిగృహం ంభక్తగ్గవేధన మహాదానములున్న - సప్తావనం- తోటలువే
యించుటయును- తీర్థోద్వాహజపాభిషేకం- పుణ్యతీర్థసేవావివాహనూతన
మంత్రానుస్థానపట్టాభిషేకములున్న - ఏతాకా- వీటినిన్నిదోషప్రయుక్తై
తరాకా- దోషయుక్తములైనగర్భలకంఠెనితరంబులైన అబిలాకా- నిగుస్త
ములైన- యితరకర్మలనున్న- చూరేనై- దూరముగావయ్యేపరిహరేత్- పోత్య
బంధవలసినది- యనగాగురుశుక్రమూఢములయందు నిర్లోకములా జెప్పిన
వివాహాది శుభకార్యములను జేయగూడదనుట॥ *

మూఢేకర్తవ్యాని.

శ్లో॥ భుజంగమూలగ్రహరోగశాంతివ్యలక్ష్మయోగే గ్రహశాభిషేకే |

దోష ప్రయోగైవ్యబలవ్రతేషుచోష్ణాతశాంతానవమాధ్యదోషః॥టీ॥భుజం
 గమూలగ్రహారో, శాంతిసుభుజం, సూర్య ఆశ్లేషామూలాదిగండనక్షత్రము
 లయొక్క శాంతి, సూర్య-గ్రహ-చారిసంబంధమైన శాంతి యందు
 మరోగశాంతిషు-వాగ్ధివీషయములైన జప హోమాదు-దానాదిశాంతులయం
 దును. అలభ్యయోగేహరాక్షభిలై న గ్రహణాభిషేకే. గ్రహణసంబంధమై
 న శాంతి యందును. అభిషేక-అభిషేకమునందును-దోష ప్రయోగైవ్యదోష
 సహిత గ్రహములయందును అభిలవ్రతేషుచ-సమస్తవ్రతములయందును-
 ఉత్పాతశాంతౌ అశినిపాదములైన మహాత్మాతములయొక్క శాంతి
 యందును-మాధ్యదోషః-సూర్యదోషము-న-లేకుట. ... *

మూఢదోషపహరః.

కాలగ్రహ శి కాయామ్.

జ్యోతికొమూఢోనవేదస్మస్త్యోచ్చమిత్రాంతగోయదిస్వరాశిమూ
 క్తశైచ్చవమాధ్యదోషానపద్యతే॥టీ॥ ఏకొమూఢః-గురుశుక్రబుల్ నొకం
 దస్తమించియుండ నా-అన్యః-మరియొకం దస్త్యోచ్చమిత్రాంతగః-తన
 యొక్క-పుచ్చమిత్రాంతములను బొందినవాడైనను-స్వరాశిమూర్తి
 గైచ్చ-స్వయేత్రమునఁబొంగినవాడైనను-భవేచ్ఛది-అయిగట్లాయ
 నామాధ్యదోషః-మాధ్యదోషము-వివిధతే-లేకపోవుచున్నదియనుట॥ *

జ్యోతిషే-శ్చైవ బలపేతేవాపాస్త్రియారిరాశిషు । స్థితాశ్చైవ బలశు
 క్రస్యదోషోనాస్తీతిభాగవః॥టీ॥జ్యేవే-బృహస్పతి-చ-గ్రేహు-సహస్రయనం
 దు-బలపేతే-బలసహితుడై యుండ గా-రావాః-శుభాస-పాపగ్ర
 హములుత్యాగ్యురారిరాశిషు-త్యతియలాగఁపై నానములయందు-స్థితా
 శ్చేత-ఉండిరిట్లాయెనా-అప్తశుక్రస్య-అస్తమించినశుక్రనియొక్క
 దోషః-దోషము-నాస్తీతి-లేదనిభాగవః-భాగవమహాముయొక్క-
 మతంబును॥ ... *

జ్యోతిగురోరస్తంగతోదోషానాస్తిశుక్రాదియోయది-ద్వయోరస్తమ
 యస్యస్యచ్చేదపదాదైర్మభిద్యతే॥టీ॥ప-కోదయోయది-శుక్రోదయం
 బై నస్తియెనా-దురోబృహస్పతియొక్క-అస్తంతోదోషః-అస్తమిం
 చినందువల్లనైన-దోషమునాస్తిలేదు-ద్వయోః-గురుశుక్రబుద్ధిరి-అ
 మయః-అస్తమించుటస్యచ్చేత్ అయిగట్లాయెనా-అపదాదైః-విశేషన

చనములచేత - నభివ్యుతే భేషంబుడను అనగా మూఢదోషము గలదని తాత్పర్యము. *

అభూర్జమాసపవ్యంశపజ్ఞాః.

భో॥ వర్షాంతేవరయేష్పతుం మాసాంతేచదినత్రయమ్ | ఋతూంతే ఘటికేద్వేచగ్రాణేదినసప్తకమ్॥టి॥ వర్షాంతే- సంవత్సరాంతమునందు- చతు-పదియేదివిములను- మాసాంతే- మాసాంతమునందు- దినత్రయం- మూడుదినములను ఋతూంతే-నక్షత్రాంతమునందు- ఘటికేద్వేచ-రెండు గడియలనున్న-గ్రహణేగ్రహణముండు-దినసప్తకం-యేడుదినములనున్న-వర్జయేత్-పరిత్యజింపవలయుననుట॥ *

కశ్యపః.

భో॥ మాసాంతేక్రిశినంనేష్టంవర్షాంతేదినపంచకమ్ | వర్ష్యంతేవత్సరస్త్రాజ్యోవశ్చాసంవాదివర్జయేత్॥టి॥ మాసాంతే-మాసాంతమునందు-క్రిశినం-మూడుదినములు-నేష్టం-శుభకరములైనవిగావు-వర్షాంతే-సంవత్సరాంతమునందు-దినపంచకం-ఐదుదినములున్న-వర్ష్యంతే-ప్రభవాదివష్టిసంవత్సరాంతమునందు-సంవత్సరం ఒకసంవత్సరమున్న-శ్రాజ్యః-విడిచిపెట్టదగినవి-చక్షాసంవా-వర్ష్యంతమునందునాణుమానమున్నైననువివర్జయేత్-త్యజించవలయుననుట॥ *

భో॥ ప్రాకృతాబ్ధిగురోబ్ధిసౌతాబ్దిస్త్రివిధస్త్వితః-తేహమాదౌతథాంతేదవజయేచ్ఛదినత్రయమ్॥టి॥ ప్రాకృతాబ్ధిః-చాంగ్రమానాబ్దింబు-గురోరబ్ధిః-బాగ్గస్తాబ్ధిః-బృహవియ-సౌతాబ్ధిః-సౌరాబ్దింబవియ-త్రివిధః-మూడువిధంబులు గలదవి-త్వితః-స్త్రి-పవలదినది-తేహమ్-అచాంగ్రమానభావా-స్పృత్యమానసౌరమానాబ్దింబులలోపల-అదౌ-మొదటిదియైనచాంగ్రమానాబ్దిమునందును-తథా-ఆప్రకారముగా-అంతేచ-సౌరమానాబ్దింబునందు-దినత్రయమ్-మూడుదినములను-వజయేత్-విడిచిపెట్టవలయుననుట॥ *

భో॥ అంగవంగకలింగేషుమాసచట్రంవిసజయేత్ ఆంధ్రదేశేషువర్వత్రత్రిమాసంవజయేచ్ఛగోటి॥ అంగవంగకలింగ-దేశములయందు-మాసచట్ర-పంచవ్యంతమునందు-దాగుమానములను-వివర్జయేత్-విడువవలయును-ఆంధ్రదేశేషువర్వత్ర-తెనుగుదేశములయందు-వర్వత్ర-త్రిమా

సమ - మూడుమాసములను - బుధః - తెలిసినవాడు - వజ్రయోజ - త్యజింపవలయుననుట|| *

జన్మమాసాదివజ్రం.

బో|| జన్మోదయేజన్మ రాశౌజన్మ యేజన్మ వాసరేజన్మ మాసేవదింపత్యోర్వివాహాత్మంతఃఖతః|| టీ|| జన్మోదయే-జనన కాలగమనండును-జన్మ రాశౌ-జన్మ నక్షత్రరాశియందును- జన్మ యే-పుట్టిననక్షత్రమందును-జన్మ వాసరే-పుట్టినదినమునందును-జన్మ మాసే-పుట్టిన నెలయందును-సంవత్సర జాయాపశులకు-వివాహః - ఉద్వాహము - ఆత్మంతఃఖతః-మిక్కిలిదుఃఖకరంబునుట|| *

బో|| సాంఘాత కేజన్మనిసాముదాయే వైనానికేకర్మణిమాససత్తేచాలప్రతేహూమవిధిగ్న కార్యాఃకర్తుః శ్రీయానప్త కరీషవేత్స|| టీ|| సాంఘాతకే-సాంఘాతికనక్షత్రమందును-జన్మని-జన్మతారయందును-సాముదాయే-సాముదాయనక్షత్రమునందును - వైనానికేవైనానికనక్షత్రమందును కర్మణి-కర్మనక్షత్రమునందును-మాససత్తే- మాససాఖ్యనక్షత్రమునందును చాలప్రతే-చూడాకర్మోపనయనములును-హూమవిధి-వివాహమును-సకార్యాః - చేయదగినవిగావుకర్తుః చేసినవానికి-సాశ్రీయా- ఆచూడాకర్మాదివిధానము-నప్తకరీనాశకరంబైనది-ఐవేతు-అగుననుట|| *

వివాహయోగ్యాయోగ్యమాసాః.

బో|| మాఘఫాల్గునవైశాఖ జ్యేష్ఠమాసాశ్శుభప్రదాఃమధ్యమాశార్తికో మౌగ్ధశీఘ్రవైనిందితాఃపరే|| టీ|| 'మాఘఫాల్గునవైశాఖ జ్యేష్ఠమాసాః - మాఘఫాల్గునవైశాఖ జ్యేష్ఠమాసములు-శుభప్రదాః-శుభకరములయినవి - అనగాను తమంబులు-కార్తికః కార్తికమాసమును మౌగ్ధశీఘ్రవై-మౌగ్ధశీఘ్రమును-మధ్యమా-మధ్యమములయినవి - పరే శేషించినమాసములునిందితాః-నిందింపబడినవి-అనగానధమములనుట|| *

బో|| అజగోయ్యశుంభాధిమృగరాశిః లేరవౌముఖ్యః కర్మగ్రహస్త్వన్యరాశికేనకదావన|| టీ|| గవౌ-సూర్యుడు, అజగోయ్యశుంభాధిమృగరాశికేనతి - మేషవృషభమిదునకుంబవృశ్చికమకరరాసులనుబొందియుండగాకరగ్రహః వివాహము-ముఖ్యః- శ్రేష్ఠంబైనది-అవృరాశికేశుత్తరరాసులయందై తేకదావన వివాహముచేయఁగూడదనుట||

శూన్యమాసాః.

బ్లో॥ ఉత్తరాయణగేసూర్యేమీనచై త్రంతువజాయేత్ - మీనచై త్రోధ
 ఐఃపృథ్విమిధునాషాథకౌపిచ-కన్యాభాన్రవదోమాసశూన్యమాసాఃప్రతి
 ర్రితాః॥టీ॥ సూర్యేసూర్యుడు ఉత్తరాయణగేసతి - ఉత్తరాయణమునుజేం
 దియుండగా-మీనచైత్రంతుమీనచైత్రమాసమునైన-వర్షయేగుపడిచిపెట్ట
 కలయునుమీనచైత్రః - మీనచైత్రమునుధనఃపువ్యః దమాశియైక్రంబై
 నపువ్యమాసమును-మిధునాషాథకోపిచ మిధునరాశి-సమేతంబైనయాషాథ
 మాసమును-కన్యాభాన్రవదఃకన్యాశితోగూడిన భాన్రవదమాసమును
 శూన్యమాసాః-శూన్యమాసంబులనిప్రకీర్తితాః-చెప్పబడినవి-యనగా-నిట్టి
 మాసములయందు-వివాహము-సేయవగదనుట॥ *

బ్లో॥ పౌష్యసదాష్యమః రేణయుక్తలైచ్చత్రస్తథామేషసమస్తీతశ్చ-శు
 చిశ్చకేచిద్విధుననయైక్రంబివాహకార్యంశుభదంబంబి॥టీ॥ మకరేణయుక్తః
 మకరవాశిసహితంబైనపౌష్యః-పుష్యమాసమును-తథా-ఆప్రకారము-మే
 షసమస్తీతః-మేషరాశితోగూడిన - చైత్రశ్చ-చైత్రమాసమును-మిధునే
 నయైక్ర-మిధునయైక్రంబైనశుచిశ్చ - ఆషాఢమాసమును-సూర్యః-నిగదిం
 పడిగిసదిగాదుయేతేషు - ఈమాసములయందు-కేచిత్ - కొందఱు - వివాహ
 కార్యం-ఉద్భావకార్యమును-శుభం-శుభప్రదంబైనదానివిగా-వదింతి-చే
 ప్పబడునాననుట॥ *

బ్లో॥ ముండనంమీనచైత్రేక్షమండనంమేషచైత్రకేముండనంమండనంచై
 వమేషచైత్రేవిధీయతే॥టీ॥ మీనచైత్రేతు-మీనచైత్రమునందైన-ముండనంబు
 పనయనవ్రతమును-మేషచైత్రకే-మేషసహితంబగుచైత్రమాసమునంబు-
 ముండనం-వివాహకార్యమును - చేయవచ్చును-మేషచైత్రేతుమేషచైత్రము
 నందైన-ముండనం - ఉపనయనమును-ముండనం-వివాహముచిధీయతే-వి
 థింపబడుచున్నదియనుట॥ *

సూర్యస్యాప్రాప్తవేశేశుకర్తవజామ్,

నాగే.

బ్లో॥ ఆప్రాప్తకేస్వాతివిరామకాలేక్షత్రబృందెదశకేలధై-వివా
 హాచౌలన్రతబంధనాఖ్యంసురప్రస్తావనకార్యమి॥టీ॥ ఆప్రాప్తకే-ఆ
 ప్రాప్తకేక్షత్రముమొదలుగాగలిగిపట్టియుస్వాతి విరామకాలే-స్వాతీనక్ష

త్రంబంతఃకాగలిగినట్టి కళకేవలమైనదే తృప్తినిబడేనట్లు సమూహమునందు-
తు-తదైవ ఆపవ్వుడు-వివాహచౌలబ్రబంధసాఖ్యం- వివాహమాడాకర్మో-
వసయనములున్ను - సురప్రతిష్ఠాచ-దేవతాప్రతిష్ఠయును-నకార్య మేవశ్చే-
యంతి గవిగాదనుట||

కాశ్య పే.

శ్లో|| జ్యేష్ఠమాసేయదాసూర్యోరుద్రరేచాద్భోగవాక్ । వివాహదిశ్శు-
భంకార్యంకేవిదాహుస్రయోంశ కాః|| టీ|| జ్యేష్ఠమాసే-జ్యేష్ఠమాసమునందు-యదా-
దు-యదా ఎప్పుడు-సూర్యుః-సూర్యుండు-రుద్రరేచ-ఆద్రా నక్షత్ర-
మ-దున్ను-అర్ధభోగవాక్-సగమచభవించుచున్నాదో-తథా-అప్పుడు-వి-
వాహదిశుభం-వివాహముమొలైనశుభకార్యములు-కార్యం-నేయవత్తు-
ను-కేచిత్-కొందరుమునులు-త్రయోంశకాః-ఆద్రా నక్షత్రములొమ్మి-
దుపాదములు-యోగ్యాః-వివాహదియోగ్యంబులని-వదంతి జెప్పుచు-
న్నారనుట||

అషాఢమాసపక్షము.

శ్లో|| శుచిమాసేనవ్రాథాయాప్రవేశంశ్వశ్శమందిగమ్ । వక్రయేచ్ఛత్తి-
మాస్త్రమునయోపివదంతిహి|| టీ|| మితమాశ్రా-బుద్ధిమంతుడైరివాడు-శుచి-
మాసే-అషాఢమాసమునందు-శ్వశ్వం-ందిరం-అతవారింటినిసూర్పి-త-
వ్రాథాయాప్రవేశం-మాతనవధూప్రవేశమును-వక్రయేత్-విడిపించవలసి-
నిది-తథా-ఆత్ర-కారముగా-తత్ర-ఆయాషాఢమాసమునందు-మునయోగ్య-
తర్రమునీశ్వరులున్ను-వసంతపి-జెప్పుచున్నారు-అనగానాషాఢమాస-
మునందు మాతనవధూగృహప్రవేశముపేయఁగూడగని తాత్పర్యము|| ...

శ్లో|| చాతుర్థాస్మేనదూష్కస్పాన్యధంధర్వాఖ్యకరగ్రహః మాసప్రా-
ధాన్యకర్తాశీకర్తవ్యామనీషిభిః|| టీ|| చాతుర్థాస్మే-అషాఢమాసమునెల్లు-
దలుకొనినాలుగుమాసములయందు-గంధర్వాఖ్యకరగ్రహః-అష్టదిగవివాహ-
హంబులలోపల గాంధర్వంబనియెడు చాణిగ్రహణము-దూష్కః-దూష్కి-
పంచగినిది-నస్యాత్-కాచిపుచున్నది-తత్-అనాలుగుమాసములయందు-
మనీషిభిః-విద్వాంసులచేత-మాసప్రాధాన్యకర్తాశి-మాసప్రధానము-
గాచేయఁదగినప్రతాదికార్యములు-కర్తవ్యాని-చేయఁగినదియనుట|| ...

స్తోత్రము,

శ్లో|| కుర్యాచ్చ శురయోః పాదవంకనంకర్మతత్పరా-ద్వారోపసేవ

సంఃత్యంగవాతౌ వేత్తబంతథా||టి||స్త్రీ||స్త్రీశ్వశురయోః-అత్తమామలకు
నిత్యమ్-నిరంతరమును-పాదవంగనమ్-పాదములనుఁగూర్చినమస్కారమును
ను-తథా-ఆప్రకారముభర్తృతత్పరా - పతియందత్యంతానక్తిగలిగినదియై-
ద్వారోపవేషసంపెనిమిటివచ్చువర్యంతమువాకిటగాచియుండుటనును-గవా
తౌ వేత్తబంతథా||టి||నిత్యమునును-శుర్యాతు-చేయవలయుననుట|| ... *

శ్లో|| వివాహేబలమావశ్యందంపతోగ్ధరు సూర్యయోః కేత్పూజాం
యత్నతఃకుర్యాద్ధగ్ధుప్రగయోస్తయోః||టి||వివాహే-వివాహమునందు-
దంపత్యోః - జాయాపసులకుఁగురుసూర్యయోః-గురుసూర్యులయొక్క- బ
లం బలము-ఆవశ్యం-ముఖ్యం బైనది-మర్చల ప్రగయోశ్చేతు-దౌర్బల్యముని
చ్చువారైనట్టాయెనా-తయోః- ఆగురుసూర్యులకు-యత్నతః - ప్రయత్న
పూర్వకముగా-పూజాం-పూజను-శుర్యాతు-చేయవలయుననుట|| . . *

శ్లో|| శుభేక్షితయుతాశ్శస్త్రాడుగ్వాహేభలరాశయః - శుభవడ్వర్గగేల
గ్నేమహదోషవివర్జితేజామిత్రశుద్ధిసంయుక్తే వివాహశ్శుభదోమతః||టి||
ఉద్వాహే-వివాహమునందు - అభిరాశయః-గమస్తరాసులునుశుభేక్షి
తయుతాః శుభగ్రములచేత వీక్షితంబులును సంయుక్తంబులునునై-శస్త్రాః-
ప్రసిద్ధంబులగుచున్నవి-శుభవడ్వర్గగే-శుభగ్రహవడ్వర్గమునుఁ బొందినట్టి
యు మహదోషవివర్జితే - యేకవింశతిమహదోషంబులచేతవర్జితంబైన
ట్టియు-జామిత్రశుద్ధిసంయుక్తేసప్తమశ్శుద్ధితోగూడినట్టి లగ్నే-ముహూర్త
మునందు-వివాహః-వివాహము-శుభదః - శుభప్రగంబై-మతః-సమ్మతంబై
నది యనుట|| *

పుషకరాంశాః.

శ్లో|| యేకవింశతిమనుశ్చైవడజనాశ్చమునయః క్రమాత్ - మేషాదిమీన
వర్యంతంపుషకరాంశాఃప్రకీర్తితాః||టి||యేకవింశతి - ఇరువదియొకలవభా
గమును-మనుశ్చైవ-పదునాలుగవభాగమును- జనాశ్చ-ఇరువది నాలుగవభా
గమును-మునయః-యేడవభాగమును - క్రమాత్-మేషా-క్రమముగాను- మే
షాదిమీనవర్యంతం-మేషము మొదలుకొనిమీనవర్యంతమును-పుషకరాంశాః
పుషకరాంశములు-ప్రకీర్తితాః-చెప్పబడినవియనుట|| *

శ్లో|| శ్వశురోఽగ్నితత్త్వ శ్రాస్త్రీణామస్తవతిఃపతిః - లేషూచ్చా
బిధితేష్వేషుశుభంసీచారిగెష్వనతు||టి||స్త్రీణాం-స్త్రీలకుఁగఁగూర్చు

శ్వశుగః-మామ-నితః-శుశ్రుష-శ్వశూః - అ - త - అ - న - ప - శ - శ - వై - శ్వశు-
మ-పతిః-శ - గ - తే - ప - అ - నూ - గ్య - శు - శ్ర - క - వై - ప - ప - ప - ఉ - చా - ప - స్థి - తే - ప - ఉ - చ - ప -
మూ - ల - శ్రీ - కొ - ణ - ప - ప - శ్ర - మి - శ్ర - శ్ర - మ - మ - న - బ - ం - రి - య - ప - ం - గ - శు - ప - శు -
భ - ము - బ - గ - మ - ప - ప - వి - మ - శ - గ - ర - ము - బ - గ - చ - ప - గ - ప - ప - ప - ని - బ - శ - త్య - త్య -
శ్ర - ము - ప - బ - ం - మ - మ - ప - డ - గ - అ - త - శు - గ - ము - గ - ల - గ - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
ప - న - ప -

ప - న - ప -

భో॥ శ - ప్రి - చ్చి - తా - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
చి - శ్ర - తా - ప -
ప్రి - చ్చి - తా - ప -
గ్ని - తా - ప -
య - క్ర - ప -
ద - మ - ప -
య - ప -
ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -

ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -

భో॥ శు - ర్గ - వా - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
గ - మ - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
తే - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
ధ - అ - ప - క - ర - మ - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
గ - మ - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
ణ - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
హ - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
ల - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
య - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -

ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -

భో॥ ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
య - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -
ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప - ప -

యగుచుండగా- శేషం-మిగిలినసంఖ్య- పంచకం - పంచకమనఁబడుననగా
మూడు అయిదు ఏతుతోమిగిలినట్లైతే- పంచకః హితంబైనదియని తెలి
యవలయునునుట|| *

శ్లో॥ ఏకోమృత్యుర్ద్వయంవహ్నిశ్చత్వారోరాజపంచకంవహ్నిర్చర ఆ
ష్టరోగస్యాదితేతత్పంచకంస్మృతమ్॥టీ॥ ఏకః- ఒకటిమిగిలితే- మృత్యుః-
మృత్యుపంచకము-ద్వయం- రెండు-వహ్నిః - అగ్నిపంచకము-చత్వారి-నా
లుగు-రాజపంచకం-రాజపంచకము షట్ - ఆరు-చోః-చోఃపంచకము - అ
ష్ట-ఎనిమిదిరోగః-రోగపంచకము-స్యాత్ - అగుచున్నది తది. ఈ ప్రకారము.
యేతే - ఈ చెప్పినది-పంచక-పంచకంబని-స్మృతం-స్మరింపబడినదియనగా
నిచ్చటజెప్పినపంచకములు నుంచిదిగాదనుట|| *

శ్లో॥ సేవాయాంరాజకంమార్గేచోరంరాజాగ్నిమాలయే | మాంజీబం
దనక్షిద్వాహేరోగంమృత్యుంచవక్షయేత్॥టీ॥ సేవాయాం- రాజునుసేవిం
పఁబోవునప్పుడు-రాజకం-రాజపంచకమును-మార్గే-ప్రయాణమునందు-చో
రం-చో-పంచకమును - ఆలయే - నూతనగృహారంభ మునందు - రాజాగ్నిం-
రాజపంచకమును అగ్నిపంచకమునును-మాంజీబంధనే- ఉపనియనమునం
డు ఉద్వాహే వివాహమునందున- రోగం-రోగపంచకమును - మృత్యుంచ
మృత్యుపంచకమునును - వక్షయేత్ - విడిచిపెట్టవలయుననుట|| *

శ్లో॥ త్యజేద్భూరువారేతురోగంనామృత్యుకంభూమిపుత్రేశు వహ్ని
మ్ | గురౌసోమవారేచరాజానమేవంబుధేభారజేతస్మా-రాఖ్యమ్॥టీ॥ భూను
వారేతు-ఆదివారమునాడైతే-రోగం-రోగపంచకమును-శనౌ-శనివారమునం
దు-మృత్యుకం-మృత్యుపంచకమును-భూమిపుత్రేశు - అంగారికివారమునం
డైతే-వహ్నిం-అగ్నిపంచకమును-గురౌ-గురువారమునందు- సోమవారేచ-
ఇందువారమునందును- రాజానం-రాజపంచకమును-యేవం- ఈ ప్రకారము
గా-బుధే-సామ్యవాసరిమునందును- భారజే- శుక్రవారమునందును-తస్మా-
రాఖ్యః- చోరపంచకమును- త్యజేత్-చరిత్యజించవలయుననుట|| *

శ్లో॥ చోరంరోగంత్యజేద్రాత్రాదినారాజాగ్నిమేవచ | అథరాత్రేత్య
జేత్సృత్యుంచంచకంయత్రశ్యశ్యతే॥టీ॥ రాత్రా-రాత్రికాలమునందు-చో
రం-రోగం-చోరరోగపంచకములను-నివా- పగటియందు- రాజాగ్నిమేవచ-
రాజవహ్నిపంచకములను - అథరాత్రే - సనీధకాలమునందు-మృత్యుం-మృ

త్యుపంచకమున-త్యజేత్ - ఓడివిపెట్టవలసినది - యత్ర - యేవాహమునం
ద-పంచకం - చోరరోగరాజాగ్నిమృత్యుపంచకములలో నేడియైనను-గృత్య
తే-గనుపడుచున్నదో య-త్యజించ-గినదియని పక్షాంతరంబునుట || ... *

స్వల్పదోషాః.

జ్ఞో|| ఉపగ్రహఖ్యం దూష్యం చ భగ్రహం యుగ్ధదూషితమ్ | విరుగ్ధయోగ
నాడ్యశ్చపంగ్వం చ గ్రహజన్మభమ్ || టీ|| దూష్యం-దూషింపబడిన- ఉపగ్రహ
ఖ్యం - ఉపగ్రహంబనుపేరుగలదోషమున్న- యుగ్ధదూషితం యుగ్ధమునం
దుదూషింపబడిన-భగ్రహం-భగ్రహంబనుదోషమున్న-విరుగ్ధయోగనాడ్య
శ్చ - విరుగ్ధంబులైన సురణయోగనాశయోగాదులయొక్క- గడియలున్న-
పంగ్వంధగ్రహజన్మభం-కుంటిరాసులుగుడ్డిరాసులు-జన్మనక్షత్రమున్న-ఈ
చెప్పినవిస్వల్పదోషంబులని తెలియవలసినదియనుట || *

ఏతద్దోషాణాం దేశవ్యవస్థా,

జ్ఞో|| ఉపగ్రహక్షంకుగుబ్లాహి కేషు కలింగవంగేషు చలత్తసంభవమ్ | సౌ
రాష్ట్రమూర్ధేషు చ పాతజ్యం శేషేషు దేశసవిరుద్ధదోషః || టీ|| కురుబాహ్ని
కేషు-కురుదేశబాహ్ని దేశములయందు-ఉపగ్రహక్షం- ఉపగ్రహనక్షత్ర
దోషమున్న- కలింగవంగేషుచ-కలింగవంగదేశములయందు - లత్తసంభ
వం-లత్తవలనంబుట్టినదోషమున్న - సౌరాష్ట్రమూర్ధేషుచ- సౌరాష్ట్రమూ
ర్ధదేశములయందు-పాతజ్యం-పాతమున్నబుట్టినదోషమున్నఅపుచున్న
ది-శేషేషుదేశ-మిగిలినదేశములయందై తే-విరుద్ధదోషః- ఈచెప్పినవిరుద్ధ
షంబులు లేవని తెలియవలయుననుట || *

జ్ఞో|| యేమానదద్దాదయ ఏవదోషాః వర్జనీయ్యాః ఖలు మధ్యదేశే || దస్య
ష్టదుగ్ధగ్ధనదుర్నిమిత్తమశ్శృకునాద్యా అపి యత్ర తత్ర || టీ|| మానగ్ధాః
కర్తనక్షత్రదగ్ధక్షత్రములు మొదలైనవి-యే- ఎనా-తేదోషాః - ఆదోషం
బులన్నియు-మధ్యదేశ-మధ్యమదేశంబునందు-వివర్జనీయ్యాః ఖలు-విషవద
గినవిగదా-దుష్టష్టదుగ్ధగ్ధనదుర్నిమిత్తమశ్శృకునాద్యా అపి కేమకలుదున్న
వస్త్రవలొకనముఖ అశనిపాతము మొదలగుదుర్నిమిత్తములు దుష్టశకున
ములు మొదలైనవియన్నియును-యత్ర యేదేశమునందు-నుపడుచున్నసౌ
తత్ర - ఆదేశమునందెల్లవరిత్యజించవలసినదియనుట || *

జ్ఞో|| క్రేగుగుటికాపటంజాలాఖ్యైః ఘటికాస్తకమ్ | నిమ్రపచో

తాతమృత్యోగ్ననృత్యమకంటకేటివ్రే - వ్రానామయోగబూరంగుఁ
ఘటికావటకం - ఆగిగడియన్ ను - బాన్సావై - జాన్సాలాముఖగామయో
గమునంద - ఘటికావకం - ఎగిగడియన్ ను - ఉత్పాతమృత్యోః - ఉ
త్పాతమృత్యునామయోగమునందు - పిప్రవంద - క్రమముగా మూడ వి
డుగడియలున్న - యమకంటకే యమకంటకయోగమునందు - నవ తొమ్మి
ది ఘటికలున్న - వర్ణాః పక్షింపగినివి - స్మృః - అగు దున్నదియనుట || *

దోషధంగా.

శ్లో॥ శుక్రపందవసహస్రాణిబుధఃపందవశతానిచలతు మేకంకదోషా
శాంతుర్ముఃకేం దేవ్యపోహతి॥టీ॥ కేంద్రే - కేంద్రమునందండిన - శుక్రః - శు
క్రంక - పందవసహస్రాణి - విషవేలదోషములను బుధః - కేంద్రమండినున్న
బుధుఁడ - పందవశతానిచ - విషమూర్తదోషంబులనున్న - కేంద్రగురుః - కేంద్ర
స్థుండైనబృహస్పతి - దోషాశాం - దోషములయొక్క - పకలక్షణం దిక్కేతు
మను - వ్యపోహతి - నశింపజేయుచున్నాడనుట || *

శ్లో॥ యోగ్నదోషాఃకునవాంశదోషాఃపాపగ్రహద్వైపినిపాతదోషాః
లగ్నగురుస్త్వామలీకరో బీజంయథాంశకతకృమపృథివీ॥లగ్నగురుః
వివాహలగ్నస్థిగుండైనగురుఁడ - లగ్నదోషాః - లగ్నదోషములున్న - కునవాం
శదోషాః - కునవాంశదోషములున్న - పాపగ్రహద్వైపినిపాతదోషాః - పా
పగ్రహములు లగ్నముచుంజూచినందులగుదోషములున్న - యో - ఎవ్రా
తా - ఆదోషంబులనన్నిటిని - విమలీకరోతి - పరిశుద్ధులగుచుండజేయుచు
న్నాడు - అందుకువృష్టాంతంబెట్లంటే - కతక క్రమస్య - చిల్లచెట్టుయొక్క
బీజం - విత్తనము - అంభోయథా - ఉపకమునందలెననియెరుంగవలయుననుట ||

శ్లో॥ గురుస్సుధీప్రప్రసక్తేంద్రసంస్థితస్సవర్గసంస్థోభృగుజోబుధోనా
బలాధికోలగ్నగతోవశేషతోనిహంతదోషాన్సకలాస్తధావిధాన్॥గురుః - బృ
హస్పతి - సుధీప్ర - అస్తంతత్వంబునొందకమిక్కిలి ప్రకాశమానుండై - తమ
కేంద్రసంస్థితః - లగ్నకేంద్రమునందండినవాండై - స్వవర్గసంస్థః - స్వకీయ్య
శుభవద్వర్గమునందున్నవాడైన - భృగుజః - శుక్రంధైనను - బుధోవా - పౌ
మ్యుండైనను - బలాధికః - వద్వలగుండై - లగ్నగతః - లగ్నంబునందొంది
యుండినట్లైతే - తథావిధాన్ - పూర్వోక్తంబులైన - రూపదోషాన్ - సమస్త
దోషంబులను - పిశేషతః - అగిధయందుగ - హంతి - కొట్టిదానాడునుట || *

జ్యోతిఃకావ్యోగురుర్వాసామ్యోవామహాకేంద్రప్రతిరోణగః-ద్యౌఃశిశిక
లాదోషాఃపాపానీనశ రిచ్ఛతేః॥౪౩॥ కావ్యః-శుక్రఃడైనను-గురుర్వా-
బీప్రండైనను-సౌమ్యోవా-బుధుండైనను-యదా-ఎముహూర్తమునంకు-
కేంద్రప్రతిరోణగః-కేంద్రరోణములనుబోలెడు చున్నాడో-తదా-ఆముహూ-
ర్తమునంకులిసకలాదోషాః-సమదోషంబులు-ఁబొందుతేః-ఇట్లున్నర-ము-
ఖ్య-పాద ౩వ-౪వ-తరులువలె-శత్యంతి-నశించుచున్న-యనుట॥ ... *

జ్యోతిఃముహూర్తలగ్నవద్యగ్గణవారశక్ర-హూర్ణవాః-యేదోషస్తా-
న్నిహంత్యేవయత్రేకాదశగణ్యే॥౪౪॥ ఏకాదశగః-పదనకొండింటనుండిన
శశీ-చంద్ర-కు-యత్ర-యేలగ్నమునందలి ముహూర్తలగ్నవద్యగ్గణ వారశ-
క్ర-హూర్ణవాః-ముహూర్తలగ్నవద్యగ్గణ-కునవారశక్ర-హూర్ణములవల్లనుత్ప-
న్నంబులైన-దోషాః-దోషములు-యే-ప్పనో-తా-ఆదోషంబులనన్నిటిని-ని-
హంశ్యేవ-కొటివేయుచున్నాడనుట॥ *

జ్యోతిఃయత్రేకాదశగణ్యుర్వోదోషానాశంయయుస్తదా-త్తరణాదివరు-
ప్రస్థపాపంజన్మశతోచ్ఛవమ్॥౪౫॥ యత్ర-యేలగ్నమునందు-సూర్యః-సూ-
ర్యుడు-ఏకాదశగః-పదనకొండవయింటను-చున్నాడో-తదా-ఆలగ్నము-
నంకులి-దోషాః-దోషములు-నాశ-నాశనమును-యయుః-పోలె-చున్నవి-యె-
ట్లన్నను-రుద్రస్యస్త-కాత్-శివస్త-ణమువల్ల-జన్మశతోచ్ఛవం-అనేకజన్మము-
లయందుద్భవించు-పాపమువ-చురిత-బువలెనని-తెలియవలయునుట॥ *

జ్యోతిఃబుధోపమిత్రయగతస్తకంశసంస్తోపినాతేననిరీక్షితోవాచిచ్ఛేల్లగ్న-
గోదోషవయంనిహంతి రామోయధారవణదైత్యబృందః॥౪౬॥ బుధోపి-
బుధుమను-మిత్రయగతః-పిత్రనత-త్రములను-బొందినవాడైనను-తకంశ-
సంస్తోపినా-ఆమిత్రరాశ్యంతములను-చున్నవాడైనను-తెనెరిగితితోవా-
ఆమిత్రుచేత-జూ-బజన-వాడైనను-లగ్నగణ్యే-లగ్నమునందు-నట్లే-
తే-దోషవయం-దొసపుగాలిని-హంతి-కొట్టుచున్నాడు-ఈయగ్గ-బుధు-
మదృష్టాంతంబెట్లంటే-రామః-శ్రీరాములు-రావణదైత్యబృందంయధా-
రావణాదుః-నికత-రాక్షససమూహమును-సంహరించినవిధంబుగానః-తె-
లియవలయునుట॥ *

జ్యోతిఃలగ్నస్తోధాగ-ప్రాబ-సౌమ్యదివాచంద్రనందనః-నాశయత్యభిలా-
జ్జోహాతూ-సంహరినానలః॥౪౭॥ భాద్రపద-శుక్రండైనను-జీః-గురుండైన

నను-చంద్రవంశ నోవా-బుధుండై-నను-లగ్నస్థియది-లగ్నమునందుండినట్లై
యెనా-అఖిలాక్ష-సమస్తంబులైన-దోషా-దోషంబులును - అసలః - అగ్ని
తూలసంఘమివ-మాదిరాశిని గాల్చుచెరంగున - నాశయతి-నశింపఁ జేయు
చున్నాడనుట|| *

బో॥ కాణాంధబధిరోద్భూతాః క్షలగ్నాకోద్భవాః- తేదోషానాశమా
యాంతి కేంద్ర సంస్తా శ్శుభ గ్రహాః॥ టీ॥ కాణాంధబధిరోద్భూతాః-క్షిపంతి గు
డ్డిచేరిటి రాసులపల్లవుత్పన్నంబులైనట్టిని-క్షలగ్నాకోద్భవాః-క్షలగ్న
ముమొదలైనవాటివలననుగ్భవించినట్టిని - దోషాః - దోషంబులు-యే యే
-వ్రాతే-అదోషంబులు-శుభ గ్రహాః-గుర్వాశుః గ్రహంబులు-కేంద్రసతి
ష్టాః-కేంద్రములయందుండుచునుండ గా-నాశమ-నాశముచు - ఆయాంతి-
సౌండుచున్నవియనుట|| *

బో॥ ఉచ్చగశ్శుభయేకోపలగ్నోదోషసంహయమ్-హం సాపాక్షహ
తిథౌచోపవాసవ్రతంయథా॥ టీ॥ శుభః-శుభ గ్రహము యేకోపి-ఒకటియై
నప్పటికి - ఉచ్చగః - ఉచ్చునుంబొందినదియైనను-లగ్నగః-లగ్నమునుబొంది
నదియైనను-దోషసంహయమ్-దోషపుండుముచు-వాంతి-కొట్టుచున్నది-యెట్లు
న్నను-హరితిథౌచ యేకాదశియందును-ఉపవాసవ్రతమ్-ఉపవాస వ్రతము
పాపయథా-కీర్తిపంబులంబలెనని తెలియపలయునుట|| *

బో॥ యేకోపిమిత్రరాశిసశ్శుభాయదిలగ్నగః-హం దోషాన్తహదో
షాశివతాత్రివ్రతంయథా॥ టీ॥ శుభః శుభ గ్రహము-యేకోపి-ఒకటియై
నప్పటికి-మిత్ర రాశిః - మిత్ర రాశియందునున్నదియైనను - విలగ్నగః-లగ్న
మునుబొందినదియై-స్వాద్యది-అయినట్లైయెనా శివరాత్రివ్రతం మహాశివ
రాత్రి వ్రతము-నుహదోషాయథా-మాహాపాత కాదిదోషంబులంబలెదో
షా-దోషంబులు-హంతి-కొట్టుచున్నదియనుట|| *

బో॥ పరి ప్రత్యగేచైవచరమంచాశ్వరంబినా సోప్సప్సత్క్షణతశ్చం
ద్రశ్శుభదస్సవ్యక్తమ్॥ టీ॥ చరమం-చ-మమైత్ర తారను - ఆద్యకంచజన్మ
తారనును- చినా విడిచిపెట్టి-విపది-విపత్రారయందును- ప్రత్యగేచైవ-ప్ర
త్యతారయందును-సోప్సప్సత్క్షణతః-సోప్సప్సత్క్షణములయందుండిన-చం
ద్రః-చంద్రుడు సవ్యక్తను-సమస్తశుభక్తము యందు-శుభదః-శుభదా
యశంశనియోగం-పలయునుట|| *

శ్లో॥ జన్మక్షణాలగ్నయోర్వాపిచంద్రశ్చ సైశ్చ భేషితః-కేంద్రే శుభస్వ
వర్గే రాలగ్నాశుపచయేపివా॥ టీ॥ జన్మక్షణాలగ్నయోర్వాపి-జన్మతారాల
గ్నములయందుండుపప్రటికిని-చంద్రః-చంద్రుడు-శుభేషితః-శుభగ్రహశీ
షీతుండై-కేంద్ర-కేంద్రమునందైనను-శుభే శుభకర్తవ్యన-స్వవర్గేవా-స్వో
చ్చనిశ్రమాలత్రికోణములయందైనను-లగ్నాగ్రపచయేపివా-లగ్నముకం
తెనుపచయ స్థానంబులగుత్పతీయపప్రగళమై కాదశ స్థానంబులయందైన
ను-సిత్తశ్చేత్-జన్మక్షణాలగ్నయోర్వాపి-చంద్రః-శుభే ప్రకండగుచున్నాడనుట॥ .. *

శ్లో॥ జీవేనీతేకంటకస్థేచాపేవాత్రిషడాదుగేవారత్వాధియోగా
నాందోషమాశువృషాహా॥ టీ॥ జీవే-గురుండైనను-సిలే శుక్రండైనను-కం
టకస్థేనతి-కేంద్రములయందుండగాను-వాపే-వాపగ్రహమున్ను-తి
షడాదుగేనతి-త్పతీయపప్రలాభస్థానములనుఁ బొందియుండగాను-వాగ
త్వాధియోగానాం-వారసత్వప్రతియోగములయొక్క-దోషం-దోష
ము-ఆశు-శీఘ్రముగా-వృషాహా-నశించుచున్నదియనుట॥ *

శ్లో॥ యేవం గుణాగుణాన్విత్యులగ్నంశ్చిత్తయత్మతః-సిద్ధాంతోక్తేన
మార్గేణలగ్నకాలంసమానయేత్॥ టీ॥ యేవం-ఈప్రకారముగా-గుణాగు
ణా-గుణదోషములను-చిత్త్య-లేస్సగావిమర్శించి-యత్మతః-ప్రయత్న
మువల్ల-లగ్నం-ముహూర్తమును-నిశ్చిత్త్య-నిశ్చయించి-సిద్ధాంతోక్తేన-
మార్గేణ-సిద్ధాంతమునందు జెప్పఁబడినమార్గముచేత-లగ్నకాలంలగ్నసమయ
ము-సమానయేత్-సాంక్షింపవలయుననుట-అనగా సిద్ధాంతోక్తప్రకారము
గాముహూర్తనిశ్చయము సేయవలయుననుట॥ *

శ్లో॥ వైధవ్యంతగణిస్తనోతి హిమగుప్తామేవహంత్యాచరాద్భిమో
దంపతీహాశిశాంకతనయసౌభాగ్యమాయచ్ఛతి-ఆయుర్యైగుసభాగ్యవామ్మ
క్షుగతిర్దాశ్యైకస్సర్వదారాచాలాశ్చస్యనవత్పక్షిజగుజైర్లగ్నైవి
వాహేష్టభిః॥ టీ॥ వివాహాలగ్న-వివాహముహూర్తమునందుండినట్లులై
తే-ఆవృత్తిః ఎనిమిదియైన-నిజగుజై-తమతమయందుండునై జగుజుశేష
ములచేత-తరణి-సూర్యుడు-వైధవ్యం-విధవత్వమును-తనో-విస్తరింపజేయు
చున్నాడు-హిమగు-చంద్రుడు-తామేవ-ఆకస్యకనై-ఆదరాత్-అద
రణమువల్ల-హంతి-కొట్టుచున్నాడు-భౌమ-అంగారకుడు-వింప-ఆజాయాప
తులనుహరింపుచున్నాడు-శశాంకతనయః-బుధుడు-సౌభాగ్యం-విశ్వగ్యము

నామయన్చనైతిప్రమన్నామ-గుణభాగవౌగుణశుక్రలు-అయ్యర్థ-అయ్య
 ద్దాయముమనిచ్చునాకలు-మృదుగతి-శనైచ్చరుండుదారిన్యగః-పేరీకము
 నిచ్చునామ-నన్వదా-విల్లపి-గామశ్చాపి-రాహుపుష్ప-అనవత్యృత్
 సంతానాభావమునడెయువామధవ-అనుచున్నాడనట|| *

అథవివాహవిశ్వానరం.

శ్లో|| ధనత్రిబంధుతనయధర్మజ్ఞాయేషుచంద్రమాః-కరోతిసుతపౌభా
 గ్యభోగముక్తాన్వవాహితాః|| టీ|| ధనత్రిబంధుతనయధర్మజ్ఞాయేషు-
 వివాహంబులందు సర్వముత్రిధీయదక్షుడనంటమనకమగతిమైకాదిశిష్య
 నంబులయందుండె-చంద్రమాః-చంద్రుడు-వివాహితాః-వివాహముసే
 యంబుడినెడధావేంబలు-తసేభాగ్యభోగముక్తా-పుత్రసంతానసేభా
 గ్యభోగములునుగాకరాలనెముచున్నాడనట|| *

శ్లో|| పాతాళాంబుగవంపమృన్మవమేలగైచసౌమ్యగ్రహఃప్రారా
 ష్టట్టగతాశ్శీధనతస్సర్వేత్రిరేకాదశంజామిత్రంగ్రహవృత్తంనవభృగో
 ష్టట్ట-కుజస్యాప్తమంగంపత్యోజ్జితోడలగ్న-సమయంబుగ్నాప్తమర్వా
 దశమే|| టీ|| సౌమ్యగ్రహః-సౌమ్యగ్రహంబులైనగురుశిక్రబుధసంక్రులు
 పాతాళాంబుగవంపమే-నాలవపదియవయోదవస్థానములయందును-ద్విసవ
 మే-రెండవతొమ్మిదయిందలయందును-లగ్న-చివాహమహూర్తముగండు
 నునుండవలసినదివిగ్నట్టికిని-శశి-చంద్ర-ధనగతః-రెండవయిందలం
 డవలసినది-సర్వ-సకలములైన-ప్రారా-రవ్యంగారకశనిరాహుకే
 తువులు-త్రిరేకాదశం-మూడవపగనకొంచవస్థానములను-కట్టు-అతివస్థా
 నములను-గతాః-సౌందియుండవలయు-వివాహే-వివాహముహూర్తమునందు
 జామిత్రమ్-యేడవయిల్లు-గ్రహవర్జితం-శుభిపావగ్రహ-రహితంబుగానం
 డునది-భృగోష్టట్టం-ఆరింటునుత్రిండంటలయును-కుజస్యాప్తమమ్-యే
 నిమిదింటయంగారకుంకుండుటయు-పత్యో-వధూవరులయొక్క-జనితొ
 డులగ్నసమయంజనకాలలగ్న-సత్త్రరాసులుసాలగ్నాప్తమర్వా-శ-వ
 ధూవరలగ్నంబులకప్తమర్వాదశంబులైనరాసులను-నచ-డద్వాహక్రియ
 యందొప్పదంబులుగావన-యెటుంగవలయుననట|| *

శ్లో|| కేంద్రత్రికోణభవనెయసిభోభానైకస్సోన్వచ్చస్వనగ్నసహితోబల
 వానస్త్రివిష్టః-పాపేన్ద్రభావిధుణైస్త్రిషుడాయగైశ్యయోగౌవివాహాన

మయోబహుపుత్ర దాతాః॥ టీ॥ భోభనై కః-శుభ గ్రహం బోకండుస్వోష్వస్వ
వగ్గసహితః-స్వోష్వమూలత్రికోణస్వకీయ్యపద్వగ్గయుక్తంబై-బలవాక్-స్థా
నాదివడ్చులయుతంబై-కేంద్రత్రికోణః వనే-కేంద్ర-కేంద్రములయందైనను
త్రికోణచవనే-త్రికోణస్థానములయందైనను-ప్రవిష్టాయది-ప్రవేశించియుం
డెనేనియు-పాపై పాప గ్రహములు-శశాదిగతులైః-అట్టిస్వోష్వస్వవగ్గ
సహితత్వాదిగుణవంపన్నంబులై-శ్రీపదాయగైస్సప్తిశ్చ-తృతీయపథలా
భస్థానములయందుబొంకియుండగానున్ను - వివాహసమయే-వివాహము
హూర్తసమయమునందు-బహుపుత్రదాతా-శిర్మా-యన్తులైనయనేక
పుత్రులనిచ్చెడు-యోగః-శుభయోగమువహువరులకుఁ గలుగుచుండునని
తెలియవలయు॥ *

బ్లో॥ లాభస్థేసూర్యపుత్రే చక్షుష్టేసూర్యేచతిషతి॥ విలగ్నేతునితేజీవే
తృతీయేదశణీసుతే॥ చంద్రేచదశమర్తేతు శుక్రేరంధ్రేవసంస్థితే॥ ఏకస్త
స్యాత్సమామోగోదంపత్యోఃపుత్రపౌత్రకః॥ టీ॥ సూర్యపుత్రే - శనైశ్చ
రుండు-లాభస్థే - పదనకొండవయింటనుండగా - సూర్యేచ-సూర్యుండును-
చక్షుష్టే-అతివస్థానమందు-తిష్ఠానని - ఉండుండగాను-జీవేబృహస్పతి-వి
లగ్నే - వివాహలగ్నమునందు - స్థితేసతి-వర్తింతుచుండగాను- దశణీసుతే-
అంగారకుండు-తృతీయే-మూడింటనొప్పుచుండగాను- చంద్రేచ-చంద్రుడు
న్ను - దశమయే-చ-దశమస్థానమునందు నొనరియుండగాను-శుక్రే-భాగ్గ
పుండు-రంధ్రేచ - ఏకమింట-సంస్థితే - ప్రవర్తింతుచుండగానున్ను - ఏకః
ముఖ్యమైన-సమామోగః-శుభయోగము-దంపత్యోః-దంపతులకుపుత్రపౌ
త్రకః-పుత్రపౌత్ర ప్రసరింపెనని-స్ఫూత్ - అగుచున్నదియనుట॥ *

బ్లో॥ లగ్నేగురుఃకుజోలాభేదశమేభాగ్గోభవేత్॥ ఉమాశంకరమి
త్యాహుర్దంపత్యోశ్చపభావహం॥ టీ॥ లగ్నే - వివాహలగ్నమునందు-గురుః
బృహస్పతియు-లాభే-వగనకొండవయింట-కుజః-భౌముండును - దశమే-పది
యవస్థానమందు-భాగ్గారి - సూర్యుండును-భవేచ్ఛేత్ - అయిచల్లాయెనా-
అంగగా నాయాస్థానంబులనుయోగ్రహంబులుండిరేసియు - ఉమాశంకర
మితి-పార్వతీవరమేశ్వరయోగంబనియు - నట్టియోగంబును-దంపత్యోః - ప
ధూవరులకు-సుఖావహం-సుఖసంపాదకంబగుదానినిగా - ఆహుః- పెద్దలు
చెప్పచున్నారనుట॥ *

శ్లో॥ కజార్కశుక్రజీవాన్స్యరాసోక్లేబగతాయది । రమావీష్ణురితిఖ్యా
తోదంపత్యోశ్చనుఖాః హ॥ టీ॥ కజార్కశుక్రజీవాః-తుజరవిశుక్రశురులు-
ఆపోక్లేబగతాః-లగ్నంబునకుశ్యత్రీయవప్యనవమవ్యయస్థానంబులనుండువారు-
స్యర్యదివిరేదియు-రమావిష్ణురితి-లక్ష్మీనారాయణంబనుయోగంబు-ఖ్యాతః
వ్రసిద్ధి-దంపత్యోశ్చ-జాయావతులకుభయాలకును-సుఖావహః-సుఖకరం
బైనదియైవనరుచుండునుట॥ *

రాహుకేతుదోషః.

శ్లో॥ లగ్నాస్తసంస్థాయదిరాహుకేతునదోషదౌవేతివదంతి కేచిత్ ।
త్రిసంధశాస్తాగమవేదినస్తలగ్నాస్తశౌతౌచహివర్జయంతి॥ టీ॥ రా
హుకేతు-భాయాగ్రహంబులైన-రాహుకేతువులు-లగ్నాస్తసంస్థాయది
వివాహలగ్నజామిత్రస్థానంబులనుండినప్పటికిన్ని- నదోషదౌవే-దోషము
సేయువారు గారని - కేచిత్ - కొందరుచునులు - వదంతి-పలుకుచున్నారు -
త్రిసంధశాస్తాగమవేదినస్త-త్రిసంధశాస్తాగమవేత్తలైతె-లగ్నాస్త
శౌలగ్న- సప్తమస్థానంబులంబొందిన-తౌచ - ఆరాహుకేతువులను - వర్జ
యంతిహిఃపరిత్యజించుచున్నారు - అనంగావివాహముహూర్తవిషయమై
లగ్నాస్తగతరాహుకేతుదోషంబులుగోందరిచేతనవలంబింపబడినదనియు
గోందరిచేతనగోకరింపబడలేదనియునీరెండుదెటంబులనెరుంగవలయునుట

లగ్నాస్తగతరాహుకేతుదోషభంగః.

శ్లో॥ వివాహేషుచదేవానాంప్రతిష్ఠాసూపనాయనే । భాయాగ్రహపుతు
విజ్ఞేయా రాహుకేతునదోషదౌ॥ టీ॥ వివాహేషుచ - వివాహ కార్యముల
యందును-దేవానాంప్రతిష్ఠాసూచ - దేవతాప్రతిష్ఠలయందును - ఉపనాయ
నే - ఉపనయనవ్రతమునందును- భాయాగ్రహ-భాయాగ్రహంబులైన-రా
హుకేతు-లగ్నాస్తగతులైనరాహుకేతువులు - నదోషదౌ-దోషప్రదులు
గారని-విజ్ఞేయా - తెలియదగినవారనుట॥ *

చంద్రస్యాస్తవృద్ధబాలతా.

శ్లో॥ వృద్ధత్వమిందోస్త్రిదినందినార్థంబాలత్వమస్తత్వమహృద్వయంచ ।
అసేనిధౌమృత్యుముపైతికన్యాబాలేన్నసకావిధవాచ ఐతి॥ టీ॥ ఇందోచం
దునికే-వృద్ధత్వం - ముసలితనము-త్రిదినం- మూడుదినములు-బాలత్వం -
బాల్యము-దినార్థం - దినమునర్థము - అస్తత్వం - అస్తగతత్వము-అహృద్వ

యంచ-రెండుదినములు - క్రమముగానగుచున్నది - విశ్రాంతి-చంద్రుడు - అస్తే
సతి - అస్తంగతుండగుచుండగా - కన్యా - కన్యక-మృత్యుం - మృతిని - అస్తే
లి-పొందుచున్నది - పాలె- బాలుండగుచుండగా - విదవా-భర్తృవిహీను-రా
లగుచుండునని తెలియవలయు|| *

జ్ఞో || భవత్యమృతరశ్మిత్యాద్వాలోపిశుభదశ్యశీ | శశీశిశుర్ద్వితియా
యాంశుభంకార్యంసదాబుధైః||టీ|| శశీ- చంద్రుడు- బాలోపి- బాలుండేని
యు అమృతరశ్మిత్యాత్ - సుధాకరుండగుటవల్ల - శుభదః- శుభం బొనరిం
చువాడు-భవతి - అగుచున్నాడు-శశీ-చంద్రుడు- శిశురపి-చిన్నవాడైనప్ప
టికిని-ద్వితియాంశువిదియనాడు-బుధైః-పెద్దచేత-శుభిమ్-శుభకార్య
ము-సదా - ఎప్పుడును-కార్యం-చేయంబగినది|| *

గ్రహణదోషః.

జ్ఞో || గ్రహేనైత్రిదినంశ్రావ్యముశ్చద్గ్రస్తోదయేతథాసంధ్యాకాలేత్రి
త్రిదినంశిశ్మేషేనవనప్రవహి||టీ|| గ్రహేనై-గ్రహేనమయగ్రహణంబైప్పుడు
పూర్వం-గ్రహణాత్పూర్వమునందు - త్రిదినం-మూడుదినములను - గ్రస్తోద
యేగ్రస్తోదయగ్రహణంబగునప్పుడు-పశ్చిత్ - గ్రహణానంతమునందు- త
థా - ఆప్రకారము మూడుదినములను- సంధ్యాకాలే-సంధికాలగ్రహణము
నందు-త్రిత్రిదినం-శ్రావ్యమందుకుభరమందును మూడేదిదినములను-నిశ్మే
షే-సర్వగ్రాసగ్రహణమునందు-సప్తసప్త-పూర్వపరములయందునేడే
నిదినములున్ను - పరిత్యాజ్యాః - పరిత్యజింపదగినవియనుట|| *

జ్ఞో || ఉత్పాతగ్రహణాదూర్ధ్వంసప్రాహమఖిలగ్రహానాఖిలేత్రిదినం
నేష్టంనేష్టంతర్భంమృత్యుత్రయమ్||టీ|| ఉత్పాతగ్రహణాత్ - కంకణగ్రహణ
ము మొదలైనయిట్టగ్రహణములకంటే - ఉర్ధ్వం - పరమునందు - అఖిల
గ్రహ-సర్వగ్రాసమునందు-సప్రాహం - ఎరుదినములను-నాఖిలే-ఆసం
ఖ్యాగ్రాసగ్రహణమునందు-త్రిదినం-మూడుదినములను-నేష్టం-సప్త
తంబులుగావు-తర్భం - అగ్రహణముపట్టిననక్షత్రము - ఋతుగ్రయం - ఆ
టుమాసములుగనుక-నేష్టం-శుభకరంబుగానివియందువలయుననుట|| *

జ్ఞో || పక్షగ్రహణమధ్యేభువివాహంచోపనాయనం | యదికుర్వాత్సమూ
ధాత్తానప్తాయస్త్రీవియోగవాక్||టీ|| పక్షగ్రహణమధ్యే-పూర్ణమామా
వాస్థ్యలగ్రహణమధ్యంబునందు-వివాహంబుచవివాహముచు-ఉపనాయనం-

ఉపనయనమునున్న కుర్యాద్యది-ఎవ్వరిజైనను జేసె నియ-సః-వాడు-మూ
ఢాత్వా-యూథమనమక-మన్ను - నష్టాయః-అథాయుక్తంతుడున్ను - స్త్రీ
వియోగవాక్-జాయావియోగముగలవాడును-భవేత్-అగుననుట|| ... *

త్రి జ్యేష్ఠాస్యనూపముక్త్యాతన్నిషేధఃక్రియతే.

బో॥ జ్యేష్ఠాంగనాకరతలగ్రహణంకుర్యాజ్యేష్ఠక్షణజన్యపురుషస్యచ
శుక్రమాసే-చ్యేష్ఠహానికలహప్రసమాశుత్వజ్యేష్ఠాంగనాపురుషయోశ్చ
పరస్పరంబ॥టి॥ శుక్రమాసే-జ్యేష్ఠమాసమునందు- జ్యేష్ఠక్షణజన్య - జ్యే
ష్ఠానక్షత్రమునందున్న వింశిన-పురుషస్యచ-పురుషునకును-జ్యేష్ఠాంగనాకర
తలగ్రహణం-జ్యేష్ఠకన్యకాపాణిపీడనమును-నకుర్యాత్-చేయనొప్పదు-చే
త్-ఒకవేళభజేసినటులైతే-రిట్టివివాహము-ఆశు-క్షీప్రముగా-అర్ధహాని
కలహప్రసం-గ్రన్యనాశనకలహములంజేయువది-త్వత్-ఆతెలుగుననే-
జ్యేష్ఠాంగనాపురుషయోశ్చ - జ్యేష్ఠకన్యకా-జ్యేష్ఠపురుషులకుభయలకును-
పరస్పరంబ-అన్యోన్యమున్ను వివాహముసేయన్వశ్యంబుగాదనుట|| .. *

బో॥ అద్యగర్భేద్యయోర్యత్ర జ్యేష్ఠానక్షత్రజాతయోః జ్యేష్ఠమాసేవ
కుర్వీతజ్యేష్ఠపంచకమీరితం॥టి॥యత్ర-ఎత్తుటను- అద్యగర్భేప్రథమగర్భ
మునందుఁబుట్టిన - జ్యేష్ఠానక్షత్రజాతయోః- జ్యేష్ఠానక్షత్రజాతలైన-ద్య
యోః- ఇద్వరైన - స్త్రీపురుషులకు- జ్యేష్ఠమాసే - జ్యేష్ఠమాసమునందు-వి
వాహం- వివాహముచ- నకుర్వీత - చేయంగూడదాప్రకారము చెప్పింది -
జ్యేష్ఠపంచకం- జ్యేష్ఠపంచకంబి - తీరితం- ధైర్యంబుడినదియైనపిదగి
నున్నదియనుట|| *

బో॥ నకుర్వీతప్రయత్నేనతథాజ్యేష్ఠచతుష్టయమ్ - ద్విజ్యేష్ఠం మధ్య
మంప్రకంజ్యేష్ఠవికశ్శుభావహః॥టి॥ తథా-పూర్వోక్తప్రకారము-జ్యేష్ఠ
చతుష్టయం-జ్యేష్ఠచతుష్టయమును- ప్రయత్నేన- ప్రయత్నముచేత-నకుర్వీ
త-చేయందగు-ద్విజ్యేష్ఠం-జ్యేష్ఠస్వయము-మధ్యమం-మధ్యమంబ-ప్ర
కం-చెప్పబడినదియొకః- ఒకటియైనజ్యేష్ఠః - జ్యేష్ఠ- శుభావహః-మంగళ
చిరంబునుట|| *

బో॥ అద్యగర్భప్రసూతాయాః కన్యకాయావస్యచ-జ్యేష్ఠమాసేవకు
ర్వీతకదాచిగపిమంగళం॥టి॥ అద్యగర్భప్రసూతాయాః-అతొలుతటిగర్భము
నందుదయించిన-కన్యకాయాః- కన్యకకు-వస్యచ - వసునకును- జ్యేష్ఠమాసే

జ్యేష్ఠమాసమునందు-క దాచిదపి- ఒకానొకప్పుడును మఱగఁ-పాణి గ్రహ
ణమును-నకుర్వీత-చేయంగూడదనుట॥ *

బ్రో॥ ఆద్యగర్భద్వయోర్యత్ర వివాహంకారయ్యది-మాసాధిపతిమిత్ర
త్వవశాదత్ర శుభావహః॥టి॥ యత్ర-ఎచ్చటను-ఆద్యగర్భద్వయో-ప్రథమ
గర్భ జనితులైనస్త్రీపురుషులకు - మాసాధిపతిమిత్రత్వవశాత్ - మాసాధి
పతులయొక్క-మిత్రత్వానుసారముగా- వివాహం - ఉద్వాహమును - కా
రయ్యది- చేసినటులైన-అత్ర- ఆయిస్థలమునందు-వివాహః-వాణిగ్రహ
ణము- శుభావహః-మంగళశకరంబగునది- యనంగ జ్యేష్ఠగర్భ-మునలముద
యించినవారలైనప్పటికిని - స్త్రీపురుషులకుమాసాధిపతిమిత్రత్వముగలిగి
యుండెనెవివాహము శుభప్రదంబగుననితాత్పర్యమనుట॥ *

ఏకాదరవివాహః.

బ్రో॥ వివాహజ్యేష్ఠకజన్మానాం-షణ్మాసాభ్యంతరేయది- అసంశయంప్రి
భీర్వషే-నత్రైకావిధవాధవేత్॥టి॥యేకజన్మానాం-యేకగర్భజనితులగు
వారలకు-షణ్మాసాభ్యంతరే-ఒకతెనువివాహంబైనయగుమాసములకులో
గా-వివాహాలయది-రెండవదానికివివాహంబయ్యెనేని-తత్ర-ఆయిద్దరిలో
యేకా - ఒకతెయై - స్త్రీ- ప్రభిర్వర్షైః-మూడుసంవత్సరములచేత - అసంశ
యం-నిస్సందేహంబుగా-విదవా - వైధవ్యముగలది-భవేత్ - అగుచున్నది
యనగానే కొందరులకునారుమాసములకులోగా వివాహముసేయఁ గూ
డదు - చేసి రెనియిమూడుసంవత్సరములకా చిన్నదివిధవయగుచుండు నని
తాత్పర్యము॥ *

బ్రో॥ కదాచిదేకజన్మానాం నవివాహమ్మతుత్రయో-యత్రవషే-ఇత
స్త్రైకావిధవైవసంశయః॥టి॥ యత్ర - ఎచ్చటను-యేకజన్మానాం-యేక
గర్భజనితులైనవారికి- ఋతుత్రయో- అరుమాసములలోగా-కదాచిత్-ఒ
కానుసప్పుడును-వివాహం కరగ్రహణమును-నకుర్యాత్ - చేయఁగూడదు-చే
త్ - ఒకవేళనుజేసినట్లులైన-తత్ర- ఆయిద్దరిలో-యేకా - ఒకతెయై నకన్యక
వర్షే - సంవత్సరములో విధవైవ-భర్తృవిహీనుకాలేయగుచుండును-సం
శయః-ఈయర్థంబునందు సందియంబులేదనుట॥ *

బ్రో॥ పుత్రీ వివాహాత్పరతస్తదైవశుభప్రసంపుత్రవివాహకర్త - పుత్రీ
ద్వయం వైవమ్మతుత్రనౌషిపుత్రస్థయంవానికదాచిదేది॥టి॥ పుత్రీ వా

హాశ్చర్యతః - కొమార్తెజనివాహంబైనపిమ్మట - తదైవ - ఆప్సరజే-పుత్రవివాహకర్త-శుమారునివాహకార్యము-శుభప్రదం-మంగళకరంబైనది-పుత్రీద్వయం-కొమార్తెలనిద్దరినిగూర్చియైనను-ముఖాత్రయేపి-ఆరుమాసములలోగాను-కదాచిదేవ - ఓకావోకప్పుడును-వివాహకర్త- వివాహకృత్యము- జ్ఞాన-జేయనహంబుగాదనుట|| *

జ్ఞో|| మహానదీవర్జితమంతరావా కృత్యావివాహంసహజస్య తస్యతస్యానుజస్యాపితదైవకార్యం మాంజీవిబంధాఖ్యమిదంహితం|| టీ|| మహానదీవర్జితమంతరావా-గంగాదిమహానదీ వ్యవధానమందైనను-పర్వతవ్యవధానమందైనను-తస్యసహజస్య-జ్యేష్ఠమందైనసోదరునకు-వివాహం పాణిపీడనముచ-కృత్వా-చేసి-తస్యానుజస్యాపి-వానితమ్మునికిని-తదైవ-ఆప్రకారమే-మాంజీవిబంధాఖ్యం - ఉపనయనకర్తము-కార్యం-చేయంగలినది-ఇదం శుప్రకాతంబుగానుపనయనంబుసేయుట-శాంతంహి-లోకప్రసిద్ధంబునుట||

జ్ఞో|| శుభకృత్యత్రికోద్వాహత్పశ్చత్పత్తకరగ్రహః - యేకతిథ్యామషష్ఠాహభాగః-వౌభిన్నవేళయా|| టీ|| పుత్రికోద్వాహత్ - కొమార్తెవివాహముకంటె-వశ్చాత్ అనతిరమునందు-పుత్రకరగ్రహః-శుమారునివాహగ్రహము-యేకతిథ్యామషి - ఒక్క-దినమునందు-భిన్నవేళయా-కాలభేదముచేత-శుభకృత్ - శుభము సేయునని-భాగవః - శుప్రకారము భార్యవమహామునివలికెననుట|| *

జ్ఞో|| పృథక్జ్వలంపయోః కేచిన్నార్యోరేకోదరస్థయోః | ఇచ్చంతిభిన్నవేళాయాంతయోగుద్వాహమంగళం|| టీ|| పృథక్జ్వలంపయోః-పృథక్ - ప్రత్యేకముగానిర్దిష్టపరిచయ-మంటపయోః-వివాహమంటపములయందు-భిన్నవేళాభిన్నముహూర్తంబున - యేకోదరస్థయోః-సమానోదరులైన - తయోనార్యోః - ఆస్త్రీలకిద్దరికిని - ఉద్వాహమంగళం- వివాహశుభకార్యముచ-కేచిత్ - కొందరు - ఇచ్చంతి - కోరుచున్నారనగా నొకతల్లికడుపునబుట్టినస్త్రీలకునిద్దరికినేకదినమునందుభిన్నముహూర్తంబున వివాహంబుసేయవచ్చుననియభిప్రాయంబు|| *

జ్ఞో|| యేకలగ్నేపిభిన్నాంశేవస్థిత్రపరాశరాంతయోద్వివాహమిచ్చమిప్రధగ్గ్రామేధమంటపే|| టీ|| అధ-తర్వాత - వసిష్ఠాత్రిపరాశరమహాముఖులు-పృథగ్గ్రామే-భిన్నగ్రామమునందు - మంటపే - భిన్నమంటపమునందు-

యేకలగ్నేసి - ఒకముచూర్తంబైనప్పటికిని- భిన్నాంశే - అంశభేదంబుగని
గనెనే-తయోః - అయేకోదరకస్యః లభవి-వాహం-ఉద్వాహమును - ఇచ్ఛ
న్తి - అంగీకరించుచున్నారనుట॥ *

భో॥ ఫాల్గునే చైత్రమాసే చ పుత్రో ద్వాహూపనాయనే - భృశాద
బ్రస్యకుర్వీతనర్దుత్రయః పిశంబనమ్॥ టి॥ అబ్రస్యభేదాత్ - సంవత్సరభేదము వ
లన-ఫాల్గునే-ఫాల్గునమాసమునందును - చైత్రమాసే చ - చైత్రమాసమునం
దును-పుత్రో ద్వాహూపనాయనే-పుత్రులకు వివాహూపనయనముల
ను-కుర్వీత-చేయవలయు-నర్దుత్రయపిశంబనమ్-అనవత్సరభేదముచేత
నేకగన్ధజనితులకుఁ జేయు వివాహూపనయనముల విషయమై యాదుమాస
ములవర్తంతంబైన కాలవిడంబంబుగా నగినవిమితంబు లేదని యెరుంగ
వలయుననుట॥ *

భో॥ కుమార్యోస్తుతయోః పుత్రపుత్ర్యో రేకోదరకస్యోః వివాహూ
ద్వాంతరే శస్త్రస్త్రయోర్నడ్యంతరేయథా॥ టి॥ యేకోదరకస్యోః ఒకగన్ధ
కకుపునజనించిన-కుమార్యోః - కొమార్తెలకును-స్తుతయోః-కుమారులకును-
పుత్రపుత్ర్యోః - పుత్రికాపుత్రులకును - అద్వాంతరే-భిన్నసంవత్సరంబు
నందు-నడ్యంతరేయథా - మహాసదీవ్యవధానంబునందున లే-వివాహః - ఉ
ద్వాహము-శస్త్రః - ప్రసిద్ధంబైనదియునుట॥ *

భో॥ కల్పయేద్వేదిశాన్యమ్యాంమంటపంచప్పరక్షరక్షో - భిన్నోదరప్ర
సూతానామేకతిథ్యాంకంగ్రహాః॥ టి॥ వినాహకర్తా - వివాహము సేయం
బునినవాఁడు - రమ్యాం - సుందరంబగు - వేదికాం - పెండ్లియగుదును - మం
టపంచ-మంటపములున్ను-ప్పరక్షరక్షో-వేగువేగుగా- కల్పయేత్ - నిర్మించ
వలసినది - అట్టిభిన్నవేదికామంటపములయందు - తిథ్యాం - ఒకదినంబున-
భిన్నోదరప్రసూతానాం-భిన్నగర్భజనితులైనవారలకు - అనంగావతీకొ
మ్మళ్లకును - సవతికొమార్తెలకును-కంగ్రహాః- పాణిగ్రహణము ప్రసిద్ధంబని
యెరుంగవలయుననుట॥ *

భో॥ ముండనాత్మండనంచైవ మండితాన్నతుముండనంతి॥ ముండనాత్ -
ఉపనయనాంతరంబున-ముండనంచైవ - వివాహము సేయనహంబు- గాని-
ముండనాతు-వివాహంబైనపిమ్మట-ముండనం-ఉపనయనము-నతు - చేయనచి
తంబుగాదని తెలియవలయుననుట॥ *

అభిజిత్తోధూళిః క్షణమ్!

శ్లో॥ మఖ్యంః సగతేభానాముహూర్తోభిజిదాహ్వయః! సగ్వదోషాన్ని
హంత్యాశుపినాకీ శ్రీపురంయథా॥టీ॥ భానా-సూర్యంశు-మఖ్యంః సగతేన
తి-మఖ్యంః సముచితం బొందుచుండగా-ముహూర్తః - ఆమధ్వాన్నాకాలికం
బైనముహూర్తంబు అభిజిదాహ్వయః! అభిజిత్తనెనుపేరుగలది-సః. ఆయ
భిజిస్తుహూర్తము- సగ్వదోషా-సమస్తదోషంబులను - ఆశు-శీఘ్రంబు
గా-పినాకీ-సాంబళిపుంజ-శ్రీపురంయథా- శ్రీపురాసురులనుంపతె-నిహం
తి-కొట్టుచున్నదియనుట॥ *

శ్లో॥ సూర్యాచ్చక్షుర్దంయల్లగ్నమభిభిత్సంజ్ఞికంచతత్! సర్వదేశేష్విదం
మాఖ్యం సగ్వదేష్టేషు సర్వదా॥టీ॥ సూర్యాత్-సూర్యంశుండినరాశివల్ల-చతు
ర్దం-నాల్గవదియగు-లగ్నం-లగ్నము - యత్-యేదో-తత్-ఆలగ్నము. అభిజి
త్సంజ్ఞికం - అభిజిత్తనునామముగలది - ఇది- యీయభిజిల్లగ్నము- సర్వదేశే
షు- సకలదేశములయందును- సగ్వదేష్టేషు- సకలవర్ణములయందును- సర్వదా-
విల్లవృక్ష-మాఖ్యం-శుభకార్యములు సేయనావశ్యకంబునుట॥ *

శ్లో॥ ఆశేషదోషావహారం శుభప్రకంజగున్మనీంద్రా అభిజిస్తుహూ
ర్తమ్- తదైవగోధూళికనామధేయం వివాహయాత్రాద్యఖిలోత్సవేషు॥
టీ॥ మనీంద్రాః-మునిసత్తములు - అభిజిస్తుహూర్తమ్- అభిజిల్లగ్నంబును-
ఆశేషదోషావహారమ్ - విష్టివృత్తిపాతాది దోషంబుల నెల్లనవహరించుదా
నినిగా-శుభప్రకం-మంగళప్రదంబునుంగా-జగుః-వలికిరి-తదైవ-ఆప్రకార
మె-గోధూళికనామధేయమ్-గోధూళియనిపేరొకనంబడినలగ్నము- వివా
హయాత్రాద్యఖిలోత్సవేషు-వివాహము-ప్రయాణము-గృహప్రవేశము-
వాస్తవగర్హము మొదలైనశుభకర్మలయందు ముఖ్యమ్- శ్రేష్ఠంబైనదియనుట॥

శ్లో॥ అభిజిత్సూర్యకార్యేషు శస్త్రం నాత్రోపనాయనం - సూర్యాత్ప్రస్త
మలగ్నం యద్గోధూళికమిత్స్యతమ్॥టీ॥ అభిజిత్ - అభిజిల్లగ్నము- సర్వ
కార్యేషు - సమస్తశుభకార్యములయందు - శస్త్రమ్ - ప్రసిద్ధింబుగావి - ఆ
త్త - ఈయభిజిస్తుహూర్తంబునందు - ఉపనాయనం - ఉపనయనము- సక
త్తం - ప్రకత్తంబైనదిగాదు- సూర్యాత్-సూర్యుడున్నరాశివల్ల-సప్తకుల-
గ్నం-యేడవలగ్నము-యత్ యేదో-తత్ - అది గోధూళిక - లగ్నంబువి-
స్తృతంచెప్పబడుచున్నది॥ *

జ్యోతిషాశాస్త్రానాంకళింగానాంముఖ్యం గౌరూభిరకంస్కృతం | అభిజిత్వదేశేషుముఖ్యం వోషవిశాశకృతుః || టీ|| పాశ్చాత్యానాం-పశ్చిమదేశ్యులకు - కళింగానాం-కళింగదేశ్యులకు-గోధూళికం - గోధూళిలకుము. ముఖ్యం-అవశ్యకంబని స్కృతం-స్థిరంపరిబడినది . అభిజిత్తు . అభిజిత్తు హస్తము-సర్వదేశేషు - సకలదేశములందు- దోషవిశాశకృతు - సకలదోషహరంబై-ముఖ్యం-ఉత్తమంబునుట|| *

నూతనవధూప్రవేశః-

వాసిష్ఠే.

జ్యోతిషప్రేక్షమేవాదశమేది నేనావివాహమారభ్యవధూప్రవేశః | పంచాంగశుద్ధం వదితం పినాపితౌ సద్గోచరకేపికార్యః || టీ|| పంచాంగశుద్ధం చ సంచినాపి-తృణాగినత్వత్రయోగకరణములచేత శుద్ధంబైనమంచిదనము గాకపోయినప్పటికిని - తిథౌససద్గోచరకేపి - శుభగ్రహ సంప్రత్యోగగూడినదనము గాకపోయినప్పటికిని-వివాహమారభ్య-వివాహంబైనది మొదలుకొని పక్షి-ఆరవదినమందైనను- అష్టమేవా - ఎనిమిదవదినమునందైనను-దశమేది నేనా-పరియవదినమునందైనను-వధూప్రవేశః - నూతనవధూప్రవేశము కార్యః-చేయతగినదియనుట|| *

జ్యోతిషవాహమారభ్యవధూప్రవేశో యుగ్మేది నేషాదశవాసరాంతే | తదూర్ధ్వమభ్యేయజిపండిమేవాశస్త్రస్తదూర్ధ్వం విషమేనమేవా || టీ|| వివాహమారభ్య - వివాహమైనదినము మొదలుకొని-షాడశవాసరాంతే-వదియూడుదినంబులలోపల-యుగ్మేది నే - సరిదినమునంక - వధూప్రవేశః నూతనవధూప్రవేశము-కార్యః - చేయదగినది-తదూర్ధ్వం - ఆవదియూడుదినంబులతిక్రమించినపిమ్మట - అభ్యేయజి-సమ సంవత్సరమునందైనను - పంచమేవా-బేసిదైనప్పటికి నైనవసంవత్సరమునందైనను-చేయదగినది-తదూర్ధ్వం-అదేమిదుసంవత్సరంబులున్ను - డచినపిమ్మట-విషమేనమేవా - బేసిసంవత్సరమునందైనను-సరిసంవత్సరమునందైనను- వధూప్రవేశః - వివాహంబైనది న్యకకొనకగానత్రవారింటికి రావడము-శస్త్ర-ప్రశస్తంబైనదియనుట|| ... *

జ్యోతిషవధూప్రవేశం ప్రథమేవ ద్వేత్యతీయవద్వేషుభంవసంతి | ఏదేన్ద్రతీయ్యోప్యథవాచతుర్థేవధూప్రవేశస్త్యధర్మనాశః || టీ|| ప్రథమేవద్వేష-వివాహమైన మొదటిసంవత్సరమునందు-శ్చ-తీయద్వేష-ము-డవసంవత్సరమునందు-

కమురంజను - వధూప్రవేశమ్ - నూతనవధూప్రవేశమును - చూడ - మంగళ
 మునుగా - వసంతి - కొంగరుముసులుచెప్పించునాటా - అద - పిమ్మట - రక్షేష్వర
 యేసి - రెండవసంవత్సరమునది - మను - అదనా - అటుగా - పోతే - చతుర్థేనా
 లవసంవత్సరమునందును - వధూప్రవేశం - నవీనగృహస్థానాప్రవేశము - భ
 ర్తృనాశః - పతివియోగకరంబని తెలియవలయునట||*

ప్రవేశ త్రివిధ్యం.

శ్లో||వధూప్రవేశ సేవనాప్రకర్ణోపప్రవేశోవిశిష్టశ్రుతః | దివాచ
 రాత్రౌవగృహప్రవేశఃకరోతీర్తిశ్శుభకార్యార్థిగృహప్రవేశః-నూ
 తనవధూశ్చతుర్వగృహప్రవేశము-దివా-పగటియందు-సప్తశస్త్రే-ప్రసిద్ధంబు
 గాదు-సృపవప్రవేశః-రాజగృహప్రవేశము-నిశి-రాత్రయందు-సప్తశస్త్రే-ప్ర
 సిద్ధంబై-నిశి-గృహప్రవేశః-నూతనగృహప్రవేశము-దివా-పగటియందు
 ను-రాత్రౌ-చ-రాత్రికాలమునందునుకర్తుః-గృహయజమానునికే-శుభకార్య
 సిద్ధిం-చుంగళకరములైనకార్యములయొక్క-సిద్ధిని-కరోతి-సేయుచుండునట||

వధూప్రవేశనక్షత్రవాచాదయః.

శ్లో||సహారాంశువనూత్రరాదికగురుప్రాప్త్యైనురాధాశ్వనీశక్రాహః
 సహరవాయువాడుగుహతిత్వాప్త్యైనుశస్త్రేథా | కుంభాజాల్నితేతవాఖరక
 రేప్రాప్తోవయేభాగ్గవేజవేక్యామ్మజితాదిసేవవధూసర్వప్రవేశశ్శుభః
 టీ||సహారాంశు - నూత్రరాదిగురు - ప్రాప్త్యైనురాధాశ్వనీశక్రాహః-సహ
 వాయువాడుగువరిత్వాప్త్యైను - మృగశిరూదనిష్టా - త్రో - క్రాపాథో - త్రా
 భా - డా - పునర్న - సుపుష్క - రో - హిణ్య - న - రాధాశ్వని - జ్యేష్ఠా - వ - వృషా - తీతతిభి
 వ - శ్రవణి - త్రా - క్ష - క్రంబులయందును - శస్త్రే - థా - వ్ర - వ్రతిభు - లందును -
 ఖరక - రే - సూర్య - డు - కుంభా - జాల్ని - తే - సతి - కుంభ - మేవ - వృశ్చి - క - రాసులనుబొం
 దియిండగా - తథా - అప్పడ - భాగవే - శుక్ర - మను - సే - వ - బృహ - స్ప - రి - యు -
 ప్రాప్తోవయే - సతి - సాందలకే - నయుదయముగల - వాడుగు - చునుండగాను - సవ
 వధూసర్వప్రవేశః-నూతనగృహప్రవేశము - శుభః-శుభకరంబనట||

శ్లో||పాషేధిమాసేనహరౌత్రనుప్రేక్ష్యతీయవర్జేనుకుశుక్రమూర్ధే |
 నపూర్ణికాయానకరోతిమంగిరప్రవేశమేంమునయోపదంకి||టి||పాషేధి
 మ్యమాసమునందును-ఆధికమాసేన-ఆధికమాసమునగును-హరౌత్రనుప్రే
 క్ష్యతీయవర్జేనుకుశుక్రమూర్ధే-ప్రవేశమగునాటా-శ్వనీ-జ్యేష్ఠ-వృష-కృత్తిక-పూర్వ-పూర్వ

[illegible]

హరిహర సన్న్యసాపముత్పత్తి స్తనం. - రఘుకార్యకావ్యం.

స్లో|| అసంక్రంతమాసోబమాసస్సస్థుబస్సాన్ధిద్విసంక్రాంతమాసః
 త్తయాఖ్యోగదాచితి॥ త్తయాకాస్తకాదత్తయేనాన్ధిత్వాస్థాన్ధిమాసే
 ధిమాసద్వయంబి॥ త్త|| అసంక్రంతిమాసః- సూర్యసంక్రమణలు లేకయు
 త్తమాసము- అధిమాసః- అధికమాసంబి- స్థుట- స్పష్టంబైనది - స్వాతు-
 అగుచున్నది- ద్విసంక్రాంతిమాసః- రెండుసూర్యసంక్రమణలుగలిగినమా
 సంబు- త్తయాఖ్యః - త్తయమాసంబను నానమగలదియై - కదాచితి - ఓ
 కానొకప్పుడు సంఖ్యపంచుచు- త్తయః- అట్టి- త్తయమాసంబు- కాస్తకాదత్త
 యే- కాస్త్రీకమాగ్రీర్ష పుష్యమాసంబులమాటియందు నే- స్వాతు - అగుచుం
 డును - అన్యభావరియొకమాసమునందు - నస్వాతు - కాకపోవుచున్నది-
 తథా - అట్లయినచో నము సంభవించినప్పుడు- క్షమధ్యే - సంవత్సరములో
 న- అధిమాసద్వయంబ- అధికమాసద్వయమున్న సంఖ్యపంచుచున్నదియ
 నియోగులగవలయుననుబు|| *

భో॥ తు యమాసోయ దాజాతఃస్సంసత్సాఖ్యదయంభవేతు । సంస
 ర్మఃపూర్వమాసస్సోఽధిమాసఃపరక్ష్యతః॥టీ॥ యదా-విసదత్తగమునం
 దు-క్షయమాసః-క్షయమాసము-జాతః- పుట్టుమో-తథా - ఆసంపత్తగ
 మునంస - సుసంసత్సాఖ్యద్యయం - సంసంపింబునోపేరుగబదియధికమాసః
 యము-భవేతు - అగుచున్నది తథా - ఆయధిమాసద్వయముసంసంబంధ
 నపుడు-పూర్వమాసః-పూర్వమాసము-సంసర్ప - సంసంపింబుననామముగ
 గలది-సాక్షాత్-అగుచు-భగః-ఆనంతరమాసము- ఆధిమాసః-ఆధిమాసంబ
 వి-స్మృతః-స్మరింపబడునట॥ ॥

[illegible]

పయమునందును - శ్రాద్ధకర్త - అభిషేకమునందును - మాసే - మాసేకమునందును - సపిండికరణై - సాపిండికరణమునందును - నిత్య శ్రాద్ధమునందును - అధిమాసం - అధిమాసమున - నవివక్షయేత్ - విడిచిపెట్టంగూడవనంగానీ శ్రాద్ధాదికార్యములను మలమాసమునందు విడిచిపెట్టకయోవశ్యకముగా - జేయవలయుననితాత్పర్యము॥ *

కీంచ.

శ్లో॥ చంద్రసూర్యగ్రహస్నాన శ్రాద్ధదానజపాదికమ్ | కార్యంప్రసన్న
లమాసేపినిత్యనైమిత్తికంయథా॥టీ॥ మలమాసేపి - అధికమాసమునందును - నిత్యనైమిత్తికంయథా - నిత్యనైమిత్తికంబులైన శ్రాద్ధపూజామాదికార్యం
బులంబులైన చంద్రసూర్యగ్రహస్నాన శ్రాద్ధదానజపాదికం - సూర్యచంద్ర
గ్రహణప్రయుక్తంబులగు స్నానహిరణ్య శ్రాద్ధదానజపంబులు మొదలైనవి
కార్యం - చేయవలసివది - స్వాత్ - అగుచున్నవియునుట॥ *

శ్లో॥ వాపీకూపతటాకాదిప్రతిష్ఠాయజ్ఞకర్తణీగృహప్రవేశపూజా
దిగానాక్రమపూజాత్సవాః | తీర్థయాత్రోత్సవాదీమహాదానప్రతా
నిచమాసప్రాధాన్యకర్తవ్యముక్త్యాతామ్యకర్తవ్య - నకుర్వాన్కలమా
సేపిగురౌశుక్రేధవాన్తగే॥టీ॥ మలమాసేపి - మలమాసమునందు - గురౌ - గు
రుండైనను - శుక్రవా - శుక్రవ్రంధైనను - అస్తగేసతి - అస్తగతుండగుచుండ
గా - వాపీకూపతటాకాదిప్రతిష్ఠాయజ్ఞకర్తణే - తావులు - నూతులు - చెరువు
లు మొదలైన - బాతికర్తయుకా - ప్రతిష్ఠయాగకర్తలెల్లము - గృహప్రవేశ
పూజామాదిగానాక్రమపూజాత్సవాః - నూతనగృహప్రవేశము - పూజా
ము మొదలగు నానావిధంబులైన యాగంబులను - మ - పూజాత్సవంబులను
తీర్థయాత్రోత్సవాదీనిపుణ్యతీర్థయాత్రలు సేవించుటయు - దేవోత్సవము
మొదలైనవానిని - మహాదానప్రతానిచ - భూదానాదిమహాదానంబులను - ప్ర
తంబులను - మాసప్రాధాన్యకర్త - మాసప్రయుక్తంబైనకర్తవ్య - తా
మ్యకర్తవ - కామనచేతఁ జేయకర్తవ్యంబులను - ముక్త్యా - విడిపెట్టి - నకు
ర్వాత్ - చేయగూడవనంగానధికమాసమునందు వాపీకూపతటాకప్రతిష్ఠా
దికర్తవ్యంబులు సేయధర్మంబులుగావనితాత్పర్యము॥ *

స్త్రీణామర్ధపవయః.

శ్లో॥ అనృతయస్థేచంద్రేభ్యః కీనుతపిషుః | ద్వాపిప్రభమగజోబర్హ

నతశ్చ భాగ్యం భవతి నితానామ్ || టీ || చంద్ర - చంద్రండు - అనుచుచయ
 ఘోసతి - రజోలగ్నంబునకుచయ స్థానంబులందుండక పోవుచుండగాను
 ను - ధరణీసుతపితృణాద్వాపి - రజోముహూర్తంబునకంగారక పితృణముగ
 లుగుటవలయును - వనితానాం స్త్రీలకు - ప్రథమార్తజోదర్శనతః - ప్రథమర
 జోదర్శనకాలమునందు - శుభాశుభ - శుభముచు ఆశుభమును - శవతి - అ
 గుచున్నదియనుట ||

దిక్కులమ్.

జ్యోతిశైలచంద్రాప్తజలధిర సాక్షీనపదిక్రమాత్ - ప్రాగాదిస్యా
 త్రుజాసంఖ్యా బాలికాప్రథమార్తవే || టీ || బాలికాప్రథమార్తవే - కన్యక
 లకుప్రథమరజోదర్శనమునందు - ప్రాగాది - తూర్పుదిక్కు - మొగులుకొని - శ్ర
 మాత్ - క్రమముగాను - ప్రజాసంఖ్యా - పుంసంతానసంఖ్య - శైలచంద్రా
 ప్తజలధిరసాక్షీనపదిక్ - విడొకటియొనిబిది నాలుగారురెండు తొమ్మిదిపదు
 లుగలది - స్యాత్ - అగుచున్నదియనుట ||

ఆర్తవప్రస్థానాం.

జ్యోతిశేషసింహూక్షపాదానా ముదయేభవళాంబరా - అరికర్క
 టనక్రాంతాముదయేమలిసాంబరా - ఘటయగ్నాంగనాతొలిగగ్నేరక్షయ
 తాంబరాపృచ్ఛకాలేభవత్యేవంబాలికాప్రథమార్తవే || టీ || ప్రథమార్త
 వే - ప్రథమరజోదర్శనమునందలి - పృచ్ఛకాలే - ప్రశ్నచేసిన కాలము
 నందు - బాలికా - కన్యక - శేషసింహూక్షపాదానాముదయే - మేష
 సింహవృషభ భ్రమర్లగ్నములయందు - ధవళాంబరా - తెల్లనివస్త్రము
 గలిగినది - అరికర్కటనక్రాంతాముదయే - వృష్టికటకమకరరాసులయందు -
 మలిసాంబరా - మాసినబట్టగట్టుకొనినది - ఘటయగ్నాంగనాతొలిగగ్నే - కం
 తమిథునకన్యాకులాలగ్నములయందు - రక్షయతాంబరా - ఎఱ్ఱనివస్త్రము
 ధరించినది - ఏవం - ఈచెప్పినప్రకారము - చవతి - అగుచున్నదియనుట ||

ఆర్తవకాలేభవప్రస్థానమ్.

జ్యోతిశుభగాశ్వేతవస్త్రాస్యాద్ధవస్త్రాపతి ప్రతాపేమవస్త్రాశ్చ
 తీక్షణాస్యాన్నవవస్త్రాశుభాన్వితా - దుర్భగాజీర్ణవస్త్రాస్యాద్రోగిణీగ్నక
 ధారిణీ - నీలాంబరధరా నారీవిధవాపుష్పిణీరవేత్ - మలిసాంబరసంవీతా
 దదిద్రాస్యాద్రజర్వణా - ధృఢవస్త్రాఫలంసమృద్ధగతంమునిపుంగవై || టీ ||

శ్వేతవస్త్రాః - తెల్లబట్టగట్టుకొని జన్మలయైనచిన్నది - పంథా - సౌభాగ్యవతియను - నృణాం వస్త్రాః - గట్టిబట్టగట్టుకొనినది - పతివ్రతా - పాతివ్రత్యముగ అదియను - స్వాత్ - అగుచున్నది - తుల్యమచ - చదువలవస్త్రధారిణియైపుష్పించినపడతుక - ఊతీకా - పట్టుపురానియును - సనవస్త్రాః - చూడనవస్త్రము మధరించినది - శుభాన్వితా - శుభసంపన్న - లాలమ - స్వాత్ - అగుచున్నది - శిష్టవస్త్రాః - శిథిలపసనముగట్టుకొనినది - ముగ్ధా - మౌఢ్యాగ్రహంబులాలమ - రక్తధారిణీ - ఎఱ్ఱవిపుట్టముగట్టుకొనిన - రోగిణీ - వ్యాధిగ్రస్తకాలును - స్వాత్ అగుచున్నది - సీలాంబరధరా - నల్లనివస్త్రమునధరలచినదియై - పుష్పిణీ - పుష్పించిన - నాతీ - స్త్రీ - విధవా - విధవరికముబొందినది - భవేత్ - అగుచున్నది - మలిసాంబరసంవీతా - మాసినవస్త్రమునుజుట్టుకొనినదియై - రజస్వలా - రజోవంతురాలై న - న్యక - చరిత్రా - చారిద్యమునుబొందినది - స్వాత్ అగుచున్నది - మునిపుంగవైః - ఋషిశ్రేష్ఠులచేత - నృణాం వస్త్రధారిణీ - గట్టిబట్టయొక్క - భుజము - సమ్యక్ - లెస్సగా - గదితం - చెప్పంబడినదియగుట || *

రజోవిందుఫలమ్

భో || ఇంద్రుణోగ్నాయమ ఏవవార్ధిరన్యేవషే వాయుదిశ్విసంభ్రాః | తవేత - ఈ భేదశిబిందురేకోపస్త్రేషు సక్తనవపుష్పవత్సాః || టీ || ఇంద్రే - తూర్పుదిక్కునను - అగ్నే - ఆగ్నేయమూలయందును - గుణః - మూడువిందువులును - యమయేవ - దక్షిణదిక్కుయందును - అన్యే - నైఋతిమూలయందును - వార్ధిః - నాలుగువిందువులును - వృషే - పశ్చిమదిక్కునందును - వాయుదిశి - వాయువ్యమూలయందును - స్విసంభ్రాః - రెండువిందువులును - తవేత - ఈ శే - ఉత్తరేశాన్యదిక్కులయందు - శశిబిందురేః - ఒకవిందువును - నవపుష్పవత్సాః - సూతనముగాగ జోవలియైనస్త్రీయొక్క - వస్త్రేషు - కట్టబట్టములయందు - సక్తః - కూడుకొనినవి - యసంగదైవజ్ఞాంకువృక్షాని యొక్క - దిక్కునుజట్టి ప్రా - గాదిక్రమముగా మూడుసార్లు గై డొకటిరజోవిందువులుపడినవియని చెప్పనలసిననుట || *

భో || ప్రాప్నోతివిందునై శేషసౌభాగ్యంబదివిందునా | భోగస్తివిందునారోగోచారిన్యంబహువిందునా || టీ || గజస్వలా - రజోవతియైనస్త్రీ - విశేనవిందునా - ఒకవిందువుచేత - సౌభాగ్యంబ - విశ్వస్యమును - ప్రాప్నోతి - సొందుచున్నది - ద్వివిందునా - రెండువిందులచేత - భోగః - భోగమును - ప్రా

విందునా-మూడు విందువులచేత-5:గ:-వ్యాధియును-బహువిందునా-నాలుగు మొదలైనయ నెకవిందువులచేత - ధార్మ్యం- పేదరికమున్ను - గలుగుచున్నదియునుట|| *

కాలఫలమ్.

బ్లో||పుష్పవత్సాశ్శుభం ప్రా తఃపూర్వాష్టేతీర్థగామినీమథ్యా హేమతపోభాగ్యాచావరాష్టేతుడారణీ - సాయాహ్నో బహుపత్నీ స్యాత్సతీ ధ్యయో ర్వేశ్యతాంప్ర జేత-పూర్వరాత్రే చిరాయస్యాన్నిరీధేవిదవాభవేత-నిశాంతేసుఖహీనాస్యాద్దుగ్ధగా సర్వసంధిషు||టీ|| ప్రా తః- ఉదయ కాలమునందు-పుష్పవత్సా-విజస్వయైన స్త్రీశుభం-మంగళము-పూర్వాష్టే - ఆహ్వాని - పూర్వభాగమునందు - తీర్థగామినీ-విష్యతే త్రములు - సేవింతునది-మథ్యాహ్నో - మథ్యాహ్నకాలమునందు-సుతసౌభాగ్యా - పుత్రధనముగలిగినది-అవరాష్టేతు-పగటియు త్ర-భాగమునందై తే-జాతీ-వృశ్చిక రింతునది-సాయాహ్నో-సాయం కాలంబును-బహుపత్నీ-అనేకమంది పెనిమిటులుగలిగినది-స్వాత్ - అనును - సంధ్యయోః - సాయం ప్రా తస్సంధ్యలయందు - వేశ్యతాం-వెలయాలితనమును - ప్రజేతే-పొందును - పూర్వరాత్రేపూర్వరాత్రియందు - చిరాయః-మిక్కిలి ఆయుస్సుగలది - న్యాజ్ఞి - లవును-నిశీధే - అగ్రరాత్రమునందు-విధవా - వైధవ్యమునుబొందునది - జానేతు - అనును - నిశాంతే - ఉ - కాలమునందు-సుఖహీనా-సౌఖ్యములేనిదియు-సర్వసంధిషు - ఈచిస్పందినసంధి కాలములయందును-దుగ్ధగా-దౌర్భాగ్యముగలదియు - ప్లాతు-అవుననుట|| *

వి వివరణ.

బ్లో||సంధానసేనాప్రతిపత్తినేచ గ్రహ్యేతేనోస్సుఖాత్మతీయే సమస్త సౌభాగ్యవలీచతుర్ధ్యాంపాపాలయాభోగ వివక్షితావ ||టీ|| ప్రతిపత్తినేత పాడ్యమనామరగ్యంనైననన్య-సంతానహీనా-సంతానములేనిదియు-ద్వితీయే-విదియయెనది - అప్పుడుజాన్యల్పసౌఖ్యముగలది - తృతీయే - తదియయందు-సమస్తసౌభాగ్య వలీ - సకలైశ్వర్యములుగలిగినదియును - చతుర్థ్యామ్- జీవితినాడు-పాపాలయా-పాపంబులకు స్థానభూతురాలును-భోగవివక్షిణాభో, ములేనిదియునుభ వేతు - అనుననుట|| *

వి వివరణ. సంధానసేనా ప్రతిపత్తినేచ గ్రహ్యేతేనోస్సుఖాత్మతీయే సమస్త సౌభాగ్యవలీచతుర్ధ్యాంపాపాలయాభోగ వివక్షితావ ||టీ|| ప్రతిపత్తినేత పాడ్యమనామరగ్యంనైననన్య-సంతానహీనా-సంతానములేనిదియు-ద్వితీయే-విదియయెనది - అప్పుడుజాన్యల్పసౌఖ్యముగలది - తృతీయే - తదియయందు-సమస్తసౌభాగ్య వలీ - సకలైశ్వర్యములుగలిగినదియును - చతుర్థ్యామ్- జీవితినాడు-పాపాలయా-పాపంబులకు స్థానభూతురాలును-భోగవివక్షిణాభో, ములేనిదియునుభ వేతు - అనుననుట|| *

ప్రమాదంధన ధాన్యభూవజయుతాశౌర్యాన్వితాహ్యప్తమే-చః బారానవమే
 నిసేష్నదశమసౌభాగ్యయ్యత్రావరాశుద్ధాదుద్రది నేతధాక-వివ సేస్యాద్దూ
 షిణీసర్వదా || టీ || పంచమ్యాం పంచమియందును - బహుపుత్రభోగసహ
 తా- ఆనెకపుత్రికాపుత్రులున్ను - భోగములున్నగలిగినదియు-పస్త్యాంతు
 వప్తియందై తె-దుర్భాషిణీ-దుష్టవాక్యములుబులుకునదియును- సప్తమ్యామ్
 సప్తమితిధియందు-ధనధాన్యాభరణంబులతోడగూడినదియు-అష్టమే - అష్ట
 మినామ - శౌర్యాన్వితామిక్కిలిశూరురాలును- నవమేదినే- నవమియందు-
 దుఃఖారాదుఃఖముచేత-పీడింపబడునదియును-దిశమేహ్ని - దిశమియందు-
 సౌభాగ్యయ్యత్రా - సౌభాగ్యవతియును-వరాశ్రేష్ఠగాలును- రుద్రదినే - ఏ
 కాదశినామ-శుద్ధా-శుచిర్భాతురాలును-తథా-ఆప్రకారము - అర్క-దివసే
 ద్వాదశియందు-సర్వదా - ఎల్లప్పుడును-చూషిణీ- పరులదూషించునదియు-
 స్యాత్ - అగుచునుండుననియెరుంగవలయునగుట|| ... *
 జ్యో || త్రయోదశ్యాంతుసంతుష్టాభూతాయాంపాపిసభవేత్ - పూర్ణి
 మాయాంతుసంపుష్టాచామాయామల్పభోగినీ || టీ || త్రయోదశ్యాం - త్ర
 యోదశీయందు - సంతుష్టా - సంతోషవతియును - భూతాయాం - చతుర్థశ్చ
 యందు-వాపినీ - పాపాన్తురాలును-ప్రాణిమాయాంతు- పున్నునుయందై
 తే-సంపుష్టా-బలిసినదియును - అమాయాం - అమావాస్యయందును - అ
 ల్పభోగినీ-స్వల్పభోగములుగలదియుబవేతు అగుచుండుననుట|| ... *

వారఫలం.

కాశ్యపే.

జ్యో || రోగిణీరవివారేవసోమవారేపతివ్రతా | దుఃఖితాభామవారేతు
 బుధేసౌభాగ్యసంయుతా | శ్రీసంయుతాగురోర్వా రేపతిభక్తిర్భుగోద్దినే |
 మునినామందవారేతురాత్రావపితదైవచ || టీ || రవివారే-భానువారము
 నందు-బుష్పించినపక్షతుక-రోగిణీ- న్యాధిపీడితురాలును- సోమవారే - ఇం
 దువాసరమునందు-పతివ్రతా-పతివ్రతయును-భామవారేతు-కుజవారమునం
 దై తే-దుఃఖితా-దుఃఖవంతురాలును-బుధే-బుధవారమునామ-సౌభాగ్యవతి
 యుతా-సౌభాగ్యవతియును-గురోర్వారే-గురువారమునందు- శ్రీసంయుతా
 సంపన్నురాలును భుగోర్దినే-శుక్రవారమునందు-పతిభక్తిః - పెరివింటియం
 దత్వంతభక్తిగలదియును-మందవారేతు-శనివారమునందై తే మునినా- కలుష

స్వభావముగలదియైతదైవ- ఆప్రకారమే- రాత్రావపి-రాత్రియందును-
మలినా-మలినాశ్చ-రాచగునని తెలియనలయునట॥ *

శుభనక్షత్రాణి.

జ్ఞో॥ కరాదిపంచోత్తరమూల పూషవిష్ణుత్రయాశ్వజ్యేష్ఠింశుభేషు॥
ఆద్యంతజస్సౌఖ్యసుతాయుతథంసౌభాగ్యవృద్ధింశుగుతేజనానామ్ ॥ టీ ॥ క
రాదిపంచోత్తరమూలపూషవిష్ణుత్రయాశ్వజ్యేష్ఠింశుభేషు కరాదిపంచ-
హస్తచిత్రస్వాతివిశాఖానూరాధలయంశును- ఉత్తర-ఉత్తర 'త్రరామా
ధోత్రరాఘావలయంశును- మూల- మూలయంశును- పూష- రేవతియం
శును- విష్ణుశ్రవ- శ్రవణధనిష్ఠాతతిభిషములయంశును- అశ్వీ- అశ్వినయం
శును- ఇజ్య- పుష్యమియంశును- విధి- రోహిణియంశును - ఇంశుభేషు-
మృగశీర్షయంశును - ఆద్యం- మొగటిదియైన-రజః-ఆర్ద్రము - ఆంగనానాం
స్త్రీలకు సౌఖ్యసుతాయురగం-సౌఖ్య - సౌఖ్యమును- సుత- శుమారులను. ఆ
యుః- ఆయుష్యమును- అర్ధం-ధనింబును- సౌభాగ్యసిద్ధిం-శుభగత్యసిద్ధినిష్ఠి -
శురుతే- నేయుచున్నదియనట॥ *

దుష్టనక్షత్రాణి.

జ్ఞో॥ తూర్వత్రయేయామ్యభుజంగధిష్ఠ్యేతాంబూలతైలంశునుమహా
రిద్రాం తథ్యర్థసందర్శనమేవవర్జ్యంతా తాకలికంశాంతి విధింప్రకు
ర్యాత్ ॥ రాద్రేమఖభోకయుతా దితేర్థేసాబంధకీంప్రేప్యనలేదరిద్రా॥
టీ॥ తూర్వత్రయే- పుబ్బపూర్వాషాఢా పూర్వాభాత్రలయంశును - యా
మ్యభుజంధిష్ఠ్యే - భరణ్యాశ్రేషానక్షత్రములయంశును - రజస్వలయైన
స్త్రీచేత తాంబూలతైలం-తాంబూల-తాంబూలచర్మణమును- తైలం- తై
లాభ్యంజనమును- శునుశుం, పుష్పధారణమును- హరిద్రాం - పసుపుపూయ
జమును తథ్యర్థసందర్శనమేవ- పెనిమిటినిజూచుటయును- వర్జ్యం వరిత్యజిం
చందగినది - ఇదియునుంగాక- తాతాకలికం - ఆంజోదర్శనకాలాచితంబైన-
శాంతివిధిం- శాంతికర్మ-ధానమును - ప్రకుర్యాత్ - చేయవలసినది- రాద్రే-
ఆద్రాగత్యత్రమునందును- మఖే- మఖానక్షత్రమునందును - రజోవతయైన
స్త్రీ-భోకయుతా- దుఃఖవతియును - అదితేర్థే- పునర్వసునక్షత్రమునం
దు- ఇంద్రేపిచ- జ్యేష్ఠయంశును. ఆసమస్తయాదిన కన్యక-బంధకీ- గృభీతా

రిణియగును. అకలే-శ్వత్రికానక్షత్రంబునందు - దరి **బ్రా** - దారీత్ర్యముగల
దియగుచున్నదియవట॥ *

శ్లో॥ కృత్తికాదిత్యరౌద్రేపిషభాజ్యేష్యేరజస్వలా | ఆదిపాదేశుభంప్రో
క్తంసాకన్యామంగళప్రదాద్విపాదేచేగ్రజోద్భవం పంచవింశతిభోజనం-
త్రిపాదేవచతుష్పాదేశాంతిం కుర్యాద్విధావిధి॥టీ॥ కృత్తికాదిత్యరౌద్రేపి-
శ్వత్రికాపునర్వస్వాద్ధాగ్నినక్షత్రములయందును - మఖాజ్యేష్యే - మఖాజ్యే
స్థానక్షత్రంబులయందును. ఆదిపాదే - ప్రథమపాదమందు-రజస్వలాచేత్ -
రజోవతియైనట్లైతే-శుభం-మం శంబు - ప్రోక్తం-పలుకఁబడినది-సాకన్యా-
ఆచిన్మది-మంగళప్రదా- శుభకరురాలగును-ద్విపాదే - రెండవపాదమునం
దు-రజః - ఆరవము-దృష్టచేత్ - చూడఁబడినట్లైతే - పంచవింశతిభోజనం-
తచ్ఛాంతి నివిత్తముగా నిరువదియైదుగురికి భోజనమువస్త్రసోపేతంబు
గాఁబెట్టవలసినది-త్రిపాదేచ - మూడవపక్షమునందును-చతుష్పాదే- నాల
వపాదమునందును-యథావిధి - విధ్యుక్తప్రకారముగా-శాంతింశాంతిని-
కుర్యాత్ - చేయవలయునట॥ *

శుభనక్షత్రఫలాని.

గ్రంథాంతరే,

శ్లో॥ ధనిష్ఠావిష్ణుమూలానునార్యాస్సౌత్యత్సవంచకం | కృశ్మశ్మోత్తరక
రత్వష్ట్రశతతారానువైదశ - ద్విదైవస్వాతిమూలాశ్విమైత్రేషుచనుతాప్త
కం | ప్రాజావత్యేసుతాస్సప్తచాంత్యేచనవకంభవేత్॥టీ॥ ధనిష్ఠావిష్ణుమూ
లాను-ధనిష్ఠాశ్రవణమూలానక్షత్రంబులయందును-రజస్వలయైన-నార్యాః
ఆడదానికి - సుతపంచకం-పుత్రపంచకము-స్వాతు - అగును - మృగోత్తరకర
త్వష్ట్రశతతారాను-మృగశీరోత్తరోత్తరాషాఢోత్తరాభాద్రపదయందును-
దిశ-పుత్రనశకమును-ద్విదైవస్వాతిమూలాశ్విమైత్రేషుచ - విశాఖస్వా
తిమూలాశ్విన్యనూరాధలయందు - సుతాప్తకం-కుమారాప్తకమును ప్రాజా
వత్యే-రోహిణీయందు-సుతాస్సప్త-పుత్రసప్తకమున్ను - అంత్యేచ - రేవ
తియందు-నవకం-పుత్రనవకమున్ను - భవేతు - అగుచున్నదియనంగానా
యానక్షత్రములయందున్నదైవ్యకుమారులుగలుగుదురనితాత్పర్యంబునట॥

దక్షనక్షత్రఫలం.

శ్లో॥ పూర్వత్రయేదరి ద్రాస్యత్యత్తికాయాంతుడుక్ష్మగా | ఆర్ద్రా

యాంపుత్ర నాశస్యైర్భగన్యాంస్వమృతిర్భవేత్ | మఖాయాంభర్తృనాశ
స్యైతాన్రేచాండాలగామినీ | దరిగ్రీణీవ జ్యేష్ఠాయాంరతిహీనావజాయ
తే || ౮ || పూర్వత్రయే-పుబ్బపూర్వాషాఢపూర్వాభాగ్రలయందు - రజస్వ
లయైనవడుచు-దరిద్రా-ధనహీనురాలు-స్యాత్ - అగును-కృత్తికాయాం-కృత్తి
కానక్షత్రమునందు-మగ్ధగా-దౌర్భాగ్యవతీయగును-ఆగ్ద్రాయాం-ఆగ్ద్రాన
క్షత్రమందు-పుత్రనాశః-పుత్రసంతానంబు లేకపోవుట-స్యాత్ - అగును-భ
రణ్యాం-భరణీనక్షత్రమునందు- స్వమృతిః-రజస్వలయైన సస్త్రిమరణంబు-భ
వేతు- అగును-మఖాయాం-మఖానక్షత్రమునందు-భర్తృనాశః-పతివియో
గము-స్యాత్-అగుచున్నది-సార్వే - ఆశ్రేషానక్షత్రమునందు - చాండాల
గామినీ-చండాలుపురుషులతో విహరించునదియును- జ్యేష్ఠాయాం - జ్యేష్ఠా
నక్షత్రమునందు-దరిగ్రీణీవ - పేరకముగలిగినదియును-రతిహీనావ-సురత
హీనురాలును-జాయతే-అగుచున్నదియనుట || ... *
శ్లో|| పూర్వత్రయేభుజం, రేయామ్యరేచరజస్వలా | ప్రథమాంశేవతీష్ఠీస్యా
ద్ద్వితీయేమృతపుత్రకాత్మతీయేతుదరిద్రాస్యాచ్ఛతుర్థేత్వశుభావహా || ౮ ||
పూర్వత్రయే - పుబ్బ పూర్వాషాఢ పూర్వాభాగ్రలయందును - భుజం, రే
ఆశ్రేషానక్షత్రమునందు-యామ్యయోగ-వ-భరణీనక్షత్రమునందును - ప్రథ
మాంశే- మొకటిపాదమునందును-రజస్వలా-రజోవతియై తే-వతీష్ఠీ- మగ
నినిజంపునదియును-ద్వికయ్య - రెండవపాదమునందు-మృతపుత్రకా-వచ్చి
పోయెడుపుత్రసంతానముగలిగినదియును-స్యాత్- అగుచున్నది-త్వతీయేతు-
మూడవపాదమందై తే-దరిద్రా-భాగ్యహీనురాలును-చతుర్థేతు-నాలవపా
దమందై తే. అశుభావహా-అనుంగళకరురాలును- స్యాత్-అగుచుండుననుట ||
క్షుప్తతిథ్యానయః.

శ్లో|| అమారిక్రాష్టమీపక్షిద్వాదశీ ప్రతీపత్వస్పివరిఘస్యచ పూర్వాధ్వధేష్వ
తీపాతేవనైర్భతా సంధ్యాసూరస్తవేవిష్ణోమశుభం ప్రథమార్దవమ్ || ౮ || అ
మారిక్రాష్టమీపక్షిద్వాదశీ ప్రతీపత్వస్పి-అమాఅమావాస్యయందును-రిక్త-
రిక్తతిథులయందును - ఆష్టమీ - ఉభయాప్తములయందును- పక్షి - ఉభయ
వస్తులయందును- ద్వాదశీ- ఉభయద్వాదసులయందును- ప్రతీపత్వస్పి-ఉ
భయప్రతీపతులయందును-పరిఘస్యచ-పూర్వాధ్వధే - పరిఘవామయోగము
యొక్క- పూర్వ భాగమునందును-వృతీసాతేవ-వృతీపాతనామయోగము

కును-వైద్యతౌ-వైద్యతినామయోగమునందును-సంధ్యాసు-సంధ్యాకాలములయందును-ఉపవే-అశనిపాతముమొదలైనయుపగ్రవకాలములయందును-విష్ణుమ్-భద్రవాకరణంబునందును-త్రయమూర్తవం-స్త్రీకితౌలుతటినమ-అశుభమ్-శుభకరంబుగాదనుట||

ఆరవలగ్నగ్రహఫలమ్.

బ్లో|| కేంద్రప్రికోణాయధనస్థితాశ్చశుభాస్త్రీవస్త్యయగతాశ్చపాపాః| శుభప్రదాప్యైః ప్రధమమర్తకాలేతథావిధిజ్ఞాజగురార్యవర్యాః|| టి|| ప్రధమమర్తకాలే-స్త్రీలకుప్రధమరజోదర్శనకాలమంగు-కేంద్రప్రికోణాయధనస్థితాః-కేంద్రకోణలాభస్థానంబులయొకంపిన-శుభాశ్చ-పౌర్ణమాసములున్ను-ప్రీవస్త్యయగతాః-తృతీయవర్షలాభస్థానంబులనొంపిన-పాపాశ్చమూరగ్రహములును-శుభప్రదాః-శుభములిచ్చునవి-స్యః-అగుచున్నవి-తథా-ఆప్రకారము-విధిజ్ఞా-దైవజ్ఞులైన-ఆర్యవర్యాః-పూజ్యులగుమునిసత్తులు-జగుః-పలికిరనుట||

బ్లో|| అప్తమస్థేశానాధేభర్తరైర్విధనకారకంబంగ్రతారాబలయుతేరజఃపుత్రార్థసంపదః| లగ్నద్వాజ్వలగ్నద్వాభూమిజేవాధవావిధానత్పుత్రప్రధమారౌప్యాత్-న్యాచోపదయేస్థితే|| టి|| శానాధే-చంద్రుడు అప్తమస్థేనతి-అప్తమస్థానగతుండగుచుంకగా-రజః-ఆరవము-భర్తరైర్విధనకారకం-పతిసాశనముజేయునది-చంగ్రతారాబలయుతే-చంగ్రతారాబలసంపన్నంబులగునపుడు-రజః-ప్రధమార్తవము-పుత్రార్థసంపదః-పుత్రభనసంపత్తులనుజేయునది-లగ్నద్వా-జోలగ్నమునవైనను-జ్వలగ్నద్వా-జననకాలలగ్నమువల్లనైనను-దూమిజేవా-అంగారకుడైనను-ఆధవా-అటుగాకపోతే-విధానా-చంద్రుడైనను-ఉపదయేస్థితేపి-తృతీయవర్ష-వశమలాభస్థానంబులయందు-నొనియుండగా-ప్రధమార్తవే-తొలుతటినమర్తయందు-కన్యానాంసత్పుత్ర-సంగణసః-పన్నులగుకొమ్మలగుదియగుననుట||

ఆరవలగ్నశుభాశుభఫలమ్.

బ్లో|| మేషేశువ్యభిచారిస్యాద్వ్యవభేసోవ్యవధనమ్| మిధునేస్యాత్పుత్రవ్యక్తకన్-తెచాతజారిణీ| సింహపుష్కరతినారీ కన్యాయాం శ్రీమతిభవేత్| భాగ్యయుక్తాతులాయాం పవ్యభివ్యభిచారిణీ| వృశ్చరీధనుపూర్వే

స్వాగత రేకువ తివ్రతా । మకరేమానహీనాస్థాత్కుంభేధనవతీధవేభు । మీ
 నేవుత్రవతీచైవప్రధమారావిదంఫలం॥టీ॥ మే సీత-మేవలగ్నమునందైతే-
 వ్యభిచారం వ్యభిచారమున్ను-వృషభ-వృషభలగ్నమునందు-సౌఖ్యవధానం
 పౌఖ్యాభివృద్ధియును-స్వాతు - అగును-మిధునే-మిధునలగ్నమునందు పుత్రవ
 తీ-పుత్రసంతానవతియును-కర్క-తేచ-కర్క-లగ్నమునందును . అశ్వినిశీ-
 మిక్కిలిజారసాంగత్యము గలిగినదియును-స్వాతు - అగుచున్నది-సింహాసిం
 హలగ్నమునందును-నారీ-జస్వలయైనస్త్రీ-పుత్రవతీ-పుత్రవంతురాలున్ను-
 కన్యాయాం-కన్యాలగ్నమునందు-శ్రీమతీ-సంపద్యుక్తురాలున్ను - భవేతు- అ
 గుచున్నది-తులాయాం-తులాలగ్నమునందు-భాగ్యయుక్తా-భాగ్యవస్తురాలు
 న్ను-వృశ్చికే-వృశ్చికలగ్నమునందు-వృభిచారిణీ-వృభిచారముగలియును-స్వా
 తుఅగుచున్నది-ధనుఃపూర్వే-ధనులగ్నముయొక్క-పూర్వభాగమునందు-
 దుశ్చరీ-జారిణీయును-అవరేతు-ధనుస్సుయొక్క-యవరభాగమునందైతే-వతి
 వ్రతా-పాతివ్రత్యముగలిగినదియును-మకరే-మకరలగ్నమునందు-మానహీనా
 మినాభిమానములేనిదియును-స్వాతు - అగును-కుంభ-కుంభరాశియందు-
 ధనవతీ-ధనధ్యాసమృద్ధిగలిగినదియును-మీనే-మీనలగ్నము -ందు- పుత్రవతీ
 పుత్రసంతానము గలదియును-భవేతు-అగుచున్నది-ప్రథమార్తవే-ప్రథమ
 రజప్పుయందు-ఇదంఫలం-ఈపూర్వోక్తప్రకారంబైనఫలంబుగలుగుననుట॥

గ్రంథాంతరే.

బ్లో॥ మేషేపిసింహేపిచక్రస్యకాయాం గ్రామస్యబాహ్యేప్రథమార్త
 వంస్యాత్ । ఎవ్వచగోష్ఠేధనుషిస్వగేహే గ్రామేఘటేర్వస్యగృహేంగనా
 యాః । మీనేమృగేర్కర్క-టకేఘటేంబుతీరేన్మయగ్నేతుదిగంబరస్యాత్ । వనే
 చమధ్యేప్యధవృశ్చికేవగర్గాదయోష్టేవముదీరయంతి॥టీ॥ మేషేవ-మేవ
 మందును-సింహాపిచ-సింహరాశియందును-కన్యాయాం-కన్యారాశియం
 దును- గ్రామస్య- గ్రామమునకు-బాహ్యే-బయిలును- ప్రథమార్తవం ప్ర
 థమరజోవశానము-స్యాత్ - అగుననివృద్ధకునకుదైవజ్ఞండు చెప్పవలసిన
 ది-వృషేచ-వృషభలగ్నమునందు - గొట్టే-గొట్టానమందవియు - ధనుషి-ధను
 ర్లగ్నమునందు-స్వగేహే-తనయంతిలోననియు-ఘటే-తులయందు-అంగనా
 యాః-కన్యకకు- గ్రామే-స్వగ్రామమునందు - అన్యస్యగృహే-మరియొ
 క్తనియంతిలోననియు- మినానే- మినారాశియందును-మృగే - మకరమందును-

కర్కటకే-కటక రాశియందును- ఘటే శుభరాశియందును - అంబులే-జలసమీపంబునందనియు-స్వయగ్నేతు - మిథునమందైతే-జన్మలయైనస్త్రీ దిగంబరా-దిసమోఽగలది స్యాత్ - అగుననియు. అధ-పిష్టట-వృశ్చికేవ-వృశ్చిక రాశియందు-ననేవమధ్యే- అరణ్యమధ్యంబునందనియు-జెప్పవలయు ఏవం-యీ ప్రకారమే-గంగాదయోపి - గంగా మొదలగుమహామునులు ఉదీరయంతి-చెప్పచున్నారనుట||

రజౌదశశానస్థానఫలమ్.

బ్లో|| గ్రామబాహ్యవర గ్రామేసాస్త్రీస్యాద్వభిచారిణీపతివ్రతాపశుస్థానెసుజీవాగృహమధ్యమే| గ్రామమధ్యే సువృద్ధిస్సృద్ధిధవాస్యాద్దిగంబరా | అన్యస్యగే హేమశ్శీలాద్దీర్ఘాయుర్జల సన్నిధౌ| వనమధ్యేతు సౌభాగ్యధనధాన్యసమృద్ధితా||టీ|| గ్రామబాహ్య - గ్రామంబునకుబహిః ప్రదేశమునందును- పరగ్రామే-అన్య గ్రామమునందు- మయా - ఏకస్యక-రిజన్వలా-రజోవతియగు మో-సాస్త్రీ - అచిన్నది-వృశ్చికారీణీ- వృశ్చికారము కలది-స్యాత్ - అగును-పశుస్థానె-గొడ్లదొడ్డియందు-పతివ్రతా-పాతివ్రత్యముగలిగినదియు-గృహమధ్యమే-స్వీయగృహభ్యంతరమునందు-సుజీవా-సమీచీవంబైనజీవకంబు గలిగినదియును - గ్రామమధ్యే - స్వగ్రామమధ్యమునందు-సువృద్ధి-మిక్కిలివృద్ధి చేతనొప్పుచుండునదియును- దిగంబరా-దిసమొలితొరజన్వలయైనపక్షి-విధవా-వైధవ్యమునుబొందునది-స్యాత్ - అగుననియు - అన్యగే హే పరగృహమందు - దుశ్శీలా - దుష్టస్వభావముగలిగినదియనియు-జలసన్నిధౌ-జలసమీపంబున - దీర్ఘాయుః - దీర్ఘాయుష్మంతురాలనియు- వనమధ్యేతు - అరణ్యమధ్యంబునందైతే- సౌభాగ్యధనధాన్యసమృద్ధితా - ధనధాన్యైశ్వర్యముతోడ గూడి యుండునదియు ననిచెప్పవలయుననుట|| *

ఆ రవనక్షత్రే గ్రహప్రయుక్తఫలమ్.

బ్లో|| ప్రథమాత్తవనక్షత్రేనమహిజేమృతవ్రజా | జ్ఞశుక్రసహితేవంధ్యానగురౌస్యాత్తవస్వనీపాదిత్యేతువతీష్మీన్యాద్రాహుయుక్తేతుజారిణిశనాతిక్రంతిచేద్దాసీ గ్రహహీనెసువాసి||టీ|| ప్రథమాత్తవనక్షత్రే - ప్రథమరజోనక్షత్రము-సమహిజేనతి - అంగారకసహితంబగుచుండగా-మృతవ్రజా-వచ్చిపోయినసంతానముగలిగినదియు - జ్ఞశుక్రసహితే-బుధశుక్ర

సమేతంబగునక్షత్రమునందు-వంధ్యా - గొడ్డుబోతురాలును-సగురొ - బృ
హస్పతియున్నవక్షత్రంబునందు - తపస్విని - తపోవంతురాలును - స్యాత్ -
అగుచున్నది-సాదిత్యే - సూర్యాధిష్ఠితంబై ననక్షత్రంబునందై తే- పతిఘ్ని-
పెనిమిటినిజంపునదియును-రాహుయు క్షేతు - రాహుసంయుక్తనక్షత్రం
బునందై తే-జారిణి-జారులుగలిగినదియును-శనా-శనై శృగుండు-శివుడిచేత్ -
అవర్తనక్షత్రమునందుండినట్టులాయనా-దాసి-దాస్యముసేయునదియు-గు
హహీనే - తిగ్రహములేకయుండునక్షత్రమునందు-సువాసిని - దీగ్ధ సౌమం
గల్యముగలిగినదియు-స్యాత్ - అగుచుండుననుట|| *

రజస్వలాచక్రమ్.

జ్ఞో|| రజస్వలాయాంకన్యాయాంధిక్షక్రేభానివిన్యసేతు - ప్రాచ్యా
దిదియుచత్వారి త్రీశీత్రీశీ విదియుచ|| టీ|| కన్యాయాం - కన్యక - రజస్వలా
యాంసత్వాం - రజోవతియగుచుండగా-దిక్షక్రే - దిగాకారంబుగాజక్రం
బునేర్పఱచియింపలి - ప్రాచ్యాదిదియు - ప్రాగ్దక్షిణపశ్చిమోత్తరదిక్కు
లయందు-చత్వారి సూర్యుడున్ననక్షత్రము మొదలకొనినాలుగెనినక్షత్ర
ములను-విదియుచ - ఆగ్నేయాదిదిక్కులయందు - త్రీశీత్రీశీ-మూడుమూ
డేసినక్షత్రంబులను-విన్యసేతు-న్యసించవలయుననగాలిఖించవలయుననుట||

జ్ఞో|| భానుభాష్పంత్రినక్షత్రపర్యంతంగళయేత్క-మూత్ - ఆయుస్సం
పదవైధవ్యపుత్రాద్వియుచినిర్దిశేత్ - విదియుక్షతరోగార్తిమరణానివదేత్క-
మాతు|| టీక|| భానుభాతు-సూర్యుడున్ననక్షత్రము మొరలుకొని - చంద్రుడు
త్రపర్యంతం-చంద్రాధిష్ఠితనక్షత్రపర్యంతమున్ను - క్రమాతు-వరుసగా
గణయేత్ - లెక్కింపవలయు-వియు - ప్రాగాదిదిక్కులయందు-క్రమాత్క-
మముగా- ఆయుస్సంపదవైధవ్యపుత్రా - ఆయుష్యము-సంపదను విధ
వరికము-లేకపోవుటయును - పుత్రా - పుత్రసంతానమును - చినిర్దిశే
తు - నిర్దేశింప వలసినది - విదియు - విదిక్కులయందు - క్రమాత్క-మము
గా-క్షతరోగార్తిమరణాని-క్షత-గాయమును-రోగ-వ్యాధినిన్ని - ఆర్తి-పీడ
నున్ను-మరణాని-మృతినిన్ని - వదేతు-చెప్పవలయుననుట|| *

రజస్వలాశుక్లి

జ్ఞో|| ప్రథమేహని చందాలిద్వితీయేపతితాస్తృతా-తృతీయేరజకీస్తా
క్రాచతుర్థేశూద్రకాభివేతు|| టీక || రజస్వలా-రజోవతియైనకన్యక-ప్రథమే

హని - మొదటిదినమునందు - చండాళి-చండాబస్త్రీతుల్యంబైనది-ద్వితీయ
రెండవదినమునందు-పతితా-మహాపాతకాభీష్ట నెలతతో సరియైనదియని
స్త్రీతా - స్త్రీ-పబడినది-తృతీయే - మూడవదినమునందు-౧౫కీ - చాకలవేలం
దుకతో సమానముని-ప్రొక్క-చెప్పబడినది-చతుర్థి నాడవదినమునందు-శూ
క్రతా-శూక్ర స్త్రీసమురాలు భవేతు - అగుననుట|| *

శ్లో|| పంచమేహనిశుద్ధాస్యాధ్యక్షవ్యకవ్యాదికర్షుః | చతుర్థేహని భర్తు
సాన్యః శుద్ధాసంభోగకర్తృణీ||టీ||౧౫స్వలా - ప్రమధరజోపతియైనకన్యక-పం
చమేహని - విషవదినమునందు - హవ్యకవ్యాదికర్షుః - దేవకార్య పితృకర్ష
దులవిషయమై-శుద్ధా-పరిశుద్ధురాలు- స్యాతు - అగును-చతుర్థేహని-నా
లుగవదినమునందు-భర్త - పెరిమిటికి - సంభోగకర్తృణీ-సురతకన్యయందు
శుద్ధా-స్నానము చేతశుచిత్సృక్తురాలు-స్యాతు - అగుననుట|| *

నారదీయే.

శ్లో|| రజస్వలాయదిస్నాతాపునరేవరజస్వలా | అష్టాదశదినాధర్వాగ
శుచిత్వం నవిద్యతే||టీ|| రజస్వలా- బహిష్కయైనస్త్రీ- స్నాతా-స్నానముచే
తశుచియై-పునరేవ-తిరుగు-రజస్వలాయది-రజస్సుచే నొసరినట్లేతే - అష్టాద
శదినాధర్వాక్ - పదునేనిమిదిదినంబులలోగా - అశుచిత్వం - అపవిత్రత-
నవిద్యతే - లేకపోవుచున్నది యనగా బహిష్కయైనస్త్రీ దిగుబడు నెగిమి
దిదినములలోగా బయటనుండెనేనియు - వానిన్నది- స్నానమాత్రముచేత
బుద్ధిశ్రుతాలగుచుండుగానియపవిత్రురాలుగాదనితాత్పర్యము|| *

శ్లో|| ఏకోనవింశతేరర్వాగైకాహంస్యాత్తదూర్ధ్వతః | వింశత్యుత్తరకా
లేతుత్రిరాత్రంతుశుచిర్భవేతు||టీ|| ఏకోనవింశతేరర్వాక్-పందొమ్మిదిదిన
ములలోపలవైతే - ఎకాహం ఒకదినము-స్యాతు - అగును-తదూర్ధ్వతః- అ
పందొమ్మిదిదినములకు పైనను-వింశత్యుత్తరకాలేతు- ఇరువదిదినంబులకును
గిరినకాలంబునందైతే - త్రిరాత్రం- మూడవదినములయందు- శుచి- పరిశు
దురాలు-భవేతు - అగుచున్న- అరగాబందొమ్మిదిదినములలోగా తిరుగు
జొసతి యయ్యే నేనియొక దినముచేత బరిశుద్ధురాలగుననియు నిరువది
నంబులకనంతరకాలంబునం దయ్యే నేనిమూడురాత్రులచే శుచిర్భుతురాల
గుననియు నెరుంగవలయుననుట|| *

నిషేక ప్రక ణమ్

శ్లో॥ విష్ణుప్ర జేశరమిన్త్ర సమీర పాన్థములూ త్రరావరుణభానివిషే
కకార్యే । పూజ్యాః పుష్పవసుతక రాశ్వి చిత్రాదిత్యాశ్చమధ్యమఫలాబిఫ
లాప్యైరన్యే ॥ టీక ॥ నిషేకకార్యే-పునస్సం ధానప్రయోజనమునంచ-వి
ష్ణుప్ర జేశరమిన్త్ర సమీర పాన్థ మూలూత్తరావరుణ భాని-శ్రవణరోహి
ణీహస్తానూ రాధాస్వాతీరేవతి మూలూ త్రరో త్రరామాఢా త్రరాభా ద్రా
శతభిషజ్మత్తములు-పూజ్యాః-పూజింపఁగినవి-యనగామంచిండు త్రం
బులు-పుష్ప వసుతక రాశ్విచిత్రాదిత్యాశ్చ-పుష్ప ధనిన్ద్రమృగశీరాశ్వనీ
చిత్రపురర్వసు-రక్ష త్రంబులు-మధ్యమ ఫలాఃమధ్యమ ఫలదాయకంబులు-అ
నగామధ్యమనక్షత్రంబులు-అన్యే-తత్త్వవరి కనక్ష త్రంబులన్నియు - విఫ
లాః-వికతఫలంబులుగలవి-యనగా నధమనక్షత్రంబులనుట ॥... .. *

శ్లో॥ వ్యధ్యప్తమీవం వదశీశ్చతుర్ధీవతుద్దశీమపుష్పభయ త్రహిత్యాశేషా
శ్శుభాస్సన్యైర్యదయోనిషేకేవారాశ్శశాంకార్యసి తేంచజానామ్ ॥ టీక॥
వ్యధ్యప్తమీ-వ్యధ్యప్తములను-వంచదశీ-పూర్ణిమను-రతుర్ధీ-వవితిని-చతుర్దశీ
మసి-వతుర్దశీనిన్ని-ఉభయత్ర-శుక్లవృక్షప్రతుంబులరెంటీయందును - హి
త్యా-పరిత్యజించి-శేషాః-మిగిలిన-తిథయః - శిధులున్న - శశాంకార్యసి తేం
చజానాం - చంద్రగురుశుక్రబుధులయొక్క - వారాశ్చ-వారములున్న
నిషేకముహూర్తమునంచ శుభాః - శుభకరంబులు - న్యుః - అగుచున్నవి॥

శ్లో॥ వృషమిధునకులీరిసింహకన్యాతులఘటచాపర్షుచాశ్శుభంవహంతి
యాతిశుభంఫలశాలినోనుకూలేనిధనవిశుద్ధియుతేవిషేకకార్యే ॥ టీ॥ నిషేక
కార్యే నిషేక ప్రయోజనమునంచ-నిధనవిశుద్ధియుతే-అప్తమశుద్ధితోగూడిన
ముహూర్తము - అనుకూలేయది - అనుగుణంబైనటులై లెశుభ ఫలశాలినః -
శుభ ఫలంబుల చేతనొసగుచుండు - వృషమిధునకులీరిసింహకన్యాతులఘట
చాపర్షుమాః - వృషభమిధునకటకసింహకన్యాతులగుంధ ధమర్తీన రాసులు
శిభమీ-మంగళములువిహంజివహించుచున్నవి-యనగానీ చెప్పబడినలగ్నం
బులు నిషేకముహూర్తవిషయమై శు కరంబులనియెరుంగ విషయననుట॥
పుంసవనమ్-

శ్లో॥ కుర్యాశ్చుంసవనప్రసిద్ధవిషయ మానేతృతీయేధవః పశ్యంస్థి
తతనాతుషారకేరణేపుష్పధవావైష్ణవే । హిత్యాః టిటకన్యాయగ్నమఖిలే

వ్యవస్థాపకై. ధాతుధేనైధనధామిశుక్రశశభృద్విజ్ఞంప్రిణావాసరే॥
 టీ॥ ప్రస్థాపకయై. స్పష్టార్థః పయమై. తృతీయేమాసే మూడవమా
 సమునందు. తుషారకిరణై. చంద్రుడు. పుష్కే. పువ్వమీ. నక్షత్రముం
 దైనను. అథవా అటుగాకయుండునవైక్షవే. శ్రవణముందైనను. స్థితత
 వాసజి. ప్రకాశించుచుండుశరీరముగలవాడు. సుచుండగా. శరీరకటకన్యాయ
 గ్నంకటకకన్యామిధునరాసులను. హిత్వా. విడిచి. అన్యేషు. ఇతరములై
 న. అభిలేషు. సమస్త రాసులయందును. నైధనధామి. లగ్నపేక్ష.
 చేనైమిదనిస్థానము శుద్ధిశీతి. గ్రహవర్జితంబగుచుండగా. అరిక్తేతిధౌ
 అరిక్తతిథులయందును. శుక్రశశభృద్విజ్ఞంప్రిణాంవాసరే. శుక్రసోమ.
 బుధగురువానరములయిరమనుధవః. పెనిమిటి. వశ్యక. చూచుచున్నవా
 డగుచును. పుంసవనం. పుంసవనం బహిక్త. చతుర్భూత్. చేయవలసివచ్చి॥

సీమంతమ్

శ్లో॥ చతుర్థపక్షాష్టమమాసభేదభక్త్యాద్యగర్భేప్రథమంబధేయమ్సీ
 మంతకర్తృజ్విజభామినీనాం మాసేష్టమేవిష్ణుబలంచతుర్భూత్ ॥ టీ॥ అద్యగ
 ర్భే. ప్రధనుగర్భంబునందు. చతుర్థపక్షాష్టమమాసభేదేనెలనాలవైనను. ఆ
 రవనెలనైనను. యెనిమిదవనెలనైనను. భద్రా. పెనిమిటిచేత. సీమంతక
 ర్తృ. సీమంతంబుకర్తృము. ప్రధమం. విశ్వముగా. విధేయం. చేయగగినది.
 అష్టమేమాసేనిమిదివమాసమునందు. విజభామినీనాం. బ్రాహ్మణస్త్రీ
 లకు. విష్ణుబలింబగభాసంక్షాభాంబుగావిమిదేవతాబలినిచ్చి. తు
 ర్భూత్. సేయవలయుననట॥ *

నక్షత్రవారాదయః

శ్లో॥ సీమంతేకవ్యహస్తాదితహరిశశభృత్పక్షాధ్యుర్రాఖ్యాః | చతు
 భిద్రాంశ్చరిత్రాః పితృతిధిమపహః యావరాస్యః ప్రశస్తాః | కింహాచి
 జ్ఞయిత్వాశుభఫలబహుళా రాశయోవ్యం శుకాని ప్రేక్షాస్సృష్టితరోచి
 ర్భృగుబుధధివజానాంశుభైర్దేవైః ॥ టీ॥ సీమంతే. సీమంత కర్తృగా. తు
 వ్యహస్తాదితహరిశశభృత్పక్షాధ్యుర్రాఖ్యాః. పువ్వచూడు. పువ్వసు
 శనినయ్యగశీషా. రేవతీరూపిణ్యుత్తరేత్రా. మధోత్తరాఖ్యంబును.
 చతుభిద్రాంశ్చ. చతుభిర్భునున్ను. రిత్తా. రిక్తకర్ణుల. పితృభిం
 అమావాస్యకు. ఆనందో. విడిచి. అవరాశి. విడిచి. పితృభిం. ప్రశస్తాః.

ప్రసిద్ధంబులైనవి-మృత్యు-అగుచున్నది-సింహాళి-సింహాపృథ్వి-రాసులను-వజ్రాయుత్వా-వశిష్టజీవించి-అపేక్ష-ఇతరములైనశుభఫలములతో-శుభఫలంబుల చేతనడికంబులను - గాళయోపి -రాసులను-అంశుకానితాచెప్పినరాశ్యంశములున్ను-సీతరోచిదృశగుబుసధివణానాం - సోమశుక్రబుధగురుసంబంధములైనవారములున్ను - అప్తమేదిశుద్ధేపి-సీమంతలకృంబునకెంమి-వయిల్లు గ్రహవర్జింబగుచు నుండగా - శ్రేష్ఠాః-ఉత్తమంబులు-మృత్యు-అగుచున్నవియనుట || *

శ్లో॥ శుభగ్రహేషుధీర్ధర్మకేంద్రేచ్యుభవత్రిషుఃపాపేషుపటువంధ్రోత్త్యనిధనాత్వాదివర్జితః॥ టీ॥ మగ్రహేషు-సౌమ్యగ్రహములు-ధీర్ధర్మకేంద్రేభు-కౌణికేంద్రమందుండగాను - పాపేషు-కూరగ్రహమును-అరిభగత్రిషు - వప్తలాభితృతీయస్తానములయందుం బొందియుండగానున్న-చంద్రః-వంధ్రుడు-అంత్యనిధనాత్వాదివర్జితః-ద్వాదశాష్టమజన్మములయందుండనివాడై పట్టు-ఈవెనకంపునకేంద్రకౌణితృతీయవప్తలాభస్తానంబులయందుండవలయుననుట || *

శ్లో॥ సీమంతలగాదేశోపి కూరంపంచాష్టరీఃఫగఃయదిసీమం-సీంహనాన్యత్తద్గర్భం చానసంశయః॥ టీక॥ సీమంతలగాదేశ-సీమంతలకృమునల్ల-ఏకః-కూర్మోపి-ఒకానాక-కూరగ్రహము - పంచాష్టరీఃఫగఃయది - పంచమాష్టమద్వాదశస్తానంబు-నొందియుండెనది - ఫగః-అపావగ్రహము - సీమం-సీమ్-అర్భిణి-స్త్రీనైనను-తద్గర్భంవా-అగర్భిణీగర్భంబునైనను-హస్తాత్-ఈపట్టుచున్నది-నసంశయః-సంశయంబులేదనుట || *

ఏకవింశతిమహాదోషనిర్ణయః .

శ్లో॥ ఆద్యఃపంచాగ శుక్రస్యాద్విత్వీయ సూర్యసంక్రమఃతృతీయఃకర్తవీదోషశ్చంక్రష్టస్థాష్టరిప్పగః । ఉగయోస్తాంశయోశుద్ధిరహితోదుష్టహూర్తజిగంతాంతంపాపవడ్వగ్గంభృగువట్కంశుజాష్టమమృదంపత్వోరప్తమంబగ్మంరాశ్యేషునుటిభవేత్ । కుననాంభోవారదోషభాన్యుకీకనమాంఘ్రిమ్ । గ్రహణోద్భూతశింకూరవిద్యక్షకూరసంయుతమ్ । అకాలగరితవృష్టిగ్రహేపాదస్పవైధృతః । మహాదోషా అనుచేషాంఫలవత్ప్రేక్ష్యతకన్విభక్తిః॥ టీ॥ పంచాంశుద్విపంచాంగశుద్ధియనుపేషగలదోషంబు ఆర్యః-౭౧-సూర్యసంక్రమః-సూర్యసంక్రమము - ద్విత్వీయః-అకర్త

రీదోషః - ౪ ర్తరీదోషముత్పత్తీయః - ౩ శంక్రపస్థాప్తరి ఫగః - ౪ స్థాప్తః ఫగః
 శంక్రదోషము - ౪ శుక్రయాస్తాంశయోశుక్లి - ఉదయా నైశుక్లియమదో
 వము - ౫ ముక్తుహూర్తజః - వారజనితదగ్దుహూర్తదోషము - ౬ గండాం
 తం - ౭ గండాంతదోషము - ౮ పాపవడ్డ్యగ్గం - కూర్తగ్రహవడ్డ్యగ్గం - ౯
 భృగువట్కం - చృగువట్కం - ౧౦ కుజాప్తమం - కుజాప్తమముగింకంపత్వో
 క్తమంబగ్గం - దంపత్వక్తమలగ్గదోషము - ౧౧ రాశేష్వపర్షుటి - రాశివిష
 ర్షుటికా॥ దోషము - ౧౨ కనవాంశ - కనవాశము - ౧౩ - వారదోషః -
 వారజనితదోషము - ౧౪ - ఖాగ్జురికసమాం మ్రిబమ్ - బాహ్యరవత్ర సమాం
 మ్రిభదోషము ౧౫ గ్రహణోత్పాశబం - గ్రహణోత్పాశదోషము - ౧౬ -
 కూర్తవిధత్కం - కూర్తగ్రహవిగ్ధనత్తదోషము - ౧౭ - కూర్తగం
 యుతం - కూర్తసంయుతదోషము - ౧౮ - అకాలగ్నితంవృష్టి - అకాలగ్ని
 తవృష్టిదోషము - ౧౯ మహాపాతః - వృప్రనిర్గమాశిమహాపాతాదిదోషము -
 ౨౦ - వైధృతి - వైధృతిదోషము - ౨౧ - అపీ - ఈజెప్పినదోషము - మహాదో
 షాః - ఎకవింశతి మహాదోషంబులు - ఎహాఽట్టియేకవింశతి మహాదోషం
 బులయొక్క - ఫలం - ఫలమునుపృథక్ స్పృథక్ - భేదవేరుగా - వత్కె -
 ముందు చెప్పబోవుచున్నాననిగ్రంథకర్తవ్యంబనుట ॥ *

పంచాంగశుద్ధిదోషన్వహాసం.

భో॥ తిథివారంవనత్తుత్రంయోగంవికరణంతథా - పతత్పంచశుభంజైవ
 పంచాంగంశుద్ధిదుభ్యవేత్ - యస్మిన్పంచాంజోదోషసలగ్నంపరివర్జ్యతే॥
 టీక॥ తిథివారంచ - తిథివారములున్న - నత్తుత్రనత్తుత్రమున్న - యోగంచ
 యోగమున్న - తథాప్రకారము - కరణం - కమున్న - పతత్పంచ - యీ
 యొదును - శుభంచైవ - శుభకరములైతే - పంచాం - ఆశుభతిథివారన
 త్తుత్రయోగకరణస్వరూపంబైనపంచాంము - శుభమత్ - శుద్ధిలగి - భవే
 త్ - అగుచుండును - యస్మిన్ ఎముహూర్తంబు నంకపంచాంగజోదోషః -
 పంచాంగదోషముసంక్రాప్తంబునో - తల్లగ్నం - అపంచాంగదోషగ్రస్తం
 బైనలగ్నము - పరివర్జయేత్ - విడవబడచున్నది యనగా - తిథివారనత్తు
 త్రయోగకరణంబులై యు శుభకరంబులుగావలయుననట .. *

భో॥ అవమాత్రిమ్యుస్మృకేవేధేక్రాంతైవైప్రస్తధైవచ | ఎతేషంచవి
 థాదోషాః పంచాంగదోషజాః ॥ టీ॥ అవమాత్రిమ్యుస్మృకే - దినక్రియ -

త్రిమృస్పృహకులున్న-వేధ-వేధులున్న-క్రాంతే-క్రాంతలున్న-తదై-
వ-ఆప్రకారము-వై ప్రశ్న-వై ప్రయును-ఏతే-తాచెప్పిన-పంచవిధాః-
విమనిధంబులైన-దోషాశ్చ-దోషములున్న-పూర్వజ్ఞాః-మునందు జెప్ప
బడినయెదుదోషములున్న గల యీపదియును-పంచాగదశదోషజ్ఞాః-పం-
చాంగదోషంబులని పేరొక-నంబునునుండునవియనుట॥*

సూర్యసంక్రాంతిదోషః.

జ్ఞో॥ త్యాజ్యాసూర్యసంక్రాంతేః పూర్వతః పరతస్స దా| వివాహో
దిష్టుకార్యే ఘనాద్యపోషకపోషక॥ టీ॥ సూర్యసంక్రాంతేః-సూర్యసంక్ర-
మణప్రవేశకాలంబుండు-పూర్వతః-పూర్వప్రభును-పరతః పరమునందును
పోషకపోషక-పదియాలు పదియాలును-నాడ్యః-ఘటికలు వివాహోదిష్టా-
నివాహము మొనలైన, కార్యేషు-సకలశుభ కార్యంబులయందును-సదా
ఎల్లప్పుడు-త్యాజ్యాః-పరిత్యజింపఁగినవి యనగావిది సూర్యసంక్రమణ
దోషంబునుట॥*

కర్తరీదోషః,

జ్ఞో॥ లగ్నాంతముఖయోః పాపవక్రయోశ్శుభయోనయోః| సాకర్తరీ
తివిజ్ఞేయారంభతోర్గళకర్తరీ॥ టీ॥ లగ్నాంత్యముఖయోః-వివాహముహూ-
ర్తంబునకుద్వాదశద్వితీయస్థానంబులయందు-పాపవక్రయోః-వక్రమైన
క్రూరగ్రహములు-శుభయోనయోః-శుభగ్రహసంబంధముగలిగినప్పటి-
కిన్ని-స్థితయోశ్చేత్-ఉండెనని-పా-అది-కర్తరీతి-కర్తరీదోషమునంబును
నట్టిదోషము గంపతోః-నధూరగులకు-గళకర్తరీ-కర్తమునుగల్గెంచెను
కత్తెయని-జ్ఞేయా-తెగియందగినదియనుట॥*

జ్ఞో॥ కర్తరీదోషదుష్టంయల్లగ్నంతత్పరివర్జయేత్-యతసౌమ్యగ్రహై
శ్చ క్రంశ్చైస్స రెవ్వస్సమర్థితమ్॥ టీ॥ కర్తరీదోషదుష్టం-కర్తరీదోషము
చేతగూఁపింపబడిన-యల్లగ్నం-ఎలగ్నమో-తత్-ఆలగ్నము-సౌమ్య
గ్రహైశ్చ క్రంయది-శుభగ్రహంబులంగూడియుండి-నప్పటికి-సర్వై-
షమస్తంబులైన-గ్నైః గణంబులుతోడసమర్థితంయది-సంయుక్తంబైనప్ప-
టికిని పరివర్జయేత్-వివాహాదిశుభ కార్యములయందు-బరిత్యజింపవల-
యుననుట॥*

ప్రశ్న: రి:ఫ:చంద్రదోష:

బో॥పడప్పఃఫగేచంద్రేలగ్నేదోషస్వసంజ్ఞతః॥ తల్లగ్నంవజ్జయేక్యత్వా
 జ్జీవశుక్రసమన్వితమ్॥ టీ॥ యస్మికాలగ్నే - ఏలగ్నమునందు - చంద్ర-చం
 ద్రుండు-పడప్పఃఫగేసతి-పష్టాష్టమవ్యయస్థానంబుల నొంది యుగదగా-
 స్వసంజ్ఞః- తపసంజ్ఞగల- దోషః- దోషంబుగలుగుచున్నదో- తల్లగ్నం-అట్టి
 చంద్రపష్టాష్టరిఃఫగదోషగ్రస్తంబైనలగ్నమును - జీవశుక్రసమన్వితమః-
 గురుశుక్రసహితంబైనప్పటికిన్ని-యత్నాత్-ప్రయత్నమువల్ల-వజ్జయేత్ప
 రిత్యజించవలయుననుట॥*

సమ్రాజ్యచంద్రోదయః.

బ్లో॥ శశాంకే గ్రహసంయుక్తదోషస్స గ్రహసంక్షతః | తస్మింత్సగ్రహ
 దోషే శుభివాహం నైకకారయేత్ ॥ టీ ॥ శశాంకే చంద్రంతు - గ్రహసం
 యుక్తే - శుభివాహ గ్రహాన్యంతర గ్రహంబులతోడ గూడియుండే నేని - సగ్ర
 హసంక్షతః - చంద్రుని గ్రహంబును పేక్షగలదోషః - దోషము - తస్మిన్ - సగ్రహ
 దోషే శుభ - ఆసగ్రహదోషమునందైతే - వివాహం - ఉద్వాహమున - నైవ
 కారయేత్ - చేయవలయునదిగాదనుట ॥ *

ఉచయ సమయి.

జ్ఞోః॥ అగ్నులగ్నాంతశ్చకౌస్త్వస్యపతి నావీక్షీతాయతౌ॥ నచేదన్యోన్యపశనా
 శుభమిప్రేణవాతథా॥ వ్యత్యయశ్చైతథామృత్యుస్తాభ్యాంసంసేదయాంశ
 కా॥ ఏవంయుతౌమృత్యుకరోక్రూరగ్రహాయతాయథా॥ వీ॥ అగ్నులగ్నాంత
 శ్చకౌ - వివాహాలగ్నమున్నులగ్ననవాంశము - స్వస్యపతివాఃగ్ననవాం
 శాధిపతులచేతవీక్షీతౌ - గూడఁబడినైనపు - యుతౌ - గూడకొనినైననమండవ
 లయు - తథా - అప్రకాశము - నచేత్ - గాకయుండిన - అన్యోన్యపశనా - పరస్ప
 రాధిపతులచేతనైన - శుభమిప్రేణవా శుభగ్రహములచేతనైన - మిత్తుల
 చేతనైనను - వీక్షీతయుతములైయుండవలయు - వ్యత్యయశ్చైత్ - పూర్వము
 కంటెవినియమంబైనట్టులైతే - తథా - అప్పుడు - తాభ్యామ్ - అలగ్ననవాంశ
 ములవల్ల - మృత్యుః - మృత్యువుసంభవిండుచున్నది - సంసేదయాంశకౌ - వి
 వాహాలగ్నంబునకు సప్రమలగ్న తన్నవాంశంబులు - ఏవంయుతౌ - జేసుకచే
 ప్పిరతిగా శుభమిత్రాదిగ్రహంబులతోడఁ గూడియుండవేని - క్రూరగ్ర
 హాయతాయథా - పాపగ్రహయుక్తములైనవానింబలె - మృత్యుకరో

మృత్యుప్రసంబులైనది - భవతః - అగుచున్నది అనగా వివాహాలగునివషయ మైలగ్నాభివతిబలవంతుడై లగ్నమందుండవలయునట్లు గా కుండినాశుభమి తగ్రహంబులలో నేది యైననొకటి లగ్నమందుండినగాని లేకమాచిగాని యొప్పియుండవలసినది - ఆప్రకారమైన ప్రమాధివతియునుబలములైనస్నాన ములయందుండవలయు లేకాయుష్షుమిత్రస్వత్వై త్రాడులయందైననొనరి యుండవలయుననితాత్పర్యము॥ ❀

దుస్తుహూర్తవిషయః.

దివాముహూర్తాని

బ్రో॥ రుద్రాహిమిత్రపితరో వసువారవిశ్వే దేవో విధిశ్శతమఖిపురు హూతవహ్ని-న క్రంద రాఖ్యవరుణార్యమయోనయశ్చ ప్రోక్తం చినస్యదశ వం వదివాముహూర్తమ్॥ టీ॥ రుద్రాహిమిత్రపితరశ్చ రుద్రాహిమిత్రపితృ సంజ్ఞికంబులనియు వసువారవిశ్వే-వసువారవిశ్వేదేవతలనియు వేదంబునియు విధివిధియనియు - శతమఖి - శతమఖంబులనియు పురుహూతవహ్ని పురుహూ తవహ్నులనియు - న క్రంద రాఖ్య వరుణార్యమయోనయశ్చ - రాక్షసవారుణార్యకుంబులనియు - దశవంశ - ఈపదియేనున్న - చినస్య-చినము యొక్క - దివా-పగటియం - ముహూర్తంబులనియొరుంగునది ❀

రాత్రిముహూర్తాని.

బ్రో॥ నిశాముహూర్తాగిరశాజపాదాహిర్భుధ్యపూషాశ్వీయమాగ్న యశ్చ విధాతృచంద్రాదితీజీవవిష్ణుతిగ ద్యుతిత్వస్త్రిసమీరణాశ్చ॥ టీ॥ గిరశా జపాదాహిర్భుధ్యపూషాశ్వీయమాగ్నయశ్చ - గిరశాజపాదాహిర్భుధ్యపూషాశ్వీయ మాగ్నిసామకంబులనియు - విధాతృచంద్రాదితీజీవవిష్ణుతిగ ద్యుతిత్వస్త్రిసమీరణాశ్చ - విధాతృచంద్రాదితీజీవవిష్ణుతిగ ద్యుతిత్వస్త్రిసమీరణంబులనియు - నీపదియేనుశాముహూర్తాని రాత్రిముహూర్తం బులగుచున్నవి - యనగా రెండుఘటికల కాలముముహూర్తంబని యెరింగియో నిష్ఠుడు యిలవలముహూర్తంబునిచ్చయింపవలసియుండునోయాకాఁబలున దసరగా వెనుకచెప్పినలేక - ప్రకారంబెంచగా నైనముహూర్తంబులని ముహూర్తంబుని తెలిసియట్టిముహూర్తంబులలోభగవంతునిబ్రాహ్మినిబ్రాహ్మినితాత్పర్యై ఛ్యురౌత్రపితృ - ఈయాముహూర్తంబులకొరగా వియనియు - కడమము హూర్తంబులు శుభంబులనియు రాత్రిముహూర్తంబులలోరౌద్రత్రాసం

స్థియకు అగ్ని - యీ నాలుగు ముహూర్తముల మంచిని గావని మిగిలినవ దనకొండు ముహూర్తములు మంచియనియు తెలియవలయుననుట || .. *

వారజనితదుక్తుహూర్తాః.

శ్లో॥ అర్యన్యో ర్కేతుహినకిరణే రాక్షస బ్రహ్మసంజ్ఞౌ పీత్రాగ్నేయా త్కీతినుతది నేచంగ్రపు తేభిజవృషైత్ర - బ్రాహ్మేభ్యగునుతదీనే తాక్షసా ప్యౌచజీవేభాజంగేశౌసవిశ్రుజది నేవర్జనీయాముహూర్తాః || టీ॥ అర్కా ఆదివారమునాడు - అర్యస్థాః - అర్యమముహూర్తమును - తుహినకిరణేసోమవారమునాడు - రాక్షస బ్రహ్మసంజ్ఞౌ - రాక్షస బ్రాహ్మముహూర్తములు రెండును - కీతినుతది నే - అంగారకవారమునాడు బిత్రాగ్నేయా - పితృవహ్నిముహూర్తములు రెండును - చంద్రపుత్రే - బుధవారమునాడు - అభిజిత్తు అభిజిత్తుహూర్తమును - జీవే - శుక్రవారమునాడు - రాక్షసాప్యౌచ - రాక్షసోదకముహూర్తములు రెండును - భ్యగునుతది నే - శుక్రవారమునాడుపైత్ర బ్రాహ్మేపితృబ్రహ్మముహూర్తములు రెండును సవితృజది నే - శనివారమున - భాజంగేశౌ - భుజంగేశానముహూర్తములు రెండును - ఇవిముహూర్తాః - వారజనితదుక్తుహూర్తములు గాననవియన్నియువజననియాః వివాహాదిశుభకార్యములయందు విడిచిపెట్టంగనినవియనియెరుంగవలయు || ... *

శ్లో॥ అహస్కరాదివారేషు యేముహూర్తాస్తవిండితాః | వివాహాదిషు తేవర్జ్యా ఆపిలక్ష్యతైర్ముతాః || టీ॥ అహస్కరాదివారేషు - భానువారాదివారములయందు - యేముహూర్తాసు - ఎముహూర్తములైతే - విండితాః - నిండింపబడినవై తే ఆదుర్దుహూర్తములు - లక్ష్యతైర్ముతాః - లక్ష్యములు లక్ష్యముతోడఁ గూడియున్నవృత్తికి - వివాహాదిషు - వివాహాద్యుపాసనములయందు వర్జ్యాః విడువఁగినవియనుట || *

గంధాంతదోషేతిగంధం

శ్లో॥ పూర్ణానందాఖ్యయోస్సిద్ధ్యోస్సంకౌ నాచీతతుప్తయమ్ | గంధాంతంశ్చ త్యుదంజస్తయా త్రోద్యాహవ్రతాదిషు || టీ॥ పూర్ణానందాఖ్యయోః - పూర్ణనందల - నుపేతగల - ఆధోః - అధులయొక్క - స్సంకౌ - సంధియందు - నాచీతతుప్తయమ్ పూర్ణతిథ్యంతంబునందు రెండుగడియలును - సంధతిథ్యాదియందు - రెండుగడియలునుగలసి నాలుగుగడియలపర్యంతంబైన

శాంతి కాలము - గండాంతం గండాంగదోషంబనంబు నట్టివోషము - గన్త
యాత్రోద్వాప్తతాదహ జనయానహానవీత సోపనయనాకలయం
దమృత్యురహ మృత్యుప్రసము-అనం గా-కట్టిగండాంతకాలముననునెను
భక్తాగ్రమున సేయ మేలు గావనుట ||

లగ్నగంఠం,

భో|| శీఠసింహయోః కీలచాపయోర్ద్వీనమేషయోః! గండాంతమంత
రాశంస్యాన్మతికాద్దంపుభిప్ర మ్, టీ|| శీఠసింహయోః-కటకసింహంబు
యొక్కయు-కీలచాపయోః-వృశ్చిక భనున్నుల యొక్కయు - మినమేష
యోః-మీనమేషముయొక్కయు-అంత రాశంమధ్యము - మిట్టికాద్దం
గడియన్నయను క్తాలము-గండాంతం-లగ్నం గండాంత దోషమంబును-ట్టి
దోషముమృతిప్రదం- శుభ కార్యంబులయం - మరణకరంబునుట || ..

నక్షత్రగండాని.

భో|| సార్వేం ప్రపాద భేష్టం త్యేషోఽశాం శాభసంఘయః | తగ్రభే
ష్టాద్యాపాదేపాదగండాంతసంజ్ఞకాః|| టీ|| సార్వేం ప్రపాదభేష-అశ్రే
ష్టజ్యేష్ఠ-రేవతీనక్షత్రంబులయందలి- అంత్యే-నాలువపాదముల యంశము
తగ్రభేష - ఆనక్షత్రంబులకు మొరటివియైన- ముఖమూలాశ్వినీ తారల
యందలి - ఆపాదే ప్రపాదములయందుకు - పాదశాంతకా-నాలుగు
గడియంబుమితంబులైన భసంఘయకక్షత్రసంధికాలములపాదగండాం
తసంజ్ఞకాః- పాదగండాంతంబులను సంజ్ఞలచేసోప్పునుండుననుట || ...

షష్ఠాంశులగుము పూర్వముండిజేప్పబడి యున్నదిగనుకనిచ్చుటదా
నినివివరించలేదు వివాహములయందు పాపషడ్వర్ణంబు గాక శుభగ్రహా
ద్యగ్గంబునరయమయిననుట ||

భృగుపటకాః-

భో|| పటకాంహోయదోషంవలగా త్వగ్గతెసితే - ఉచ్చగేశున సం
యోక్తంతలగ్నంస్వదాత్యజేత్ || టీ|| గూత-వివాహాలగ్నమువల్ల-సితే
శుక్రంబు ఉగ్రతేనతి ఆటముంబురుండగా - పటకాదోషంవ - శృంగప
టకాదోషమును-విహాయబడిచిపెట్టి-ఉచ్చగేశుక్రంబుచుండుటైవిష్ణు
టికే-తలగ్నం అభ్యగృహ్యదోషకృత్తం - గ్నంబును - శుభంబును
మసి - శుభగ్రహసహితంబైనట్టికే-స్వబా ఎగ్గప్పుడు-త్యేజేత్ - వి

మౌవలయన గౌనారింబు శుక్రంబుండ గా-భృగుపట్ర-దోషంబుగలుగునా
దోషమును వివాహోది శుభకార్యములయందుఁ బ్రతిజ్ఞించ వలయునని
తాత్పర్యము॥*

కుజాష్టదోషః,

శ్లో॥ కుజాష్టమోమహాదోషాలగ్నాదప్తమగేహజే-శుభశ్రయయతం
లగ్నంత్యజేద్యత్తుంకగేయది॥టీ॥ కుజే-అంగారకుండు లగ్నాత్ ముహూ
ర్తలగ్నమువల్లించి-అప్తమగేసతి-అప్తమస్థానమునుం బొందియుండ గా-
కుజాష్టమోమహాదోషః - కుజాష్టమంబను పేరుగలమహాదోషంబు - శుభ
వింశతి-తుంకగేయది - అంగారకుండుచ్చంగతుండయ్యెనేని - యత్-పల
గ్నం-కుజాష్టమదోషగ్రస్తంబైనముహూర్తంబును-శుభశ్రయయతమపి
శుభగ్రహశ్రయముతో గూడినప్పటికిని-త్యజేత్ విడువవలయుననుట॥...*

శ్లో॥ కుజేష్టమేషష్టకతేభ్యగౌవాషష్టమద్వాదశగేదశంధ్రే । తద్దో
షనాశంరవి ఆయసంస్థలగ్నేయదాకేంద్రగతేమరేజ్యే॥ టీ॥ కుజేఅంగ
రకుండు-అప్తమే-ముహూర్తంబునకెనిమిదింటరుండగానైనను-భృగౌ-శుక్ర
కు-వర్కతేవా-ఆటవయింటనుండ గానైననుచంద్ర-చంద్రుడు-షష్టాష్టమ
ద్వాదశగేహ-ఆత్యైమిదిపండ్రెండవస్థానింబులయందుండగానైనను-త
ద్దోషనాశమ్-ఆయాకుజాష్టమాదిదోషంబులయొక్క-నాశనముచ-యదా-
విష్యకు-ముహూర్తంబునంచి-మరేజ్యా-బృహస్పతి-కేంద్రగతేన-లగ్న
దికేంద్రస్థుండై యుండెనేని - ఆయసంస్థ - వదనకొండవయింటనున్నరవిః-
సూర్యుడుక రోతి-చేయుచున్నాడనుట ॥*

అప్తమలగ్నదోషః-

శ్లో॥ ఉపయోరప్తమంబులంబివాహశుభర్షణి । యదిలగ్నగతస్సపివం
పత్యోర్నరణప్రక్షిటిఉభయోః స్త్రీపురుషరాశిజన్త-గ్నంబులకు అప్తమ
లగ్నంబెనిమిదవలగ్నమునివాహశు, కర్షణి-వివాహంబుచుశుభకార్యమునం
దు-మేముసేయునని గాదుసోపిత-ప్రమాథివత్వింకలగ్నగత్యోయదిలగ్నమనం
మండెనేదఁ పత్యోః-పలకుమ-ప్రదః శుభ్యప్రదంబైనదియనుట॥

శ్లో॥ ఆద్యేవర్యోశుకటికాశ్చతస్రపిషాణీకాః । విషనాణీసమా
యాక్తంతల్లగ్నంస్వధాత్యజేతు॥ టీ॥ ఆద్యేవరే-లగ్నంబునకుబూర్వ

మందును. బర మందును - చత్ర - నాయకై న - విషనాడికాః విషనాడిక
లై న-ఘటికాః-గడియలు-వర్ణ్యాః-విషపిరివది -విషనాడీసమాయుక్తం-ని
వఘటికలతోడగూడిన - తల్లగ్నం-అలగ్నమును - సర్వధా - సర్వప్రకారము
లచేత-తృజేత్ - విషవలయొననుట॥ *
విశేషః.

జ్ఞో॥లగ్నస్యాదౌ విషంశ్యక్తా వ్యవశ్యేత్-గ్నాశీ కారయేతు । లగ్నం
త్యేదివసంయుక్తంతల్లగ్నంపరివజయేత్ ॥ టీ॥ లగ్నస్య లగ్నముయొక్క -
అదౌ మొదటను-విషం-విషఘటికలను-తృక్తావ్య-విడిచిపెట్టి-వశ్యతు-ఆనం
తః మునం-అ-లగ్నం-త్యే-లగ్నపు పివ-ను-శక్త్యాశీ శుభకర్మ-ను-కారయే
తు చేయవలసినది-విషసంయుక్తం-విషఘటికాసహిత-జై న-తల్లగ్నమ్ అల
గ్నమును-పరివజయేతు-విడిచిపెట్టలయునుట॥ *..

ఖాజా-చక్రసమంఘ్రిభదోష్ఠః.

జ్ఞో॥వికామూర్ధ్వగతాంత్రయోదశతథాతిర్యగ్గతాస్థానవయే శ్రీవాచ
క్రమిదంబుడై పభిహితంఖాజా-చక్రంత్రతు । వ్యామతాదిషుమూర్ధ్వి
భంతుకథిగంతై ॥ కరేఖా-హాసూన్యర్యాచంప్రమసోద్ధిధో-గదితోద్భ
క్తాతవేగగ్రహ॥వా-మూలశూలగరిమావృత్తిపాతపూర్వగండాతి-ందవనిశే
షుసలైష్ఠిలేషు ఆవృత్తంప్రీత్య సాగృభద్రమూలమైత్రా ఖ్యోష్య
సురవర్ధభానిమూర్ధ్వి । చక్రకస్తావ్యవహారిమాద్యగప్రచుభక్తిం
యగస్తృతీయంవత్సరీయ స్త్రీతీయకమ్ । సమాంఘ్రి-భద్రస్యత్రవిజ్ఞే
యోధిష్య-ందలే॥ టీ॥వికామూర్ధ్వగతాం-చక్రపుగానొకరేఖచతథాఅప్ర
కారము-ప్రయోగశతిర్యగ్గతాః అక్షముగాఁబర మూడురేఖలను-స్థానయే
తు-యే-ప్రచవలసినది-ఇ-మ-శ్రీప్రకారముగాలిఖింపఁబడిన - రేఖాదశం
రేఖాచక్రము-ఖాజా-చక్రం-ఖాజాచక్రంబని-బుడై-పెద్దలచేత-అభి
హితం-చెప్పబడినది -త్రతు-అఖాజాచక్రచక్రమునందై-తే-వ్యామతాది
షు-వ్యామతముమొ-లై-నతోమ్ని-యోగములయందు-కథితం-చెప్పబడిన
భంతు-అయానతు-త్రమును-మూర్ధ్వి-చక్రశిరోభాగమునందున్వసించవల
యుత్ర-అప్రకారమునతు-త్రవివ్యాసముతోగూడినచక్రమునంద-యేకరే
ఖాసయోగి-ఒకరేఖయందుండినసూర్యచంద్రులున్ననక్షత్రములకు-మిధః
అనోన్యముగలిగిన - దృక్పాతః - దృష్టిప్రసరణము - ఎక్కాళః - యేకాగ్ర

గ్రహణోత్పాతభద్రోపః

బ్రో॥ గ్రహణోత్పాతభద్రోత్పాత్యం మంగళే శుభుశుభ్రయమ్ - యా
 వత్పరవిజాభుక్తం ముక్తంగధుక్తం ధన్యమ్॥ టీక॥ గ్రహణోత్పాతభద్రం గ్రహ
 ణోదయం జేననక్షత్రమును ఉత్పాతముపుట్టిన నక్షత్రమును మంగళే
 తు - వివాహకర్తయందైతే - ఋతుత్రయం - ఆరుమాసముల పక్షాంత
 ము - త్యాజ్యం ఒక వంశగీనవి - రచితా - సూర్యునిచాత - భుక్తం అనుభ
 వింపంబడిన - యావత్ - నక్షత్రంబంతయును - ధన్యమ్ - దహింప బడిన -
 తింధనమివ-కాన్తముగల-ముక్తంవిశువంబడి యున్నదియనుట॥ *

కూర్గవిధభద్రోపః-

బ్రో॥ క్రూరగ్రహణవంధ్యం క్రూరగ్రహసమన్వితమ్ | అఖిలక్షణం
 పంపగన్యం సురాబిందుయంతం యథా॥ టీక॥ క్రూరగ్రహణవంధ్యం - పాప
 గ్రహముచేత జేధింపంబడిననక్షత్రమును - క్రూరగ్రహసమన్వితం - పాప
 గ్రహముకొంగూడియుండు నక్షత్రమును - అఖిలక్షణం యావన్నక్షత్రము
 న్ను - సురాబిందుయంతం - సురాబిందువుగలసిన - పంపగన్యం యథా - పంప
 గన్యంబువలె-త్యాజ్యమ్ - వివాహోదిశుభ కార్యములయందు బరిత్యజించ
 వలయుననుట॥ *

బ్రో॥ క్రూరవిముక్తగంధం క్రూరగతం జ్వలితధూమితం పురతః - తేషాం
 కూర్గగతం శంకం సృజస్తకార్యేషు వర్జయేద్ధీమాన్॥ టీక॥ క్రూరముక్తం -
 కూర్గగ్రహముచేత - ఉపంబడిన - నక్షత్రము - దగ్ధం - దగ్ధంబనియు - క్రూర
 తః - క్రూరగత - క్రూరగ్రహముచుబొందియున్ననక్షత్రము - జ్వలితంబనియు -
 పురతః - క్రూరగ్రహధిష్ఠితనక్షత్రమునకుంబైననక్షత్రంబు ధూమితం - ధూమి
 తంబనియు - నేనింగవలయు - తేషాం అనెడు గ్రహములయొక్క - క్రూరగతం
 తాం - పాపగ్రహమిలితంబులై నియంతంబులును - నమస్తకార్యేషు - వివా
 హోదిశుభ కార్యంబులయందెల్ల - ధీమాన్ - బుద్ధిమంతుడగువాడు - వర్జయేత్
 పాత్యాగము సేయవలయుననుట॥ *

మహాపాతభద్రోపః

బ్రో॥ యస్మిన్దినే మహాపాతస్తద్దినం రిషద్ధయేత్ | అపి సర్వగ్రహోపేకం
 దంపద్యోర్మృత్యుకంఠజేత్॥ టీక॥ యస్మిన్దినే - యేముహూర్తదినమునందు
 మహాపాతః - వృత్తగ్ధిమాది దోషంబులు గలుగునో - తద్దినం - అదిగ్రహము

పరిష్కర్తయేత్ - త్యజింపవలయు - తత్ - అమహాపాతాపపీతంబైనదిసంబున
 ర్వగుణోపేతమపి సమస్తగుణులులతోడఁగూడియున్నప్పటికిని - సంపత్కృతిః
 జాయాపతులకుమృత్యునం - మృతికరంబైనది - భవేత్ అగుననుట || *

శ్లో || పరిత్యజ్యమహాదోషాః శ్చేషయోగ్యుదోషయోః | గుణాధికస్వ
 ల్పదోషంసకలంమంశ ప్రసమ్ || టీ || మహాదోషాః - ఈచెప్పినయేకవింశతి
 మహాదోషంబులు - పరిత్యజ్య - విడిచిపెట్టి - శేషయోః - మిగిలిన - గుణదో
 షయోః - గుణదోషంబులలోపల - గుణాధికమ్ - గుణముల చేతసాధికంబైన
 స్వల్పదోషం - అల్పదోషములుగలిగిన - సకలం - సమస్తలగుమున్ను - మం
 శ ప్రదంశుభకరంబులు || *

గుళికాయమకంటకార్థప్రహారకాలనిర్ణయః.

అహప్రమాణంవసుభాగితంవతద్వారానాథేప్రమాద్యభాగౌ | శేషంపడరి
 శంక్రమమీక్షణీయతనే స్తుభాగంగుళికాంవదింతి | శస్త్ర్యంబోగుళికాజ్ఞే
 యాగుర్వంశో యమకంటకః | అర్థప్రహారసేన్సమ్యాంశ శ్చాష్టాంశఃకాల
 సంజ్ఞః || టీ || అహః ప్రమాణం - పగటియొక్క - ప్రమాణము - వసుభాగితంబయి
 విడిచిభాగంబులలో - ప్రధమాద్యభాగౌ - ముఖ్యముగా మొదటిభాగములుత
 ద్వా నాథేఆదిపువారాధిపతియందగు మన్నది - శేషంపడరి - మిగిలిన
 యాష్టాంశములు - క్రమమీక్షణీయం - వసుసగాజూడందగినవి - శస్త్ర్యంగంతు
 శస్త్ర్యంశంబులు - గుళికాం - గుళికా కాలమునుగా - వదంతిజెప్పవస్తాడుఇది
 యమకం గాక - శస్త్ర్యంశః - శనిభాగముగుళికా - గుళికాకాలంబనియు - గుర్వంశః -
 గుగుభాగము - యమకంటకః - యమకంటకం బనియు - సౌమ్యాంశః - బుధ
 భాగముఅర్థప్రహారః అర్థప్రహారంబనియు - అర్థాంశః - సూర్యాంశము
 కాలసంజ్ఞకః - కాలంబనియు - జ్ఞేయఃయేతుంగవలయుననుట || *

యోతాప్రకరణమ్.

శ్లో || సంధాభిధానాస్తదయ స్తప్రార్థేభద్రాయభద్రాః కథితాయ
 మేవయాజయాగ్ధంయదివశ్చ మేవపూర్ణాఙ్గాఙ్గాఙ్గాంసగతంతురి కై || టీ || ప్రా
 ర్థేప్రాగ్గిగ్గాగ్గామునందు - సంధాభిధానాః - సంసలనసామముగలతిథయ
 ప్రతిధులున్న - యమేవ - దక్షిణిగ్గాగ్గామునందు - భద్రాః - భద్రతిథులు
 స్మి - భద్రాయ - శుభముకొరకు - కథితాః - చర్చించుదినవి - పశ్చిమేవ - పడమ
 టిసిక్కునకు - బోవడమునందు - జయాః జయతిథులను - ఙ్గాఙ్గాం - ఙ్గాఙ్గాం

త్రయందు-పూర్ణార్ధపుష్కలము - జయార్థం-విజయము-కోరకు-కథి
తా:- పలుకంబుచేసెనిది - ౧ క్షేమ-౩ క్షతిఖలయందై తే-నగతం-యేదిక్కు-నను
గమనముకూడవనుట || *

కీధిశూలాః

జ్ఞో|| ప్రతివన్నవమి పూర్వేత్వీతీయాశమో త్రరేత్వతీయైకాదశీచాగ్నో
చతుర్థాద్విదశవై యుతేపంచత్రయోదశీయామ్యేజలేపష్టిత్రయోదశీః స
ప్తమీశ్లామామాయపు ఆమావాస్యప్రమీశివేటి|| పూర్వే-ప్రాగ్విశయం
దు-ప్ర' పన్నవమీ-పాడ్యమివపములును - ఉత్తరే - ఉత్తరదిగ్భాగమునం
దు-ద్వితీయాదశమీచ-విదియశములును - అగ్నే - అగ్నేయమూలయం
దు-తృతీయైకాదశులును - నైఋతే-నైఋతిమూలయందు- చతుర్థాద్విదశ-
చతుర్ధిద్వాదశులును-యామ్యే-దక్షిణాశయం - పంచత్రయోదశి - పంచ
మీత్రయోదశులును-జలే-నడమటియందు-పష్టిత్రయోదశి-పష్టిత్రయోదశి
లును-వాయా-వాయవ్య మూలయందు-సప్తమీ-పూర్ణిమా - సప్తమీ-పాక్ష
మాస్యలును-శివే-ఈశాన్యమూలయందు|| ఆమావాస్యప్రమీ- ఆప్రమ్యమా
వాస్యలును-కీధిశూలనియెరుంగునది *

వారశూల.

జ్ఞో|| రపూర్వేశసోమావనగురుద్వితీణైతథానశ్చాద్భానుశుక్రాచి
నోత్తరేబుధమంగళే || టీ|| పూర్వే-తూర్పుదిక్కులయందు-శశిసోమావ-
మండేందువాదశములు రేండును-స-మనయోగ్యంబులుకావు - కథా-ఆప్ర-
కారమే - దక్షిణపుదిక్కులయందు-నగురుశి - గురువాసరిముయుక్త బుకా
దు-పశ్చాత్ - నడమటివిశయందు-భానుశుక్రాచ-భానుభాద్రవవారములు
రేండును-న-గననసమీచీరబులుకావు - ఉత్తరే-ఉత్తరావధము - బుధ-
మంగళే - సౌమ్య - గాంకవాదము-రేండును-యాత్రాశిక్రమి
కాకియొప్పుచు గునన నీమోక్షోక్తకారణయేను - సమీచీరయ
వారంబులు సమీచీరవారములైన పూర్వాయానావాంబు, రేండు, రేండు
శూలానంజ్ఞికంబైన దేవం దియిది ము, ప్ర - షేధికంబుమందు నది
తాత్పర్యము||

జ్ఞో|| శనిగురుశ్చాస్యగ్నేయేసోమశుక్రాచనైఋతే-జా-తృతి
వామ్యేబుధఈశాన్యవిశవ|| టీ|| అగ్నేయే-అగ్నేయభాగమునందుశని

గురుశాస్త్రపి-గురుమంగళవాళములున్ను. నైఋతి-నిరుతిభాగమునందు-సోమశుక్రావతి-ఇందుభాగవతములును-వాయువ్య-వాయువ్యమూఁయుందు-కుజాదిత్యవ-భాస్వంతారకవారములురేండును-ఈశాన్యవివద-ఈశాన్యమూలయందును-బుధ-సౌమ్యవారముచ-త్యాజ్యాః గమనవర్జనీయంబులు. అనఁగా నీ యీవారములీ యీ దిక్కులయందు గమనవిషయమైవారశూలలనియెరుంగవలయు॥ *

వారశూలాభంగశ్శ్.

శ్లో॥ ద్వావింశతిగ్రరౌచైవద్వాదశేందుజభౌమయోఃపరిహారశశ్శ్ గౌభానామందేంద్రోశ్చాప్తనాడికాః॥ వారశూలా ఇమాస్త్యాజ్యా శ్శేషంగమనభోభనమ్ ॥ టీ॥ గురౌ-గురువారమునామ-ద్వావింశతి- ౨౨ - గడియలను ఇందుజభౌమయోః-చంద్రమంగళవారములయందు-ద్వాదశ-౧౨ - గడియలును-భృగౌభానావ-భానుభాగవవారముల రెంటియందును-వచ-౨౪-౧౪-గడియలును మందేంద్రోశ్చ - ఇందుమందవారముల రెంటియందు - అప్తనాడికాః-౮-౧౨ గడియలును-వారశూలాః-వారశూలలనుపేరుగలవి- ఇమా- ఈ వారశూలలు-త్యాజ్యాః-యాత్రయందువర్జింపఁదగినవి-శేషమ్-మిగిలినఘటికలు గమనభోభనంచంద్రయాణంబునకు శుభకుంబులగును-అనిగానీయీవారిములయందున్నేసి గడియలనుబడిచి పెట్టిమిగిలినఘటికలయందుగమనము సేయవలయునని తాత్పర్యము॥ *

దిగ్ద్వారఫలమ్.

శ్లో॥ అంగారకేప్రాగ్గమనంవలాటస్సౌమ్యశనాదక్షిణమర్ధలాభః॥ గురౌబుధేవాగిశికార్యసిద్ధివౌభృగౌచోత్తరధాన్యలాభః ॥ టీ॥ అంగారకే-మంగళవారమునాడు-ప్రాగ్గమనం-తూర్పుదిశనుగూర్చిప్రయాణముసేవితే-లాభః-నవీరస్త-స్తారలాభములుగును-సోమేశనా-ఇందుమందవారములయందు-దక్షిణం-యాక్షుదిగ్దానంబయ్యెనేని - అర్ధలాభః-ధనలాభముగలుగును-బుధే-గురౌ-బుధగురువాళములయందు - అవాగిశి-పశ్చిమదిగ్గమనంబుసేసినచే-కార్యసిద్ధిస్సోదిష్టప్రయోజనంబుగ ఫలంబగును-రవౌభృగౌవ-భానుభాగవవారములయందు-ఉత్తరధాన్యలాభః- ఉత్తరదిక్కుప్రాసంఖవతిలైనది - ధాన్యలాభంబుగలుగునని తెలియవలయుననట॥ .. *

యావ- తడియాయును- పంచమీ- పంచముయును-తథా- ఆప్రకాశము-నప్ర
విగా- సప్తమియును-దశమి-దశమియును-యేకాదశిదైవి-యేకాదశియు
ను-త్రయోదశీ-త్రయోదశియు-నీయేకుటిధుబున్ను-యాత్రాస్థిమ్-గ
మనసిద్ధిని-కుప్వంతి-చేయుచున్నవి-యది-విచారింపగా-కృష్ణివా-కృష్ణ
పక్షమునందైననుశుక్లేవాశుక్లపక్షమునందైనను-చతుర్దశీ-చతుర్దశి-ష్టన
యా-గమనమునంకుత్యజింపదగినది-పౌర్ణమాస్యాం-పున్నమయంకము-
అమాయాంచ-ఆవవనయంకును-కదాదన-ఒకానొకప్పుడున్ను-నగం
తవ్యమ్-గమనముసేయనుచితంబుగాదనట|| *

శ్లో|| ఇం బ్రేక్షధియమేతైలంవారుణెగుడమేవచ|ఉత్తరేక్షిమాజ్యం
చవారదోషానివిద్యతే||టీ|| ఇం బ్రే-తూర్పుదిక్కునుగూర్చిపోవు నెడల-ద
ధిపెగునును-యమేదక్షిణదిశయంకు-తైలమ్-నూనెను-వాసుణే-పశ్చ
మదిగ్యానమునంకు-గుడమేవచ-బెల్లిమునున్ను-ఉత్తరేక్షిత్రరదిక్కుయం
కు-క్షిరం-పాలును-ఆజ్యం-నీతినిన్ని-దానముసేయవలయు-నాప్రకౌ
రముదానము-సేయగా-వారదోషావాఙ్మతదోషము-సర్వతే-లేదనుట||

వర్జయాణయోగ్యనిర్వృత్తాః,

శ్లో|| మృగాశ్వికీపుష్యపునర్వసూదహస్తానురాధాశ్రవణామూలా
ధన్వంతరేవత్యతిలేప్రయాణేఫలంబభేచ్ఛీచ్ఛుః||టీ|| మృగాశ్వినీ
మృగశిరశాశ్వసులును-పుష్యపునర్వసూద-పుష్యమిపునర్వసులునుహస్తా
నురాధాశ్రవణానిహస్తామూరాధాశ్రవణనక్షత్రములును-మూలామూ
లయును-ధన్వంత-ధన్వయును-రేవతి-రేవతియనునీపదితారలను-అభితే-ప్ర
యాణే-సకలయాత్రలయంకు-శస్తాః-ప్రశస్తంబులైనవి-గాననీనక్షత్ర
ములయంకు-గమనముసేసింట్లులైతే-ఫలమ్-స్వప్రయోజనఫలమును-శీఘ్ర
గవర్తం-వేగదలగనిచ్చుటయను-లభేత్-లభించుననుట|| *

శ్లో|| కృత్తికాభిషాంబుజైవత్యక్రిపూర్వకాః|సప్రశంకూపితా
వైష్ణవశేషాస్సవ్యర్థ్యతారకాః||టీ|| కృత్తికాభిషాంబుజైవత్యక్రి
పూర్వకాః-కృత్తికాభిష్యాశ్రేషాః-శాశపుష్పపూర్వాషాఢాపూర్వాభా
ద్యులున్ను-కృత్తికం-ఆక్రమణ-నీయేనిమిదినక్షత్రంబులు-నూపితాః-నింకి
వబడినవియననగాధమంబులు-శేషాః-మిగిలినవి-మధ్యతారకాః-మధ్యమక్ష
త్రంబులు-న్యూ-అనుచున్నవియనుట|| *

బ్రో॥ ఉత్తమంతాంత్యభాగైశ్చమధ్యమేకుధ్యమేతథా ఆవ్యంహీనం
యథాపాదంతకంశుతిశాస్త్యజేత్॥టీ॥ అంశబంధైః-ప్రయాణయో
గ్యంబులైననుత్త్రంబులలోనాఁవపాదము - ఉత్తమమ్ - ఉత్తమంబైనను.
తథా-ఆప్రకాశము-మధ్యమే-మధ్యమంబులైననుత్త్రంబు - పాదంబులు - మ
ధ్యమే మధ్యమంబులైనను - ఆవ్యమ్ - మొదటిసంఖ్య - హీనం - అవ్యంబైన
ననియథాపాదం-పాదాంత్యభాగంబు గాకయుండునటుల-తరం - ఘటికాః -
అయాహీః పాదఘటికంబు-స్వజేత్ విషయం-యననుట॥ .. , ... *

నక్షత్రసూత్రాః-

బ్రో॥ పూర్వే జ్యేష్ఠదవత్తేచగ్రాః శాశ్వతగతిశాశ్వతిమేపుష్యరోహి
శ్చౌహస్తాఫల్గుచోత్తరేయేత్వత్త్రైశూలాయాంనయాత్రాపునరా
గమా॥టీ॥ పూర్వేద్రాద్విశయాంశ-జ్యేష్ఠదవత్తేచ- జ్యేష్ఠగతిః-క్షత్ర
ములును-దక్షిణ-గతిః-పున-యి-క్ష-శ్రవణాశ్వనీ-శ్రవణాశ్వనీనక్షత్ర
ములున్న - పశ్చిమే పడమటకడయందు-పుష్యరోహిశ్చౌ- పుష్యమీరోహి
నీనక్షత్రములున్న- ఉత్తరే - ఉత్తరదిశయందు-హస్తాఫల్గునీచ-హస్తా
ఫల్గునీనక్షత్రములున్న - నక్షత్రసూత్రాలనియెటుండునది-యేత్వత్త్రైశూ
లాయాం - ఈచెప్పినక్షత్రసూత్రాలయందు - యాత్రాపునరాగమా- ప్ర
యాణమైగిరిగివచ్చుట - సంభవించునటు॥ .. , ... *

లగ్నాదుః-

బ్రో॥ చరలగ్నేచిగంతవ్యంద్విస్వభావేసచాన్యమైః-లగ్నేద్ధిరేవగంతవ్యం
యాత్రాయాంయేనుమిచ్చతాః॥టీ॥ యాత్రాయాంప్రయాణమునంత
మనిచ్చతాః-శలమువిద్యయించుపురుషునిచేత-చరలగ్నేచ-చరలగ్నమునం
బు - గంతవ్యం-పోవగినది - ద్విస్వభావే - ద్విస్వభావరాశియందు - సచా-
విల్లిప్పుడు - న్యమైః - రాజులచేత - గంతవ్యం - నిధుంపడగినది - ధి రేల
గ్నే-ధిలగ్నమునందు-నగంతవ్యం-ప్రయాణమే-పోవగినదిగాదనుట॥ ... *

బ్రో॥ దిగీశాస్సూర్యశుక్రాగ్రహహ్వరీంబుష్టసూర్యభిశ్వరేలబా
టస్థేయాతుర్బుధిరాగమః॥టీ॥ సూర్యశుక్రాగ్రహహ్వరీంబుష్టసూర
యరవిశుక్రాంగారకరాహువుండేందుభుధబుహస్పతులు-దిగీశాః-చా
గాదిదిక్పశులగుచుండుదుదిగీశ్వరే-దశనాభుడులలాటస్థేనతి-లలాటము

నిండు పక్షం గా-యాతుః ప్రయాణము సేయువానికి- నవున రాగమః పునరాగమ
నముగలుగ నేరక్ష-అన గా-సూక్ష్మశుక్రజరాహవశైలేశ్వరచక్రబుధశురు
పులీయోనిమిషక్రహములున గ్రహ బుగాఁ బ్రా-గాదిచక్ర-లకధిపతులై దనరి
యాచిక్ష్కులై మరుచూచుచుండ గానాదిక్కు-నందో గాదని తాత్పర్యము॥ .. *

ಲಲಾಟ ಯೋಗ.

పో॥౬౫ స్థానాభాసగఃప్రాచ్యాంశియాశుగ్ధలాటకః॥ ద్వాదశైకా
 దశైశుక్ర ఆగ్నేయాంశులలాటకః॥ ౧౪ మధ్యంశుజోలగ్నాద్వామ్యాంశు
 లలాటకః॥ నవమాప్తమగోరాహురైర్ముఖ్యాంశులలాటకః-లగ్నాత్, ప్రమ
 గస్యోరిఃప్రశీచ్యాంశులలాటకః-పట్నంశుమగతశ్చగ్రద్వాయవ్యాంశుల
 లలాటకః-చతుర్థస్థానస్యోమ్యుత్తరస్యాంశులలాటకః-ద్విస్థానగతోజీవితా
 గ్యాంశులలాటకః॥ ౧౫॥ భాసగః-సూర్యుః-లగ్నస్థః-ప్రయాణలగ్నంబునం
 దుండేనేని-ప్రాచ్యాంశి-తూర్పుదిక్కున-యాతుః-ప్రయాణగ్రథలలా
 టకః-లలాటయోగము-శుక్రశుక్రము-ద్వాదశైకాదశే-గమనము-హూ
 త్రంబునకే కాదశ ద్వాదశంబులయందుండినటులే తే-ఆగ్నేయాంశ-ఆగ్నే
 యమూలయందు-లలాటకః-లలాటయోగము-లగ్నాత్-యాత్రాముహూ
 ర్తంబునకు-కుజః-అంగారకుడు-దశమస్థః-విదియవస్థానమునందుండేనేని-
 యామ్యాంశు-దిక్షిణదిక్కునందుండే తే-లలాటకః-లలాటయోగము-రా
 హురాహువు-నవమాప్తమగః-ఎనిమిదితోమ్మిదవయింటనున్నట్టులే తే-నైశ
 త్యాంశు-నిరుతిమూలయందుండే తే-లలాటకః-లలాటయోగము-సౌమ్యః-శనైశ్చ
 రంకు-లగ్నాత్ప్రతుగః-ప్రస్థానలగ్నంశు నేడవయింటనుండేనేని-ప్రతీ
 చ్యాంశ-పడమరదిక్కు-యందు-లలాటకః-లలాటయోగము-చంద్రః-చం
 ద్రుంశుపట్నంచమగతః-విశ్వయాజువరాసులనొప్పేనేని-వాయవ్యాంశు
 వాయవ్యమూలయందు-లలాటకః-లలాటయోగము-సౌమ్యః-బుధుఁడు-చ
 తుర్థస్థానగః-నాలవయింటనుండగా ఉత్తరస్యా-ఉత్తరదిశయందు-లలాటకః
 లలాటయోగము-జీవః-గురుడు-ద్విస్థానగతః-రెండవమూడవస్థానబు
 లనుండగా-విశాన్యాంశు-శిశాన్యాదిక్కు-యందు-లలాటకః-లలాటయో
 గంబుగలుగుచు-అనంగానీతిక్కులకీయధిపతులుప్రయాణలగ్నంబునకాయా
 స్థానంబులయందుండిరేనియాదిక్కులకు-లలాటయోగము-సంభవించునట్టి
 యోగంబునందుప్రయాణముశుభంబును॥

శుక్రమాధ్యాసదోషః,

జ్ఞో|| మూఢేశుక్రేతాగ్యహానిః ప్రశుక్రేషరాజయః|| ప్రతీంకుజకృతా
దోషాహంతి ప్రత్యాంవవచ|| టీ|| శుక్రే-శుక్రకుండ-మూఢే సతి- అన్తంగతుడ
గుచుండునన- గా శుక్రమాధ్యామునందు- తాగ్యహానిః - ప్రయోజననాశనంబు
గును- ప్రతిశుక్రే-శుక్ర డెదుగుచుండగా- పరాజయః - పరులవలననోట
మిసంభవించును- ప్రతీంకుజకృతః ప్రతిబుధజాతంబైన- దోషః- దోషమును
ప్రత్యా ఎవచ- ప్రత్యం గారకదోషమును - హంతి- ప్రయాణకర్త గొట్టు
చుండునదియగుట. *

శ్రుతిశుక్రభంగః.

జ్ఞో|| ఎక గ్రామే కతుశ్శలే వివాహే యజ్ఞకర్తృణి | దర్శి యే రాజకల
హేప్ర శుక్రం నవిగ్యతే || టీ|| ఎక గ్రామే - ఒక యూగుగ్రహప్రవేశమునం
దును- చతుశ్శాలే-చతుశ్శాలయంకమ- వివాహే- వివాహమునందు- య
జ్ఞకర్తృణి- యాగమునందును- దర్శి యే- దర్శియై కాలమునందును- రాజకల హే
రాజయ్యములయందును ప్రశిశుక్రం - ఎదురుచుక్క వాలుదోషము- నవి
గ్యతే- లేదని తెలియవలయునగుట|| *

జ్ఞో|| త్రికోణకేంద్రగాస్సామ్యాః శ్రూరాస్త్రాయారిగాయది | యా
త్రా సిద్ధిర్భవేత్పృష్టేశవేరోదనవర్జితే || టీ|| సామ్యాః - శుభగ్రహములు త్రి
కోణకేంద్రగాః శే త్రికోణములయందుండగా- శ్రూరాః- పార్శ్వగ్రహము
లు- త్రాయారిగాయది తృతీయలాభవప్రస్థానంబులయందుండగాను- రో
దనవర్జితే - ఎరువు లేనట్టి- శవే- పీఠగ-ధృష్టే సతి - ఎరుగవడుచున్నండగా
యా త్రా సిద్ధిః- ప్రయాణసిద్ధి వేత్ - ఆగుచుదివిధ బుగాయా త్రా ప్ర
కరణంబుముగి నెరుట|| *

తారాబలమ్.

జ్ఞో|| జన్మనతు ప్రచారభ్యంత్యభాంతం చ గణ్యతే | నవసంఖ్యా హరద్భా
గం నవతారాః ప్రకీర్తితాః || టీ|| జన్మనతు ప్రచారభ్య- జన్మనతు ప్రముమోరలు
కొని- నిత్యభాంతంచ- నిత్యనతు ప్రవర్తంతమును - గణ్యతే- లెక్కింపబడి
సద్భవకము- నవసంఖ్యా హరద్భాగం- తొమ్మిదింటహాని చినభాగముగలదియ
గుచుండగా శేషించినసంఖ్యలు- నవతారాః- తొమ్మిదివతారలని- ప్రకీర్తితాః
చెప్పబడినవియగుట|| *

జ్యోతిషస్తంభవిష్ణువర్ణము ప్రత్యక్షాధనవైధనమ్ మిత్రంభగమమైత్రం
చనవతారాః శ్రీ రితాః టీజన్త-జన్త తాగయనియు-సంపత్ -సంప తాగయని
యు-విపత్ -విప తాగయనియు-యేమ ప్రత్యక్షాధన వైధన-యేమ- యేమ తా
రయనియు-ప్రత్యక్ష-ప్రత్యక్ష తారయనియు- సాధన- సాధనతాయనియు-
నైధనం-నైధనతారయనియు-మిత్రం-మిత్ర తాగయనియు-వరమైత్రం
పరమమైత్ర తారయనియు- నవతారాః - ఎకాదిగా దొమ్మిదితారలుక్రమేణ
జన్తాదిక్రమంబుగా- శ్రీ రితా-చెప్పంబడునవియునుట|| *

జ్యోతిషస్తంభహనాశాయ సంభవంభవయేనచ । విశచ్చకార్యనా
శాయ యేమయేమస్థితేభవేత్ । ప్రత్యక్షకార్యనాశాయ సాధనం కార్య
పాధనై నైధనం నిధనైపి - మిత్రంభగమసంపదపరమైత్రంభగమద్వా
తారాబలమిత్రమాత్ । టీజన్తభవ-జన్త తార-దేహనాశాయ-విరనాశన
ముకొఱకు-సంపత్ - సంపత్తార- సంపదపర-విశ్వస్థముకొఱకును-విపత్
విపత్తార- కార్యనాశాయ-కార్యనాశనముకొఱకును-యేమ-యేమ తా
ర-యేమస్థితే-కుశలముకొఱకును-ప్రత్యక్ష-ప్రత్యక్ష-కార్యనాశాయ-
ప్రయోజనహానికొఱకు-భవేత్-అయ్యేని-సాధనం సాధనతార-కార్య సాధ
నై-ప్రయోజనసాధనమునందు-నైధనం-నైధనతార-నిధనైపి మరణయునం
దును-మిత్రం-మిత్ర తార - సుఖసంపద-భాగ్యసాఖ్యములయందు - వరమై
త్రం-పరమమైత్ర తార-సుఖసంపద-భాగ్యమునందు-స్వాత్-అగును-ఇతిక్రమాత్-ఇ
తైః సంపద-తారాబలం-తారాబలమును-వింద్యాత్-యేమంగవలయుననుట||

తారాధిపతయః.

జ్యోతిషస్తంభరోహిమకరమతస్సైంహికేయస్సరేజ్యః కేతుశ్చంద్రో
దిగంబుతో భాగవో భూమిపుత్రః । తాపంబాభంక్షతిభృతిలయానీ- రిహాని
ప్రమోదాస్తుత్వంతారాబలం సదిశంతేదిశంతిక్రమేణ|| టీజన్తని-జన్త
తారయందు - అర్కః - సూర్యుడు - హిమకరమతః - సంపత్తారకుబుధుడు-
సైంహికేయః-విపత్తారకురాహువు-సరేజ్యః-యేమ తారకు బృహస్పతి
కేతు-ప్రత్యక్షతారకుం గేతువు-చంద్రః-సాధనతారకునోము-సదిగంబు
నైధనతారకుమందుండు భాగవః-మిత్రతారకుశక్రమ-భూమిపుత్రువరమ
మైత్రతారకుకుజుడు-వీరధిపతులగుచుందురు-తే- అయధిపతులు- శ్రమే
నిక్రమంబుగా- తాపం-సంతాపమును-బాధం-శ్రవ్యబాధి ముందుతధృతి

యా-తు-నాశమను-ప్ర-దై-వములయా-శ్చ తిని-కీర్తిహనిప్రమో-
 దా-కీర్తి-యశస్సు-హని-ప్రయోజననివృత్త్యము-ప్రమోదా-స-
 తోవము-మృశ్యం-మ-ణమును-అ-గోచనం-ప్రత్యసమున్న-దిశం-
 ఇచ్చుచున్నానుట|| *

తారావాహనాని-

జ్ఞో|| యూరహయమేషాశ్చగజవాయసజంబుకాః|| మృగేం ద్రోజై న
 తేయశ్చహంసస్సృగస్తభానిమా|| టీ|| జన్మభాషిమ-జన్మతారమొదలైనతా-
 రలయంక-యూరహయమేషాశ్చ-మయూర-నెమలివాహనము-గట్టము-
 ను-మేషాశ్చ-మేకయును-గజవాయసకంబుకాః-గజ-ఏనుగును-వాయస-
 కా-మును-జంబుకాః-నక్క-యమ-మృగేంద్ర-సింహమును-వైనతేయశ్చ-
 గరుక్షతుఁడును హంస-హంసయును-వాహనాని-వాహనములు-నూర్తి-క్ర-
 మముగానగుచున్నవియనుట|| *

తారావాహనఫలము-

జ్ఞో|| మయూర్చమసప్రాపంహయోలాభార్థసంబదౌ|| మేషస్త్రులహం
 వైవశాజ్యప్రాప్తింజన్మభావానసకార్యనాశంకజంబుకస్సుఖమేవద
 సింహవాః|| ణగయంచైవజైనతేయస్సఖంబహు|| హంసశ్చకార్యవిప్రం
 శంవాహనాపిఫలంబైతో|| టీ|| మయూర్శ్చ-నెమలివాహనము-మనస్తాపం
 నునస్సంతాపమును-హంస-గట్టపువాహనము-లాభార్థసంబదౌ-లాభధన
 సంపత్తులను-మేష-మేషవాహనంచై-తే-కలహంచైవకయ్యమును-తథా-
 అప్రకారము-గజ-ఏనుగువాహనము-రాజ్యప్రాప్తింకజ్యలాభమును-
 వాయస-కా-వాహనము-కార్యనాశంక-కార్యహాని-జంబు-సృగా-
 లవాహనము-సుఖమేవద-సౌఖ్యమునున్న-సింహ-సింహము-రణధయం
 చైవ-సమర్థతనిన్ని-వైనతేయ-గరుడవాహనము-బహుసుఖం-విశేషసౌ-
 ఖ్యమును-హంసశ్చ-హంసవాహనమును-కార్యవిప్రంశంప్రయోజన
 ప్రస్థలమును-కరోతి-సేయునంకును-ఏవమ్-యిద్విధంబుగా-వాహనా-
 నిఫల-వాహనానిఫలము-బభేత్-లభింఘనము|| *

ప్రంధాతరే.

జ్ఞో|| జన్మతేనప్రగావ్యస్యస్మిన్ప్రవివరిస్తృతా|| ప్రత్యగేనైధనేవా
 ప్రానింక్యాశ్శేషాశ్చభావహా|| టీ|| జన్మతారయందు-సప్తనావ్యతి-ఎ

దుగడియలను-వివశి-వివ తారయందు-శిశ్రు-మూడుగడియలను-ప్రత్యగే-ప్రత్య తారయందు-నైధనేవ-నైధవతారయందును - ఆష్టా- ఎనిమిదిగడియలును-౧౦ద్యూః-౧౦౦౦౦౦గినిదియె-ప్రత్యతా-చెప్పించినవి-హ్యః- అగుచున్న వి-శేషః-మిగిలినఘటికలు-శుభా-హః-మంగళకరంబులనుట|| *

జ్యోతిషస్త్రీపంచసప్త-ఖ్యాసారాద్విప్లవప్రదాః! తద్దోషపరిహారాయ దద్వాచేతస్విజాతయోశాకంశుడంచలవణంసతిలంకాంచనంక్రమాక్షుః! ఒప దిప్రత్యగేచైవచ-మంచాద్యకంచిహా । సోవృష్టస్వర్ణగతశ్చంద్రశుభద స్సర్వకర్మసు||టీ||జస్త్రీపంచసప్త-ఖ్యాః-జస్త్రీవిత్త్రీత్తజ్జైధనంబులనుపే రుగల-తారాః-తారలు-విప్లవ-ప్రదాః-విప్లవంబులైనఫలంబులనిచ్చునవి-న-కా వుతద్దోషపరిహారాయ-ఆజ్ఞాసితారాదోషపరిహారమైద్విజాతయే - బ్ర హ్మణునికొరకు-క్రమాత్ - క్రమముగా - ఎతత్ - ఈచెప్పగల-శాకం-శాక మును-గుడుచ-గుడుమును-లవణం-పుష్పయ-సతిలం తిలసహితంబగు - కాంచ నం-హి-జ్యమును-దద్వాత్ - దానమివ్వవలయు-చరణంచాద్యకంబునా-వర హ-మైత్రజస్త్రతారలువిహాగా-వివశి-వివతారయందును-ప్రత్యగేచ-ప్రత్యకా రయందును-సోవృష్టస్వర్ణగతః - సోవృష్టస్వర్ణ త్రములయందుండినచంద్రః - చంద్రుడు-చర్యకర్మను-సకలశుభకర్మయందు-శుభః-మంగళ ప్ర దండనుట|| *

చంద్రబిమ్.

జ్యోతిషస్త్రీపంచసప్త-ఖ్యాసారాద్విప్లవప్రదాః! తద్దోషపరిహారాయ దద్వాచేతస్విజాతయోశాకంశుడంచలవణంసతిలంకాంచనంక్రమాక్షుః! ఒప దిప్రత్యగేచైవచ-మంచాద్యకంచిహా । సోవృష్టస్వర్ణగతశ్చంద్రశుభద స్సర్వకర్మసు||టీ||జస్త్రీపంచసప్త-ఖ్యాః-జస్త్రీవిత్త్రీత్తజ్జైధనంబులనుపే రుగల-తారాః-తారలు-విప్లవ-ప్రదాః-విప్లవంబులైనఫలంబులనిచ్చునవి-న-కా వుతద్దోషపరిహారాయ-ఆజ్ఞాసితారాదోషపరిహారమైద్విజాతయే - బ్ర హ్మణునికొరకు-క్రమాత్ - క్రమముగా - ఎతత్ - ఈచెప్పగల-శాకం-శాక మును-గుడుచ-గుడుమును-లవణం-పుష్పయ-సతిలం తిలసహితంబగు - కాంచ నం-హి-జ్యమును-దద్వాత్ - దానమివ్వవలయు-చరణంచాద్యకంబునా-వర హ-మైత్రజస్త్రతారలువిహాగా-వివశి-వివతారయందును-ప్రత్యగేచ-ప్రత్యకా రయందును-సోవృష్టస్వర్ణగతః - సోవృష్టస్వర్ణ త్రములయందుండినచంద్రః - చంద్రుడు-చర్యకర్మను-సకలశుభకర్మయందు-శుభః-మంగళ ప్ర దండనుట|| *

జ్యోతిషస్త్రీపంచసప్త-ఖ్యాసారాద్విప్లవప్రదాః! తద్దోషపరిహారాయ దద్వాచేతస్విజాతయోశాకంశుడంచలవణంసతిలంకాంచనంక్రమాక్షుః! ఒప దిప్రత్యగేచైవచ-మంచాద్యకంచిహా । సోవృష్టస్వర్ణగతశ్చంద్రశుభద స్సర్వకర్మసు||టీ||జస్త్రీపంచసప్త-ఖ్యాః-జస్త్రీవిత్త్రీత్తజ్జైధనంబులనుపే రుగల-తారాః-తారలు-విప్లవ-ప్రదాః-విప్లవంబులైనఫలంబులనిచ్చునవి-న-కా వుతద్దోషపరిహారాయ-ఆజ్ఞాసితారాదోషపరిహారమైద్విజాతయే - బ్ర హ్మణునికొరకు-క్రమాత్ - క్రమముగా - ఎతత్ - ఈచెప్పగల-శాకం-శాక మును-గుడుచ-గుడుమును-లవణం-పుష్పయ-సతిలం తిలసహితంబగు - కాంచ నం-హి-జ్యమును-దద్వాత్ - దానమివ్వవలయు-చరణంచాద్యకంబునా-వర హ-మైత్రజస్త్రతారలువిహాగా-వివశి-వివతారయందును-ప్రత్యగేచ-ప్రత్యకా రయందును-సోవృష్టస్వర్ణగతః - సోవృష్టస్వర్ణ త్రములయందుండినచంద్రః - చంద్రుడు-చర్యకర్మను-సకలశుభకర్మయందు-శుభః-మంగళ ప్ర దండనుట|| *

నకు శ్రీమ-ప్రమాణవివాహసీమంతోపనయనాన్న ప్రాశనములయందును
బిడ్డారంభమ విద్యారంభమునందును - తాదాబలంతారాబలము ఇందువలె
చంద్రబలమువలె ప్రధానం ముఖ్యమయి ట|| *

వాసుప్రకరణమ్

జ్యోతిశ్శాస్త్ర తేతదనవాస్తులక్షణంపూర్వశాస్త్రమునుస్మృత్యయత్తుతః
మూఢదోషరహితేధమాసితత్ప్రాప్తిభేతపక్షనేశుభోదయః|| టీ|| తదనంతర
సంతరఃకున-పూర్వశాస్త్రం-వ్రథమశాస్త్రమును. అనుస్మృత్య ఆనుసరించి
యత్తుతః-ప్రయత్న పూర్వకముగావాస్తులక్షణమ్-గృహనిర్మాణమువత్కృ
తే-చెప్పంబుపడున్నది-అథ - సిమ్మటమూఢదోషంహితే-గురుశుక్రమాఢ్య
దోషంబులేనిమాసి-మాసమునందును-సుక నె -పంచాంగశుద్ధిసమునంలి
శుభాశయే- శుభలగ్నంబునందు- లెత్ - అగృహనిర్మాణము-నిప్రాభేత
ఆంబిందవలయునట|| *

జ్యోతిశ్శాస్త్రం స్థాపంచైత్రధరలాభశుభప్రసాదైశాఖేశుభం
వింద్యాజ్యేషేతమరిణంధ్యవమ్ | ఆషాఢేగోకులహంతి శ్రావణేశ్వర్య
విర్జమ్ భాగ్యసేవగపిఠాపిచాశ్విజేకలహంతధా | శార్దూకాంధసలాభ
స్యాన్యాశ్శేషేదనతయః | పుష్యేచాగ్నిజాయంత్యంమాఘేతబహు
పుత్రదయః-పూర్ణనెతనుగాశస్యాన్తాసానాంచఫలాఫలం|| టీ|| ప్రే-చై
త్రమాసమునందు-గృహ-సంస్తవ-ప-గృహనిర్మాణారంభము-రసలాభ శు
భప్రసాద-ధనప్రాప్తిగూఢ బెన-శుభములిచ్చుర- నైశాఖేత-నైశాఖ
మాసముందైతే శుభంశుభమువింద్యాత్ - తెలియవలయు-చేష్ఠేతు-
జ్యేష్ఠమాసమునందు-మరిణం మృత-ధృవం-విశ్వయముగాలుగును- ఆషా
ఢే-ఆషాఢమాసమునందు-గృహ-సంస్తాపనం గృహోకలభము-గోకులంశూన
మూహము-హంకొట్టమిన్న- శ్రావణ-శ్రావణమాసమునందు- చృ
త్యవృన్-పరిచారక జనసమ్మర్థియు-భాగ్యవే-భాగ్యవకమానమందు-రో
గపిఠాపిచ-వ్యాధివృధలును-తథా - ఆప్రకారము-ఆర్ద్రజే ఆర్ద్రయుజమా
సమునందు-కలహం-య్యమిను-కౌర్తిక-కౌర్తికమాసమునందు-ధనలా
భ-ధనలాభమున్న - సౌమ్య - అగును. మౌగ్ధశ్రే- మౌగ్ధశ్రీవమాసమునం
దు - ధనతయః - ధనగానమున్న పుష్యేన - పుష్కమాసమునందు- అగ్ని
ధయః - అగ్నిశ్రేయమున్న మౌఘేన - మౌఘమాసముందైతే-బహుపుత్రి

కం-అనేకపుత్రప్రాప్తియుక్తుఘ్నసేవ-ఫాల్గునమాసగుండు-తననాశః -
శరీరనాశనముక్తుస్యాత్ - అగు-మాసానాం-చ - చైత్ర-దిద్వాదశమా
సములయొక్క-ఫలాఫలంశుభాశుభఫలముగలుగుచుండుననగానీయీమా
సంబులయందునూతనగృహారంభము సేసి రేనియూ యీఫలంబులుల్భం
బులగునకుట॥ *

జ్యో॥ గోకర్కహరికుంభాజతౌలికీటమృగస్థితే । దివాకరేగృహారంభః
పుత్రప్రాప్తాభివృద్ధిదః॥ టీ॥ దివాకరే-సూర్యుడు-గోకర్కహరికుంభాజతౌ
లికీటమృగస్థితే-నత-పుష్యకటక సింహకుంభ మేషతులావృశి కమకరరా
సులయందుండ గా-గృహారంభః - నూతనగృహారంభము-పుత్రప్రాప్తాభి
వృద్ధిదః-పుత్రప్రాప్తసంతానాభివృద్ధిం గలుగజేయునది ॥ *

జ్యో॥ స్థిగరాశిగతేసూర్యేగృహార్తిసుఖోభవం । చరేతువధ్యమందిం
ద్వాదశస్వభావేతునిందితం॥ టీ॥ సూర్యే - సూర్యుడు - స్థిగరాశిగతే-సతిస్థి
గరాసులబొందియుండ గ - గృహకర్త - నివసగృహనిర్మాణము-సుఖోభవం-మి
క్కిలిశుభకరం-చరేతు-చరలగ్నమునందైతే - వధ్యమం - వధ్యఫలప్ర
దంబనియు-ద్విస్వభావేతు-ద్విస్వభావగాశియందైతే - నిందితం-నిందింబ
డునదియనియు వింద్యాత్ - తెలియనలయునన గా-గృహనిర్మాణవిషయమైస్థి
గరాసులు త్రమంబులు-చరరాసులవధ్యమంబులు-ద్విస్వభావరాసులధమం
బులనితాత్పర్యము॥ *

జ్యో॥ గురుభాగ్గవయోర్మౌఢ్యేబాల్యవార్ధియోరపిచాతుర్తాస్యాంశూ
స్యమాసేగృహకర్తనకారయేత్ - టీ॥ గురుభాగ్గవయోః - గురుశుక్రలయొ
క్క-మౌఢ్యే-మూఢత్వంబునందును - బాల్యవార్ధియోరపి - శిశుత్వవృద్ధత్వ
ములయందునుచాతుర్తాస్యాం - చాతుర్తాసములయందును-శూన్యమాసే
శూన్యమాసమునందును - గృహకర్త - గృహనిర్మాణకృత్యమును-నకారయేత్ -
చేయనొప్పినంబుగాదనుట॥ *

గృహద్వానిర్ణయః.

జ్యో॥ సింహే-రై-పశ్చిమేద్వారంపుష్యభేచాత్రగేతథా । కుంభేపూర్వది
శిద్ధానంపుశ్చికేచైవదక్షిణేపవంశ్చింతితేత్వద్వేక్షభోభవంసౌఖ్యపథం॥
టీ॥ అరే-సూర్యుడు-సింహే-సింహమందుండ గా-పశ్చిమే - పడమర దెస
యందు-ద్వారం-ద్వారమును-తథా - అప్రకారము - పుష్యభేద - సూర్యుడు

వృశభరాశియందుండగా-ఉత్తరే - ఉత్తరదిగ్భాగమునందును కంభే-కుంభరాశిగతుండై యుండగా-పూర్వదిగ్భాగమునందును వృశ్చికమునందుండగా-దక్షిణదిగ్భాగమునందును ద్వారము నుంపవలయు - ఎవ-ఇవిధంబు గాకృతం చేత ద్వారమునిర్మింపబడనేని తద్వేక్షి అయిల్లు. భోభనంశుభ కర్తమును - సౌఖ్యవంశ - సుఖాభివృద్ధికరంబునగుననుట|| *

జ్యోతిషముగేర్క-పశ్చిమ ద్వారంతులాయించోత్తరంకృతంకర్క-టన్దేపురోద్వారంమేషస్థేరక్షిణంస్త్రుతం | ఏవంకృతేతుతద్వేక్షమధ్యమంహాకీర్తితం||టి||ఆరే-సూర్యుడు-మృగే-మకరమందుండగా-పశ్చిమదిగ్భాగముఖంబై న ద్వారమును-తులాయించ - తులారాశినధిష్ఠించుచుండగా-ఉత్తరం - ఉత్తరద్వారమును - కర్క-టన్దేసతికటకమునగిడుండగా-పురోద్వారం - పూర్వద్వారమును-మేషస్థే - మేషరాశియందుగా - దక్షిణం - దక్షిణద్వారమును - స్త్రుత - స్త్రుతింపబడుచున్నది-ఏవం - ఈప్రకారము. కృతేసతి - ద్వారము సేయబడుచుండగా-తద్వేక్ష - అట్టిద్వారముతంబైన గృహము-నుధ్యమంమధ్యనుఫలప్రదంబనిపరీక్షింపచెప్పబడుచుండుననుట|| నక్షత్రాని-

జ్యోతిషముగేర్క-ఉత్తరాత్రితయంచిత్రారోహిణీస్వాతిరేవచ | జ్యేష్ఠామృగశిరోమూలాచాశ్వినీహస్తప్యకాః | మైత్ర - మైత్రేప్రశస్తాహిసర్వదావాసుకర్షణి||టి||ఉత్తరాత్రితయం - ఉత్తరోత్తరాషాఢోత్తరాభాద్రలును | చిత్రా - చిత్రానక్షత్రమును-రోహిణీ-రోహిణీయు-స్వాతీరేవచ-స్వాతియును జ్యేష్ఠాజ్యేష్ఠానక్షత్రమును-మృగశీర్షయును-మూలాచ మూలయును | అశ్వినీహస్తపుష్యములును-మైత్రంచ- అనూరాధయునుఏతే ఈనక్షత్రములువాసుకర్షణి-గృహవాసుకర్షణయంకలిసవదా - ఎల్లప్పుడున్న-ప్రశస్తాహి-యోగ్యమయినవిగా|| వాసిష్ఠే.

పసిష్ఠులవారిమతమునందు-

జ్యోతిషముగేర్క-ఉత్తరాగ్రవాసవౌత్తరజ్యేష్ఠభం | క్రవణంచైవ భావస్యహస్తాశస్తానిగృహకర్తణి||టి||రోహిణీమృగశిరోగ్రవాసవోత్తరజ్యే

శ్వజంఠోహిణిమ్మగశీర్షచి త్రహ స్రజ్యేష్టతా ఫలుశ్చ తరాసాథలుమ్మ
శ్రవణంచ శ్రవణమ్మ - అహో - ఈమినినక్షత్రములున్న - గృహక
ర్మశిష్టహవా ప్రకర్మయంతు-శ సాన్యేవ-ప్రశ సములయినవే॥ ... *

బో॥స్వాతీపుష్యసురాధాశ్విశతాహిర్భద్రపౌష్ణకం-సప్తమేధప
లాస్యత్ర శేషానిపరవ్యయేత్ ॥టీ॥స్వాతీపుష్యసురాధా శ్విశతాహిర్భద్రపౌ
ష్ణకం-స్వాతిపవ్యమి అనూరాధాఅశ్వినిశభశివడ త్రగభాగ్ర రేవతు
లున్ను అత్ర ఈరామకర్మయంతులి-సప్త-ఈయేమనక్షత్రములున్ను - మ
ద్యమహూని-మధ్యమఫలమునిచ్చునవిష్యుః- అగుచున్నవి - శేషానితక్కినన
త్రములను-పరవ్యయేత్-విడిచిపెట్టగినవి॥ *

యోగః.

బో॥పరిభుస్యచ పూర్వాస్థ కృత్సంవై ధృతిసాతయోః | గణ్డతిగణ్డ
యోష్టద్భగాడి కాఃవంచశూలకే॥ టీ॥పరిభుస్య-పరిమనానయోగము యు
క్త-పూర్వాస్థగంధ మొనటిసాముచు-వై ధృతిసాతయోః-వై ధృతివ్యతిపా
తలయొక్క-కృత్సంవాయావతున్ను - గణ్డతిగణ్డయోః-గణ్డతిగణ్డనాను
యోఃములయొక్క - పట్ - అరే నటువంటినాడి కాశ్చ - ఘడియలున్ను
శూలకే-శూలనానుయోగమందై నటువంటి-వంచ - అయిదుఘడియలున్ను
వర్ణనీయాః- విడిచిపెట్టగినవి॥ *

బో॥వ్యామాతేనవనాడిశ్చవానుకర్మణివర్జయేతునిర్వయోగేషునర్వే
షువిష్ట్యంసర్వంపివ్యయేత్ ॥టీ॥వ్యామాతే వ్యామాత-ఈయోగమంతు
నవతోమి-దై నటువంటినాడిశ్చ - గడిగాలుమ్మ - సర్వేషుసమ సమున్నై
నటువంటినిర్వయోగేషు - నిందించబడ్డయోగములయందై నటువంటి స
ర్వీసమ సముచున్ను - విష్ట్యం - భద్రవాకరణమందై నటువంటి-సర్వంచ
శమ సముచున్ను - వివర్జయేతు-విడిచిపెట్టగినవి॥ *

ల గానః-

బో॥ ద్వ్యజ్ఞేసిరేవాభవ నెవిలగ్నేసాన్య గ హేన్య క్షరీక్షితేవకర్
ణితైర్విశ్వయైతైశ్చసామ్యైర్నిర్మాణమాహున్యనస్య సంవరః॥టీ॥సాన్య
గ్నిహేః-శుభగ్రహములచేతను - యు క్షరీక్షితేవ-కూతుకున్నటువంటివి.
అథవా-అలాగు కాకపోతే-విశ్వయైతైవద్యులముతోడగూడుకున్నటువంటి
న్ని-కర్తవ్యతైః దశమస్థానమంతున్నటువంటి-సామ్యైః-శుభగ్రహములచే

త నైనబలముతోఁగూడుకున్నటువంటిన్ని - ద్వ్యక్షే - ద్వ్యక్షావలగ్నముండే
 కాని-స్థిరేవా-స్థిలగ్నముండేకాని-అ (గా-లగ్నము) శు గ్రహములుండ
 నలెననిన్ని - చూడవలెననిన్ని - అలాగులేనినక్షత్రమునందు-చశమస్థానము
 నందుబలవంతులై శుభగ్రహము లుండవలెని - తాత్పర్యము - అలాగం
 టిలగ్నమునందు- గృహస్య - గృహముయొక్క-నిర్మాణం-ఆరంభమును-సం
 తః- సత్పురుషులు-ఆహుతి-చేప్పచున్నారనట॥ *

శ్లో॥ పాపై నిగ్రహస్థాయః తై స్త్రిక్షాణగైశ్చేంద్రాశ్రితైస్సాధుభిరాల
 యస్య | వసంతినిర్మాణమిహేవన్యథాగమకర్తవ్యరణం రోతి॥ టీ॥ త్రివ
 స్థాయగతైః-మూడవయాతవ పరిసరించు స్థానము-మహిమ-టి-పాపైః-
 పాపగ్రహములచేతనున్న - కేంద్రాశ్రితైః- కేంద్రమునుసాదివట్టి త్రి
 కోణైః- ౩౦౪ మనవమయాలనునొందిన - సాధుభిః - శుభ గ్రహములచేతను
 న్ను - ఆలయస్య - గృహముయొక్క - నిర్మాణం - ఆ మృదును-సంతః- స
 త్పురుషులు-వసంతి-చేప్పచున్నాడు-ఇహ-ఈవాస్తుప్రకరణమునాడు-ఆవృ
 మ్ధః-ఎదివి వస్తానమునందున్నట్టి శూరస్తుపాపగ్రహమైతే-గురు-గృహ
 కర్తయొక్క-మరణం-మరణమును-కరోతి-చేయుచున్నాడనట॥ *

శ్లో॥ ఋతుప్రజాపతేచ్ఛాద్వంతర్లగ్నేవేత్తకంశుభమితన్నక్షత్రే
 విశేదేహంశుభంశంసన్ద్రిమానియః॥ టీ॥ ప్రజాపతేః-బ్రహ్మ-దేవతా మైన-
 ఋతుమ-నక్షత్రము-శాస్త్రం-నిష్పాకప్రదము-మతగినది-జ్ఞగ్నే- ఆవృ
 మ్ధభలగ్నము-వేత్తకం వెన్నుగాడి-శుభమ్-శుభప్రసాదించి-తన్నక్షత్రే
 ఆరోహణచేతులగునం - గేహం-గృహమునుసాది-విశేత్ - పవేశించ
 దగినది. ఇతి - అలాగున-సూర్యః విద్వాంసలు-శుభము-శుభంబు-శుభ
 సంతి-చేప్పచును॥ *

శ్లో॥ సప్త్యంశం ద్రో వయేస్తావ్యంవేత్తారోహంబుభోయోశుక్రో
 దయేతుసంభాద్యంకాగ్నిభయమాపుయూత్ ॥ టీ॥ చంద్రో-యో-సప్త్యం
 బుక-సంభాద్యంకాగ్ని-నాటగించి-బుభో-యో-బుధ గ్నంబు -
 వేత్తారోహంబు-సాయ్యడము-శుభం-శుభప్రసాదించి-శుక్రో-యో-శుక్ర
 లగ్నంబునసంభాద్యంకాగ్నిభయమాపుయూత్ - ఏంచేత్
 అలాగునైర్మాణం - అగ్నిభయం-అగ్నిభయమును-నాపుయూత్ -
 పొందవలెను॥ *

జ్ఞో || త్రికోణకేంద్ర గా సౌమ్యమౌపాస్త్యా యారిగా ప్రథా | కృహ ప్రామ్మలగ్నోద్ధోషాన్తా ద్విసగతయః || టీ || త్రికోణకేంద్ర గాః త్రికోణకేంద్రములవలన బొందిన సౌమ్యాః శుభ ప్రసంబులును - తథా - అప్రకారంబున - త్యా యారి గాః - మూడవవరసకొండవయాగవస్తానములను బొందిన - పాపాః పాపగ్రహంబులును - కృహ ప్రారంభలగ్నోద్ధోషా - కృహారంభలగ్నమువలన - వచ్చినదోషములను - హరి - పోగొట్టుచున్నవియునుట - నసంతయః - సంతయంబులేదు || *

జ్ఞో || శురౌవాభాగ్గవేవాపి వద్వేణ సహలగ్న కే - తత్ర సంస్థాపితం వేత్త వన్వినాచన తాద్య తే || టీ || వ వేణ - పా - చంద్ర వితోడను - శురౌవా - బృహస్పతియే గాని - భాగ్గవేవాపి - శుక్రం డే గాని లగ్న కేసరి - లగ్నంబును బొందిన - వాడగుచుండ గా - తత్ర - అట్టి సమయంబున - సంస్థాపిత - ప్రారంభింపఁబడిన - వేత్త - యిల్లు - వహ్నినా - అగ్నిచేత - నచ తాద్య తే - దహింపఁబడునుట || *

జ్ఞో || భృగౌలగ్న గతే జీవే మధ్యాహ్న సమయే సతి | కృహ సంస్థాపనం యోగ్యమాయుష్యం వశ తాబ్దకమ్ || టీ || భృగౌవా - శుక్రం దైవను - జీవేవా - గురువైనను - లగ్న గతే సతి - మునుబొందినవాడగుచునుండ గానున్న - బుధే - బుధుడు - మధ్యాహ్న సతి - గోధూలికలగ్నంబున పన్న వాడగుచునుండ గానున్న కృహ సంస్థాపనం - కృహారంభ ముయోగ్యం - యుక్తంబైనది - ఆయుభ్యం వృహాయుద్ధాయమున్న - శతాబ్దకం - నూరువర్ష - అమితమైనది - భవేతు - అగుచున్నదియగుట || *

కృహప్రవేశవిషయః

జ్ఞో || అథ ప్రవేశోనవమ - దిన్య సౌమ్యాయ నెజీవసితౌ బలాభ్యా | సితే చ వత్సే శుభవా రేచ వాస్తవృక్షం భూతబలిం చకుర్యాత్ || టీ || శుభ వాసరే శుభ గ్రహ వారముండును - శుభ దినముండును - సితే వత్సే - శుక్లవత్సముండు - జీవసితౌ - బృహస్పతి - శుక్రబలాభ్యా - బలము క్షులైయుండ గాను - అనగా - మాధ్య భాగ్య వాగ్విధాన్య వృద్ధులను లేకుండవలెననుట సౌమ్యాయ నె - ఉత్తరాయణముండు - నవమిదిరస్య - నూతన కృహము యొక్క ప్రవేశః - ప్రవేశము - శుభః - శుభప్రకమైనది - అథ - అటుతత్వతనునాస్తవ్యనం - వాస్తవపురుషునియొక్క - అప్సరం - భూజయును - భూతబలిం - భూతబలినిన్నియు త్యాత్ - తేయదిగినదియగుట || *

శ్లో॥ మాఘశుక్లపక్ష శృభజ్యేష్టమాసాశ్శుక్లప్రతాః । సహ ఊర్జాచవిజ్ఞే
యామవ్యమాసుప్రవేశనేటి॥ మాఘశుక్లపక్ష శృభజ్యేష్టమాసాః - ఈమా
సములు-శుక్లప్రదాః-శుభమునిచ్చునట్టి - భవతి - అగుచున్నది - సహ ఊర్జా
చ-సహ-మాశ్శేష్టమాసముచ్చు - ఊర్జాచ- కా రీకమాసముచ్చు - ప్రవేశనే
గృహప్రవేశమంచు-వ-ధ్యమా-మధ్యమఫలమునిచ్చునట్టివిగా-విజ్ఞేయా-తే
లునుకొనఁగింది - భవతి-అవుచున్నదియనుట॥ *

శ్లో॥ వృశాభరణారేతిధిమరిక్తామావర్తితానుచ । దినావాయవా రా
త్రాప్రవేశోమంగళప్రకటి॥ వృశాభరణారే- గురుశుక్రశనిబుధపోమ
వారిములయందున్న - రిక్తామావర్తితాను-చతుర్దివమి-చతుర్థిసులక్షతలు -
అమా- అమావాస్యచేతరు విడవ బడినట్టి - తిధిషు చనదిములయంచున్న -
దినావా-పవతీయందే కాని-రాత్రావా-గాత్రముందే కానిప్రవేశః-నూత
నగృహప్రవేశము - మంగళప్రదః - శుభమునిచ్చునట్టి - భవతి - అవుచు
న్నదియనుట॥ *

శ్లో॥ చంద్రజీవముగళుక్రవావరేశ్రీకన్యతమహాగ్ధాబదః । సూర్య
సూచుదివసేష్టిప్రకటి॥ చంద్రజీవ-బుధశు
క్రవావరే-సోమగురుబుధశుక్రనా*ములయందు గృహప్రవేశః-నూతనగృ
హప్రవేశము-శ్రీకన్య-సంస్కృతుజేయునట్టిదన్ని - సతపుత్రులయొక్కా
నున్న - మహాదర్శ - అధిః ధనముయొక్కానున్న-లాభదః-లాభమునిచ్చునట్టి
ది-భవతి-అవుచున్నది-సూర్యసూచుదివసే-శనినా*ములంగ-గృహప్రవేశః
గృహప్రవేశము స్థిరప్రకటి-శాశ్వతమునిచ్చునట్టి-భవతి. అవుచున్నది. అ
త్ర-ఈలాగంటిశుః దినమంచు-చోరితయంతు-దొంగలభయమైతే-విద్యతే
కింగలుగునాయెమి-అనగా-దొంగలభయంబైనట్టిదింగలుదనితాత్పర్యము॥

శ్లో॥ రిక్తావమాగ్ధాధినిశేభాసూచుషడ్వంగమి నేన్ద్యష్టింహృత్
హాధిష్టితవగ్ధభంబంజనీయంప్రివిధంప్రవేశే॥ రిక్తావమాగ్ధాధినిశే
చతుర్దివమి-చతుర్దశలున్న - అమా- సప్రయముచ్చు - గ్ధాధి-శూన్య
తథులున్న - దినేశభాసూచుషడ్వంగం-సూర్యంగారిచిహ్నమున్న - ఇ
నేండుద్యష్టిం-సూర్యచంద్రద్యష్టికలిగినట్టి - హృత్-గ్రహాధిష్టితవిధం -
వాపగ్రహములున్నట్టిన్ని-ప్రవేశించఁబోవునట్టిన్ని-భంజనక్షత్రమున్న-

ప్రసిద్ధ - ఈలాగంటితధవద్వ్యంగనక్షత్రములు - ప్రవేశే-గృహప్రవేశమందు -
వజ్రనీయ్యం విడిచిపెట్టగినవయసట॥ *

శ్లో॥ రోహిణ్యాం ప్రీతుచోతరాసుశుబదోగహప్రవేశోనవః పాష్టే
వాసవమిత్రయోశ్చవిహితస్త్విస్త్విరాశ్చహే॥ ఆద్యేహస్తహరీజ్య
భేనవగృహేశస్త్రపురాణేతథా॥ ంభేకర్కణభాస్కరేచయవతానింశ్యః
వృశేశోగృహే॥ టీ॥ రోహిణ్యాం-రోహిణీయందున్న - శ్రిమ-మూడై నక్ష
త్రరాసు - ఉత్తరోత్తరాషాఢోతరాభాగ్రలయం - న్ను - నవనూతనమై
న-గేహపవేశః గృహప్రవేశమ-శుభశుభప్రదమైనది-పాష్టేరేవతియం
దున్న వాసవమిత్రయోశ్చ-వాసవ-జ్యేష్ఠయందున్న - మిత్రయోశ్చ - ఆ
మారాధయందున్న - పురాణే-పాతకయైనట్టి-స్వస్తిస్త్విహే-తనగృహముం
డు-ప్రవేశః-ప్రవేశము-విహితః-యొక్కమైనది-ఆద్యే - అశ్వినియందున్న హ
స్తహరీజ్యతేహ - శ్రవణపువ్యములయందునవగృహే నూతనగృహముందు
ప్రవేశః - ప్రవేశము అశస్త్ర-మందికాదు-తథా-అలాగుననే-పురాణేత-
పాతయింటిలోనున్న - ఆశస్త్రః - మంచికాదు-భాస్కరే-సూర్యుడు-మం
భే-మందిరాశియందున్న - కర్కణేత-టరాశియందున్న - యువతాచ-
కన్యార-శీయందున్ననా డౌకుంచునుండగా - గృహముం ప్రవేశః-ప్రవే
శమునిగృహంబుపడినది॥... .. *

శ్లో॥ ఆరానిలార్యాదితీప్రవిష్టుకుటీప్రవిష్టానివమందింయితు॥
అబ్జతయాతత్త్వహస్తయాతంశేషేషాధిష్టేషుచమృత్యుదంస్థాల్॥
టీ॥ ఆరానిలార్యాదితీప్రవిష్టుకుటీప్రవిష్టంహస్తవాశ్శుభపునవ్య
స్వశ్వినిశ్రవణములయందుప్రవేశించినట్టి-యితు-యే-నవమందిరంకొత్తయి
ల్లుగలదో-తత్త్వ-అదిఅబ్జత్రయా-మూడెండ్లమైనను-పరహస్తయాతం పరు
లచేడికునుశేషేషు-తక్కినట్టిధిష్టేషు-నక్షత్రములయందున్న - మృ
త్యుదం-మృత్యుప్రదమైనది-స్థాల్ - అగుచున్నది॥ *

శ్లో॥ స్థిరవాణమైత్రేంతుత్వప్లపాష్టేసూడుషా॥ ప్రవేశే॥ కరోద్యే
వ్తువువ్వరేమధ్యమస్త్రుతః॥ టీ॥ స్థిరవాణమైత్రేంతుత్వప్లపాష్టేవసూడు
మరోహిణ్యుతరాత్రయపూర్వాషాఢానూరాధమృగశిరశి-త్రైవితి - ద
నిధిలక్షణము-ప్రవేశః గృహప్రవేశముశ్రీగిరి - సంపదనుజేయునట్టిని - న్య

౩-అపుడున్నది-జ్యేష్ఠపుష్కరే-జ్యేష్ఠపుష్కనకు-ప్రములయంక ప్రవేశః-
గృహప్రవేశము-మగ్యమః-మధ్యమమైనదిగాను-స్మృతః చెప్పబడినది॥ *

శ్లో॥ కేంద్రేషు సౌమ్యే గురుశక్రలగ్నే హుపేషు కేంద్రావ్యవహితే
షు-గ్రామేస్థిరేవాధవనేవలగ్నే హుంశిశేషితకరేచుకూలే॥ టీ॥ కేంద్రే
షు-లగ్నచతుర్థసప్తమదశమములయంషు-సౌమ్యే-శుభగ్రహము-స్థితేన
తి-ఉర్మవాడౌమమ్మండగ్రాను-హుపేషు-హుపగ్రములు-కేంద్రావ్యవ
హితేషు-కేంద్రములయందున్నయిప్తమమంకున్ను-లేకపోవుచున్నండగా
నున్ను-గురుశక్రలగ్నే-తులావృషభధనుర్దీనములనొకలగ్నమందున్ను
అధవా-అట్లుగాదని-స్థిరలగ్నే-స్థిరలగ్నమందు-సీతకరేచంబ్రహ్మ-అను
కూలేనతి-బలవంతుడౌతుంచున్నండగా-గ్రామే-గ్రామముంమగృహం
గృహమును-విశేష-ప్రవేశించదగినది-ఏతన్నికలగ్నే-యీలాగంటిశు
భగ్రహమందు-వనేనా-అడవియందుప్రవేశించినను-శుభమేవ-సౌఖ్య
మేకలుగును-అనగా-ఆటవంటిగ్రహబలముగలిగిన-లగ్నమందున నరణ్య
మునకుఁబోయినను శుభములేకలుగుననుట॥ *

శ్లో॥ జన్మభేదైవలగ్నేనా-తాభ్యాముపవయేపివ్వా-ప్రవేశేపుత్రగనద
న్వస్యథాశోకహానిదః॥ టీ॥ జన్మభేదైవనక్షత్రమందేని-జన్మలగ్నేనా-జన్మ
లగ్నమందేని-తాభ్యాం-అరెంటివలన-ఉపవయేపివా-మూడారువదివదను
కొండింట నేనిప్రవేశః-గృహప్రవేశము-పుత్రగనదః-సంతానముచున్నుధన
మునిచ్చునట్టిది-ధవేతు-అగుచున్నది-అన్యథా-జన్మనక్షత్రలగ్నములకు
మరియొకకుత్రలగ్నములయందైతే-శోకహానిదః-దుఃఖమున్నుకీడుని
చ్చునట్టిదియనుట॥ *

శ్లో॥ వ్యాధిసాధనదైవవాదిత్రదోబంధునాశకః/సుతహాశత్రుహాస్తీ
ఘ్నః/ప్రాణహాపీడనప్రదః॥ టీ॥ వ్యాధిసాధనదైవ-రోగాగ్ననమైనట్టిది
విఅవి త్రదః-దారిద్ర్యమునిచ్చునట్టిదిన్ని-బాధునాశకః-చుట్టములనునశింప
జేయునట్టిదిన్ని-సుతహా-సంతానహానిసేయునట్టిదిన్ని-అశత్రుహా-మిగ్రహా
నిసేయునట్టిదిన్ని-స్త్రీఘ్నః-కళత్రహానిసేయునట్టిదిన్ని-ప్రాణహా-మృత్యు
వగ్గిమైనదిన్ని-పీడనప్రదః-కీడుసేయునట్టిది యాను॥ *

శ్లో॥ సిద్ధివృద్ధిసకృచ్చైవ-భయకృజన్తరాశితః॥ టీ॥ జన్మరాశితః-జన్మరా

శివలన జేసిన గృహ ప్రవేశము - సిద్ధి కృత్ - పకలకార్య సిద్ధి - సేయునట్టిదిగ్ని -
 ధనకృత్ - ధనమును జేయునట్టిదిగ్ని - అభయకృతు - భయనాశనమును జేయు
 నట్టిదిగ్ని - ధవేత్తు - అయ్యేని || *
 శ్లో || అకవాటమవాచ్ఛన్నమదత్రబలిభోజనం - గృహాన్నప్రవిశేదెవంబి

పతామాకరంహితత్ || టీ || అకవాటంయథాతథా - తలుపు పెట్టకనున్నది - అ
 దత్రబలిభోజనంబలిహరణము - బ్రాహ్మణభోజనములు - సేయవలయును గా
 నున్నది అవాచ్ఛన్నం - పైకప్పుకప్పుకొననట్లు నాడును - గృహం - గృహముల
 నుగురించి - కప్రచిశేతు - ప్రవేశించకూడదు - విషం - ఈ ప్రకారముగ ప్రవేశించె
 నేని - తత్ - అమందిరము - విషదాం - అప్లతులకు - అకరంహిస్థానమేకతా - గృహ
 పరివేశ ప్రకరణము ముగిసెను || *
 కూపారంభ ప్రకరణము.

శ్లో || రేవత్కృతరథా ద్రావహస్తమై త్రేపితు స్రథా - శ్రవణం లిప్తా
 తిప్యంబహూపారంభే ప్రశస్యతే || టీ || రేవతీ - రేవతీయును - ఉ - కరథా ద్రావ -
 ఉ - కరథా క్రయునుహస్తమై త్రే - హస్తానా గాధలున్న పితుః - ముఖయు
 ను - శ్రవణం శ్రవణమున్ను లిప్తా రోహిణీయును - లిప్యంబ - పువ్యమియును -
 హూపారంభే - భావి త్రవ్వడమందు - ప్రశస్యతే - ప్రశంసించబడుచున్నది ||

శ్లో || మచ్ఛేధులీరేవకరేబహూకంకుంభేపృష్ఠే చార్థజలప్రమాణం - అ
 త్యాచలౌల్యం మిథునేవపాదంశేషేతురాశౌజలనాశనంబ || టీ || మచ్ఛేధ -
 మిసరాశియందున్న - కులీరే - కర్కటకరాశియందున్న - మకరే - మకరరాశి
 యందున్న - బహూదకం - పూర్ణజలము - అనంగన - ఇది పూర్ణజలరాసులనుట -
 కుంభేకుంభరాశియందున్న పృథ్వీభవ - పృథుభ రాశియందున్న అర్థజలప్రమా
 ణం అర్థజలము - అనంగనిది అర్థజలరాసులనుట - అత్యాచల - వృద్ధి కుండున్న
 తౌత్యాచల - కులయందున్న - మిథునేచ - మిథునరాశియందున్న - పాదరిపాద
 జలము - అనంగనిది - పాదజలరాసులనుట - శేషేతక్కినట్టిరాశౌ - రాసులయం
 దు - కలనాశనం ఉ - క్రాభావము - అనంగనిది - నిర్జలరాసులనుట || *
 శ్లో || కేంద్రేషుపాపయంత్రేషుశ్చేషాపినసిధ్యతి చంద్రశుక్రయు

తేకేంద్రేప్రవృత్తేషజలంభవేత్ || టీ || కేంద్రేషు - కేంద్రములుపాపయంత్రే
 షు - పాపులతోగూడినదాసుండున్నండగా - శ్చేషాపిన - తేతనైనను - జ

లం - ఉదకము-ససిధ్యతి పడకు-కేంద్రే - కేంద్రము-చంద్రశుక్రలతోగూ
డినదై యుండుగా - సర్వతేజ-సర్వతమందైనను - జలం - ఉదకము-భవేత్ -
పశుకున్నది || *

శ్లో|| అర్క-రాశౌ జలంశూన్యంపాషాణశ్చపిక్వశ్యతే - జలశాశిగలేచ
స్త్రేశుక్రే వాపివిశేషతః|| టీ|| అర్క-రాశౌ-సూర్యకున్నరాశియందు - శూ
న్యం-తిరికిపోయినట్టి-జలమ్-ఉదకము-శ్చశ్యతే-అగుపడును-పాషాణశ్చపి-
శాపదాయిన్ని-దృశ్యతే-కనపడును-చంద్రే-చంద్రుడున్న-జలరాశిగలేచ
తి పుల్లజలరాశియందుండగా-శుక్రే వాపి-శుక్రుడైనను-జలరాశిగతే - జ
లరాశియందుండగామచ్చ - విశేషతః - విశేషమువలన - జలమ్ - ఉదకము
దృశ్యతే-చూడబడును-కూపారంభ ప్రకరణముముగిసెను- యికను వీజావా
పనప్రకరణము || *

శ్లో|| పశ్చిమీసప్తమీచైవపార్శ్వమాసీత్రయోదశీ-తృతియోకాదశీచైవ
ప్రశస్తావీజక్షణి|| టీ|| తీతిధులు-వీజక్షణి-చిత్తులుచిత్తడకుండు-ప్రశస్తా-
యోగ్యమైనవియనుట || *

శ్లో|| అరో-దయేనూర్యవారే-సర్వవీజానివాపయేత్-సోమవారేమిథో
లగ్నే జలపుష్కా-జు-రాస్యసేత్|| టీ|| అరో-దయే - సింహులగ్నముందున్న
నూర్యవారే - అదివారమందున్న - సర్వవీజాని-సకలచిత్తులును-వాపయేత్
వేదజల్లవచ్చును-సోమవారే-సోమవారమందును - మిథోలగ్నే - మిథునలగ్న
మందున్న - జలపుష్కా-జు-రా - రాజనపుచిత్తులును-స్యసేత్ - వేదజల్ల
వచ్చుననుట || *

శ్లో|| కుజస్య వాతైతల్లగ్నే కాత్రువాన్వాపయేత్పుభః - బుధవారేసౌ
మ్యులగ్నే శ్రముకస్థావనంవనం|| టీ|| కుజస్యవారే-కుజులవారమందుత్లగ్నే
మేషవృశ్చిక్ములయందుకోత్రువా-కౌత్రుధాన్యములను-బుధః-బుధుడు
తుడు-వాపయేతు-వేదజల్లదగినది-బుధవారే-బుధవారమందు-సౌమ్యులగ్నేమి
థునకస్యలయందున్న శ్రముకస్థావనంపోకచెట్టుపెట్టునట్టి-వనం-తోటకు-ప్లా
వయేత్ - ఉండుదగినది || *

శ్లో|| స్థావయేత్ఫల పృథ్వీస్థ-తల్లగ్నేదివసేగురోః-శుక్రవారేతమగయే

స్థాపయేత్ క-సమంతరం టీ|| గురోః బృహస్పతియొక్క దివసే- వారమందు
 నో తల్లగ్నై - ధనుర్వీనములయందున్న-ఫలవృక్షాస్త మామిడిచెట్టు మొదల
 యిన-ఫలవృక్షములను-స్థాపయేత్ - ఉంచదగినది-శుక్రవారే-శుక్రవార
 మండున్న-తమకయే-తులావృషః ములయండున్నకుసుమంతరుం-మల్లెవూ
 లు మొదలయిన-పూలుపూచునట్టివృక్షములను - స్థాపయేత్ - స్థాపించదగినవి
 యనుట ||

జ్ఞోమస్తస్యలగ్నై మన్దాహేకృష్ణధాన్యానిహివయేత్ || టీ|| మస్తస్యలగ్నై
 మకరకృష్ణములయందున్న-మన్దాహే-శనివారమందున్న-కృష్ణధాన్యాని-
 నుభవులు మొదలయినధాన్యములను-వాపయేత్ - కేడగ్లనెచ్చుననుట || ...

జ్ఞో|| స్వాతీపువ్యమహాప్రజేశపరుణాసాస్సార్పాత్వమిత్రోత్రరామూ
 లాధోక్షజహస్తభానిసతతంబీజస్యచాపేశుభాః-ఆదిత్యేంచవవాసవాస్స
 తరగవాపేసదాక్షధ్యమాః - శుక్రేందోర్వర్భధజేవయోశ్చదిసాశ్శస్తా
 శ్చనాన్యేవశాః || టీ || స్వాతీపువ్యమహాప్రజేశపరుణాః-స్వాతీపువ్యమహా
 రోహిణీపూర్వాషాఢలున్న-సార్పాత్వమిత్రోత్రరాః-ఆశ్రేషరేవత్యనూ
 రాధోస్తరలున్న - మూలాధోక్షజహస్తభాని-మూలశ్రవణహస్తనత్త్రము
 లున్న-సతతమ్ ఎల్లప్పుడున్న-బీజస్య-చిత్తులయొక్క-చాపే-వెదజల్లటకు
 దు-శుభాః-శుభప్రదములైనవి-నత్తరగాః-ఆశ్వినితోగూడెన-ఆదిత్యేంకవనా
 సవాః-పునర్వసుమ్మగశీర-జ్యేష్ఠలు-సదా-ఎల్లప్పుడున్న-మధ్యమాః - మ
 ధ్యమఫలమునిచ్చునట్టివి- శుక్రేందోర్వి-శుక్రవర్షిలయొక్కానున్న-బుధ
 బృహస్పతులయొక్కానున్న-దినసాః-వారములు - శస్తాః-ప్రశస్తములయి
 నవి-ఆన్యే-తక్కినవారములు- పరాః-పనికిరానివియనుట ||

శుక్రముహూర్తదర్శనము.

సంపూర్ణము.

